

Έκθεση Πεπραγμένων ΕΕΤ 2009

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΕΤ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος
Βασίλειος Ράπανος
Πρόεδρος
Εθνικής Τράπεζας τη Ελλάδος Α.Ε.

Αντιπρόεδροι
Νικόλαος Νανόπουλος
Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias Α.Ε.

Δημήτριος Μαντζούνης
Διευθύνων Σύμβουλος
Alpha Bank

Σταύρος Λεκκάκος
Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε.

Μέλη
Alain Strub
Αντιπρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Θεόδωρος Πανταλάκης
Διοικητής
Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Κλεάνθης Παπαδόπουλος
Πρόεδρος
Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου Ελλάδος ΑΤΕ

Βασίλειος Θεοχαράκης
Πρόεδρος
Marfin Εγνατίας Τράπεζας Α.Ε.

Ανδρέας Ηλιάδης
Ανώτατος Εκτελεστικός Διευθυντής
Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρίας Λίμιτεδ

Χρήστος Βασιλειάδης
Citi Country Officer
Citibank International plc

Γεώργιος Τανισκίδης
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Millennium Bank Α.Ε.

Σπύρος Φιλάρετος
Πρόεδρος
Εκτελεστικής Επιτροπής ΕΕΤ

Χρήστος Γκόρτσος
Γενικός Γραμματέας
ΕΕΤ

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος
Σπύρος Φιλάρετος
Γενικός Διευθυντής
Alpha Bank

Αναπληρωτής Προέδρου ΕΕ
Βύρων Μπαλλής
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας EFG Eurobank Ergasias Α.Ε.

Μέλη
Αβραάμ Μουσής
Γενικός Διευθυντής
Εθνικής Τράπεζας τη Ελλάδος Α.Ε.

Σπύρος Παπασπύρου
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Πειραιώς Α.Ε.

Λεωνίδας Ζώνιος
Γενικός Διευθυντής
Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Αδαμαντίνη Λάζαρη
Υποδιοικητής
Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.

Γεώργιος Βούτας
Οικονομικός Διευθυντής Ελλάδος
Citibank International plc

Χρήστος Γκόρτσος
Γενικός Γραμματέας
ΕΕΤ

Συνοπτικός Πίνακας Περιεχομένων

Ενότητα Πρώτη: Οι εξελίξεις στο θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος

I. Πρωτοβουλίες που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των αιτίων της χρηματοπιστωτικής κρίσης

A. Πρωτοβουλίες που ελήφθησαν από το G-20 και το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

B. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

Γ. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

II. Λοιπές ρυθμιστικές πρωτοβουλίες

A. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

Γ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

Δ. Προστασία καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

E. Νομικά και φορολογικά θέματα

ΣΤ. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας – Θέματα φυσικής ασφάλειας

Ενότητα Δεύτερη: Οι δραστηριότητες της ΕΕΤ

A. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

Γ. Πληρωμές

Δ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

E. Νομικά – Φορολογικά θέματα

ΣΤ. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και φυσική ασφάλεια

Z. Αναπτυξιακή δραστηριότητα

H. Επικοινωνιακή δραστηριότητα

Ενότητα Τρίτη – Εκπροσώπηση της ΕΕΤ

A. Στην Ελλάδα

B. Στο εξωτερικό

Ενότητα Τέταρτη: Εκπαιδευτικές υπηρεσίες

A. Εκπαιδευτικές υπηρεσίες

B. Εξεταστικό κέντρο

Γ. Θεσμικές υπηρεσίες

Αναλυτικός Πίνακας Περιεχομένων

Ενότητα Πρώτη: Οι εξελίξεις στο θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος

I. Πρωτοβουλίες που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των αιτίων της χρηματοπιστωτικής κρίσης

A. Πρωτοβουλίες που ελήφθησαν από το G-20 και το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

1. Σύνοδοι του G-20

2. Έργο του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

2.1 Ο μετασχηματισμός του Φόρουμ Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

2.2 Πολιτική αμοιβών στις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού συστήματος

2.3 Αντιμετώπιση της προκυκλικότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα

2.4 Συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών σε διασυνοριακό επίπεδο και διαχείριση κρίσεων

2.5 Έκθεση προόδου των εργασιών και των πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί για την αντιμετώπιση των αιτίων της χρηματοπιστωτικής κρίσης

2.6 Αξιολόγηση της «συστημικής σημαντικότητας» φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και αγορών

2.7 Πολιτικές απόσυρσης των μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη για τη στήριξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος

B. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

1. Διεθνές επίπεδο

1.1 Συστήματα εγγύησης καταθέσεων

1.2 Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

1.3 Ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών

1.4 Χαρτοφυλάκιο συναλλαγών

1.5 Ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα

1.6 Διεθνές πλαίσιο προτύπων για τη μέτρηση και παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας

2. Κοινοτικό επίπεδο

2.1 Αναπροσαρμογή του πλαισίου άσκησης εποπτείας στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα

2.2 Ενίσχυση της προληπτικής εποπτείας

2.3 Εγγύηση καταθέσεων

2.4 Πολιτική Αποδοχών

2.4.1 Σύσταση 2009/384/EK της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις πολιτικές αποδοχών στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

2.4.2 Σύσταση 2009/385/EK της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά το καθεστώς αποδοχών των διοικητικών στελεχών των εισηγμένων εταιριών

2.4.3 Αρχές για τις πολιτικές αποδοχών της CEBS

2.5 Το έργο της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας

2.5.1 Κολλέγια εποπτικών αρχών

2.5.2 Διαχείριση κινδύνων

2.5.3 Εποπτικές αρμοδιότητες και εξουσίες των εθνικών εποπτικών αρχών - μελών της CEBS

2.5.4 Όμιλοι Ετερογενών Χρηματοπιστωτικών Δραστηριοτήτων

2.5.5 Αντικυκλικότητα κεφαλαιακών αποθεμάτων

2.5.6 Γνωστοποιήσεις σε ό,τι αφορά την ελευθερία εγκατάστασης πιστωτικών ιδρυμάτων είτε μέσω υποκαταστήματος είτε μέσω της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

2.5.7 Λειτουργικός Κίνδυνος

2.5.8 Εποπτικές γνωστοποιήσεις

2.5.9 Στοιχεία από τα οποία αποτελούνται τα μη ενοποιημένα ίδια κεφάλαια σύμφωνα με το άρθρο 57 α) της Οδηγίας 2009/111/EK

2.5.10 Αποθέματα ρευστότητας

2.5.11 Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

2.5.12 Υβριδικά κεφάλαια

2.5.13 Μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα

2.5.14 Κοινό πλαίσιο υποβολής χρηματοοικονομικών αναφορών, FINREP

2.5.15 Κίνδυνος συγκέντρωσης

3. Εθνικό επίπεδο

3.1 Νόμος 3746/2009 «Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ)»

3.2 ΠΔ/ΤΕ 2614/07.04.2009 «Πλαίσιο ελέγχου από την Τράπεζα της Ελλάδος της επάρκειας ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων»

3.3 Απόφαση ΕΤΠΘ 285/8/09.07.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος

3.4 Εγκύκλιος Διοίκησης 13/30.07.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος

3.5 Κωδικοποίηση της ΠΔ/ΤΕ 2598/02.11.2007 «Πλαίσιο εποπτείας καλυμμένων ομολογιών που εκδίδονται από τα πιστωτικά ιδρύματα»

3.6 Ορισμός ιδίων κεφαλαίων

Γ. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

1. Διεθνές επίπεδο

- 1.1 Ρυθμίσεις επί των ανοικτών πωλήσεων (short selling)
- 1.2 Εποπτεία των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds)
- 1.3 Δομημένα χρηματοπιστωτικά μέσα
- 1.4 Μη ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές αγορές και προϊόντα
- 1.5 Αναδυόμενες αγορές και χρηματοπιστωτική κρίση
- 1.6 Αναμόρφωση της Wall Street και προστασία του καταναλωτή
- 1.7 Φόρος επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών

2. Κοινοτικό επίπεδο

- 2.1 Συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών
- 2.2 Διαχειριστές εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων
- 2.3 Οργανισμοί Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας
- 2.4 Ρυθμίσεις επί των ανοικτών πωλήσεων (short selling)
- 2.5 Εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα
 - 2.5.1 *Πρώτη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και ασφαλούς λειτουργίας των αγορών*
 - 2.5.2 *Δημόσια διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και ασφαλούς λειτουργίας των αγορών παραγώγων*
 - 2.5.3 *Εκκαθάριση συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης (CDS)*
 - 2.5.4 *Αρχείο καταγραφής συναλλαγών σε εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα*
 - 2.5.5 *Δεύτερη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και ασφαλούς λειτουργίας των αγορών παραγώγων: ανάληψη μελλοντικών δράσεων*

3. Εθνικό επίπεδο

- 3.1 Ανοικτές πωλήσεις μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών

Η. Λοιπές ρυθμιστικές πρωτοβουλίες

A. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

1. Εθνικό επίπεδο

- 1.1 Παροχή άδειας ίδρυσης και λειτουργίας και κανόνες εποπτείας των εταιριών χρηματοδοτικής μίσθωσης, των εταιριών παροχής πιστώσεων και των εταιριών παροχής πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

1. Διεθνές επίπεδο

- 1.1 Περιοδικές γνωστοποιήσεις των εισηγμένων εταιριών
- 1.2 Κεφάλαια των επενδυτικών κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου

1.3 Γνωστοποιήσεις στα σημεία πώλησης

1.4 Αξιολόγηση της καταλληλότητας των προσώπων που είναι υπεύθυνα για τη δραστηριότητα φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

2. Κοινοτικό επίπεδο

2.1 Οδηγία 2004/39/EK για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων

2.2 Οδηγία 2003/6/EK για την κατάχρηση της αγοράς

2.3 Οδηγία 2003/71/EK για το ενημερωτικό δελτίο

2.4 Οδηγία 2004/109/EK για τη διαφάνεια αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά

2.5 Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ)

2.6 Επενδυτικά προϊόντα που διατίθενται σε ιδιώτες επενδυτές

2.7 Εκκαθάριση και διακανονισμός

2.7.1 *TARGET2-Securities*

2.7.2 *Συστάσεις CESR - ESCB για την εκκαθάριση και το διακανονισμό*

2.7.3 *Εναρμόνιση των εταιρικών πράξεων (Giovannini Barrier 3)*

2.8 Παροχή πληροφόρησης για πιστοδοτικές πράξεις που έχουν ως εξασφάλιση τίτλους που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία

3. Εθνικό επίπεδο

3.1 Νόμος 3756/2009 «*Σύστημα Άυλων τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις*»

3.2 Αποδεκτή πρακτική αγοράς: Αγορά ιδίων μετοχών και διακράτησή τους για μελλοντική απόκτηση μετοχών άλλης εταιρείας

3.3 Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας υπαλλήλων και στελεχών πιστωτικών ιδρυμάτων αναφορικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών

3.4 Χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας συστήματος κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού

3.5 Χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας διαχειριστή συστήματος κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού

3.6 Διάθεση μεριδίων ή μετοχών οργανισμών συλλογικών επενδύσεων που δεν υπόκεινται στην Οδηγία 85/611/ΕΟΚ στην Ελλάδα

Γ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

1. Κοινοτικό επίπεδο

1.1 Διασυνοριακές πληρωμές στην Κοινότητα

1.2 Ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος

1.3 Εξακρίβωση τη γνησιότητας των κερμάτων ευρώ και διαχείριση των κερμάτων ευρώ τα οποία είναι ακατάλληλα για κυκλοφορία

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας του Συστήματος Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο TARGET 2 – GR

2.2 Στατιστική πληροφόρηση της Τράπεζας της Ελλάδος για συναλλαγές μεταξύ κατοίκων Ελλάδος και μη κατοίκων σε ευρώ και σε συνάλλαγμα

2.3 Ελάχιστες προϋποθέσεις αποδοχής παρόχων υπηρεσιών πιστοποίησης που θα εκδίδουν και θα διαχειρίζονται ψηφιακά πιστοποιητικά αποδεκτά από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών για χρήση στις ηλεκτρονικές εφαρμογές

Δ. Προστασία καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

1. Κοινοτικό επίπεδο

1.1 Κοινοτικό κεκτημένο καταναλωτών

1.2 Καταναλωτική πίστη – Τροποποίηση Οδηγίας 2008/48/EK

1.3 Πρόταση Οδηγίας για τα συμβατικά δικαιώματα των καταναλωτών

1.4 Οδηγία 2002/65/EK για την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

1.5 Εφαρμογή της Οδηγίας 2005/29/EK για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Νόμος 3758/2009 για τις *«Εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις»*

Ε. Νομικά και φορολογικά θέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

1.1 Αναθεώρηση των Οδηγιών 2002/47/EK και 98/26/EK

1.2 Κρατικές Ενισχύσεις

1.3 Διαχείριση διασυννοριακών κρίσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Ν. 3816/2010 για τη *«Ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς»*

2.2 Νόμος 3777/2009 *«Διασυννοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών και άλλες διατάξεις»*

2.3 Αναστολή πλειστηριασμών

2.4 Οικονομική ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης και εισφορά κοινωνικής ευθύνης των μεγάλων επιχειρήσεων και της μεγάλης ακίνητης περιουσίας

ΣΤ. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας – Θέματα φυσικής ασφάλειας

1. Διεθνές επίπεδο

1.1 Οι αποφάσεις της Συνόδου του G-20 του Pittsburgh αναφορικά με την αντιμετώπιση των μη συνεργάσιμων δικαιοδοσιών και την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα

2. Κοινοτικό επίπεδο

2.1 Περιοριστικά μέτρα κατά φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών και κρατών

3. Εθνικό επίπεδο

3.1 Πρόληψη της χρησιμοποίησης των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος προσώπων για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

3.2 Σύσταση του Φορέα διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Ενότητα Δεύτερη: Οι δραστηριότητες της ΕΕΤ

A. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

1. Διεθνές και κοινοτικό επίπεδο

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Σχέδιο νόμου «*Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ), ενσωμάτωση των Οδηγιών 2005/14/ΕΚ για την υποχρεωτική ασφάλιση οχημάτων και 2005/68/ΕΚ σχετικά με τις αντασφαλίσεις και λοιπές διατάξεις*»

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

1. Κοινοτικό επίπεδο

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Κώδικας βέλτιστης πρακτικής για τη σύναψη και διαχείριση κοινοπρακτικών δανείων

2.2 Αγορά εξω-χρηματιστηριακών συναλλαγών

2.3 Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην Αγορά Αξιών Χ.Α.

Γ. Πληρωμές

1. Κοινοτικό επίπεδο

1.1 Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)

1.2 Ημερομηνία μετάπτωσης όλων των υφιστάμενων πράξεων πληρωμής μεταφοράς πίστωσης και άμεσης χρέωσης σε SEPA μεταφορές πίστωσης και άμεσες χρεώσεις

1.3 Εξελίξεις στο νέο σύστημα πληρωμών TARGET2

2. Εθνικό επίπεδο

2.1. Συστήματα και μέσα πληρωμών πλην των μετρητών

2.1.1 *Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2007/64/EK για τις υπηρεσίες πληρωμών στο ελληνικό δίκαιο*

2.1.2 *Ειδική αργία διατραπεζικών συναλλαγών*

2.1.3 *Πρόσδος υιοθέτησης του EMV chip από τις ελληνικές τράπεζες*

2.1.4 *Διατραπεζική εκπαίδευση 76.000 επιχειρήσεων στη χρήση καρτών και τερματικών POS με EMV chip και PIN*

2.1.5 *Διατραπεζικό έργο πιστοποίησης της συμμόρφωσης επιλεγμένων επιχειρήσεων που αποδέχονται συναλλαγές με κάρτες με το διεθνές πρότυπο ασφαλείας "Payment Card Industry Data Security Standard, PCI DSS"*

2.1.6 *Άμεσες χρεώσεις SEPA*

2.1.7 *Μεταφορές πίστωσης SEPA*

2.1.8 *Διερεύνηση της πιθανότητας υποχρεωτικής χρήσης του PIN στις συναλλαγές με πιστωτικές κάρτες*

2.2 Μετρητά

2.2.1 *Βελτίωση της διαχείρισης και διακίνησης μετρητών*

2.2.2 *Παρακολούθηση της εφαρμογής του Πλαισίου Ανακύκλωσης Τραπεζογραμματίων Ευρώ της EKT*

2.2.3 *Ανάπτυξη κοινού δικτύου ATM εκτός τραπεζικών καταστημάτων (offsite)*

2.3 Ηλεκτρονική τραπεζική

2.3.1 *Ηλεκτρονική τιμολόγηση*

2.3.2 *Λοιπά θέματα ηλεκτρονικής τραπεζικής*

2.3.3 *Στατιστικά στοιχεία χρήσης εναλλακτικών δικτύων εξυπηρέτησης της πελατείας των πιστωτικών ιδρυμάτων*

2.3.4 *Ενημέρωση του συναλλακτικού κοινού σε θέματα ασφάλειας κατά τη διενέργεια συναλλαγών μέσω διαδικτύου*

2.4 Πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών

2.4.1 *Πρωτοβουλίες για τη μείωση της απάτης στις συναλλαγές με κάρτες*

2.4.2 *Διατραπεζικό εγχειρίδιο ενημέρωσης των υπαλλήλων των τραπεζών σχετικά με τις τυπολογίες απάτης μέσω παγίδευσης των ATM*

2.4.3 *Συνεργασία EET-Ελληνικής Αστυνομίας*

2.4.4 Συνεργασία ΕΕΤ- ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

2.4.5 Διατραπεζικό έντυπο δήλωσης κοινών σημείων υποκλοπής στοιχείων καρτών

2.4.6 Ενημέρωση των τραπεζών σχετικά με τις εξελίξεις για την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος και συλλογή στατιστικών στοιχείων

2.4.7 Ενημέρωση του συναλλακτικού κοινού αναφορικά με νέα μορφή απάτης μέσω ATM τραπεζών

2.5. Κατανομή εγγράφων των Δημόσιων αρχών που παραλαμβάνει και προωθεί η ΕΕΤ

Δ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

1. Κοινοτικό επίπεδο

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Σχέδιο νόμου «Νομικό καθεστώς λειτουργίας εταιριών ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις»

2.2 Σχέδιο νόμου: «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων»

2.3 Σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης

2.4 Κοινές αρχές για τη μεταφορά τραπεζικών λογαριασμών

Ε. Νομικά – Φορολογικά θέματα

1. Εθνικό επίπεδο

1.1 Σχέδιο νόμου: «Ρύθμιση οφειλών επιχειρήσεων και επαγγελματιών προς τα πιστωτικά ιδρύματα και προστασία των οικονομικών δεδομένων των καταναλωτών»

1.2 Επιτροπή Ανταγωνισμού

1.2.1 Υπόθεση *Stop Cartel*

1.2.2 Υπόθεση *DIASDEBIT, DIASATM και DIASTRANSFER*

1.3 ΟΤΟΕ

1.3.1 Η Διαιτητική Απόφαση 39/2008

1.3.3 Διαιτητική Απόφαση 37/2009

1.3.4 Παρέμβαση του Υπουργού Εργασίας

1.4 Ζητήματα εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 50 του ν. 3772/2009, με την οποία αντικαταστάθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 495 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

1.5 Λοιπά νομικά θέματα

1.6 Επιτροπή για θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου

1.7 Φορολογικά Θέματα

1.8 Λοιπές Δίκες ΕΕΤ - Πρόσθετη παρέμβαση υπέρ της Millennium Bank

ΣΤ. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και φυσική ασφάλεια

1. Διεθνές και κοινοτικό επίπεδο

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

2.1.1 Δημόσια διαβούλευση ενόψει της απόφασης της ΕΤΠΘ της Τράπεζας της Ελλάδος αριθμ. 281/5/17.3.2009

2.1.2 Διατραπεζικά θέματα προς διευκρίνιση από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με την πρακτική εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της Απόφασης ΕΤΠΘ αριθμ. 281/5/17.3.2009

2.1.3 Σύσταση του Φορέα διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας - Ορισμός εκπροσώπων

2.1.4 Νέο υπόδειγμα αναφοράς ασυνήθων ή ύποπτων συναλλαγών των πιστωτικών ιδρυμάτων

2.2 Φυσική ασφάλεια τραπεζικών καταστημάτων και ΑΤΜ

2.2.1 Όροι ασφαλείας των καταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων και κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησής τους από τα πιστωτικά ιδρύματα

2.2.2 Καθορισμός εκπροσώπων τραπεζών σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση αριθμ. 3015/30/6/2009 σχετικά με τον καθορισμό όρων ασφαλείας των καταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων

2.2.3 Χρονοδιάγραμμα εγκατάστασης και λειτουργίας των όρων ασφαλείας που προβλέπονται στην Υπουργική Απόφαση αριθμ. 3015/30/6/23.3.2009

2.2.4 Πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) στα τραπεζικά καταστήματα

2.2.5 Στατιστικά στοιχεία ληστειών και λοιπών παραβιάσεων

2.2.6 Βανδαλισμοί πιστωτικών ιδρυμάτων

2.2.7 Λοιπά θέματα φυσικής ασφαλείας

Ζ. Αναπτυξιακή δραστηριότητα

1. Συνεργασία ΕΕΤ - Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

1.1 Συμμετοχή τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜμΕ στο πλαίσιο των ΠΕΠ του ΕΣΠΑ

1.2 Συμμετοχή τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜμΕ στο πλαίσιο των ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ

1.3 Συμμετοχή των τραπεζών στη διαδικασία διάθεσης των ειδικών σημάτων τελών κυκλοφορίας ΙΧ αυτοκινήτων και μοτοσικλετών έτους 2009

1.4 Εθνικό Συμβούλιο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΣΜΕ)

2. Προώθηση σχέσεων της ΕΕΤ με παραγωγικές τάξεις

3. Συνεργασία ΕΕΤ – ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ

4. Συνεργασία ΕΕΤ με το Υπουργείο Οικονομικών

4.1 Προσωρινό Πλαίσιο Στήριξης

4.2 Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια για αγορά κατοικίας και επαγγελματικής στέγης (ΥΑ 54544/2009)

4.3 Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια που χορηγήθηκαν σε συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων σε διάφορους Νομούς της χώρας

4.4 Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης

5. Συνεργασία ΕΕΤ – Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης – Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Η. Επικοινωνιακή δραστηριότητα

1. Συνεντεύξεις – Παρουσιάσεις – Ενημερώσεις

2. Εκδόσεις

3. Οργάνωση συνεδρίων/ημερίδων/εκδηλώσεων από την ΕΕΤ κατά το έτος 2009

4. Λοιπές επικοινωνιακές ενέργειες

5. Διεθνείς Δραστηριότητες

Ενότητα Τρίτη – Εκπροσώπηση της ΕΕΤ

A. Στην Ελλάδα

B. Στο εξωτερικό

Ενότητα Τέταρτη: Εκπαιδευτικές υπηρεσίες

A. Εκπαιδευτικές υπηρεσίες

1. Εξειδικευμένα σεμινάρια

2. Ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα

3. Προγράμματα πιστοποίησης γνώσεων

3.1 Η κανονιστική συμμόρφωση στις τράπεζες

3.2 European Foundation Certificate in Banking

4. Σεμινάρια για τον εσωτερικό έλεγχο

5. Εκδοτική δραστηριότητα

B. Εξεταστικό κέντρο

1. Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας

1.1 Επενδυτικές υπηρεσίες

1.2 Ασφαλιστική διαμεσολάβηση

2. Αξιολόγηση γνώσεων για πρόσληψη προσωπικού

Γ. Θεσμικές υπηρεσίες

1. Εθνικό επίπεδο

2. Διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο

Ενότητα Πρώτη: Οι εξελίξεις στο θεσμικό και ρυθμιστικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος

I. Πρωτοβουλίες που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των αιτίων της χρηματοπιστωτικής κρίσης

A. Πρωτοβουλίες που ελήφθησαν από το G-20 και το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

1. Σύνοδοι του G-20

Κατά τη διάρκεια του 2009 έλαβαν χώρα τρεις Σύνοδοι του διεθνούς διακυβερνητικού *forum* του G-20, στο οποίο εκπροσωπούνται τα 19 οικονομικά πιο ισχυρά κράτη της υφελίου και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται για τη Σύνοδο του Λονδίνου του Απριλίου 2009 (υπό α), τη Σύνοδο του Pittsburgh το Σεπτέμβριο του 2009 (υπό β) και τη Σύνοδο της Σκωτίας το Νοέμβριο του 2009 (υπό γ). Στις Συνόδους αυτές, οι δύο εκ των οποίων ήταν σε επίπεδο αρχηγών κρατών και η τρίτη σε επίπεδο Υπουργών Οικονομικών και Διοικητών Κεντρικών Τραπεζών, συζητήθηκαν και ελήφθησαν ιδιαίτερα σημαντικές αποφάσεις, μεταξύ άλλων σε ό,τι αφορά την αναπροσαρμογή της διεθνούς αρχιτεκτονικής του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

(α) Οι αποφάσεις της Συνόδου του G-20 του Λονδίνου

Στις αρχές Απριλίου 2009 έλαβε χώρα στο Λονδίνο η σημαντικότερη, ίσως, Σύνοδος στην ιστορία του G-20 σε επίπεδο αρχηγών κρατών, τα πορίσματα της οποίας σε ό,τι αφορά την ενίσχυση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος ήταν ιδιαίτερος ουσιαστικά. Σύμφωνα με το επίσημο ανακοινωθέν της Συνόδου, θεμελιώδεις αιτίες της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης αποτέλεσαν οι αστοχίες αφενός μεν στο ίδιο το χρηματοπιστωτικό σύστημα και αφετέρου στο ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο που διέπουν τη λειτουργία του.

Τα μέλη του G-20 συμφώνησαν να διασφαλίσουν ότι αφενός μεν το ρυθμιστικό πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού τους συστήματος θα είναι ισχυρό, και αφετέρου ότι θα προωθήσουν την κατά το δυνατόν στενότερη και σε συστηματική βάση μεταξύ τους συνεργασία, καθώς και την ανάπτυξη ενός πλαισίου διεθνών υψηλού επιπέδου προτύπων προς αυτήν την κατεύθυνση. Συμφωνήθηκε, επίσης, ότι το νέο ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο θα πρέπει να έχει ως άξονες:

- την προώθηση της ακεραιότητας και της διαφάνειας του χρηματοπιστωτικού συστήματος,
- την προστασία του χρηματοπιστωτικού συστήματος από τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται στο σύνολό του,
- την άμβλυση και όχι την επίταση του χρηματοπιστωτικού και οικονομικού κύκλου,
- τη μείωση της στήριξης σε ακατάλληλα επικίνδυνες πηγές χρηματοδότησης, και
- την αποθάρρυνση των κινήτρων για ανάληψη υπερβολικών κινδύνων.

Για την υλοποίηση των ως άνω αποφάσεων, τα κράτη μέλη του G-20 δεσμεύτηκαν να εφαρμόσουν το Πρόγραμμα Δράσης της Washington που είχαν συμφωνήσει το Νοέμβριο του 2008, ενώ παράλληλα εξέδωσαν και τη «Διακήρυξη για την Ενίσχυση του Χρηματοπιστωτικού Συστήματος», τα πορίσματα της οποίας, από συστηματική άποψη, συνοψίζονται στα ακόλουθα:

(i) Θεσμική διακυβέρνηση της διεθνούς αρχιτεκτονικής

Σε ό,τι αφορά τη θεσμική διακυβέρνηση της διεθνούς αρχιτεκτονικής, επιβεβαιώθηκε η άποψη ότι σημείο αναφοράς θα συνεχίσει να είναι η ήδη ισχύουσα, όπως αυτή διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριακονταετίας. Για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στις αγορές, συμφωνήθηκε να ληφθούν μέτρα, ώστε να οικοδομηθεί ένα ισχυρότερο, και πιο εναρμονισμένο σε παγκόσμιο επίπεδο εποπτικό και ρυθμιστικό πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Οι φορείς διαμόρφωσης αυτών των κανόνων παραμένουν, πάντως, οι ίδιοι, δεδομένου ότι, όπως ορθά διαπιστώθηκε, το πρόβλημα δεν ήταν η έλλειψη φορέων, αλλά η καταλληλότητα των κανόνων που παρήγαγαν και η συνέπεια της εφαρμογής τους από ορισμένα τουλάχιστον κράτη.

(ii) Κανόνες βάσει των οποίων ασκείται η ρυθμιστική παρέμβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα

Σε ό,τι αφορά τους κανόνες βάσει των οποίων ασκείται η ρυθμιστική παρέμβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, επιβεβαιώθηκε η ανάγκη για:

- τη διεύρυνση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου και του πλαισίου επίβλεψης ώστε να καλύπτει όλους τους συστημικά σημαντικούς φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, χρηματοπιστωτικά μέσα και αγορές, περιλαμβανομένων και των συστημικά σημαντικών κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds),
- την ανάληψη άμεσης δράσης των διεθνών φορέων που είναι αρμόδιοι για την έκδοση λογιστικών προτύπων με στόχο τη βελτίωση των προτύπων αποτίμησης και προβλέψεων και την ανάπτυξη ενός ενιαίου παγκόσμιου πλαισίου υψηλού επιπέδου λογιστικών προτύπων, και
- τη διεύρυνση του υφιστάμενου ρυθμιστικού πλαισίου για την επίβλεψη και «καταχώριση» των Οργανισμών Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας.

Ειδικά σε ό,τι αφορά το τραπεζικό σύστημα, αποφασίστηκε ότι από τη στιγμή που θα διασφαλιστεί η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας, θα ληφθούν μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας, της ποσότητας και της εναρμόνισης σε διεθνές επίπεδο των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών. Μελλοντικά, το ρυθμιστικό πλαίσιο θα πρέπει να εμποδίζει την υπέρμετρη μόχλευση και να απαιτεί τη συσσώρευση αποθεμάτων ιδίων κεφαλαίων, όταν οι συνθήκες στις αγορές είναι ομαλές.

(iii) Μικρο-προληπτική εποπτεία των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Σε ό,τι αφορά τη μικρο-προληπτική εποπτεία των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, αυτή θα παραμείνει αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Αποφασίστηκε ωστόσο η καθιέρωση «κολλεγίων εποπτικών αρχών» για τους διεθνείς ομίλους χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά και θεωρούνται σημαντικοί για τη διατήρηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος («συστημικά σημαντικοί» όμιλοι).

(iv) Μακρο-προληπτική εποπτεία των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Το τέταρτο μείζονος σημασίας πεδίο στο οποίο υπήρξε συμφωνία ήταν η ανάγκη διαμόρφωσης μηχανισμών, σε διεθνές επίπεδο, μέσω των οποίων να ενισχυθεί το καθεστώς της μακρο-προληπτικής εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Να διασφαλιστεί δηλαδή ότι, μέσω της αναγκαίας συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο μεταξύ νομισματικών και εποπτικών αρχών, θα γίνεται έγκαιρη διάγνωση επερχόμενων κινδύνων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ώστε να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα που θα καθιστούν δυνατή την αποτροπή, στο μέτρο του δυνατού, της επέλευσης γενικευμένων κρίσεων. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί με την έκδοση σε μακροοικονομικό επίπεδο «προειδοποιήσεων κινδύνου» και την υποβολή συστάσεων για τους τρόπους αντιμετώπισής τους.

(β) Οι αποφάσεις της Συνόδου του G-20 του Pittsburgh

Κατά τη διάρκεια της εν λόγω Συνόδου το Σεπτέμβριο του 2009 στις ΗΠΑ, αφενός μεν αξιολογήθηκε η πρόοδος των εργασιών για την ενίσχυση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος σε συνέχεια της Συνόδου του Λονδίνου και αφετέρου ελήφθησαν αποφάσεις αναφορικά με τις ενέργειες που θα έπρεπε να αναληφθούν σχετικά στο άμεσο μέλλον. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Συνόδου, διαπιστώθηκε ότι έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος όσον αφορά:

- την ενίσχυση της προληπτικής εποπτείας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών,
- τη βελτίωση των μεθόδων διαχείρισης κινδύνων από τους φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών,
- την ενίσχυση της διαφάνειας αγορών και συναλλαγών,
- την προώθηση της ακεραιότητας της αγοράς,
- την καθιέρωση κολλεγίων εποπτικών αρχών αναφορικά με την εποπτεία των διασυνοριακά δραστηριοποιούμενων χρηματοπιστωτικών ομίλων, και
- την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας.

Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι έχει ενισχυθεί το υφιστάμενο ρυθμιστικό και εποπτικό πλαίσιο, με την καθιέρωση αυστηρότερων ρυθμίσεων για τα εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα μέσα, την τιτλοποίηση, τους οργανισμούς

αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και τα επενδυτικά κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds).

(γ) Οι αποφάσεις της Συνόδου του G-20 της Σκωτίας

Κατά τη διάρκεια της Συνόδου στη Σκωτία τον Νοέμβριο του 2009, παρότι επιβεβαιώθηκε ότι οι συνθήκες στο οικονομικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα είχαν βελτιωθεί ως συνέπεια της συντονισμένης δράσης των κρατών μελών του G-20, ωστόσο, η ανάκαμψη της διεθνούς οικονομίας παρέμενε αβέβαιη και άμεσα εξαρτώμενη από τις πολιτικές στήριξης που είχαν εκπονήσει και εφαρμόσει οι εθνικές κυβερνήσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, και για την ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών του G-20 αποφασίστηκε, αφενός μεν, να τεθεί σε εφαρμογή ένα νέο Πλαίσιο για τη διασφάλιση μιας ισχυρής, βιώσιμης και ισόρροπης ανάπτυξης (*G-20 Framework for Strong, Sustainable and Balanced Growth*) και αφετέρου η πραγματοποίηση μιας αμοιβαίας διαδικασίας αξιολόγησης των πολιτικών που θα λάβουν συλλογικά τα κράτη μέλη του G-20 για την επίτευξη των κοινών στόχων τους αναφορικά με την ενίσχυση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος. Αποφασίστηκε επίσης να συνεχιστούν οι εν εξελίξει εργασίες σε συνεργασία με το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και να διασφαλιστούν, αφενός μεν, η πλήρης, έγκαιρη και συνεπής εφαρμογή των συμφωνηθεισών δράσεων, και αφετέρου όροι ανταγωνιστικής ισότητας.

2. Έργο του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

2.1 Ο μετασχηματισμός του Φόρουμ Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Τον Απρίλιο του 2009 αποφασίστηκε η μετονομασία του Φόρουμ Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας σε Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability Board, εφεξής FSB) σηματοδοτώντας με τον τρόπο αυτό τη θεσμική ενίσχυση του ρόλου του εν λόγω φορέα αναφορικά με την προώθηση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Αποφασίστηκε, επίσης, η διεύρυνση της σύνθεσής του με γνώμονα τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του.

Σε ό,τι αφορά την αποστολή του, το FSB, από τη σύστασή του ήταν υπεύθυνο για το συντονισμό των ενεργειών των μελών του με στόχο την προώθηση της διασφάλισης της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, τη βελτίωση των όρων της λειτουργίας των αγορών και τη μείωση της έκθεσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε συστημικούς κινδύνους. Σύμφωνα με τις αποφάσεις του G-20 στη Σύνοδο του Λονδίνου, η δραστηριότητα του FSB ενισχύθηκε ως εξής:

- παρακολούθηση των εξελίξεων των αγορών και της επίδρασής τους στην άσκηση ρυθμιστικής παρέμβασης,
- παρακολούθηση των βέλτιστων πρακτικών και παροχή συμβουλών σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των ρυθμιστικών προτύπων,
- στρατηγική παρακολούθηση των εργασιών των διεθνών standard setters που δραστηριοποιούνται στο χρηματοπιστωτικό τομέα προκειμένου να

διασφαλίζεται ότι η παρέμβασή τους είναι έγκαιρη και συντονισμένη, ότι εστιάζει στις πραγματικές προτεραιότητες και ότι αντιμετωπίζει τα κενά που εντοπίζονται,

- παροχή κατευθύνσεων για τη σύσταση και προώθηση των κολλεγίων εποπτικών αρχών, και
- συνεργασία με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο αναφορικά με την παροχή έγκαιρων προειδοποιήσεων (“early warning exercises”) σε σχέση με τους χρηματοπιστωτικούς κινδύνους και τις αδυναμίες που εντοπίζονται, καθώς και υπόδειξη των πολιτικών που θα πρέπει να υιοθετούνται για την αντιμετώπισή τους.

2.2 Πολιτική αμοιβών των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Τον Απρίλιο του 2009 εκδόθηκε από το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (εφεξής FSB) κείμενο αρχών για τη διασφάλιση της εφαρμογής ποιοτικής πολιτικής αμοιβών από τους φορείς παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Το FSB εκκινεί από την επισήμανση ότι ένας από τους πολλούς παράγοντες που συνέβαλαν στη χρηματοπιστωτική κρίση ήταν οι πολιτικές αμοιβών που εφαρμόστηκαν σε μεγάλες επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα με την καταβολή ιδιαίτερα υψηλών αποδοχών λόγω υψηλών βραχυπρόθεσμων κερδών, χωρίς να λαμβάνονται επαρκώς υπόψη οι μακροπρόθεσμα αναλαμβανόμενοι κίνδυνοι. Οι εν λόγω πολιτικές συνέβαλαν, σύμφωνα με το FSB στην ανάληψη υπερβολικών κινδύνων.

Οι εννέα αρχές του FSB αφορούν θεματικά τα ακόλουθα:

- την αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της πολιτικής αμοιβών στις επιχειρήσεις με την επίβλεψη εκ μέρους των διοικητικών συμβουλίων των επιχειρήσεων αφενός μεν του πλαισίου αμοιβών και αφετέρου της ορθής εφαρμογής του, και τη διασφάλιση ότι το προσωπικό που απασχολείται στη διαχείριση κινδύνων διαθέτει ανεξαρτησία, κατάλληλες εξουσίες και η αμοιβή του είναι ανεξάρτητη από τις δραστηριότητες που επιβλέπει (αρχές 1-3),
- τη συναξιολόγηση για την καταβολή των αποδοχών των αναλαμβανόμενων κινδύνων και, ειδικότερα, τη διαφοροποίηση των αμοιβών ανάλογα με τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο, τη σύνδεση του bonus με τη συνολική απόδοση της επιχείρησης, την καταβολή των αμοιβών σε βάθος χρόνου με βάση τον χρονικό ορίζοντα του κινδύνου που έχει αναληφθεί, ενώ σε περίπτωση που η αμοιβή συνίσταται σε ένα μείγμα μετρητών, μετοχών ή άλλων αποδοχών, η σύνθεση του μείγματος ορίζεται επίσης ότι θα πρέπει να συναρτάται με τους αναλαμβανόμενους κινδύνους (αρχές 4-7), και
- την αποτελεσματική εποπτεία των αμοιβών, τη λήψη μέτρων σε περίπτωση παραβίασης των τιθέμενων αρχών, και την κατάλληλη δημοσιοποίηση από τις επιχειρήσεις της πολιτικής αμοιβών που εφαρμόζουν (αρχές 8-9).

2.3 Αντιμετώπιση της προκυκλικότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα

Τον Απρίλιο του 2009 εκδόθηκε, επίσης, από το FSB έκθεση αναφορικά με την αντιμετώπιση της προκυκλικότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ο όρος «προκυκλικότητα» αναφέρεται στη δυναμική αλληλεπίδραση μεταξύ του χρηματοπιστωτικού και του πραγματικού τομέα της οικονομίας, η οποία τείνει να εντείνει τις διακυμάνσεις των οικονομικών κύκλων και να προκαλεί ή να επιτείνει την αστάθεια στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Η πρόσφατη διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση ανέδειξε σε σημαντικό βαθμό τις συνέπειες του φαινομένου της προκυκλικότητας, καθώς οι τράπεζες που υπέστησαν σημαντικές ζημιές αντιμετώπισαν δυσκολίες σε σχέση με την αναπλήρωση των κεφαλαίων τους και, κατ' αποτέλεσμα, μείωσαν την έκταση χορήγησης πιστώσεων και δανείων, γεγονός που είχε δυσμενείς συνέπειες στον πραγματικό τομέα της οικονομίας.

Στην έκθεσή του, το FSB προβαίνει σε συγκεκριμένες συστάσεις στόχος των οποίων είναι η ενίσχυση της άσκησης προληπτικής εποπτείας σε πιο μακροπρόθεσμη βάση, με γνώμονα την ελαχιστοποίηση αφενός μεν της πιθανότητας επέλευσης συστημικών χρηματοπιστωτικών κρίσεων και αφετέρου των επιπτώσεών τους. Η αντιμετώπιση του φαινομένου της προκυκλικότητας απαιτεί την εμπλοκή περισσότερων ρυθμιστικών και εποπτικών αρχών, καθώς επίσης και των συναρμόδιων διεθνών *standard setters*, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά στην εκπόνηση των συστάσεων αυτών και οι οποίοι έχουν, κατά περίπτωση, την ευθύνη για τη θέση τους σε εφαρμογή.

Η έκθεση περιλαμβάνει πέντε (5) ενότητες, εκ των οποίων:

- στην *πρώτη* γίνεται συνολική θεώρηση των προτεινόμενων συστάσεων, οι οποίες αφορούν την κεφαλαιακή επάρκεια, τις προβλέψεις, τις αποτιμήσεις και τη μόχλευση,
- στη *δεύτερη* αναλύεται η έννοια της προκυκλικότητας, οι μηχανισμοί και τα αίτια αυτής, οι λόγοι που υπαγορεύουν τη ρυθμιστική παρέμβαση και οι προτεραιότητες που τίθενται σχετικά με την άσκηση και τα μέσα υλοποίησης της ρυθμιστικής παρέμβασης από το FSB, και
- στις *ενότητες 3-5* αναλύονται οι επιμέρους συστάσεις στις οποίες προβαίνει σύμφωνα με τα προαναφερθέντα το FSB.

2.4 Συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών σε διασυνοριακό επίπεδο και διαχείριση κρίσεων

Τον Απρίλιο του 2009 το FSB εξέδωσε κείμενο αρχών αναφορικά με τη συνεργασία των αρμοδίων αρχών σε διασυνοριακό επίπεδο κατά τη διαχείριση κρίσεων. Οι υιοθετηθείσες δεκαπέντε γενικές αρχές δεσμεύουν τα μέλη του FSB σε ό,τι αφορά τη συνεργασία μεταξύ των κατά περίπτωση αρμοδίων αρχών, περιλαμβανομένων των εποπτικών αρχών, των κεντρικών τραπεζών και των Υπουργείων Οικονομικών τόσο σε σχέση με την προετοιμασία τους για τη διαχείριση χρηματοπιστωτικών κρίσεων όσο και σε ό,τι αφορά την ίδια τη διαχείριση κρίσεων. Δεσμεύουν, επίσης, τις εθνικές αρμόδιες αρχές από τα κατά περίπτωση εμπλεκόμενα κράτη:

- να συναντώνται σε τακτική βάση (τουλάχιστον ετησίως) στο πλαίσιο κολλεγιών εποπτικών αρχών και να εξετάζουν ειδικά ζητήματα και

εμπόδια που ενδέχεται να ανακύψουν κατά τη διαχείριση κρίσεων που αντιμετωπίζουν μεμονωμένες τράπεζες,

- να ανταλλάσσουν πληροφορίες εφόσον είναι αναγκαίο, και
- να διασφαλίζουν την ανάπτυξη εκ μέρους των τραπεζών κατάλληλων πλάνων έκτακτης ανάγκης (contingency plans).

Το συντονισμό θα έχουν οι εποπτικές αρχές του κράτους καταγωγής της τράπεζας, οι οποίες θα συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές των κρατών υποδοχής για κάθε διασυνοριακά δραστηριοποιούμενη τράπεζα που θεωρείται από το FSB ότι πρέπει να υπόκειται σε κολλέγιο εποπτών.

2.5 Έκθεση προόδου των εργασιών και των πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί για την αντιμετώπιση των αιτίων της χρηματοπιστωτικής κρίσης

Το FSB στο πλαίσιο της Συνόδου των Υπουργών Οικονομικών και Κεντρικών Τραπεζιτών του G-20 που πραγματοποιήθηκε στις 7 Νοεμβρίου 2009 στη Σκωτία υπέβαλε σε αυτό έκθεση αξιολόγησης της προόδου των εργασιών για την ενίσχυση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, σε συνέχεια των αποφάσεων που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια των προηγούμενων Συνόδων του G-20.

Ειδικότερα, οι θεματικές επί των οποίων αφενός μεν παρέχονται επικαιροποιημένες πληροφορίες και αφετέρου διαπιστώθηκε ότι έχει σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος, αφορούν:

- την ενίσχυση των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών (ποσοτικά και ποιοτικά) και την αντιμετώπιση του φαινομένου της προκυκλικότητας,
- την ενίσχυση των λογιστικών προτύπων,
- την αναθεώρηση των πολιτικών αποδοχών για τη στήριξη της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας,
- τη βελτίωση της διαφάνειας των όρων διαπραγμάτευσης και εκκαθάρισης των εξω-χρηματιστηριακών παραγώγων μέσων, και
- την αντιμετώπιση της θέσης σε εκκαθάριση συστημικά σημαντικών επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα σε διασυνοριακό επίπεδο.

2.6 Αξιολόγηση της «συστημικής σημαντικότητας» φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και αγορών

Τον Οκτώβριο του 2009 το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, η Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών και το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (FSB) δημοσίευσαν έκθεση με προτεινόμενες κατευθυντήριες οδηγίες για την αξιολόγηση της συστημικής σημαντικότητας φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και αγορών, η οποία υποβλήθηκε επίσης στη Σύνοδο των Υπουργών Οικονομικών και Κεντρικών Τραπεζιτών του G-20 στη Σκωτία.

Σύμφωνα με την έκθεση ως συστημικός κίνδυνος νοείται ο κίνδυνος διατάραξης της παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ο οποίος: (i) μπορεί να προέλθει από τη δυσλειτουργία (disability) του συνόλου ή μέρους του

χρηματοπιστωτικού συστήματος και (ii) είναι πιθανό να επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία.

Στην έκθεση επισημαίνονται τρία βασικά κριτήρια για την ταυτοποίηση της ύπαρξης συστημικής σημαντικότητας των φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και των αγορών:

- το μέγεθος (ο όγκος των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών που παρέχονται από ένα μεμονωμένο φορέα),
- ο βαθμός υποκατάστασης (ο βαθμός στον οποίο άλλα μέρη του συστήματος είναι σε θέση να παρέχουν τις ίδιες υπηρεσίες σε περίπτωση που καταστεί αναγκαίο), και
- ο βαθμός διασυνδεσιμότητας (οι σύνδεσμοι/σχέσεις με άλλα επιμέρους τμήματα του χρηματοπιστωτικού συστήματος)

Τα ανωτέρω τρία κριτήρια θα πρέπει να συνοδεύονται και από την αξιολόγηση της «ευαισθησίας» και της δυνατότητας του ρυθμιστικού πλαισίου να αντιμετωπίσει τυχόν αστοχίες του συστήματος. Ως δείκτες ευαισθησίας μπορεί να ληφθούν υπόψη: το επίπεδο μόχλευσης, οι κίνδυνοι ρευστότητας και ο βαθμός πολυπλοκότητας της δομής των μεγάλων χρηματοπιστωτικών ομίλων. Ένας σημαντικός αριθμός ποσοτικών εργαλείων, καθώς και εξειδικευμένων υποδειγμάτων είναι επίσης δυνατό, σύμφωνα με την έκθεση, να συμβάλλουν στο έργο των αρμοδίων αρχών.

2.7 Πολιτικές απόσυρσης των μέτρων που έχουν λάβει τα κράτη για τη στήριξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Στη Σύνοδο των Υπουργών Οικονομικών και Διοικητών Κεντρικών Τραπεζών του G-20 στη Σκωτία υποβλήθηκε από το FSB έκθεση αναφορικά με τις πολιτικές που τα κράτη σκοπεύουν να χαράξουν ή έχουν αρχίσει ήδη να εφαρμόζουν σε ό,τι αφορά την απόσυρση των μέτρων που έλαβαν κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης με στόχο τη στήριξη των εθνικών χρηματοπιστωτικών συστημάτων τους.

Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, κρίνεται σκόπιμο οι πολιτικές απόσυρσης που θα εφαρμοστούν να διαθέτουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Θα πρέπει να έχουν προαναγγελθεί, παρέχοντας στους συμμετέχοντες φορείς της αγοράς, το κατάλληλο χρονικό περιθώριο να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες που θα διαμορφωθούν μετά τη λήξη ισχύος των μέτρων στήριξης. Η σαφής ανακοίνωση της πρόθεσης απόσυρσης των μέτρων στήριξης, καθώς και του χρονοδιαγράμματος εντός του οποίου θα τελεστεί, μειώνει τόσο το αίσθημα αβεβαιότητας στις αγορές όσο και το κόστος προσαρμογής των επιχειρήσεων στα νέα δεδομένα.
- Οι πολιτικές απόσυρσης θα πρέπει να διακρίνονται από την απαραίτητη ευελιξία ως προς το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής τους, ώστε αυτό να μπορεί να τροποποιείται και να προσαρμόζεται στις εκάστοτε επικρατούσες οικονομικές συνθήκες.
- Οι στόχοι των πολιτικών απόσυρσης, τα χρονοδιαγράμματα και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια θα πρέπει να είναι διαφανή.

- Οι πολιτικές απόσυρσης θα πρέπει να είναι αξιόπιστες, δηλαδή ο εκάστοτε σχεδιασμός των εθνικών αρχών θα πρέπει να βασίζεται σε ρεαλιστικές υποθέσεις αναφορικά με τις ενδεχόμενες επιπτώσεις που θα έχει η εφαρμογή τους.
- Η ανάπτυξη και η εφαρμογή των πολιτικών απόσυρσης θα πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη το ενδεχόμενο πρόκλησης δυσμενών επιπτώσεων σε διασυννοριακό επίπεδο.
- Τέλος, σε ό,τι αφορά τη χρονική συγκυρία που θα επιλεγεί για την εφαρμογή των πολιτικών απόσυρσης των μέτρων στήριξης, επισημαίνεται ότι θα πρέπει να επιδεικνύεται ιδιαίτερη προσοχή και να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο οι τρέχουσες/βραχυπρόθεσμες οικονομικές και μακροοικονομικές συνθήκες σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, αλλά και η ενδεχόμενη εξέλιξη των συνθηκών αυτών σε μακροπρόθεσμη βάση.

B. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

1. Διεθνές επίπεδο

1.1 Συστήματα εγγύησης καταθέσεων

Το Μάρτιο του 2009 τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (εφεξής Επιτροπή της Βασιλείας) και της Διεθνούς Ένωσης Φορέων Εγγύησης Καταθέσεων αναφορικά με τις βασικές αρχές που διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων.

Όπως επισημαίνεται στο κείμενο των βασικών αυτών αρχών, ένα σύστημα εγγύησης καταθέσεων για να είναι αξιόπιστο και προκειμένου να αποφεύγονται στρεβλώσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε ηθικό κίνδυνο, πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο ενός καλά δομημένου και αποτελεσματικού «προστατευτικού δικτύου» του τραπεζικού συστήματος, να μην λειτουργεί δηλαδή ανεξάρτητα αλλά σε απόλυτη συνάρτηση με τα υπόλοιπα συστατικά στοιχεία του «προστατευτικού δικτύου».

Οι δεκαοκτώ προτεινόμενες συστάσεις αφορούν θεματικά:

- τους στόχους πολιτικής των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων (αρχές 1-2),
- την αποστολή και τις εξουσίες που πρέπει να διαθέτουν (αρχές 3-4),
- τη διακυβέρνησή τους (αρχή 5),
- τις σχέσεις των συστημάτων εγγύησης καταθέσεων με τα άλλα συστατικά στοιχεία του «προστατευτικού δικτύου» του τραπεζικού συστήματος (αρχές 6-7),
- την υποχρέωση συμμετοχής όλων των τραπεζών σε αυτά και την κάλυψη που πρέπει να παρέχουν (αρχές 8-10),
- τους μηχανισμούς χρηματοδότησής τους (αρχή 11),
- την ενημέρωση του καταθετικού κοινού για την λειτουργία τους (αρχή 12),

- επιλεγμένα νομικά θέματα (αρχές 13-14),
- τις διαδικασίες εξυγίανσης των τραπεζών (failure resolution) (αρχές 15-16), και
- τις αποζημιώσεις των καταθετών (αρχές 17-18).

Σύμφωνα με την Επιτροπή της Βασιλείας και τη Διεθνή Ένωση Φορέων Εγγύησης Καταθέσεων, η συμμόρφωση με τις προτεινόμενες αρχές θα συμβάλει στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταθετών σε αυτό. Η διαβούλευση ολοκληρώθηκε στις 15 Μαΐου 2009, ενώ το τελικό κείμενο των αρχών αναμένεται εντός του 2010.

1.2 Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

Η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε τον Μάιο του 2009 έκθεση αναφορικά με τις αρχές που πρέπει να διέπουν τη διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Όπως επισημαίνεται στην εν λόγω έκθεση, οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο διαχείρισης κινδύνων για τις τράπεζες, το οποίο αποσκοπεί στο να συμβάλει στην αντιμετώπιση απρόσμενων συνθηκών που ενδέχεται να λάβουν χώρα και παρέχει ενδείξεις για τα ίδια κεφάλαια που είναι αναγκαίο να διαθέτει η τράπεζα για την απορρόφηση ζημιών, εφόσον οι ακραίες αυτές συνθήκες επέλθουν. Η διενέργεια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική σε περιπτώσεις οικονομικής ευημερίας και καλών συνθηκών, όπου ενδέχεται να υποτιμηθούν οι κίνδυνοι ή εφόσον γίνεται ευρεία χρήση καινοτόμων προϊόντων που αναπτύσσονται με ταχύτατους ρυθμούς και για τα οποία δεν υπάρχουν ή είναι περιορισμένα τα διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα. Το κείμενο αρχών:

- εντοπίζει και αναλύει τις αδυναμίες που αναδείχτηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης σε ό,τι αφορά τη διενέργεια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, και
- περιλαμβάνει συστάσεις ιδίως ως προς τη μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθείται κατά τη διενέργειά τους τόσο από τις τράπεζες όσο και από τις εποπτικές αρχές, εφαρμοζομένης της αρχής της αναλογικότητας.

Οι αδυναμίες που αναδείχτηκαν σύμφωνα με την Επιτροπή της Βασιλείας κατά την κρίση αφορούν κυρίως:

- τη μη αποτελεσματική χρήση και ενσωμάτωση των πορισμάτων των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στη διαχείριση κινδύνων,
- τις χρησιμοποιούμενες μεθοδολογίες,
- την επιλογή των σεναρίων ακραίων καταστάσεων βάσει των οποίων διενεργούνται οι ασκήσεις, και
- τη μη ένταξη στις ασκήσεις αυτές συγκεκριμένων κινδύνων και προϊόντων.

Η έκθεση περιέχει είκοσι μια (21) συστάσεις εκ των οποίων οι δεκαπέντε (15) απευθύνονται στις τράπεζες και οι λοιπές έξι (6) στις εποπτικές αρχές.

1.3 Ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών

Η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε τον Ιούλιο του 2009 έκθεση αναφορικά με την ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών.

Σε σχέση με τον *Πυλώνα 1* προβλέπεται, μεταξύ άλλων:

- η εφαρμογή από τις τράπεζες υψηλότερων συντελεστών στάθμισης αναφορικά με τα ανοίγματα επανατιτλοποίησης (resecuritization exposures), ώστε να αντανακλάται καλύτερα ο κίνδυνος που ενέχουν τέτοιου είδους χρηματοπιστωτικά προϊόντα, και
- η πραγματοποίηση από τα πιστωτικά ιδρύματα πιο αυστηρών πιστωτικών αναλύσεων για τιτλοποιημένα ανοίγματα που έχουν αξιολογηθεί από εξωτερικούς οργανισμούς αξιολόγησης.

Στο πλαίσιο του *Πυλώνα 2*, παρέχονται πρόσθετες κατευθύνσεις για την κάλυψη των αδυναμιών που παρατηρήθηκαν στις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων των πιστωτικών ιδρυμάτων κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Ειδικότερα, οι προτεινόμενοι κανόνες καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες θεματικές:

- διαχείριση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται συνολικά η τράπεζα (firm-wide governance and risk management),
- παρακολούθηση της συγκέντρωσης κινδύνων από ανοίγματα σε εκτός ισολογισμού στοιχεία και τιτλοποιήσεις,
- παροχή κινήτρων για την καλύτερη διαχείριση κινδύνων και αποδόσεων σε μακροχρόνιο ορίζοντα,
- διαχείριση του κινδύνου συγκέντρωσης (risk concentration), και
- τις εφαρμοζόμενες πρακτικές αποδοχών.

Τέλος, σε ό,τι αφορά τον *Πυλώνα 3*, ενισχύονται οι ποιοτικές και ποσοτικές γνωστοποιήσεις που πρέπει να γίνονται από τις τράπεζες ιδίως σε ό,τι αφορά:

- τα ανοίγματα σε τιτλοποίηση στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών,
- τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται για κάθε κατηγορία τιτλοποίησης, και
- τον τρόπο με τον οποίο γίνεται η αποτίμηση των θέσεων των τραπεζών σε τιτλοποιήσεις.

1.4 Χαρτοφυλάκιο συναλλαγών

Τον Ιούλιο του 2009 η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε:

- κείμενο κατευθυντήριων γραμμών αναφορικά με τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον αυξητικό κίνδυνο αθέτησης, και
- κείμενο κατευθυντήριων γραμμών για την αναθεώρηση των κανόνων υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων για κάλυψη έναντι των κινδύνων αγοράς.

Η Επιτροπή της Βασιλείας με τα ανωτέρω κείμενα καθιερώνει νέους κανόνες σε ό,τι αφορά το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, προβλέποντας υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον πιστωτικό κίνδυνο σύνθετων χρηματοπιστωτικών συναλλαγών και την εφαρμογή τους μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010.

Περαιτέρω, τον Οκτώβριο του 2009, η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε μελέτη αξιολόγησης των επιπτώσεων των ως άνω κατευθυντήριων γραμμών. Για τους σκοπούς της μελέτης χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από σαράντα τρία (43) πιστωτικά ιδρύματα από δέκα (10) χώρες και τα αποτελέσματά της καταδεικνύουν τα ακόλουθα:

- αύξηση κατά μέσο όρο τουλάχιστον 11,5% των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων και 223,7% των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο αγοράς,
- οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον αυξητικό κίνδυνο αθέτησης θα έχουν ως αποτέλεσμα μια κατά μέσο όρο 6,2% αύξηση των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων και σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο αγοράς, αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων κατά μέσο όρο 102,7%,
- η εισαγωγή του stressed VaR θα οδηγήσει σε μια κατά μέσο όρο 4,6% αύξηση των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων και σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο αγοράς, αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων κατά μέσο όρο 110,8%,
- οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για ανοίγματα τιτλοποιήσεων στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών θα έχουν ως αποτέλεσμα μια κατά μέσο όρο 5,4% αύξηση των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων και σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο αγοράς, αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων κατά μέσο όρο 92,7%, και
- οι κεφαλαιακές απαιτήσεις για συγκεκριμένα ανοίγματα σε μετοχές σύμφωνα με την τυποποιημένη μέθοδο θα οδηγήσει σε μια κατά μέσο όρο 0,2% αύξηση των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων και σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο αγοράς, αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων κατά μέσο όρο 4,9%.

1.5 Ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα

Η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε το Δεκέμβριο του 2009 κείμενο διαβούλευσης στο οποίο περιέχονται οι προτάσεις της για την ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού τομέα. Ειδικότερα, στο κείμενο αυτό παρουσιάζονται οι προτάσεις της για:

- την ενίσχυση των κανόνων κεφαλαιακής επάρκειας και ρευστότητας με στόχο τη βελτίωση της ικανότητας του τραπεζικού τομέα να απορροφά τους κραδασμούς που προκαλούνται από την τυχόν επικράτηση ακραίων συνθηκών στο χρηματοπιστωτικό και οικονομικό περιβάλλον, ανεξαρτήτως πηγής και τη μείωση με τον τρόπο αυτόν του κινδύνου μετάδοσης των αρνητικών συνεπειών από το χρηματοπιστωτικό τομέα στην πραγματική οικονομία (spillover effect),
- τη βελτίωση της διαχείρισης κινδύνων και της εσωτερικής διακυβέρνησης των τραπεζών,

- την ενίσχυση της διαφάνειας και των γνωστοποιήσεων στις οποίες προβαίνουν οι τράπεζες, και
- την ενίσχυση των διαδικασιών εξυγίανσης και εκκαθάρισης των συστημικά σημαντικών διασυστηριακά δραστηριοποιούμενων τραπεζών.

Οι προτεινόμενες από την Επιτροπή της Βασιλείας μεταρρυθμίσεις, οι οποίες αναλύονται διεξοδικά στο κείμενο διαβούλευσης, εστιάζουν στα ακόλουθα:

- βελτίωση της ποιότητας, της συνεκτικότητας (consistency) και της διαφάνειας της κεφαλαιακής βάσης των τραπεζών,
- ενίσχυση των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου που προέρχεται από παράγωγα, συμφωνίες επαναγοράς (repos) και δραστηριότητες χρηματοδότησης κινητών αξιών (securities financing activities) σε συνέχεια των προτεινόμενων ρυθμίσεων για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και τις τιτλοποιήσεις που δημοσίευσε η Επιτροπή της Βασιλείας στις 13 Ιουλίου 2009, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα υπό 1.4,
- καθιέρωση ενός παραμετροποιημένου δείκτη μόχλευσης ως συμπληρωματικού μέτρου σε σχέση με το βασισμένο στον κίνδυνο (risk-based) πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια, που θα συμβάλλει στη συγκράτηση της συσσώρευσης υπερβολικής μόχλευσης στο τραπεζικό σύστημα,
- καθιέρωση μιας σειράς μέτρων για τη δημιουργία κεφαλαιακών αποθεμάτων (capital buffers) σε περιόδους ομαλών οικονομικών συνθηκών, τα οποία θα μπορούν να αξιοποιηθούν σε περιόδους ακραίων καταστάσεων, και
- καθιέρωση σε διεθνές επίπεδο ελάχιστων προτύπων ρευστότητας για τις διεθνώς δραστηριοποιούμενες τράπεζες που περιλαμβάνουν ένα δείκτη κάλυψης ρευστότητας τριάντα (30) ημερών, ο οποίος θα συνοδεύεται από ένα πιο μακροπρόθεσμο διαρθρωτικό δείκτη ρευστότητας. Το πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει, επίσης, μια κοινή σειρά αξιολογικών μετρήσεων που θα βοηθήσουν τις εποπτικές αρχές σε ό,τι αφορά τον εντοπισμό και την ανάλυση των τάσεων του κινδύνου ρευστότητας, τόσο σε επίπεδο μεμονωμένων τραπεζών όσο και συστημικά.

Η Επιτροπή της Βασιλείας θα πραγματοποιήσει κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2010 μελέτη αξιολόγησης επιπτώσεων των προτεινόμενων, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, μέτρων και βάσει αυτής θα αναθεωρήσει το ελάχιστο επίπεδο κεφαλαιακής επάρκειας κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2010. Το σύνολο των νέων κανόνων/ προτύπων θα έχουν εκδοθεί σταδιακά μέχρι το τέλος του 2010.

1.6 Διεθνές πλαίσιο προτύπων για τη μέτρηση και παρακολούθηση του κινδύνου ρευστότητας

Η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε το Δεκέμβριο του 2009 κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με την υιοθέτηση ενός διεθνούς πλαισίου προτύπων μέτρησης και παρακολούθησης του κινδύνου ρευστότητας. Καθ' όλη τη διάρκεια της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης που ξεκίνησε στα μέσα του 2007, πολλές τράπεζες κατέβαλαν ιδιαίτερες προσπάθειες για τη διατήρηση

επαρκούς ρευστότητας. Στο πλαίσιο αυτό, ζητήθηκε πρωτοφανής στήριξη ρευστότητας από τις κεντρικές τράπεζες με στόχο τη γενικότερη στήριξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Ωστόσο, παρά τη ρευστότητα που παρασχέθηκε, ορισμένες τράπεζες κατέρρευσαν ή αναγκάστηκαν να προβούν σε συγχωνεύσεις ή σε εκκαθάριση.

Δεδομένου ότι πριν από την εκδήλωση της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης υπήρχε εν γένει άφθονη ρευστότητα στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, η διαχείριση του εν λόγω κινδύνου δεν αποτέλεσε προτεραιότητα συγκριτικά με τη διαχείριση άλλων μορφών κινδύνων. Η χρηματοπιστωτική κρίση κατέδειξε όμως πόσο γρήγορα και με πόσο μεγάλη ένταση είναι δυνατό να προκύψει κίνδυνος ρευστότητας και δυσχέρειες στην εξεύρεση πηγών χρηματοδότησης δημιουργώντας μείζονος σημασίας ζητήματα σε ό,τι αφορά την αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων και την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών.

Η Επιτροπή της Βασιλείας αναγνωρίζοντας ότι ένα βασικό χαρακτηριστικό της χρηματοπιστωτικής κρίσης ήταν η ανακριβής και αναποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας εξέδωσε καταρχήν το Σεπτέμβριο του 2008 κείμενο αρχών αναφορικά με τη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού πλαισίου διαχείρισης και εποπτείας του κινδύνου ρευστότητας. Με γνώμονα την περαιτέρω ενίσχυση της εποπτείας του κινδύνου ρευστότητας των διεθνώς δραστηριοποιούμενων τραπεζών έναντι συνθηκών περιορισμένης ρευστότητας και την ενίσχυση της εναρμόνισης διεθνώς της εποπτείας του κινδύνου ρευστότητας, η Επιτροπή της Βασιλείας, λαμβάνοντας υπόψη και τις σχετικές συστάσεις του G-20, πρότεινε με το παρόν κείμενο διαβούλευσης:

- την υιοθέτηση δύο διεθνώς εναρμονισμένων ρυθμιστικών προτύπων με στόχο την καθιέρωση ελάχιστων επιπέδων ρευστότητας των διεθνώς δραστηριοποιούμενων τραπεζών, καθώς επίσης και
- την υιοθέτηση μιας σειράς εργαλείων παρακολούθησης που θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη σε διαρκή βάση παρακολούθηση του αναλαμβανόμενου κινδύνου ρευστότητας των διασυνοριακά δραστηριοποιούμενων τραπεζών και την ανταλλαγή των σχετικών πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών της χώρας καταγωγής και των χωρών υποδοχής.

2. Κοινοτικό επίπεδο

2.1 Αναπροσαρμογή του πλαισίου άσκησης εποπτείας στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα

Με γνώμονα την αντιμετώπιση των αιτιών της χρηματοπιστωτικής κρίσης, τον Νοέμβριο του 2008 ανατέθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε μια ομάδα υψηλού επιπέδου εμπειρογνομόνων με επικεφαλής τον Jacques de Larosière η μελέτη και η υποβολή συστάσεων στις αρχές του 2009 αναφορικά με την ενίσχυση του ευρωπαϊκού εποπτικού πλαισίου του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η Ομάδα de Larosière υπέβαλε την έκθεσή της στις 25 Φεβρουαρίου 2009 (στη συνέχεια «η Έκθεση de Larosière»), η οποία είναι δομημένη σε τέσσερα (4) κεφάλαια:

(α) Στο πρώτο κεφάλαιο, με τίτλο “*Causes of the Financial Crisis*”, αναλύονται τα αίτια της τρέχουσας διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης.

(β) Το δεύτερο κεφάλαιο, με τίτλο “*Policy and Regulatory Repair*” («Αποκατάσταση πολιτικών και ρυθμιστικής παρέμβασης»), περιέχει προτάσεις (με τη μορφή συστάσεων) αναφορικά με τις βελτιώσεις που κρίνονται αναγκαίες στο ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο, προκειμένου αφενός μεν να ενισχυθούν οι υφιστάμενοι κανόνες και αφετέρου να καλυφθούν τα ρυθμιστικά κενά που αναδείχθηκαν από την κρίση.

(γ) Το τρίτο κεφάλαιο, με τίτλο “*EU Supervisory Repair*” («Ευρωπαϊκή εποπτική αποκατάσταση»), το οποίο αποτελεί και τον κορμό της Έκθεσης, επιλαμβάνεται του ζητήματος της αναπροσαρμογής του πλαισίου άσκησης εποπτείας στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

(δ) Τέλος, το τέταρτο κεφάλαιο, με τίτλο “*Global Repair*” («Παγκόσμια αποκατάσταση») εξετάζει τις αναπροσαρμογές που είναι σκόπιμο να γίνουν στη διεθνή αρχιτεκτονική του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με έμφαση στην ενίσχυση των αρμοδιοτήτων που πρέπει να ανατεθούν σχετικά στο Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability Forum), και στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Στις 27 Μαΐου 2009 και σε συνέχεια αφενός μεν της Έκθεσης de Larosière και αφετέρου της συναίνεσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την υιοθέτηση των προτάσεών της, εκδόθηκε Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στην οποία καθορίζεται ένα σχέδιο δράσης για την αναμόρφωση του τρόπου με τον οποίο ρυθμίζονται και εποπτεύονται οι χρηματοπιστωτικές αγορές. Ειδικότερα, όπως αναφέρεται στην Ανακοίνωση και σύμφωνα με την Έκθεση de Larosière, το ενισχυμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο χρηματοπιστωτικής εποπτείας θα αποτελείται από δύο νέους φορείς και, συγκεκριμένα από:

- το «**Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου**» (εφεξής το «ΕΣΣΚ»), που θα είναι αρμόδιο σε θέματα μακρο-προληπτικής εποπτείας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος και θα παρακολουθεί και θα αξιολογεί τις δυνητικές απειλές στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα από μακροοικονομικές εξελίξεις εντός του χρηματοπιστωτικού συστήματος, και
- το «**Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας**» (εφεξής το «ΕΣΧΕ»), που θα είναι αρμόδιο σε θέματα μικρο-προληπτικής εποπτείας. Το ΕΣΧΕ θα έχει τη μορφή ενός δικτύου εθνικών εποπτικών αρχών, το οποίο θα λειτουργεί παράλληλα με τρεις (3) Ευρωπαϊκές Εποπτικές Αρχές που θα συσταθούν σε αντικατάσταση των γνωστών ως «επιτροπών του επιπέδου 3», δηλαδή των CEBS, CESR και CEIOPS. Οι τρεις ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές θα είναι η **Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή**, η **Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών**, και η **Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων**.

Προς υλοποίηση των προαναφερθέντων, στις 23 Σεπτεμβρίου 2009 υποβλήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι ακόλουθες πέντε (5) προτάσεις νομικών πράξεων:

- *πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε κοινοτικό επίπεδο και την εγκαθίδρυση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου»,*

- *πρόταση Απόφασης του Συμβουλίου «για την ανάθεση στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συγκεκριμένων καθηκόντων αναφορικά με τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου»,*
- *πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την εγκαθίδρυση της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής»,*
- *πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την εγκαθίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών»,*
- *πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την εγκαθίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων».*

Τέλος, στις 26 Οκτωβρίου 2009 υποβλήθηκε πρόταση Οδηγίας «για την τροποποίηση των Οδηγιών 1998/26/EK, 2002/87/EK, 2003/6/EK, 2003/41/EK, 2003/71/EK, 2004/39/EK, 2004/109/EK, 2005/60/EK, 2006/48/EK, 2006/49/EK, και 2009/65/EK σε ό,τι αφορά τις εξουσίες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής, της Ευρωπαϊκής Αρχής Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων και της Ευρωπαϊκής Αρχής Κινητών Αξιών», με την οποία προτείνεται, όπου κρίνεται απαραίτητο, η αντικατάσταση των επιτροπών του επιπέδου 3 σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy (CEBS, CERS και CEIOPS) από τις νέες Αρχές που συστήνονται στο πλαίσιο του ΕΣΧΕ, καθώς και ορισμένες άλλες αλλαγές που κρίνεται αναγκαίο να γίνουν για την εκπλήρωση της λειτουργίας του ΕΣΧΕ.

2.2 Ενίσχυση της προληπτικής εποπτείας

Κατά τη διάρκεια του 2009 ελήφθησαν ή τέθηκαν σε διαβούλευση μια σειρά από μέτρα αναφορικά με την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων και την αναθεώρηση, συνακόλουθα, των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK. Ειδικότερα:

- εκδόθηκε η Οδηγία 2009/111/EK για την αναθεώρηση των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK όσον αφορά τράπεζες συνδεδεμένες με κεντρικούς οργανισμούς, ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις εποπτικές ρυθμίσεις και τη διαχείριση κρίσεων (υπό α),
- υποβλήθηκε πρόταση Οδηγίας για την τροποποίηση των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK αναφορικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και για τις επανατιλοποιήσεις (re-securitization), καθώς επίσης και για τον εποπτικό έλεγχο των πολιτικών αποδοχών (υπό β), και
- δημοσιεύτηκε σχετικά κείμενο διαβούλευσης (υπό γ).

(α) Οδηγία 2009/111/EK

Στις 17 Νοεμβρίου 2009 δημοσιεύτηκε η *Οδηγία 2009/111/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 για την τροποποίηση των οδηγιών 2006/48/EK, 2006/49/EK και 2007/64/EK όσον αφορά τράπεζες συνδεδεμένες με κεντρικούς οργανισμούς, ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις εποπτικές ρυθμίσεις και τη διαχείριση κρίσεων».*

Σημαντικές ρυθμίσεις της νέας Οδηγίας αφορούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- την καθιέρωση της δυνατότητας των αρμόδιων αρχών ενός κράτους μέλους υποδοχής να ζητήσουν από την αρμόδια αρχή για την ενοποιημένη εποπτεία ή από τις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καταγωγής, να θεωρηθεί «σημαντικό» το υποκατάστημα ενός πιστωτικού ιδρύματος,
- την έννοια των ιδίων κεφαλαίων καθώς και τις προϋποθέσεις αναγνώρισης των υβριδικών κεφαλαίων ως βασικών ιδίων κεφαλαίων,
- τις πληροφορίες που απαιτείται να κοινοποιούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα στις αρμόδιες αρχές για όλα τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, καθώς και νέους κανόνες για τα χρηματοδοτικά ανοίγματα εν γένει, και
- την υποχρέωση της αρμόδιας για την ενοποιημένη εποπτεία αρχής για τη σύσταση κολεγίων εποπτικών αρχών με στόχο τον κατάλληλο συντονισμό και τη συνεργασία της με τις σχετικές αρμόδιες αρχές τρίτων χωρών.

Τα κράτη μέλη οφείλουν να θέσουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση προς την παρούσα οδηγία έως τις 31 Οκτωβρίου 2010 και να θέσουν σε εφαρμογή τις προαναφερθείσες διατάξεις από τις 31 Δεκεμβρίου 2010.

(β) Πρόταση Οδηγίας για την αναθεώρηση των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK

Στις 13 Ιουλίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την τροποποίηση των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK αναφορικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών και για τις επανατιτλοποιήσεις (re-securitization), καθώς επίσης και για τον εποπτικό έλεγχο των πολιτικών αποδοχών». Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις αφορούν τα ακόλουθα:

- εφαρμογή αυστηρότερων κεφαλαιακών απαιτήσεων στις επανατιτλοποιήσεις (re-securitization) σε σχέση με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που προβλέπονται για τις τιτλοποιήσεις, ώστε να διασφαλιστεί ότι τα πιστωτικά ιδρύματα συνυπολογίζουν τους κινδύνους που ενέχουν οι επενδύσεις σε τέτοιας φύσεως σύνθετα χρηματοπιστωτικά προϊόντα, με παράλληλη ενίσχυση των διαδικασιών εποπτικής αξιολόγησης επί των ιδιαίτερως σύνθετων επανατιτλοποιήσεων (όπως αυτές θα προσδιοριστούν από την CEBS),
- ενίσχυση των υφιστάμενων απαιτήσεων γνωστοποίησης των τιτλοποιημένων ανοιγμάτων,
- ενίσχυση των κεφαλαιακών απαιτήσεων για κινδύνους αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών που υπολογίζονται βάσει εσωτερικών υποδειγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων, και
- καθιέρωση γενικών αρχών που θα πρέπει να διέπουν τις πολιτικές αποδοχών που εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα και οι επιχειρήσεις επενδύσεων.

(γ) Κείμενο διαβούλευσης για την αναθεώρηση των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε στις 24 Ιουλίου 2009 κείμενο διαβούλευσης με προτάσεις για την αναθεώρηση των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK ως προς τις ακόλουθες θεματικές:

- καθιέρωση ενός πλαισίου δυναμικών προβλέψεων (dynamic provisioning),
- κατάργηση των ισχυουσών εθνικών επιλογών και διακριτικών ευχερειών που αφορούν τον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα και το πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2006/48/EK,
- καθιέρωση αυξημένων κεφαλαιακών απαιτήσεων για ενυπόθηκα δάνεια σε ξένο νόμισμα, και
- κατάργηση της δυνατότητας των κρατών μελών υποδοχής να απαιτούν βάσει της Οδηγίας 89/117/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 13ης Φεβρουαρίου 1989 όσον αφορά τις υποχρεώσεις δημοσίευσης των λογιστικών εγγράφων των εγκατεστημένων σε ένα κράτος μέλος υποκαταστημάτων των πιστωτικών ή χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν εκτός του κράτους μέλους αυτού, από τα υποκαταστήματα τη δημοσίευση συμπληρωματικών πληροφοριών σε σχέση με τους ετήσιους λογαριασμούς που αφορούν τη δραστηριότητά τους.

2.3 Εγγύηση καταθέσεων

Στις 11 Μαρτίου 2009 δημοσιεύτηκε η Οδηγία 2009/14/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Μαρτίου 2009 «για την τροποποίηση της Οδηγίας 94/19/EK περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων όσον αφορά το επίπεδο κάλυψης και την προθεσμία εκταμίευσης». Οι βασικότερες αλλαγές που επήλθαν με την εν λόγω Οδηγία στην Οδηγία 94/19/EK αφορούν τα ακόλουθα:

(α) Αύξηση της κάλυψης του συνόλου των καταθέσεων κάθε καταθέτη σε περίπτωση που οι καταθέσεις καθίστανται μη διαθέσιμες από είκοσι (20.000) χιλιάδες ευρώ (βάσει της Οδηγίας 94/19/EK) σε κατ' ελάχιστον πενήντα χιλιάδες ευρώ (50.000) και έως τις 31 Δεκεμβρίου 2010 σε εκατό χιλιάδες ευρώ (100.000), εκτός εάν κριθεί ότι η εν λόγω αύξηση δεν είναι κατάλληλη και οικονομικά βιώσιμη για όλα τα κράτη μέλη.

(β) Κατάργηση της δυνατότητας των κρατών μελών να περιορίζουν το προβλεπόμενο ποσό εγγύησης των καταθέσεων σε συγκεκριμένο ποσοστό των καταθέσεων (co-insurance).

(γ) Καθιέρωση της υποχρέωσης των αρμόδιων αρχών να προβαίνουν, εφόσον συντρέχει περίπτωση, στη διαπίστωση ότι το πιστωτικό ίδρυμα δεν φαίνεται προς το παρόν ικανό να επιστρέψει τις καταθέσεις για λόγους που έχουν άμεση σχέση με την οικονομική του κατάσταση και δεν προβλέπεται ότι θα καταστεί ικανό στο προσεχές μέλλον, το συντομότερο δυνατό και, το αργότερο, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών (αντί είκοσι ενός (21) βάσει της Οδηγίας 94/19/EK), από τη στιγμή κατά την οποία απεδείχθη για πρώτη φορά ότι το πιστωτικό ίδρυμα δεν έχει επιστρέψει τις ληξιπρόθεσμες και απαιτητές καταθέσεις.

(δ) Καθιέρωση της υποχρέωσης για τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων να είναι σε θέση να καταβάλουν τις δεόντως αποδεδειγμένες απαιτήσεις καταθετών που αφορούν μη διαθέσιμες καταθέσεις εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών (αντί εντός τριών (3) μηνών βάσει της Οδηγίας 94/19/ΕΚ), από την ημερομηνία κατά την οποία οι αρμόδιες αρχές προβαίνουν στην προαναφερθείσα (υπό γ) διαπίστωση, με δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας αυτής κατά δέκα (10) εργάσιμες ημέρες, κατ' ανώτατο όριο.

(ε) Υποβολή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκθεσης προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έως την 31^η Δεκεμβρίου 2009 το αργότερο, σχετικά με ζητήματα, όπως η εναρμόνιση των μηχανισμών χρηματοδότησης των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων, εξετάζοντας ιδίως τις επιπτώσεις της μη εναρμόνισης στην περίπτωση διασυννοριακής κρίσης, πιθανά υποδείγματα για την καθιέρωση εισφορών με βάση τους κινδύνους και η εναρμόνιση του εύρους των καλυπτόμενων προϊόντων και καταθετών, περιλαμβανομένων των ειδικών αναγκών των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και των τοπικών αρχών.

2.4 Πολιτική Αποδοχών

2.4.1 Σύσταση 2009/384/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τις πολιτικές αποδοχών στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Με την εν λόγω Σύσταση, που εκδόθηκε στις 30 Απριλίου 2009, ορίζονται οι αρχές που πρέπει να διέπουν την πολιτική αποδοχών των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων που εδρεύουν ή έχουν τα κεντρικά τους γραφεία σε κράτος μέλος της Ε.Ε. Ειδικότερα, η Σύσταση περιλαμβάνει:

- γενικές αρχές για την πολιτική αποδοχών, όπως ενδεικτικά, ότι η πολιτική αποδοχών πρέπει να συνάδει με τη χρηστή και αποτελεσματική διαχείριση κινδύνου και να μην προκαλεί ή διευκολύνει την ανάληψη υπερβολικού κινδύνου,
- αρχές για τη διάρθρωση της πολιτικής αποδοχών, στις οποίες περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, αρχή σύμφωνα με την οποία όταν οι αποδοχές περιλαμβάνουν μεταβλητή συνιστώσα ή πρόσθετη αποδοχή (bonus), η πολιτική αποδοχών πρέπει να διαρθρώνεται με κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των σταθερών και των μεταβλητών συνιστωσών των αποδοχών,
- αρχές για την αξιολόγηση των επιδόσεων,
- αρχές εταιρικής διακυβέρνησης, όπως ενδεικτικά, η λήψη μέτρων για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, και
- αρχές για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικά με την πολιτική αποδοχών, με τις οποίες προσδιορίζονται οι συγκεκριμένες πληροφορίες που πρέπει να δημοσιοποιούνται.

Οι καθιερούμενες αρχές πρέπει να εφαρμόζονται σε σχέση με τις αποδοχές εκείνων των κατηγοριών προσωπικού οι επαγγελματικές δραστηριότητες των οποίων έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο στο προφίλ κινδύνου της χρηματοπιστωτικής επιχείρησης.

2.4.2 Σύσταση 2009/385/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά το καθεστώς αποδοχών των διοικητικών στελεχών των εισηγμένων εταιριών

Με τη Σύσταση αυτή, η οποία συμπληρώνει τις Συστάσεις 2004/913/ΕΚ και 2005/162/ΕΚ, θεσπίζονται επιπρόσθετες -σε σχέση με τις δύο προαναφερθείσες Συστάσεις- αρχές που πρέπει να διέπουν την πολιτική αποδοχών των εισηγμένων εταιριών. Ειδικότερα, προβλέπονται αρχές αναφορικά με:

- τη διάρθρωση της πολιτικής των αποδοχών των διοικητικών στελεχών, με τις οποίες προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι οι αποζημιώσεις λήξης της εργασιακής σχέσης δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν εν γένει τα δύο έτη μη μεταβλητών στοιχείων αποδοχών ή το ισοδύναμό τους, καθώς επίσης και ότι οι αποζημιώσεις αυτές δεν θα πρέπει να καταβάλλονται σε περίπτωση που η λήξη της εργασιακής σχέσης οφείλεται σε ανεπαρκή απόδοση,
- τις αποδοχές στις οποίες περιλαμβάνονται δικαιώματα προαίρεσης,
- τη δημοσιοποίηση της πολιτικής αποδοχών για τα διοικητικά στελέχη και τις συγκεκριμένες πληροφορίες που θα πρέπει να δημοσιοποιούνται,
- τα δικαιώματα ψήφου των μετόχων όσον αφορά τις αποδοχές των διοικητικών στελεχών, και
- την Επιτροπή Αποδοχών, η οποία σύμφωνα με τη Σύσταση 2005/162/ΕΚ θα πρέπει να συγκροτείται σε επίπεδο διοικητικού συμβουλίου (σύνθεση, ρόλος, λειτουργία).

2.4.3 Αρχές για τις πολιτικές αποδοχών της CEBS

Η Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors, εφεξής CEBS) δημοσίευσε στις 20 Απριλίου 2009 κείμενο αρχών για τις πολιτικές αποδοχών που εφαρμόζονται στις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα. Οι εν λόγω αρχές έχουν ως αποδέκτες τόσο τις αρμόδιες εποπτικές αρχές όσο και τις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα και σκοπός τους είναι να αποτελέσουν τη βάση επί της οποίας θα υιοθετηθούν οι πολιτικές αποδοχών που εφαρμόζονται στην εκάστοτε επιχείρηση με βάση τη φύση, το εύρος και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων της.

Ειδικότερα, οι επιμέρους αρχές που εκπόνησε η CEBS αφορούν, μεταξύ άλλων, την ευθυγράμμιση της πολιτικής αποδοχών της επιχείρησης με την επιχειρησιακή της στρατηγική και τη μη ενθάρρυνση μέσω αυτής της ανάληψης υπερβολικών κινδύνων, τη διαφάνεια της πολιτικής αποδοχών, την αρμοδιότητα του διοικητικού συμβουλίου για τον καθορισμό της πολιτικής αποδοχών και την επίβλεψη της τήρησής της, τις προϋποθέσεις που πρέπει να διέπουν τις περιπτώσεις συνάρτησης μέρους ή όλων των αποδοχών με την απόδοση, και τον υπολογισμό του ύψους του *bonus*.

2.5 Το έργο της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας

Το έργο της CEBS, το οποίο κατά τη διάρκεια του 2009 υπήρξε ιδιαίτερα σημαντικό και εκτεταμένο, εστίασε στις ακόλουθες θεματικές:

- κολλέγια εποπτικών αρχών (υπό 2.5.1),
- διαχείριση κινδύνων (υπό 2.5.2),
- εποπτικές αρμοδιότητες και εξουσίες των εθνικών εποπτικών αρχών-μελών της CEBS (υπό 2.5.3),
- όμιλοι Ετερογενών Χρηματοπιστωτικών Δραστηριοτήτων (υπό 2.5.4),
- αντικυκλικότητα κεφαλαιακών αποθεμάτων (υπό 2.5.5),
- γνωστοποιήσεις σε ό,τι αφορά την ελευθερία εγκατάστασης πιστωτικών ιδρυμάτων είτε μέσω υποκαταστήματος είτε μέσω της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (υπό 2.5.6),
- λειτουργικός κίνδυνος (υπό 2.5.7),
- εποπτικές γνωστοποιήσεις (υπό 2.5.8),
- στοιχεία από τα οποία αποτελούνται τα μη ενοποιημένα ίδια κεφάλαια σύμφωνα με το άρθρο 57 α) της Οδηγίας 2009/111/EK (υπό 2.5.9),
- αποθέματα ρευστότητας (υπό 2.5.10),
- ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (υπό 2.5.11),
- υβριδικά κεφάλαια (υπό 2.5.12),
- μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα (υπό 2.5.13),
- κοινό πλαίσιο υποβολής χρηματοοικονομικών αναφορών, FINREP (υπό 2.5.14), και
- κίνδυνος συγκέντρωσης (υπό 2.5.15).

2.5.1 Κολλέγια εποπτικών αρχών

Στις 27 Ιανουαρίου 2009 δημοσιεύτηκε από την CEBS αναθεωρημένο κείμενο πολυμερούς συμφωνίας για τη συνεργασία των εποπτικών αρχών. Το κείμενο απευθύνεται στις εθνικές εποπτικές αρχές και αποβλέπει στην αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων των Οδηγιών 2006/48/EK και 2006/49/EK και των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών της CEBS σχετικά με τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών.

Στις 2 Απριλίου 2009 εκδόθηκε από την CEBS κείμενο στο οποίο αποτυπώνονται οι πρακτικές που ήδη εφαρμόζονται ή αναπτύσσονται από τις εποπτικές αρχές μεγάλων διασυννοριακά δραστηριοποιούμενων ευρωπαϊκών τραπεζικών ομίλων κατά τη διαμόρφωση του τρόπου συνεργασίας τους στο πλαίσιο των κολλεγίων εποπτικών αρχών.

Περαιτέρω, σε συνέχεια των σχετικών με τη σύσταση κολλεγίων εποπτικών αρχών διατάξεων της Οδηγίας 2009/111/EK, η CEBS δημοσίευσε τις 17 Δεκεμβρίου 2009 κείμενο διαβούλευσης για την λειτουργία των κολλεγίων των εποπτικών αρχών με γνώμονα την αποφυγή φαινομένων έλλειψης συνεργασίας,

αλληλοεπικάλυψης απαιτήσεων και ρυθμιστικού αρμπιτράζ, εξαιτίας των διαφορετικών προσεγγίσεων και κανόνων που μπορεί να εφαρμόζονται από τα εκάστοτε κολλέγια και τις διακριτικές ευχέρειες των κρατών μελών. Ειδικότερα, στο σχέδιο κατευθυντηρίων γραμμών της CEBS ρυθμίζονται ζητήματα αναφορικά με:

- τη λειτουργική οργάνωση των κολλεγίων των εποπτικών αρχών,
- την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των συμμετεχουσών στα κολλέγια εποπτικών αρχών και τις μορφές επικοινωνίας με τα εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα,
- την εκούσια ανάθεση εργασιών και κατανομή αρμοδιοτήτων,
- τη λήψη κοινής απόφασης αναφορικά με τη χορήγηση άδειας προς το εποπτευόμενο πιστωτικό ίδρυμα ή όμιλο για τη χρήση της μεθόδου εσωτερικών διαβαθμίσεων,
- τη λήψη κοινής απόφασης αναφορικά με την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων,
- την παρακολούθηση και αξιολόγηση κινδύνων σε μακροπρολητικό επίπεδο, και
- το σχεδιασμό και συντονισμό δράσεων σε συνεχή βάση και σε περιπτώσεις ακραίων καταστάσεων.

Ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των τελικών κατευθυντηρίων γραμμών ορίζεται η 1^η Ιανουαρίου 2011.

2.5.2 Διαχείριση κινδύνων

Τον Απρίλιο του 2009 η CEBS έθεσε σε δημόσια διαβούλευση κείμενο αρχών αναφορικά με τη διαχείριση κινδύνων. Οι προτεινόμενες αρχές αφορούν θεματικά, μεταξύ άλλων:

- τη διασφάλιση ότι η διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος έχει πλήρη κατανόηση της φύσης των δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος και των συνδεδεμένων με αυτές κινδύνων,
- τη διασφάλιση ότι το σύνολο του προσωπικού πρέπει να τελεί εν γνώσει της ευθύνης που έχει για τον εντοπισμό και την αναφορά τυχόν κινδύνων,
- τη θέσπιση συγκεκριμένης πολιτικής διαχείρισης κινδύνων που θα κοινοποιείται καταλλήλως,
- τον ρόλο του επικεφαλής της μονάδας διαχείρισης κινδύνων, ο οποίος θα πρέπει να διαθέτει επαρκή ανεξαρτησία ώστε να μπορεί να αντιδράσει (δυναμικά να μπορεί να ασκήσει και δικαίωμα veto) σε ό,τι αφορά τη λήψη αποφάσεων για τις δραστηριότητες που ασκεί το πιστωτικό ίδρυμα, αλλά και τις προϋποθέσεις που πρέπει να διέπουν την λειτουργία της μονάδας διαχείρισης κινδύνων,
- τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό και τη μέτρηση των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται το πιστωτικό ίδρυμα, και

- την πολιτική που αφορά το σχεδιασμό και την έγκριση νέων προϊόντων με τη συμμετοχή στη διαδικασία και της μονάδας διαχείρισης κινδύνων.

2.5.3 Εποπτικές αρμοδιότητες και εξουσίες των εθνικών εποπτικών αρχών - μελών της CEBS

Στις 6 Μαρτίου 2009 η CEBS δημοσίευσε έκθεση με θέμα “*Mapping of supervisory objectives and powers, including early intervention measures and sanctioning powers*”, σκοπός της οποίας είναι η διερεύνηση και η καταγραφή των εξουσιών και των αρμοδιοτήτων που υπέχουν οι εθνικές εποπτικές αρχές των 27 κρατών μελών της Ε.Ε. Η έκθεση εστιάζει στους μηχανισμούς έγκαιρης παρέμβασης και στις εξουσίες επιβολής κυρώσεων που διαθέτουν οι 27 εθνικές εποπτικές αρχές-μέλη της CEBS.

2.5.4 Όμιλοι Ετερογενών Χρηματοπιστωτικών Δραστηριοτήτων

Στις 28 Μαΐου 2009 η Κοινή Επιτροπή Εργασίας για τους Ομίλους Ετερογενών Χρηματοπιστωτικών Δραστηριοτήτων, μέλος της οποίας είναι η CEBS, δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης, στο οποίο εντοπίζονται τα ακόλουθα τέσσερα ζητήματα που κρίνεται σκόπιμο να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο της αναθεώρησης της Οδηγίας 2002/87/EK για τους ομίλους ετερογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων:

- οι ορισμοί των διαφόρων κατηγοριών εταιριών συμμετοχών,
- ο ορισμός του «*χρηματοπιστωτικού τομέα*»,
- ο ορισμός της «*συμμετοχής*», και
- η μεταχείριση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων σε όμιλο εταορογενών χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων σε ό,τι αφορά τη συγκέντρωση κινδύνων, τις συναλλαγές εντός ομίλου, τους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου και τις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων.

2.5.5 Αντικυκλικότητα κεφαλαιακών αποθεμάτων

Η CEBS, δημοσίευσε στις 17 Ιουλίου 2009 κείμενο θέσης αναφορικά με την αντικυκλικότητα των κεφαλαιακών αποθεμάτων (capital buffers), σκοπός του οποίου είναι να παράσχει στις εθνικές εποπτικές αρχές πρακτικούς μηχανισμούς για την αξιολόγηση των κεφαλαιακών αποθεμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο του Πυλώνα 2. Το κείμενο θέσης εστιάζει στην κυκλικότητα του πιστωτικού κινδύνου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο των πιστωτικών ιδρυμάτων που χρησιμοποιούν την μέθοδο των εσωτερικών διαβαθμίσεων (IRB), καθώς οι τράπεζες αυτές κατέχουν σημαντικό ποσοστό του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων του τραπεζικού τομέα και, παράλληλα, η χρήση εσωτερικών υποδειγμάτων τις καθιστά πιο επιρρεπείς στις επιπτώσεις της προκυκλικότητας. Οι μηχανισμοί που παρουσιάζονται για τον υπολογισμό των αποθεμάτων (buffers) βασίζονται στις διαφορές των τιμών μεταξύ των πιθανοτήτων αθέτησης (PDs), όπως υπολογίζονται από τις τράπεζες κατά τη διάρκεια περιόδων οικονομικής ύφεσης και των πιθανοτήτων αθέτησης, όπως υπολογίζονται σε περιόδους οικονομικής ανάπτυξης.

2.5.6 Γνωστοποιήσεις σε ό,τι αφορά την ελευθερία εγκατάστασης πιστωτικών ιδρυμάτων είτε μέσω υποκαταστήματος είτε μέσω της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

Η CEBS δημοσίευσε στις αρχές Σεπτεμβρίου 2009 κείμενο κατευθυντηρίων γραμμών για την ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής πληροφοριών (passport notifications) μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, στο πλαίσιο των γνωστοποιήσεων που πραγματοποιούν τα πιστωτικά ιδρύματα που επιθυμούν να ιδρύσουν υποκατάστημα εντός του εδάφους άλλου κράτους μέλους ή που επιθυμούν να ασκήσουν για πρώτη φορά δραστηριότητες στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, στο πλαίσιο της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

2.5.7 Λειτουργικός Κίνδυνος

Η CEBS δημοσίευσε στις 8 Σεπτεμβρίου 2009 μια συλλογή κειμένων (Compendium) συμπληρωματικών κατευθυντήριων γραμμών αναφορικά με το πλαίσιο της διαχείρισης και υπολογισμού του λειτουργικού κινδύνου.

Υπενθυμίζεται ότι η CEBS είχε δημοσιεύσει ήδη από τον Απρίλιο του 2006 τις πρώτες κατευθυντήριες γραμμές αναφορικά με την εποπτική αναγνώριση της μεθόδου εσωτερικών διαβαθμίσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο (IRB) και της εξελιγμένης μεθόδου για το λειτουργικό κίνδυνο (AMA), τις οποίες έκτοτε επικαιροποιεί και συμπληρώνει. Η παρούσα συλλογή περιλαμβάνει τα ακόλουθα κείμενα κατευθυντηρίων γραμμών:

- ορισμός του λειτουργικού κινδύνου και των ζημιών από λειτουργικό κίνδυνο,
- use test από πιστωτικά ιδρύματα που χρησιμοποιούν την εξελιγμένη μέθοδο στο πλαίσιο της διαχείρισης και υπολογισμού του λειτουργικού κινδύνου, και
- κατανομή κεφαλαίων που υπολογίζονται βάσει της εξελιγμένης μεθόδου (allocation of the AMA capital).

Περαιτέρω, η CEBS δημοσίευσε στις 22 Δεκεμβρίου 2009 κείμενο κατευθυντηρίων γραμμών αναφορικά με τις τεχνικές μείωσης του λειτουργικού κινδύνου. Ως καταληκτική ημερομηνία εφαρμογής των νέων κατευθυντήριων γραμμών ορίστηκε η 30^η Ιουνίου 2010.

2.5.8 Εποπτικές γνωστοποιήσεις

Η πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση ανέδειξε τη σημασία που έχει για τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης στις αγορές, τα πιστωτικά ιδρύματα να πραγματοποιούν γνωστοποιήσεις υψηλής ποιότητας, παρέχοντας έγκαιρη και επαρκή πληροφόρηση. Η CEBS, σε συνέχεια της έρευνας που πραγματοποίησε το 2008 για την αξιολόγηση της ποιότητας και της επάρκειας των γνωστοποιήσεων που πραγματοποιούν τα πιστωτικά ιδρύματα αναφορικά με δραστηριότητες και προϊόντα που επηρεάστηκαν από την χρηματοπιστωτική κρίση, δημοσίευσε στις 9 Οκτωβρίου 2009 σχετικό κείμενο διαβούλευσης.

Οι κατευθυντήριες γραμμές που προτείνει η CEBS έχουν την μορφή αρχών υψηλού επιπέδου και διευθετούν ζητήματα που σχετίζονται τόσο με τη δομή όσο και με το περιεχόμενο των γνωστοποιήσεων που δημοσιεύουν τα πιστωτικά

ιδρύματα, ώστε να ενισχυθεί η ποιότητά τους, χωρίς ωστόσο να τροποποιούνται ή να επικαλύπτονται οι ισχύουσες απαιτήσεις γνωστοποίησης στις οποίες υπόκεινται.

2.5.9 Στοιχεία από τα οποία αποτελούνται τα μη ενοποιημένα ίδια κεφάλαια σύμφωνα με το άρθρο 57 α) της Οδηγίας 2009/111/EK

Η Οδηγία 2009/111/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «για την τροποποίηση των οδηγιών 2006/48/EK, 2006/49/EK και 2007/64/EK όσον αφορά τράπεζες συνδεδεμένες με κεντρικούς οργανισμούς, ορισμένα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τις εποπτικές ρυθμίσεις και τη διαχείριση κρίσεων», εισάγει νέους κανόνες αναφορικά με τα στοιχεία από τα οποία είναι δυνατό να αποτελούνται τα μη ενοποιημένα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Τα κατά την έννοια του άρθρου 57, στοιχείο α) της εν λόγω Οδηγίας βασικά ίδια κεφάλαια, θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα μέσα που:

- αποτελούν το μετοχικό κεφάλαιο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο,
- απορροφούν πλήρως τις ζημίες με την ίδια προτεραιότητα και κατ' αναλογία με τις κοινές μετοχές σε συνθήκες δρώσας οικονομικής κατάστασης (going concern), και
- έχουν την ίδια προτεραιότητα με τις κοινές μετοχές σε περίπτωση εκκαθάρισης.

Στα μέσα αυτά θα πρέπει να μπορούν να περιλαμβάνονται, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 4 της Οδηγίας 2009/111/EK και μέσα που παρέχουν προνομιακά δικαιώματα πληρωμής μερίσματος σε μη σωρευτική βάση, υπό την προϋπόθεση ότι υπάγονται στο άρθρο 22 της Οδηγίας 86/635/ΕΟΚ, έχουν την ίδια προτεραιότητα με τις κοινές μετοχές σε περίπτωση εκκαθάρισης και απορροφούν πλήρως τις ζημίες με την ίδια προτεραιότητα και κατ' αναλογία με τις κοινές μετοχές σε συνθήκες δρώσας οικονομικής κατάστασης, καθώς επίσης και κάθε άλλο μέσο που προβλέπει το καταστατικό των πιστωτικών ιδρυμάτων, λαμβανομένων υπόψη των ιδιομορφιών που παρουσιάζουν ορισμένες κατηγορίες πιστωτικών ιδρυμάτων.

Βάσει των ανωτέρω, η CEBS δημοσίευσε στις 17 Δεκεμβρίου 2009 κείμενο διαβούλευσης κατευθυντήριων γραμμών, το οποίο αναφέρεται:

- αφενός μεν στον ορισμό του κεφαλαίου κατά το άρθρο 57, στοιχείο α) της Οδηγίας 2009/111/EK, και
- αφετέρου στα κριτήρια που θα πρέπει να πληρούν, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, τα μέσα που αποτελούν τα μη ενοποιημένα ίδια κεφάλαια κατά την ως άνω διάταξη και, ειδικότερα, τα κριτήρια της μονιμότητας, της ευελιξίας πληρωμών και της απορρόφησης ζημιών.

2.5.10 Αποθέματα ρευστότητας

Η CEBS, σε συνέχεια της Συμβουλής της αναφορικά με τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας (Σεπτέμβριος 2008), της ενδιάμεσης έκθεσης για τα αποθέματα ρευστότητας (Μάρτιος 2009), και της διαβούλευσης που πραγματοποίησε από τις 7 Ιουλίου 2009 έως τις 31 Οκτωβρίου 2009 για το ίδιο θέμα, δημοσίευσε στις 9 Δεκεμβρίου 2009 κείμενο κατευθυντηρίων γραμμών για τα αποθέματα ρευστότητας και τις «περιόδους επιβίωσης».

Με την καθιέρωση της υποχρέωσης διατήρησης αποθεμάτων ρευστότητας επιδιώκεται η παροχή της δυνατότητας σε ένα πιστωτικό ίδρυμα να ανταπεξέλθει σε συνθήκες περιορισμένης ρευστότητας για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο (survival period) χωρίς να χρειαστεί να προβεί σε αλλαγές στα επιχειρηματικά του σχέδια (business models). Σε ό,τι αφορά το χρονικό διάστημα που θα χαρακτηρίζεται ως περίοδος επιβίωσης (survival period) η CEBS διακρίνει δύο στάδια:

- ένα στάδιο έντονων ακραίων καταστάσεων διάρκειας μίας με δύο εβδομάδων, το οποίο θα ακολουθεί
- ένα δεύτερο στάδιο με λιγότερο έντονες αλλά πιο επίμονες ακραίες καταστάσεις διάρκειας ενός με δύο μήνες.

Σύμφωνα με την CEBS, τα «αποθέματα ρευστότητας» θα πρέπει να καθορίζονται λαμβάνοντας υπόψη τρεις παραμέτρους:

- την αυστηρότητα και τα χαρακτηριστικά των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress scenarios),
- το χρονικό διάστημα που θα χαρακτηρίζεται ως «περίοδος επιβίωσης» (survival period), και
- τα χαρακτηριστικά των στοιχείων του ενεργητικού που θα είναι επιλέξιμα για τη σύνθεση του «αποθέματος ρευστότητας».

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, κατά τη διάρκεια των οποίων θα πρέπει να ανταπεξέλθει ένα πιστωτικό ίδρυμα τρεις τύποι σεναρίων θα πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- περιπτώσεις ακραίων καταστάσεων που προκαλούνται από την άρση της εμπιστοσύνης των αγορών έναντι ενός συγκεκριμένου πιστωτικού ιδρύματος ή ενός τραπεζικού ομίλου, γεγονός που θα έχει άμεση επίδραση στις πηγές χρηματοδότησης του συγκεκριμένου πιστωτικού ιδρύματος/τραπεζικού ομίλου (idiosyncratic stress),
- περιπτώσεις ακραίων καταστάσεων που προκαλούνται από την ταυτόχρονη έλλειψη ρευστότητας στις αγορές χρήματος, την αβεβαιότητα για την αξία ορισμένων περιουσιακών στοιχείων και τη γενικότερη επιβράδυνση της οικονομίας (market wide stress), και τέλος
- περιπτώσεις ακραίων καταστάσεων που συνδυάζουν χαρακτηριστικά των δύο προαναφερθεισών περιπτώσεων.

Η CEBS καλεί τις εθνικές εποπτικές αρχές να διασφαλίσουν την εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών από τα πιστωτικά ιδρύματα το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουνίου 2010.

2.5.11 Ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων

Η CEBS δημοσίευσε στις 14 Δεκεμβρίου 2009 προς διαβούλευση σχέδιο κατευθυντηρίων γραμμών αναφορικά με τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing). Στόχος της CEBS είναι, λαμβανομένων υπ' όψιν των διδαγμάτων και των συμπερασμάτων που έχουν εξαχθεί από τη χρηματοπιστωτική κρίση, κατά πρώτον, να συνδράμει τα πιστωτικά ιδρύματα στο σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ώστε:

- να γίνεται ορθή επιλογή σεναρίων ακραίων καταστάσεων βάσει των οποίων διενεργούνται οι ασκήσεις,
- να υπάρχει ουσιαστική ανάμειξη της ανώτερης διοίκησης του πιστωτικού ιδρύματος, τόσο στο σχεδιασμό των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων όσο και στην ανάλυση των δεδομένων που προκύπτουν από αυτές, και
- να γίνεται αποτελεσματική χρήση των υφιστάμενων δομών εντός των πιστωτικών ιδρυμάτων αναφορικά με τη διαχείριση δεδομένων και τις τεχνολογίες πληροφοριών.

Κατά δεύτερον, στόχος της CEBS είναι να συνδράμει τις εποπτικές αρχές, στο πλαίσιο της διαδικασίας εποπτικής αξιολόγησης, ώστε να μπορούν να κρίνουν την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα των διενεργούμενων από τα πιστωτικά ιδρύματα ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

2.5.12 Υβριδικά κεφάλαια

Τα ζητήματα, τα οποία εξετάζονται στο κείμενο διαβούλευσης της CEBS που δημοσιεύτηκε στις 10 Δεκεμβρίου 2009, αφορούν θεματικά τα ακόλουθα:

- τα κριτήρια επιλεξιμότητας που πρέπει να ικανοποιούν τα υβριδικά κεφάλαια για να είναι δυνατό να αναγνωριστούν ως «*βασικά ίδια κεφάλαια*» των πιστωτικών ιδρυμάτων,
- τα ανώτατα όρια υβριδικών κεφαλαίων που μπορούν να περιληφθούν στα «*βασικά ίδια κεφάλαια*», και
- η μεταχείριση υβριδικών κεφαλαίων που εκδίδονται από Οχήματα Ειδικού Σκοπού (SPV's).

Τα κράτη μέλη καλούνται να έχουν ενσωματώσει τις κατευθυντήριες γραμμές στην εθνική έννομη τάξη τους μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010, ημερομηνία κατά την οποία θα πρέπει επίσης να έχουν συμμορφωθεί με τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/111/ΕΚ.

2.5.13 Μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα

Η CEBS, με στόχο την ομοιόμορφη ενσωμάτωση και εφαρμογή των νέων κανόνων για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα μεταξύ των κρατών μελών βάσει της Οδηγίας 2009/111/EK, δημοσίευσε στις 11 Δεκεμβρίου 2009, κείμενο κατευθυντηρίων γραμμών επί των ακόλουθων δύο ειδικότερων θεματικών του πλαισίου για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα:

- τον ορισμό των «συνδεδεμένων πελατών» ιδίως σε ό,τι αφορά τις έννοιες του «ελέγχου» και της «οικονομικής διασύνδεσης» (economic interconnection) που αποτελούν προσδιοριστικούς παράγοντες για τον καθορισμό πελατών ως «συνδεδεμένων», και
- τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, τα οποία δεν προέρχονται από άμεσες επενδύσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά από επενδύσεις σε επενδυτικά σχήματα, τα οποία με τη σειρά τους επενδύουν σε υποκείμενα περιουσιακά στοιχεία (π.χ. CIUs, τιτλοποιήσεις). Για τις περιπτώσεις αυτές, σύμφωνα με τη CEBS θα πρέπει να ακολουθείται μια πιο διεξοδική προσέγγιση (look-through approach), η οποία είναι πιο ευαίσθητη σε ό,τι αφορά τον υπολογισμό του κινδύνου (risk sensitive).

Τα κράτη μέλη καλούνται να έχουν ενσωματώσει τις κατευθυντήριες γραμμές στην εθνική έννομη τάξη τους μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010. Περαιτέρω, κατά την ίδια ως άνω ημερομηνία, η CEBS δημοσίευσε κείμενο κατευθυντηρίων γραμμών και ενιαίων υποδειγμάτων για τις γνωστοποιήσεις των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων για εποπτικούς σκοπούς.

2.5.14 Κοινό πλαίσιο υποβολής χρηματοοικονομικών αναφορών, FINREP

Στις 15 Δεκεμβρίου 2009, η CEBS δημοσίευσε κείμενο αναθεωρημένων κατευθυντηρίων γραμμών αναφορικά με το Κοινό Πλαίσιο Υποβολής Χρηματοοικονομικών Αναφορών (FINREPrev2). Η αναθεώρηση των ισχυουσών κατευθυντηρίων γραμμών εντάσσεται στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλει η CEBS για την εναρμόνιση και ευθυγράμμιση των απαιτήσεων γνωστοποιήσεων που επιβάλλονται στα εποπτευόμενα πιστωτικά ιδρύματα. Ημερομηνία εφαρμογής των νέων κατευθυντηρίων γραμμών ορίζεται η 1^η Ιανουαρίου 2012.

2.5.15 Κίνδυνος συγκέντρωσης

Η CEBS με στόχο την επικαιροποίηση των κατευθυντηρίων γραμμών που δημοσίευσε στις 14 Δεκεμβρίου 2006, αναφορικά με τεχνικές πτυχές της διαχείρισης του κινδύνου συγκέντρωσης στο πλαίσιο της εποπτικής αξιολόγησης, και βάσει των συμπερασμάτων που έχουν εξαχθεί από τη χρηματοπιστωτική κρίση, δημοσίευσε στις 11 Δεκεμβρίου 2009 κείμενο διαβούλευσης κατευθυντηρίων γραμμών επί ζητημάτων διαχείρισης του κινδύνου συγκέντρωσης στο πλαίσιο της εποπτικής αξιολόγησης.

Οι προτεινόμενες αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές με στόχο τη διασφάλιση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών διαχείρισης του κινδύνου συγκέντρωσης, ακολουθούν μια ολιστική προσέγγιση βάσει της οποίας τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να αναγνωρίζουν και να αξιολογούν όλες τις πτυχές του κινδύνου συγκέντρωσης, ξεφεύγοντας από την

παραδοσιακή ανάλυση συσχέτισης του κινδύνου αυτού μόνο με τον πιστωτικό κίνδυνο.

3. Εθνικό επίπεδο

3.1 Νόμος 3746/2009 «Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ)»

Με τον νόμο 3746/2009 αναθεωρήθηκε και κωδικοποιήθηκε η νομοθεσία για την εγγύηση των καταθέσεων. Οι σημαντικότερες νέες ρυθμίσεις είναι οι ακόλουθες:

- ένταξη των πιστωτικών ιδρυμάτων στον νέο φορέα εγγύησης και για τις επενδυτικές υπηρεσίες που παρέχουν,
- δημιουργία νέου διακριτού κεφαλαίου, του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων, το οποίο θα σχηματιστεί από τις εισφορές των πιστωτικών ιδρυμάτων λόγω της κάλυψης και των απαιτήσεων από επενδυτικές υπηρεσίες,
- δημιουργία Πρόσθετου Κεφαλαίου Κάλυψης Καταθέσεων, που προήλθε από την έκτακτη εισφορά που προέβλεψε ο ν. 3714/2008 με τον οποίο αυξήθηκε το όριο της αποζημίωσης των καταθέσεων από είκοσι χιλιάδες (20.000) σε εκατό χιλιάδες ευρώ (100.000),
- ετήσια διαβάθμιση των πιστωτικών ιδρυμάτων με ποιοτικά κριτήρια και ανάλογη διαφοροποίηση της ετήσιας εισφοράς με εύρος συντελεστή από 0,9 έως 1,1,
- χαρακτηρισμός του Πρόσθετου Κεφαλαίου Κάλυψης Καταθέσεων και του ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων ως περιουσίας που ανήκει στα πιστωτικά ιδρύματα, αλλά τελεί υπό τη διαχείριση του ΤΕΚΕ και δυνατότητα των πιστωτικών ιδρυμάτων να αναλάβουν την εν λόγω περιουσία υπό προϋποθέσεις,
- καθορισμός της ετήσιας εισφοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων με κριτήρια που καθορίζει ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών με εισήγηση της Τράπεζας της Ελλάδος και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, και
- καθορισμός εφάπαξ αρχικής εισφοράς στο Σκέλος Κάλυψης Επενδύσεων ύψους 500.000 ευρώ.

Περαιτέρω και προκειμένου να ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2009/14/ΕΚ «για την τροποποίηση της Οδηγίας 94/19/ΕΚ περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων όσον αφορά το επίπεδο κάλυψης και την προθεσμία εκταμίευσης», ο νόμος 3746/2009 τροποποιήθηκε με το νόμο 3775/2009. Οι τροποποιήσεις που επήλθαν, η έναρξη εφαρμογής των οποίων έχει οριστεί για τις 31.12.2010, αφορούν τα ακόλουθα:

- καθιέρωση της υποχρέωσης της Τράπεζας της Ελλάδος να λαμβάνει απόφαση, εφόσον διαπιστώσει ότι το συμμετέχον πιστωτικό ίδρυμα αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του έναντι των καταθετών ή επενδυτών-πελατών του για λόγους που έχουν άμεση σχέση με την οικονομική του κατάσταση και δεν προβλέπεται ότι η αδυναμία αυτή είναι αναστρέψιμη στο προσεχές μέλλον, εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών (αντί είκοσι ενός (21) βάσει του ισχύοντος καθεστώτος), από τη

στιγμή κατά την οποία απεδείχθη για πρώτη φορά ότι το συμμετέχον πιστωτικό ίδρυμα δεν έχει επιστρέψει τις ληξιπρόθεσμες και απαιτητές καταθέσεις,

- καθιέρωση της υποχρέωσης του ΤΕΚΕ να καταβάλει τις δεόντως αποδεδειγμένες απαιτήσεις καταθετών που αφορούν μη διαθέσιμες καταθέσεις εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών (αντί εντός τριών (3) μηνών βάσει του ισχύοντος καθεστώτος), από την ημερομηνία κατά την οποία οι αρμόδιες αρχές θα κοινοποιήσουν στο ΤΕΚΕ την απόφαση με την οποία ενεργοποιείται η διαδικασία καταβολής αποζημιώσεων, με δυνατότητα παράτασης της προθεσμίας αυτής κατά δέκα (10) εργάσιμες ημέρες, κατ' ανώτατο όριο,
- μέριμνα, μέσω της διενέργειας περιοδικών ελέγχων από το ΤΕΚΕ για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων και μηχανισμών του, ώστε να εξασφαλίζεται η καταβολή αποζημιώσεων στους καταθέτες εμπροθέσμως και κατά το ενδεδειγμένο ποσό,
- στο πλαίσιο άσκησης των εποπτικών της αρμοδιοτήτων και εφόσον διαπιστώσει την ύπαρξη γεγονότων που ενδέχεται να οδηγήσουν σε έκδοση αποφάσεων για την έναρξη της διαδικασίας καταβολής αποζημιώσεων, η Τράπεζα της Ελλάδος ενημερώνει σχετικά το ΤΕΚΕ, το οποίο με τη σειρά του και εφόσον α) το πιστωτικό ίδρυμα, που έχει καταστατική έδρα στην Ελλάδα, διατηρεί υποκατάστημα σε άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και β) οι καταθέσεις των υποκαταστημάτων αυτών καλύπτονται συμπληρωματικά από το σύστημα εγγύησης καταθέσεων του κράτους-μέλους υποδοχής, ειδοποιεί το εν λόγω αλλοδαπό σύστημα εγγύησης καταθέσεων εντός εύλογου χρόνου.

3.2 ΠΔ/ΤΕ 2614/07.04.2009 «Πλαίσιο ελέγχου από την Τράπεζα της Ελλάδος της επάρκειας ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων»

Με την ΠΔ/ΤΕ 2614/07.04.2009 «Πλαίσιο ελέγχου από την Τράπεζα της Ελλάδος της επάρκειας ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων», με ημερομηνία έναρξης ισχύος την 1^η Ιουλίου 2009, καθορίζονται:

- υποχρεωτικοί δείκτες ρευστότητας με τη μορφή ελάχιστων ορίων (δείκτης ρευστών διαθεσίμων, δείκτης ασυμφωνίας ληκτότητας απαιτήσεων-υποχρεώσεων),
- τα στοιχεία που θα πρέπει να υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος, όπως οι πίνακες ρευστότητας με στοιχεία τέλους κάθε τριμήνου, το ετήσιο σχέδιο χρηματοδότησης (funding plan) σε επίπεδο ομίλου, η καταγεγραμμένη πολιτική ρευστότητας, το Σχέδιο Αντιμετώπισης Καταστάσεων Κρίσης Ρευστότητας (Contingency Funding Plan) σε επίπεδο ομίλου, και τα αποτελέσματα της άσκησης προσομοίωσης καταστάσεων κρίσης (stress testing) σε επίπεδο ομίλου,
- τα ελάχιστα όρια απαιτήσεων και υποχρεώσεων που θα πρέπει να τηρούν τα πιστωτικά ιδρύματα σε ατομική και ενοποιημένη βάση σε κάθε χρονική στιγμή,
- οι βασικές αρχές διαχείρισης του κινδύνου ρευστότητας, και

- οι υποχρεώσεις των καταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε άλλες χώρες.

3.3 Απόφαση ΕΤΠΘ 285/8/09.07.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος

Η Απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων 285/8/09.07.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος τροποποίησε την ΠΔ/ΤΕ 2614/07.04.2009 αναφορικά με το «Πλαίσιο ελέγχου από την Τράπεζα της Ελλάδος της επάρκειας ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων» στα εξής:

- αναφορικά με τις Οδηγίες συμπλήρωσης των πινάκων ρευστότητας και ειδικά σε ό,τι αφορά τα στοιχεία ενεργητικού και τις λοιπές απαιτήσεις, προστέθηκε νέα παράγραφος (στο Παράρτημα Ι, Κεφάλαιο Α, Ενότητα Α1, υπ. αριθ. 3.2) σύμφωνα με την οποία:
 - οι τίτλοι σε ενέχυρο (δεσμευμένοι ως αποδεκτές ασφάλειες) στην Κεντρική Τράπεζα που έχουν αναχρηματοδοτηθεί μέσω πράξεων Νομισματικής Πολιτικής ή παροχής ενδο-ημερήσιας πίστωσης, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 61/06.12.2006 Πράξη Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής, κατατάσσονται ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια μέχρι τη λήξη τους στην αξία ισολογισμού. Στην ίδια κατηγορία περιλαμβάνονται και τα δεσμευμένα στην Κεντρική Τράπεζα μη εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία ως αποδεκτές ασφάλειες (σύμφωνα με την 477/13.08.2008 Εγκύκλιο της Διεύθυνσης Χρηματοοικονομικών Δραστηριοτήτων) που έχουν ήδη αναχρηματοδοτηθεί και κατατάσσονται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής τους, στην αξία ισολογισμού, και
 - αν δεν είναι εφικτή η κατάταξη όλων των ανωτέρω στοιχείων ανάλογα με τη ληκτότητα, τότε το συνολικό τους ποσό θα καταχωρείται στη ζώνη άνω του έτους. Τα ανωτέρω εμπορεύσιμα και μη εμπορεύσιμα στοιχεία κατατάσσονται για σκοπούς πληροφόρησης και συμφωνίας Ενεργητικού-Παθητικού και δεν συμπεριλαμβάνονται στις Συνολικές Απαιτήσεις.
- σε σχέση με τον υπολογισμό του δείκτη ρευστών διαθεσίμων (στο Παράρτημα Ι, Κεφάλαιο Β), τροποποιήθηκε ο υπολογισμός του παρονομαστή του δείκτη ως εξής: «*Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις=υποχρεώσεις που λήγουν εντός 12 μηνών στις οποίες περιλαμβάνεται το 80% του συνολικού υπολοίπου των καταθέσεων όψεως και τρεχούμενων λογαριασμών και καταθέσεων ταμειωτηρίου, δηλαδή ορίζονται ως το άθροισμα των στοιχείων [(Συνολικές καταθέσεις (0-12 μήνες) του Πίνακα Α2 πλέον το 65% του ποσού της στήλης «Σύνολο» των στοιχείων (2α + 2β + 2γ + 2δ) πλέον το 65% του ποσού της στήλης «Σύνολο» των στοιχείων (3α + 3β + 3γ + 3δ) του Πίνακα Α2)]*».

3.4 Εγκύκλιος Διοίκησης 13/30.07.2009 της Τράπεζας της Ελλάδος

Στις 30 Ιουλίου 2009 εκδόθηκε η Εγκύκλιος Διοίκησης 13 της Τράπεζας της Ελλάδος αναφορικά με «*Κατευθυντήριες οδηγίες για την αναγνώριση των αναδιαρθρώσεων δανείων που θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως ρυθμίσεις οφειλών οι οποίες εμπίπτουν στις διατάξεις των ΠΔ/ΤΕ 2442/29.01.1999, παρ. 5, ΠΔ/ΤΕ 2588/20.08.2007, Τμήμα Β, παρ. 7γ και ΠΔ/ΤΕ 2589/20.08.2007, Τμήμα Ε, παρ. 23στ*». Σύμφωνα με την εν λόγω εγκύκλιο, τα πιστωτικά ιδρύματα δύνανται, για ορισμένα από τα δάνεια για τα οποία, λόγω κάποιας δυσμενούς αλλαγής στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη, διαφαίνεται ότι είναι ευλόγως πιθανό να μην αποπληρωθούν σύμφωνα με τους αρχικούς όρους της σύμβασης, να προβαίνουν σε τροποποίηση των όρων τους, προσφέροντας στον οφειλέτη ευνοϊκότερους όρους και συγκεκριμένα όρους τους οποίους δεν θα προσέφεραν για νέα δάνεια με τα ίδια χαρακτηριστικά κινδύνου. Στόχος εν προκειμένω είναι η διευκόλυνση της αποπληρωμής τμήματος τουλάχιστον των οφειλών του πιστούχου και ο περιορισμός της τελικής ζημίας του πιστωτικού ιδρύματος.

Επίσης, τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να προβούν σε αναδιάρθρωση των δανείων και για άλλους λόγους, πέραν της διαφαινόμενης αδυναμίας των πελατών να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, όπως εξαιτίας αλλαγών στις συνθήκες και στις πρακτικές της αγοράς (π.χ. ανταγωνισμός) ή ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του πιστούχου.

Με στόχο τον σαφή διαχωρισμό των δύο ως άνω περιπτώσεων, με την εν λόγω Εγκύκλιο η Τράπεζα της Ελλάδος έθεσε ορισμένα αντικειμενικά κριτήρια, με βάση τα οποία θα μπορούσε να καθορίζεται αν οι αναδιαρθρώσεις δανείων που πραγματοποιούν τα πιστωτικά ιδρύματα συνιστούν ρυθμίσεις λόγω οικονομικών δυσκολιών του οφειλέτη ή όχι.

3.5 Κωδικοποίηση της ΠΔ/ΤΕ 2598/02.11.2007 «Πλαίσιο εποπτείας καλυμμένων ομολογιών που εκδίδονται από τα πιστωτικά ιδρύματα»

Με την ΠΔ/ΤΕ 2620/28.08.2009 για την «*κωδικοποίηση της ΠΔ/ΤΕ 2598/02.11.2007, πλαίσιο εποπτείας καλυμμένων ομολογιών που εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα (covered bonds)*» επανακοινοποιήθηκαν οι προϋποθέσεις για την εποπτική αναγνώριση από την Τράπεζα της Ελλάδος τίτλων εκδιδόμενων από πιστωτικά ιδρύματα ως καλυμμένων ομολογιών κατά τις διατάξεις του άρθρου 91 του ν. 3601/2007, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 48 του ν. 3693/2008 και το άρθρο 69 του ν. 3746/2009.

Σύμφωνα με την Πράξη, προκειμένου ένα πιστωτικό ίδρυμα να προβεί στην έκδοση καλυμμένων ομολογιών του άρθρου 91 του ν. 3601/2007 απαιτείται:

- να πληροί ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις σε σχέση με τα συστήματα διαχείρισης κινδύνων και εσωτερικού ελέγχου, όπως να διαθέτει την απαραίτητη για την υποστήριξη των σχετικών εργασιών μηχανογραφική υποδομή, και καταγεγραμμένες σχετικές πολιτικές και διαδικασίες, και
- να έχει ορισμένο ύψος εποπτικών ιδίων κεφαλαίων και συγκεκριμένο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας.

3.6 Ορισμός ιδίων κεφαλαίων

Με την ΠΔ/ΤΕ 2617/2.1.2009 τροποποιήθηκε σε δύο σημεία η ΠΔ/ΤΕ 2587/20.8.2007 με τίτλο «*Ορισμός των Ιδίων Κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την έδρα τους στην Ελλάδα*»:

- προστέθηκε νέο εδάφιο στο τέλος της παραγράφου 1 του Κεφ. ΙΙ της ΠΔΤΕ 2587/2007, με το οποίο προβλέπεται δυνατότητα της Τράπεζας της Ελλάδος να μην συνυπολογίσει κατά την κρίση της στα ίδια κεφάλαια σε ενοποιημένη βάση πιστωτικού ιδρύματος το σύνολο ή μέρος των δικαιωμάτων μειωνηφίας σε θυγατρική που υπάγεται σε εποπτική ενοποίηση στην περίπτωση που κατά την κρίση της το ύψος των ιδίων κεφαλαίων της ενοποιούμενης εταιρείας υπερβαίνει σημαντικά τις κεφαλαιακές απαιτήσεις που προκύπτουν από την ενοποίηση των στοιχείων του ενεργητικού της, και
- προστέθηκε πρόβλεψη ποσοτικού ορίου στις επαναγορές από πιστωτικό ίδρυμα ή από συγγενείς ή θυγατρικές του εταιρείες υβριδικών τίτλων και δανείων ή τίτλων μειωμένης εξασφάλισης που σύμφωνα με τις διατάξεις της ΠΔΤΕ 2587/2007 συνυπολογίζονται στα στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων (έως 5% της ονομαστικής αξίας της έκδοσης).

Γ. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

1. Διεθνές επίπεδο

1.1 Ρυθμίσεις επί των ανοικτών πωλήσεων (short selling)

Τον Ιούνιο του 2009, η Διεθνής Οργάνωση Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (εφεξής IOSCO) δημοσίευσε τελική έκθεση αναφορικά με τη ρύθμιση των ανοικτών πωλήσεων σε διεθνές επίπεδο. Η πρωτοβουλία αυτή της IOSCO αποσκοπεί στη λήψη μέτρων για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στη λειτουργία των αγορών. Σύμφωνα με την IOSCO, προκειμένου να καταστεί αποτελεσματική, η ρυθμιστική παρέμβαση επί των ανοικτών πωλήσεων θα πρέπει να βασίζεται σε τέσσερις αρχές:

- οι ανοικτές πωλήσεις θα πρέπει να υπόκεινται σε κατάλληλους ελέγχους προκειμένου να μειωθούν ή ελαχιστοποιηθούν οι πιθανοί κίνδυνοι που μπορεί να επηρεάσουν την απρόσκοπτη και αποτελεσματική λειτουργία, καθώς και τη σταθερότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών,
- οι ανοικτές πωλήσεις θα πρέπει να υπόκεινται σε καθεστώς γνωστοποιήσεων που να παρέχει έγκαιρη πληροφόρηση στην αγορά ή στις αρμόδιες αρχές,
- οι ανοικτές πωλήσεις θα πρέπει να υπόκεινται σε ένα αποτελεσματικό σύστημα συμμόρφωσης με τις ισχύουσες κατά περίπτωση ρυθμίσεις, και
- η ρύθμιση των ανοικτών πωλήσεων θα πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα εξαιρέσεων για συγκεκριμένα είδη συναλλαγών προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία και ανάπτυξη της αγοράς.

1.2 Εποπτεία των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds)

Τον Ιούνιο του 2009, η IOSCO δημοσίευσε τελική έκθεση αναφορικά με την εποπτεία των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds). Η πρωτοβουλία αυτή της IOSCO αποσκοπεί στη λήψη μέτρων για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επενδυτών σε σχέση με τη δραστηριότητα των εν λόγω επενδυτικών κεφαλαίων. Η έκθεση εισάγει έξι υψηλού επιπέδου αρχές, οι οποίες συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου και/ή οι διαχειριστές/σύμβουλοι των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου θα πρέπει να υπόκεινται σε υποχρεωτική εγγραφή σε μητρώο,
- οι διαχειριστές/σύμβουλοι των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου που υποχρεούνται σε εγγραφή σε μητρώο, θα πρέπει επίσης να υπόκεινται σε κατάλληλες ρυθμιστικές υποχρεώσεις, οι οποίες σχετίζονται με οργανωτικά και λειτουργικά πρότυπα, καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων και κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας, γνωστοποιήσεις προς το επενδυτικό κοινό, και κανόνες προληπτικής εποπτείας,
- οι βασικοί διαμεσολαβητές της αγοράς (prime brokers) και οι τράπεζες που παρέχουν χρηματοδότηση στα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου θα πρέπει να εγγράφονται υποχρεωτικά σε μητρώο και να υπόκεινται σε υποχρεωτικές ρυθμίσεις και εποπτεία,
- οι διαχειριστές/σύμβουλοι των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου και οι βασικοί διαμεσολαβητές της αγοράς οφείλουν να παρέχουν στην αρμόδια εποπτική αρχή πληροφορίες αναφορικά με τον συστημικό κίνδυνο που ενδέχεται να προκληθεί από τις δραστηριότητές τους,
- οι ρυθμιστικές αρχές οφείλουν να ενθαρρύνουν και να λαμβάνουν υπόψη τις προσπάθειες ανάπτυξης, εφαρμογής και σύγκλισης των βέλτιστων πρακτικών της αγοράς, όπου απαιτείται, και
- οι ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν πληροφορίες, όπου απαιτείται προκειμένου να διευκολύνουν την αποτελεσματική παρακολούθηση των διεθνώς δραστηριοποιούμενων διαχειριστών/συμβούλων και/ή κεφαλαίων και να συμβάλλουν στην αναγνώριση των συστημικών κινδύνων και την ακεραιότητα της αγοράς.

1.3 Δομημένα χρηματοπιστωτικά μέσα

Στις 29 Ιουλίου 2009 η IOSCO δημοσίευσε βέλτιστες πρακτικές σχετικά με το νομικό έλεγχο που θα πρέπει να διενεργείται από τους διαχειριστές επενδυτικών κεφαλαίων όταν επενδύουν σε δομημένα χρηματοπιστωτικά μέσα, καθώς και τις αρχές που θα πρέπει να εφαρμόζουν κατά την αξιολόγηση των εν λόγω χρηματοπιστωτικών μέσων.

(α) Σε ό,τι αφορά την πολιτική και τις διαδικασίες διενέργειας νομικού ελέγχου, ορίζεται ότι οι διαχειριστές επενδυτικών κεφαλαίων θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες γενικές αρχές:

- λόγω του ότι οι επενδύσεις σε δομημένα χρηματοπιστωτικά μέσα εκτίθενται σε ειδικούς κινδύνους, απαιτούνται εξειδικευμένες διαδικασίες νομικού ελέγχου,
- όταν ένα δομημένο χρηματοπιστωτικό μέσο δεν είναι κατανοητό, δεν θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο προς επένδυση,
- ο νομικός έλεγχος αποτελεί επαναλαμβανόμενη διαδικασία με τρία στάδια που συνίστανται στην ανάλυση των υποκείμενων στοιχείων του δομημένου χρηματοπιστωτικού μέσου, την ανάλυση της δομής του και την αξιολόγηση της συμβατότητάς του με την επενδυτική στρατηγική του κεφαλαίου, και
- ο νομικός έλεγχος δεν αποτελεί στατική διαδικασία, αλλά μια συνεχή διαδικασία η οποία ενεργοποιείται τη στιγμή που συλλαμβάνεται η ιδέα της επένδυσης και τερματίζεται κατά την ωρίμανση ή την απόσυρση του δομημένου χρηματοπιστωτικού μέσου από την αγορά.

(β) Επιπροσθέτως, στο κείμενο καθιερώνονται βέλτιστες πρακτικές που θα πρέπει να εφαρμόζονται από τους διαχειριστές επενδυτικών κεφαλαίων σε ό,τι αφορά ιδίως την αξιολόγηση και την παρακολούθηση της εξέλιξης των επενδύσεων σε δομημένα χρηματοπιστωτικά μέσα, όπως, ενδεικτικά, ότι:

- οι διαχειριστές επενδυτικών κεφαλαίων όταν αξιολογούν ένα δομημένο χρηματοπιστωτικό μέσο θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη διαθεσιμότητα και την αξιοπιστία της πληροφόρησης τόσο για την αγορά όσο και για τα υποκείμενα στοιχεία του χρηματοπιστωτικού μέσου,
- ο διαχειριστής επενδυτικών κεφαλαίων θα πρέπει να διασφαλίζει ότι διαθέτει ο ίδιος ή έχει πρόσβαση σε εξειδικευμένες πηγές για την πραγματοποίηση της αποτίμησης ενός συγκεκριμένου δομημένου χρηματοπιστωτικού μέσου, συμπεριλαμβανομένης και νομικής εξειδίκευσης,
- ανεξαρτήτως της δομής του δομημένου χρηματοπιστωτικού μέσου, ο διαχειριστής περιουσιακών στοιχείων θα πρέπει να κατανοεί τον τρόπο με τον οποίο οι χρηματοροές θα κατανέμονται στις διαφορετικές κλίμακες (tranches) του δομημένου χρηματοπιστωτικού μέσου,
- ο διαχειριστής επενδυτικών κεφαλαίων θα πρέπει να εφαρμόζει τις καθιερούμενες στο παρόν κείμενο βέλτιστες πρακτικές, προκειμένου να διαμορφώνει τη δική του εκτίμηση για την αποτίμηση του δομημένου χρηματοπιστωτικού μέσου,
- ο διαχειριστής ενός επενδυτικού κεφαλαίου θα πρέπει να ελέγχει αν η επένδυση σε ένα δομημένο χρηματοπιστωτικό μέσο είναι συμβατή με τις γνωστοποιήσεις, την επενδυτική στρατηγική και τις εσωτερικές λειτουργίες του επενδυτικού κεφαλαίου, και
- ο διαχειριστής ενός επενδυτικού κεφαλαίου θα πρέπει να κατανοεί τη μεθοδολογία και τις παραμέτρους στις οποίες στηρίχθηκε η αξιολόγηση ενός τρίτου μέρους (όπως για παράδειγμα ενός Οργανισμού Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας).

1.4 Μη ρυθμιζόμενες χρηματοπιστωτικές αγορές και προϊόντα

Στις 4 Σεπτεμβρίου 2009 η IOSCO δημοσίευσε τελική έκθεση με συστάσεις αναφορικά με τις τιτλοποιήσεις και τα συμβόλαια ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης. Σκοπός της έκθεσης είναι η καθιέρωση συστάσεων αναφορικά με τη λήψη δράσεων από τις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές κατά την εφαρμογή μέτρων ενίσχυσης της διαφάνειας και της παρακολούθησης των αγορών τιτλοποιήσεων (υπό α) και των συμβολαίων ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης (υπό β), καθώς και για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στις αγορές αυτές.

(α) Σε ό,τι αφορά τις τιτλοποιήσεις, η IOSCO συστήνει στις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές:

- να απαιτούν από τους originators και/ή τους sponsors να διακρατούν μακροπρόθεσμες θέσεις στην τιτλοποίηση προκειμένου να υπάρχει κοινό ενδιαφέρον σε όλα τα επίπεδα των συμμετεχόντων,
- να απαιτούν την ενίσχυση της διαφάνειας μέσω της παροχής γνωστοποιήσεων από τους εκδότες προς τους επενδυτές των διαδικασιών διαχείρισης του κινδύνου που έχουν εφαρμοστεί από τον ανάδοχο, τον sponsor και/ή τον originator,
- να απαιτούν από όσους παρέχουν υπηρεσίες προς τους εκδότες, να επικαιροποιούν τις εκθέσεις αποτίμησης,
- να αναθεωρούν, όπου κρίνεται αναγκαίο, τα κριτήρια καταλληλότητας για τον ιδιώτη επενδυτή, καθώς και τον ορισμό του επαγγελματία επενδυτή στη σχετική αγορά, και
- να προωθούν την ανάπτυξη μέσων που θα διευκολύνουν τους καταναλωτές στην κατανόηση των σύνθετων χρηματοπιστωτικών προϊόντων.

(β) Σε ό,τι αφορά τα συμβόλαια ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης, η IOSCO συστήνει στις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές:

- να παρέχουν επαρκείς δομές, όπου χρειάζεται, για τη δημιουργία κεντρικού αντισυμβαλλομένου για την εκκαθάριση συμβολαίων ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης, καθώς και να διασφαλίζουν την ύπαρξη οικονομικών πόρων και την καθιέρωση κατάλληλων πρακτικών διαχείρισης κινδύνου για την ελαχιστοποίηση του κινδύνου κατάρρευσης του κεντρικού αντισυμβαλλομένου,
- να επικαιροποιηθούν οι Συστάσεις CPSS-IOSCO για τους κεντρικούς αντισυμβαλλόμενους και να ληφθούν υπόψη ζητήματα που προκύπτουν από την κεντρική εκκαθάριση των συμβολαίων ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης,
- να διευκολύνουν την έγκαιρη και έγκυρη γνωστοποίηση στοιχείων των συναφών συναλλαγών σχετικά με την τιμή, τον όγκο και τη ζήτηση από τους συμμετέχοντες της αγοράς, τις ηλεκτρονικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης και τα μητρώα, και
- να διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία μεταξύ των μελών της IOSCO και άλλων εποπτικών αρχών σε θέματα που σχετίζονται με τα συμβόλαια ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης.

1.5 Αναδυόμενες αγορές και χρηματοπιστωτική κρίση

Στις 18 Σεπτεμβρίου 2009 η IOSCO δημοσίευσε τελική έκθεση αναφορικά με τις επιπτώσεις που είχε η πρόσφατη διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση στις αναδυόμενες αγορές. Η εν λόγω έκθεση παρέχει μια εκτενή εικόνα των εμπειριών που απέκτησαν οι χώρες κατά την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης, λαμβάνοντας υπόψη το διαφορετικό βαθμό επίδρασής της στις αγορές αυτές. Στην έκθεση καταγράφονται επίσης οι κυριότερες ρυθμιστικές και εποπτικές δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι αρμόδιες ρυθμιστικές και εποπτικές αρχές κατά τη διάρκεια της κρίσης. Μεταξύ άλλων, διαπιστώθηκε ότι:

- *πρώτον*, οι αναπτυσσόμενες αγορές είναι πλέον περισσότερο διασυνδεδεμένες και εκτεθειμένες σε περισσότερους κινδύνους, οι οποίοι προέρχονται είτε εντός, είτε εκτός του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Στο πλαίσιο αυτό, καθίσταται όλο και περισσότερο προφανές ότι οι αναδυόμενες αγορές οφείλουν να συνεργάζονται με τις αναπτυγμένες με σκοπό την επίτευξη διεθνούς συντονισμού, καθώς και να εισακούνται περισσότερο κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, τόσο σε ρυθμιστικά ζητήματα, όσο και στην αντιμετώπιση των κρίσεων,
- *δεύτερον*, καθώς τα εγχώρια χρηματοπιστωτικά συστήματα αναπτύσσονται και καθίστανται περισσότερο σύνθετα, θα πρέπει κατά τον ίδιο τρόπο να εξελίσσεται και το ρυθμιστικό πλαίσιο. Η αυστηρή εποπτεία για την προστασία του επενδυτή, καθώς και η αποτελεσματική επιβολή των σχετικών κανόνων αποτελούν τα βασικότερα σημεία στα οποία εντοπίζεται η ανάγκη ανάληψης μέτρων.

1.6 Αναμόρφωση της Wall Street και προστασία του καταναλωτή

Στις 11 Δεκεμβρίου 2009 η Βουλή των Αντιπροσώπων στις ΗΠΑ ψήφισε το «*Νόμο για την αναμόρφωση της Wall Street και την προστασία του καταναλωτή*» ο οποίος θεωρείται ως η πλέον σημαντική νομοθετική πρωτοβουλία σε ό,τι αφορά το χρηματοπιστωτικό τομέα των Η.Π.Α. από το 1930. Αντικείμενο ρύθμισης της εν λόγω νομικής πράξης αποτελούν, μεταξύ άλλων:

- η καθιέρωση υποχρέωσης όλα τα τυποποιημένα συμβόλαια ανταλλαγής (swaps) να αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης και να εκκαθαρίζονται σε χρηματιστήρια ή ηλεκτρονικές πλατφόρμες, καθώς επίσης και ότι όλες οι τοποθετήσεις σε εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα θα πρέπει να γνωστοποιούνται σε ένα κεντρικό μητρώο για εποπτικούς σκοπούς,
- η δημιουργία ενός Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Financial Stability Council), με σκοπό τον εντοπισμό επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα οι οποίες είναι πολύ μεγάλες, διασυνδεδεμένες ή ιδιαίτερα επικίνδυνες και η κατάρρευση των οποίων θα έθετε σε κίνδυνο συνολικά τη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος (οι εν λόγω συστημικά σημαντικές επιχειρήσεις θα υπόκεινται σε καθεστώσ αυστηρότερων ρυθμίσεων και εποπτείας),
- η λήψη μέτρων για τις «πολύ-μεγάλες-για-να-πτωχεύσουν» (too big to fail) επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα, μέσω της καθιέρωσης

μιας διαδικασίας για την ομαλή και απρόσκοπτη εξυγίανση και εκκαθάρισή τους, την κατάργηση των ενισχύσεων, την προστασία των φορολογούμενων και την αποτροπή των φαινομένων μετάδοσης των αποτελεσμάτων της διακοπής λειτουργίας τους στους υπόλοιπους τομείς και επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα,

- η υποχρεωτική καταχώριση των κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds) σε μητρώο της SEC και η ένταξή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης του συστημικού κινδύνου από το προαναφερθέν Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, και
- η ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών, μέσω της δημιουργίας ενός ειδικευμένου ανεξάρτητου φορέα (Consumer Financial Protection Agency) για την προστασία των καταναλωτών από καταχρηστικές πρακτικές στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Η ψήφιση του νόμου από τη Γερουσία αναμένεται εντός του δεύτερου τριμήνου του 2010.

1.7 Φόρος επί των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών

Στις 24 Δεκεμβρίου 2009, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (εφεξής ΔΝΤ) δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας και των συνεπειών που θα επιφέρει η επιβολή ενός φόρου στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές (tax on financial transactions) στο πρότυπο του φόρου που είχε προτείνει ο Αμερικανός οικονομολόγος James Tobin το 1973. Ωστόσο, θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο τελευταίος απευθυνόταν μόνο στις αγορές συναλλάγματος και είχε ως στόχο την αποθάρρυνση των κερδοσκοπικών συναλλαγών και την ενίσχυση των αναπτυσσόμενων κρατών.

Η έκθεση του ΔΝΤ ανταποκρίνεται στο αίτημα που έθεσε το G-20 αναφορικά με τη διερεύνηση όλων των πιθανών εναλλακτικών προσεγγίσεων με τις οποίες ο χρηματοπιστωτικός τομέας μπορεί να συμβάλει στην κάλυψη των πρόσθετων δημοσιονομικών δαπανών που ανέλαβαν τα κράτη για την στήριξη των οικονομιών τους κατά τη διάρκεια της πρόσφατης κρίσης. Στην τελική έκθεσή του το ΔΝΤ επιθυμεί να συμπεριλάβει και άλλα ζητήματα πέραν της αποτελεσματικότητας που θα έχει η επιβολή ενός φόρου στις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές, όπως τον προσδιορισμό των επιχειρήσεων στις οποίες θα επιβάλλεται και τις δραστηριότητες που θα αφορά, καθώς και τη δημιουργία ταμείου που θα λειτουργεί προληπτικά και θα έχει ως στόχο την αντιμετώπιση οικονομικών προβλημάτων στην περίπτωση μιας νέας, μελλοντικής χρηματοπιστωτικής κρίσης. Το ΔΝΤ επιθυμεί, επίσης, να αξιολογήσει τα αποτελέσματα διάχυσης (spillover effects), δηλαδή τις εξωτερικότητες των δραστηριοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα στους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας.

2. Κοινοτικό επίπεδο

2.1 Συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών

Στις 9 Φεβρουαρίου 2009 δημοσιεύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με την αναθεώρηση της Οδηγίας 97/9/EK για τα συστήματα αποζημίωσης των επενδυτών. Σκοπός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι:

- αφενός μεν η συλλογή στοιχείων αναφορικά με την αξιολόγηση της μέχρι σήμερα εφαρμογής της Οδηγίας, και
- αφετέρου η διερεύνηση της ανάγκης τροποποίησης της ισχύουσας Οδηγίας, ώστε να ανταποκρίνεται στις νομοθετικές αλλαγές που έχουν επέλθει σε ό,τι αφορά τη λειτουργία των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών αγορών από την ημερομηνία θέσης της σε ισχύ και ιδίως σε σχέση με τις αλλαγές που επέφερε η υιοθέτηση της Οδηγίας 2004/39/ EK «για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων».

Στο κείμενο διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εξετάζονται, μεταξύ άλλων:

- η διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της ισχύουσας Οδηγίας,
- το επίπεδο κάλυψης της προβλεπόμενης αποζημίωσης των επενδυτών,
- η προοπτική εναρμόνισης σε ευρωπαϊκό επίπεδο των μηχανισμών χρηματοδότησης των συστημάτων αποζημίωσης των επενδυτών, και
- η μείωση του χρονικού διαστήματος για την καταβολή των αποζημιώσεων.

2.2 Διαχειριστές εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων

Στις 30 Απριλίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε πρόταση Οδηγίας αναφορικά με τους διαχειριστές εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων. Στόχος της εν λόγω πρότασης Οδηγίας είναι η καθιέρωση ενός εναρμονισμένου πλαισίου υποχρεώσεων για τις επιχειρήσεις που εμπλέκονται στη διαχείριση και τη διοίκηση των εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων, δηλαδή των κεφαλαίων που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας για τους ΟΣΕΚΑ, όπως τα κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου (hedge funds), τα ιδιωτικά μετοχικά κεφάλαια (private equity funds), τα κεφάλαια που επενδύουν στην κτηματαγορά (real estate funds), τα κεφάλαια που επενδύουν στην αγορά εμπορευμάτων (commodity funds) και τα κεφάλαια που επενδύουν σε έργα υποδομής (infrastructure funds). Η πρόταση Οδηγίας:

(α) Περιέχει διεξοδικούς κανόνες αναφορικά με:

- τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία αδειοδότησης των διαχειριστών εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων, καθώς επίσης και για την ανάκληση της άδειας λειτουργίας τους,
- τις προϋποθέσεις που πρέπει να διέπουν την άσκηση της δραστηριότητάς τους με την καθιέρωση, μεταξύ άλλων, κανόνων για τις συγκρούσεις συμφερόντων, τη διαχείριση κινδύνων, τη διαχείριση του

κινδύνου ρευστότητας, τις απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας, και τις οργανωτικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν,

- τις απαιτήσεις διαφάνειας που πρέπει να πληρούν έναντι των επενδυτών και των αρμοδίων εποπτικών αρχών,
- ειδικές υποχρεώσεις που καθιερώνονται για τους διαχειριστές εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων με υψηλό επίπεδο μόχλευσης,
- την προώθηση των υπηρεσιών τους τόσο στο κράτος μέλος καταγωγής όσο και σε άλλα κράτη μέλη, και
- τα καθήκοντα και τις εξουσίες των αρμοδίων εποπτικών αρχών, ο καθορισμός των οποίων (δηλαδή των αρμοδίων εποπτικών αρχών) θα γίνεται από τα κράτη μέλη.

(β) Παρέχει πρόσθετες αρμοδιότητες στις εθνικές εποπτικές αρχές, με σκοπό να περιορίζουν τη χρήση μόχλευσης από συγκεκριμένους διαχειριστές και επενδυτικά κεφάλαια σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

(γ) Τέλος, προκειμένου να επιτευχθεί η ασφαλής λειτουργία των διαχειριστών εναλλακτικών επενδυτικών κεφαλαίων, προβλέπονται ειδικοί κανόνες σε ό,τι αφορά τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων εποπτικών αρχών των κρατών μελών.

2.3 Οργανισμοί Αξιολόγησης Πιστοληπτικής Ικανότητας

Στις 17 Νοεμβρίου 2009 δημοσιεύτηκε ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1060/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Σεπτεμβρίου 2009 για τους οργανισμούς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (εφεξής ΟΑΠ). Αναγνωρίζοντας ότι οι ΟΑΠ συνέβαλαν σημαντικά στη χρηματοπιστωτική κρίση, στο μέτρο που αφενός μεν δεν αξιολόγησαν ορθά ορισμένα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και αφετέρου δεν προσάρμοσαν έγκαιρα τις αξιολογήσεις τους ακόμη και όταν εκδηλώθηκαν προβλήματα στην αγορά, με τον Κανονισμό επιδιώκεται η συνολική ρύθμιση της λειτουργίας και της εποπτείας των ΟΑΠ. Ο Κανονισμός θα εφαρμόζεται σε αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας, οι οποίες:

- προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για κανονιστικούς ή άλλους σκοπούς από κοινοτικά πιστωτικά ιδρύματα, επιχειρήσεις επενδύσεων, ασφαλιστικές επιχειρήσεις, αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) ή ιδρύματα επαγγελματικών συνταξιοδοτικών παροχών, και
- κοινοποιούνται δημοσίως ή διανέμονται με την καταβολή συνδρομής.

Για να είναι δυνατή η χρήση αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας από τα ως άνω κοινοτικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, θα πρέπει:

- αφενός μεν οι αξιολογήσεις αυτές να εκδίδονται από ΟΑΠ που είναι εγκατεστημένοι στην Κοινότητα, και
- αφετέρου οι ΟΑΠ αυτοί να είναι εγγεγραμμένοι σε μητρώο σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κανονισμού.

Οι διατάξεις του Κανονισμού ρυθμίζουν, μεταξύ άλλων:

- την έκδοση αξιολογήσεων πιστοληπτικής ικανότητας,

- την εποπτεία των δραστηριοτήτων αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας,
- τις αρμοδιότητες της CESR και των αρμοδίων εποπτικών αρχών σχετικά με τη λειτουργία των ΟΑΠΙ, και
- τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων εποπτικών αρχών και αυτών με τις αρμόδιες εποπτικές αρχές τρίτων χωρών.

Στο πλαίσιο του προαναφερθέντος Κανονισμού για τους ΟΑΠΙ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών (εφεξής CESR) δημοσίευσε στις 3 Ιουλίου 2009 κείμενο διαβούλευσης με το οποίο επιθυμεί να συλλέξει στοιχεία αναφορικά με τη χρήση εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης αξιολογήσεων που εκδίδουν ΟΑΠΙ εγκατεστημένοι σε τρίτες χώρες (και ειδικά στον Καναδά, την Ιαπωνία και τις ΗΠΑ). Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 36 του Κανονισμού, μετά το πέρας της μεταβατικής περιόδου δώδεκα μηνών, οι επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα επιτρέπεται πλέον να χρησιμοποιούν αξιολογήσεις για εποπτικούς σκοπούς που έχουν εκδοθεί από ΟΑΠΙ εγκατεστημένο σε τρίτη χώρα, εκτός εάν ο εν λόγω οργανισμός είναι πιστοποιημένος, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στην παρ. 2 του άρθρου 4α του Κανονισμού.

Περαιτέρω, η CESR δημοσίευσε επίσης στις 9 Ιουλίου 2009 κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τη δημιουργία κεντρικού αρχείου για τους ΟΑΠΙ. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού, η CESR οφείλει, μεταξύ άλλων:

- να καθιερώσει κεντρικό αρχείο (central repository), στο οποίο οι ΟΑΠΙ θα καθιστούν διαθέσιμες τις πληροφορίες σχετικά με τα ιστορικά δεδομένα των επιδόσεών τους, καθώς και πληροφορίες σχετικά με παλαιότερες αξιολογήσεις τους και τις αλλαγές που έχουν επέλθει σε αυτές,
- να τυποποιήσει τη μορφή με την οποία οι ΟΑΠΙ θα παρέχουν πληροφορίες στο αρχείο αυτό,
- να παρέχει στο κοινό πρόσβαση στις σχετικές πληροφορίες και να δημοσιεύει σε ετήσια βάση συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τις παρατηρούμενες εξελίξεις, και
- να εκδώσει κατευθυντήριες οδηγίες αναφορικά με τα κοινά πρότυπα παρουσίασης των εν λόγω πληροφοριών.

2.4 Ρυθμίσεις επί των ανοικτών πωλήσεων (short selling)

Η CESR δημοσίευσε στις 8 Ιουλίου 2009 κείμενο διαβούλευσης σχετικά με την καθιέρωση ενός πανευρωπαϊκού καθεστώτος για τις ανοικτές πωλήσεις. Σύμφωνα με το κείμενο διαβούλευσης, τα μέλη της CESR αναγνωρίζουν την ανάγκη εφαρμογής σε μόνιμη και εναρμονισμένη βάση ενός πανευρωπαϊκού καθεστώτος ενισχυμένης διαφάνειας σε ό,τι αφορά τις ανοικτές πωλήσεις. Προς το σκοπό δε αυτό, προτείνει την καθιέρωση ενός συστήματος γνωστοποίησης των σημαντικών καθαρών αρνητικών θέσεων που προκύπτουν από συναλλαγές σε μετοχές που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές και σε Πολυμερείς Μηχανισμούς Διαπραγμάτευσης (ΠΜΔ), ως εξής:

- όταν το ποσοστό της καθαρής αρνητικής θέσης ξεπεράσει το κατώφλι του 0,1% του αριθμού των μετοχών του εκδότη, θα πρέπει να γνωστοποιείται *ιδιωτικά* στη ρυθμιστική αρχή της αγοράς με τη μεγαλύτερη ρευστότητα, στην περίπτωση που η μετοχή αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε περισσότερες από μία αγορές, και
- όταν το ποσοστό της καθαρής αρνητικής θέσης ξεπεράσει το κατώφλι του 0,5% του αριθμού των μετοχών του εκδότη, θα γίνεται *δημόσια* γνωστοποίηση.

Κατά τον υπολογισμό των ανωτέρω ποσοστών θα λαμβάνονται υπόψη και οι συναλλαγές στις αγορές παραγώγων (τόσο στις οργανωμένες, όσο και στις εξω-χρηματιστηριακές αγορές). Από τις ανωτέρω υποχρεώσεις προτείνεται να εξαιρούνται οι διαπραγματευτές της αγοράς (market makers).

2.5 Εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα

2.5.1 Πρώτη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και ασφαλούς λειτουργίας των αγορών

Στις 3 Ιουλίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε Ανακοίνωση, στην οποία αναφέρεται αφενός μεν στο ρόλο που διαδραμάτισαν τα παράγωγα προϊόντα στην τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση και αφετέρου στα οφέλη και τους κινδύνους των εν λόγω αγορών. Επίσης, αναλύονται και αξιολογούνται διάφοροι τρόποι μείωσης των κινδύνων που προέρχονται από τη λειτουργία των αγορών παραγώγων προϊόντων. Την Ανακοίνωση συνοδεύει τεχνική εισήγηση η οποία περιλαμβάνει μια γενικότερη επισκόπηση της χρηματιστηριακής και της εξω-χρηματιστηριακής αγοράς παραγώγων, καθώς και μια αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των ήδη ληφθέντων μέτρων για τη μείωση του κινδύνου, κυρίως σε ό,τι αφορά τις συμφωνίες ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης (credit default swaps).

2.5.2 Δημόσια διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και ασφαλούς λειτουργίας των αγορών παραγώγων

Συμπληρωματικά με τα ανωτέρω, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε στις 3 Ιουλίου 2009 κείμενο διαβούλευσης στόχος του οποίου είναι η διερεύνηση της τυχόν ανάγκης ανάληψης πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της «ελαστικότητας» των εξω-χρηματιστηριακών αγορών παραγώγων. Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μια σειρά εργαλείων που μπορεί να εφαρμοστούν, ανάλογα με το βαθμό ωριμότητας των επιμέρους αγορών παραγώγων, όπως ενδεικτικά:

- η προώθηση περαιτέρω τυποποίησης των εξω-χρηματιστηριακών αγορών παραγώγων,
- η ενίσχυση της διμερούς διαχείρισης ασφαλειών για συμβόλαια που δεν εκκαθαρίζονται από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο,
- η ενίσχυση των κεντρικών αρχείων για τη συλλογή στοιχείων,
- η μεταφορά εκκαθάρισης τυποποιημένων εξω-χρηματιστηριακών παραγώγων σε κεντρικούς αντισυμβαλλομένους,
- η ενίσχυση του επιπέδου διαφάνειας στις τιμές, στις συναλλαγές και στις υπάρχουσες θέσεις, και

- η μεταφορά (μέρους ή συνολικά) της διαπραγμάτευσης σε οργανωμένες αγορές και πολυμερείς μηχανισμούς διαπραγμάτευσης.

2.5.3 Εκκαθάριση συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης (CDS)

Στις 31 Ιουλίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε δελτίο τύπου με το οποίο ανακοίνωσε την έναρξη της διαδικασίας εκκαθάρισης των συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης (CDSs) μέσω δύο ευρωπαϊκών κεντρικών αντισυμβαλλομένων (central clearing counterparties-CCPs). Σύμφωνα με το δελτίο τύπου, οι συμφωνίες ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης (CDSs) που αφορούν ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και δείκτες διαπραγμάτευσης, οι οποίοι βασίζονται στις εν λόγω επιχειρήσεις, από την 31^η Ιουλίου 2009 θα εκκαθαρίζονται μέσω δύο ευρωπαϊκών κεντρικών αντισυμβαλλομένων, το ICE Clear και το Eurex Clearing. Ένας τρίτος αντισυμβαλλόμενος, το LCH.Clearnet SA αναμένεται να ξεκινήσει την εκκαθάριση CDSs έως το τέλος του τρέχοντος έτους. Η εκκαθάριση των ανωτέρω προϊόντων μέσω κεντρικών αντισυμβαλλομένων εκτιμάται ότι θα συμβάλλει στην ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας μέσω της διασφάλισης της αποτελεσματικότερης διαχείρισης του κινδύνου για τα ευρωπαϊκά CDSs.

2.5.4 Αρχείο καταγραφής συναλλαγών σε εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα

Στις 29 Σεπτεμβρίου 2009 η CESR δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με την ανάγκη δημιουργίας αρχείου καταγραφής συναλλαγών (trade repository) σε εξω-χρηματιστηριακά παράγωγα. Η CESR επιθυμεί να διερευνήσει το ανωτέρω θέμα έχοντας λάβει υπόψη της μια σειρά παραγόντων, όπως είναι ο αριθμός των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά πιστωτικών παραγώγων, η ευρωπαϊκή προέλευση πολλών χρηματοπιστωτικών μέσων που αποτελούν υποκείμενα προϊόντα σε συμβόλαια παραγώγων προϊόντων, καθώς και η ανάγκη πρόσβασης σε στοιχεία των ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών. Τα αρχεία καταγραφής συναλλαγών θα έχουν ως σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας στην αγορά, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα, η σταθερότητα, η απρόσκοπτη λειτουργία της και η αποφυγή καταχρηστικών πρακτικών.

2.5.5 Δεύτερη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και ασφαλούς λειτουργίας των αγορών παραγώγων: ανάληψη μελλοντικών δράσεων

Στις 20 Οκτωβρίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε δεύτερη Ανακοίνωση αναφορικά με τη διασφάλιση της ύπαρξης ασφαλών και αποτελεσματικών αγορών παραγώγων. Στην Ανακοίνωσή της η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραθέτει μια σειρά μέτρων που προτίθεται να υιοθετήσει εντός του 2010 προκειμένου να ικανοποιήσει το αίτημα για μεγαλύτερη σταθερότητα και διαφάνεια στην αγορά παραγώγων, όπως διατυπώθηκε στην έκθεση de Larosière, στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Ιούνιο του 2009 και στη συνεδρίαση του G20, τον Σεπτέμβριο του 2009.

Στην Ανακοίνωση η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέτει τα βασικά σημεία που θα περιλαμβάνει η νομοθετική πρόταση όσον αφορά τη λειτουργία των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, στην οποία θα περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων:

- οι κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας και διακυβέρνησης των κεντρικών αντισυμβαλλομένων,
- οι κανόνες που θα διασφαλίζουν την υιοθέτηση υψηλής ποιότητας προτύπων για τη διαχείριση του κινδύνου,
- οι κανόνες για την παροχή των εγγυήσεων και των θέσεων που παρέχονται μέσω των εκκαθαριστικών μελών,
- οι κανόνες αδειοδότησης των κεντρικών αντισυμβαλλομένων, και
- η αναγνώριση των κεντρικών αντισυμβαλλομένων με έδρα σε τρίτες χώρες.

Βασικό σημείο της Ανακοίνωσης αποτελεί η υποχρεωτική εκκαθάριση μέσω κεντρικών αντισυμβαλλομένων των τυποποιημένων συμβολαίων, χωρίς ωστόσο να διευκρινίζεται ποια θα είναι τα πρότυπα τυποποίησης των συμβολαίων και αν τα εν λόγω πρότυπα αναμένεται να τεθούν από τους φορείς της αγοράς ή τις εποπτικές αρχές. Σημαντικό σημείο αποτελεί επίσης η πρόβλεψη για την επιβολή πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων εφόσον γίνεται διμερής εκκαθάριση των συμβολαίων και όχι εκκαθάριση μέσω κεντρικού αντισυμβαλλομένου.

3. Εθνικό επίπεδο

3.1 Ανοικτές πωλήσεις μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αθηνών

Σύμφωνα με την απόφαση 1/509/15.5.2009 του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, αποφασίστηκε η επαναφορά των ανοικτών πωλήσεων χρηματοπιστωτικών μέσων στο Χρηματιστήριο Αθηνών από την 1^η Ιουνίου 2009 με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- *πρώτον*, οι εντολές οι οποίες αφορούν ανοικτές πωλήσεις μετοχών θα πρέπει να εισάγονται σε τιμή υψηλότερη από την τιμή της τελευταίας πράξης που έχει καταρτισθεί στο Χρηματιστήριο Αθηνών (uptick rule),
- *δεύτερον*, τα μέλη του Χρηματιστηρίου Αθηνών οφείλουν να δηλώνουν τη διενέργεια ανοικτών πωλήσεων μετοχών κατά την καταχώρηση της σχετικής εντολής πώλησης στο σύστημα συναλλαγών (flagging),
- *τρίτον*, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία αποκτούν αρνητική θέση επί συγκεκριμένης μετοχής, η οποία υπερβαίνει το 0,10% του αριθμού των μετοχών της εκδότριας εταιρείας, οφείλουν να γνωστοποιούν τη θέση αυτή στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και να τη δημοσιοποιούν στο επενδυτικό κοινό, το αργότερο την επόμενη ημέρα από την υπέρβαση του ανωτέρω ορίου (η ίδια υποχρέωση ισχύει και για κάθε μεταβολή του ποσοστού αυτού), και
- *τέταρτον*, θα δημοσιεύονται καθημερινά στο Ημερήσιο Δελτίο Τιμών (α) το ύψος των ανοικτών πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν συγκεντρωτικά ανά μετοχή και (β) ο συνολικός αριθμός των μετοχών ανά εταιρεία που έχουν αποτελέσει αντικείμενο δανεισμού.

II. Λοιπές ρυθμιστικές πρωτοβουλίες

A. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

1. Εθνικό επίπεδο

1.1 Παροχή άδειας ίδρυσης και λειτουργίας και κανόνες εποπτείας των εταιριών χρηματοδοτικής μίσθωσης, των εταιριών παροχής πιστώσεων και των εταιριών παροχής πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων

Στις 24 Δεκεμβρίου 2009 δημοσιεύτηκε η ΠΔ/ΤΕ 2622/21.12.2009 για τις «προϋποθέσεις για την παροχή άδειας ίδρυσης και λειτουργίας και κανόνες εποπτείας των α) εταιριών χρηματοδοτικής μίσθωσης, β) εταιριών παροχής πιστώσεων και γ) εταιριών παροχής πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων». Στόχος της νέας Πράξης είναι η υπαγωγή των:

- εταιριών χρηματοδοτικής μίσθωσης,
- εταιριών παροχής πιστώσεων, οι οποίες έχουν ως κύριο σκοπό την παροχή πιστώσεων σε φυσικά πρόσωπα για την κάλυψη καταναλωτικών και προσωπικών αναγκών, με βάση τα αντιστοίχως ισχύοντα για τις παρεχόμενες από τα πιστωτικά ιδρύματα πιστώσεις, και
- εταιριών παροχής πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων,

σε ένα ενιαίο πλαίσιο κανόνων εποπτείας αντίστοιχων με αυτούς που ισχύουν για τα πιστωτικά ιδρύματα, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις δραστηριότητες που ασκούν και το είδος των κινδύνων που αναλαμβάνουν.

Ειδικότερα, με την εν λόγω ΠΔ/ΤΕ καθορίζονται οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την παροχή άδειας στις εταιρίες αυτές από την Τράπεζα της Ελλάδος (ελάχιστο αρχικό κεφάλαιο, ύψος ιδίων κεφαλαίων, περιεχόμενο και δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση που υποβάλλεται προς την Τράπεζα της Ελλάδος), καθώς επίσης και κανόνες για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων και την προληπτική εποπτεία που ασκείται επί των εν λόγω εταιριών. Ορίστηκε επίσης ότι στις εταιρίες αυτές εφαρμόζεται και η ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 για την ενημέρωση των συναλλασσομένων και τη διαφάνεια των συναλλαγών.

Από την έναρξη ισχύος της ΠΔ/ΤΕ 2622/2009 που ορίστηκε για την 1^η Ιανουαρίου 2010, καταργούνται οι ΠΔ/ΤΕ 2168/1993, ΠΔ/ΤΕ 2297/1994 και ΠΔ/ΤΕ 2485/2002, όπως ισχύουν.

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

1. Διεθνές επίπεδο

1.1 Περιοδικές γνωστοποιήσεις των εισηγμένων εταιριών

Στις 2 Ιουλίου 2009, η IOSCO δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τις αρχές που θα πρέπει να διέπουν τις περιοδικές γνωστοποιήσεις των εισηγμένων εταιριών. Σύμφωνα με την IOSCO, οι περιοδικές εκθέσεις συμβάλλουν στην ενίσχυση της προστασίας του επενδυτή μέσω της παροχής χρήσιμων πληροφοριών που διευκολύνουν τη λήψη εκ μέρους του ορθολογικών αποφάσεων, επιτρέπουν τη σύγκριση των επιδόσεων της ίδιας εταιρείας και

παρέχουν τη δυνατότητα σύγκρισης των επιδόσεων μεταξύ διαφορετικών εταιρειών. Ειδικότερα, σύμφωνα με την IOSCO:

- οι περιοδικές εκθέσεις θα πρέπει να περιέχουν συγκεκριμένες πληροφορίες, οι οποίες καθορίζονται στο κείμενο διαβούλευσης,
- σε ό,τι αφορά τις περιοδικές εκθέσεις οι οποίες περιλαμβάνουν οικονομικές καταστάσεις, θα πρέπει να αναφέρονται ρητά τα αρμόδια για τη σύνταξή τους πρόσωπα και η δήλωση ότι τα αναφερόμενα σε αυτές στοιχεία είναι αντικειμενικά,
- η διαδικασία εσωτερικού ελέγχου του εκδότη επί των οικονομικών εκθέσεων θα πρέπει να αξιολογείται σε τακτή βάση ή/και να αναθεωρείται,
- οι πληροφορίες θα πρέπει να παρέχονται στο κοινό εγκαίρως,
- οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι προσβάσιμες από το κοινό και η πρόσβαση σε αυτές θα πρέπει να είναι ίση για όλους, και
- εφόσον η εταιρία είναι εισηγμένη σε περισσότερες αγορές, οι περιοδικές γνωστοποιήσεις στις οποίες προβαίνει σε μια αγορά θα πρέπει άμεσα να τίθενται στη διάθεση και των υπολοίπων.

1.2 Κεφάλαια των επενδυτικών κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου

Στις 14 Σεπτεμβρίου 2009 η IOSCO δημοσίευσε στοιχεία διεθνών ρυθμιστικών προτύπων σχετικά με θέματα που αφορούν τα κεφάλαια των επενδυτικών κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (funds of hedge funds), τα οποία βασίζονται στην εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών της αγοράς. Στο κείμενο περιλαμβάνονται πρότυπα για την αντιμετώπιση ρυθμιστικών θεμάτων που αφορούν την προστασία των επενδυτών λόγω της αυξανόμενης συμμετοχής ιδιωτών επενδυτών στα επενδυτικά κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου μέσω αμοιβαίων κεφαλαίων. Με την παρούσα έκθεσή της, η IOSCO προτείνει τα ακόλουθα:

(α) Σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας, ο διαχειριστής των κεφαλαίων των επενδυτικών κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου θα πρέπει, μεταξύ άλλων:

- να αξιολογεί το επίπεδο ρευστότητας των διαφόρων ειδών χρηματοπιστωτικών μέσων που διακρατώνται από τα υποκείμενα επενδυτικά κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου, πριν αλλά και κατά τη διάρκεια πραγματοποίησης της επένδυσης,
- πριν και κατά τη διάρκεια της επένδυσης, θα πρέπει να αξιολογεί εάν προκύπτουν καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ οποιουδήποτε υποκείμενου επενδυτικού κεφαλαίου αντιστάθμισης κινδύνου και οποιουδήποτε άλλου εμπλεκόμενου μέρους.

(β) Σε ό,τι αφορά τις διαδικασίες νομικού ελέγχου, οι οποίες θα πρέπει να διεξάγονται πριν από την απόφαση συμμετοχής στην επένδυση, αλλά και σε συνεχή βάση, στην έκθεση, μεταξύ άλλων, αναπτύσσονται οι ακόλουθες θεματικές:

- στοιχεία που χρήζουν συνεχούς παρακολούθησης και ανάλυσης από τους διαχειριστές των κεφαλαίων των επενδυτικών κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου,
- ύπαρξη επαρκών πόρων, διαδικασιών και οργανωτικών δομών που κρίνονται απαραίτητες για την πραγματοποίηση κατάλληλων νομικών ελέγχων, και
- αξιολόγηση σε τακτή βάση της εφαρμογής των διαδικασιών επιλογής των επιλέξιμων υποκείμενων επενδυτικών κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου και αιτιολόγηση της ύπαρξης τυχόν αποκλίσεων.

1.3 Γνωστοποιήσεις στα σημεία πώλησης

Στις 16 Νοεμβρίου 2009, η IOSCO δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τις αρχές που θα πρέπει να διέπουν την παροχή γνωστοποιήσεων στα σημεία πώλησης μεριδίων συλλογικών επενδυτικών σχημάτων. Στο κείμενο διαβούλευσης η IOSCO επιχειρεί να διερευνήσει σε βάθος τα βασικά ζητήματα που εγείρει η γνωστοποίηση πληροφοριών στα σημεία πώλησης και να διευκολύνει το έργο της αξιολόγησης των παρεχόμενων γνωστοποιήσεων από τους συμμετέχοντες στην αγορά και τις αρμόδιες αρχές. Σύμφωνα με την IOSCO:

- η βασική πληροφόρηση θα πρέπει να παρέχει ενημέρωση στον επενδυτή αναφορικά με τα θεμελιώδη οφέλη, τους κινδύνους, τους όρους και το κόστος του προϊόντος, καθώς και τις αμοιβές και τις συγκρούσεις συμφερόντων που αφορούν το διαμεσολαβούντα φορέα, μέσω του οποίου πραγματοποιείται η πώληση του προϊόντος,
- η βασική πληροφόρηση θα πρέπει να παρέχεται ή να καθίσταται διαθέσιμη χωρίς χρέωση του επενδυτή, πριν από την πώληση, ώστε ο επενδυτής να έχει τη δυνατότητα να αξιολογήσει την πληροφορία και να αποφασίσει τεκμηριωμένα για το αν θα επενδύσει ή όχι στο προϊόν,
- η βασική πληροφόρηση θα πρέπει να παρέχεται με τρόπο συμβατό με το προφίλ του επενδυτή,
- για τη γνωστοποίηση της βασικής πληροφόρησης θα πρέπει να χρησιμοποιείται κατανοητή γλώσσα, σε λιτή, εύκολα προσβάσιμη και συγκρίσιμη μορφή, προκειμένου να διευκολύνεται η ουσιαστική σύγκριση των παρεχόμενων πληροφοριών για ανταγωνιστικά προϊόντα,
- οι παρεχόμενες βασικές πληροφορίες θα πρέπει να είναι σαφείς, ακριβείς και όχι παραπλανητικές για τον επενδυτή και να επικαιροποιούνται σε τακτή βάση, και τέλος
- οι αρμόδιες αρχές οφείλουν, προτού αποφασίσουν το είδος των υποχρεωτικών γνωστοποιήσεων που θα πρέπει να επιβάλλουν στους διαμεσολαβούντες και στους εκδότες των προϊόντων, να αξιολογούν και να προσδιορίζουν ποιος ευθύνεται για το είδος και την ποιότητα της πληροφόρησης που θα πρέπει να γνωστοποιείται κατά περίπτωση.

1.4 Αξιολόγηση της καταλληλότητας των προσώπων που είναι υπεύθυνα για τη δραστηριότητα φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Στις 11 Δεκεμβρίου 2009, η IOSCO δημοσίευσε τελική έκθεση αναφορικά με τις βέλτιστες πρακτικές που θα πρέπει να διέπουν την αξιολόγηση της καταλληλότητας των προσώπων που ορίζονται υπεύθυνα για τη δραστηριότητα των υποκείμενων σε ρυθμιστικό πλαίσιο φορέων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Σκοπός της καθιέρωσης των εν λόγω βέλτιστων πρακτικών είναι η διασφάλιση ότι οι επιχειρηματικές δραστηριότητες στο χρηματοπιστωτικό τομέα διενεργούνται με ακεραιότητα και διέπονται από υψηλής ποιότητας πρότυπα, καθώς επίσης και ότι οι επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα υπόκεινται σε κατάλληλο ρυθμιστικό πλαίσιο και εποπτεία.

Η αξιολόγηση της καταλληλότητας των υπεύθυνων προσώπων λαμβάνει χώρα τόσο κατά τη διαδικασία αδειοδότησης του φορέα παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών όσο και κατά τη διάρκεια λειτουργίας του. Σύμφωνα με την IOSCO, με την καθιέρωση των βέλτιστων πρακτικών επιδιώκεται:

- η δημιουργία ενιαίας αντίληψης για το τι περιλαμβάνει η αξιολόγηση της καταλληλότητας (fit and proper),
- η καταγραφή των αρχών που λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της καταλληλότητας, και
- η υπόδειξη των πρακτικών που πρέπει να ακολουθούνται κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή μιας αποτελεσματικής προσέγγισης για την αξιολόγηση της καταλληλότητας.

Τα επιμέρους πρότυπα που πρέπει, σύμφωνα με την IOSCO να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της καταλληλότητας αφορούν:

- την καταλληλότητα και ικανότητα των εμπλεκόμενων προσώπων για την άσκηση των εκάστοτε επιμέρους ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων, περιλαμβανομένων των αναγκαίων, κατά περίπτωση, γνώσεων της δομής, του σκοπού και των κινδύνων που ενέχουν οι εν λόγω δραστηριότητες,
- την εντιμότητα, ακεραιότητα, δίκαιη και ηθική συμπεριφορά των εμπλεκόμενων προσώπων, προκειμένου να διασφαλίζεται η καλή φήμη τους και η αναγκαία εμπιστοσύνη σε ό,τι αφορά την ορθή εκ μέρους τους άσκηση των δραστηριοτήτων που αναλαμβάνουν, και
- τη φερεγγυότητα των εκάστοτε εμπλεκόμενων προσώπων.

2. Κοινοτικό επίπεδο

2.1 Οδηγία 2004/39/EK για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων

(α) Περίπλοκα και μη περίπλοκα χρηματοπιστωτικά μέσα

Στις 14 Μαΐου 2009 η CESR δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τα περίπλοκα και μη περίπλοκα χρηματοπιστωτικά μέσα για τους σκοπούς αξιολόγησης των προϋποθέσεων συμβατότητας στο πλαίσιο της Οδηγίας 2004/39/EK (MiFID). Το κείμενο επικεντρώνεται στα χρηματοπιστωτικά μέσα

τα οποία απευθύνονται σε ιδιώτες πελάτες, φέρουν πιθανούς κινδύνους γι' αυτήν την κατηγορία επενδυτών και υπάρχει αβεβαιότητα ως προς τη μεταχείρισή τους.

(β) Προϋποθέσεις διαφάνειας στις αγορές των εταιρικών ομολόγων, των δομημένων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και των πιστωτικών παραγώγων

Στις 10 Ιουλίου 2009 η CESR δημοσίευσε έκθεση αναφορικά με τις προϋποθέσεις διαφάνειας στις αγορές των εταιρικών ομολόγων, των δομημένων χρηματοπιστωτικών προϊόντων και των πιστωτικών παραγώγων (μη μετοχικοί τίτλοι). Η εν λόγω έκθεση είναι αποτέλεσμα δημόσιας διαβούλευσης που δημοσιεύτηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2008 και διήρκησε έως τις 19 Φεβρουαρίου 2009. Αντικείμενο της διαβούλευσης ήταν ιδίως η διερεύνηση της ενδεχόμενης ανάγκης καθιέρωσης υποχρεώσεων μετα-συναλλακτικής διαφάνειας ανάλογων με εκείνες που ισχύουν για τους μετοχικούς τίτλους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Οδηγία 2004/39/EK (MiFID).

Σύμφωνα με τη CESR, η υιοθέτηση ενός υποχρεωτικού καθεστώτος συναλλακτικής διαφάνειας στους μη μετοχικούς τίτλους αναμένεται να συμβάλει θετικά στη λειτουργία της αγοράς, ενώ η καθιέρωση μιας εναρμονισμένης προσέγγισης θεωρείται προτιμότερη σε σχέση με την ευελιξία που προβλέπουν οι διατάξεις της MiFID σχετικά.

(γ) Επενδυτική συμβουλή

Στις 14 Οκτωβρίου 2009 η CESR δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με την περαιτέρω αποσαφήνιση του ορισμού και της έννοιας της παροχής επενδυτικών συμβουλών υπό το καθεστώς της Οδηγίας 2004/39/EK (MiFID). Το κείμενο περιλαμβάνει ερωτήσεις και απαντήσεις και επικεντρώνεται στα κατωτέρω πεδία:

- παροχή προσωπικών συστάσεων και διάκρισή τους από την παροχή πληροφοριών,
- τρόπος παρουσίασης των παρεχόμενων συστάσεων με βάση την οικονομική κατάσταση και το προφίλ κάθε επενδυτή,
- γενικότερα ζητήματα γύρω από τον ορισμό της προσωπικής σύστασης, και
- ζητήματα αναφορικά με τις μορφές επικοινωνίας.

(δ) Αντιπαροχές

Στις 22 Οκτωβρίου 2009 η CESR δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τις βέλτιστες και τις μη θεμιτές πρακτικές που εφαρμόζονται στο πλαίσιο των αντιπαροχών υπό το καθεστώς της MiFID. Τα βασικά σημεία που επιθυμεί η CESR να διερευνήσει μέσω της διαβούλευσης είναι:

- η κατηγοριοποίηση των προμηθειών και του μη χρηματικού οφέλους και οι διαδικασίες διασφάλισης της συμμόρφωσης με τους κανόνες της MiFID,

- οι «κατάλληλες αμοιβές», οι οποίες σύμφωνα με τη CESR περιλαμβάνουν όλα τα είδη των αμοιβών που καταβάλλει μια επιχείρηση επενδύσεων προκειμένου να έχει πρόσβαση και να λειτουργεί σε ένα τόπο εκτέλεσης εντολών,
- οι προμήθειες και τα μη χρηματικά οφέλη στο πλαίσιο ενεργειών για την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση του επενδυτή και την ενίσχυση της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στον πελάτη,
- οι προμήθειες και τα μη χρηματικά οφέλη που αφορούν τις γνωστοποιήσεις προς τους επενδυτές των βασικών όρων του διακανονισμού σε σχέση με τις προμήθειες και τα μη χρηματικά οφέλη προς τρίτους, και
- η εμπειρία των επιχειρήσεων επενδύσεων από την εφαρμογή των κανόνων για τις αντιπαροχές σε διασυνοριακό επίπεδο.

2.2 Οδηγία 2003/6/EK για την κατάχρηση της αγοράς

Στις 20 Απριλίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε Κλήση για Σχόλια αναφορικά με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2003/6/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς). Ορισμένα από τα ζητήματα που προτείνεται να αναθεωρηθούν, με γνώμονα την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Οδηγίας είναι τα εξής:

- οι αγορές και τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας,
- η δυνατότητα των εκδοτών εισηγμένων εταιρειών να αναβάλλουν τη δημοσιοποίηση μιας εμπιστευτικής πληροφορίας,
- η δημοσιοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών από τους εκδότες παράγωγων προϊόντων επί εμπορευμάτων,
- η δυνατότητα των αρμοδίων αρχών να έχουν πρόσβαση σε αρχεία τηλεφωνικών καταγραφών και σε άλλα αρχεία, και
- η υποχρέωση κατάρτισης καταλόγων των προσώπων που έχουν πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες.

Περαιτέρω, η CESR δημοσίευσε στις 15 Μαΐου 2009 την τρίτη ομάδα κατευθυντήριων γραμμών σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της Οδηγίας 2003/6/EK για την κατάχρηση αγοράς. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές αφορούν ειδικότερα:

- την εναρμόνιση των προϋποθέσεων για την κατάρτιση των καταλόγων των προσώπων που έχουν πρόσβαση σε εσωτερική πληροφόρηση (ενδεικτικά, κατηγοριοποίηση προσώπων που συνήθως έχουν πρόσβαση σε προνομιακή πληροφόρηση ανάλογα με τη δραστηριότητα που ασκούν και τη θέση που κατέχουν στην εταιρεία, η γλώσσα στην οποία θα πρέπει να συντάσσονται οι κατάλογοι, καθώς και ζητήματα ανάθεσης της κατάρτισης των εν λόγω καταλόγων σε τρίτους),
- τη συλλογή σχολίων για την υποβολή γνωστοποιήσεων για ύποπτες συναλλαγές (ιδίως τα κριτήρια με τα οποία θα πρέπει να

προσδιορίζονται οι συναλλαγές που πρέπει να γνωστοποιούνται, καθώς και οι πληροφορίες που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στη γνωστοποίηση προς την αρμόδια αρχή)

- τις πράξεις σταθεροποίησης ενός χρηματοπιστωτικού μέσου και τα προγράμματα σταθεροποίησης ιδίων μετοχών (η CESR επισημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι οι πράξεις σταθεροποίησης ενός χρηματοπιστωτικού μέσου στις οποίες δεν εφαρμόζεται η εξαίρεση από τις απαγορεύσεις του άρθρου 8 της Οδηγίας 2003/6/EK δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι de facto συνιστούν κατάχρηση αγοράς), και
- τον ορισμό της προνομιακής πληροφορίας (η CESR επισημαίνει ότι το εν λόγω ζήτημα αναμένεται να διερευνηθεί στο πλαίσιο της αναθεώρησης της Οδηγίας 2003/6/EK).

2.3 Οδηγία 2003/71/EK για το ενημερωτικό δελτίο

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε στις 23 Σεπτεμβρίου 2009 «*πρόταση Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί τροποποίησης των Οδηγιών 2003/71/EK σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση και 2004/109/EK για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά*». Τα βασικότερα σημεία των προτεινόμενων τροποποιήσεων μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- οι υποχρεώσεις γνωστοποίησης θα είναι λιγότερο περίπλοκες για ορισμένες κατηγορίες εκδόσεων κινητών αξιών,
- το περιληπτικό σημείωμα του ενημερωτικού δελτίου θα έχει βελτιωμένη μορφή και περιεχόμενο,
- θα γίνουν σαφέστερες οι εξαιρέσεις από την υποχρέωση δημοσίευσης ενημερωτικού δελτίου για τις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν πωλήσεις μέσω διαμεσολαβητικών φορέων, καθώς και για τα προγράμματα μετοχών εργαζομένων,
- θα καταργηθούν οι υποχρεώσεις γνωστοποίησης που αλληλεπικαλύπτονται με την Οδηγία 2004/109/EK για τις προϋποθέσεις διαφάνειας για τους εκδότες των κινητών αξιών, και
- θα εναρμονιστούν οι ορισμοί των «ειδικών επενδυτών» (qualified investors) που αναφέρονται στην Οδηγία για το ενημερωτικό δελτίο και των επαγγελματιών πελατών σύμφωνα με την Οδηγία 2004/39/EK (MiFID).

2.4 Οδηγία 2004/109/EK για τη διαφάνεια αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά

Την 1η Ιουλίου 2009 η CESR δημοσίευσε έκθεση στην οποία παρουσιάζονται τα διοικητικά μέτρα και οι ποινικές κυρώσεις που επιβάλλονται σύμφωνα με τις νομοθεσίες των κρατών μελών στο πλαίσιο της εφαρμογής της Οδηγίας 2004/109/EK για την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας

αναφορικά με την πληροφόρηση σχετικά με εκδότες των οποίων οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά. Σκοπός της έκθεσης είναι η επίτευξη εποπτικής σύγκλισης, διαφάνειας και αποτελεσματικότητας της αγοράς, μέσω της ενημέρωσης των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των φορέων της αγοράς για τα διαφορετικά νομικά πλαίσια που ισχύουν στα κράτη μέλη σχετικά.

2.5 Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ)

(α) Στις 3 Ιουλίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης αναφορικά με τους θεματοφύλακες των ΟΣΕΚΑ. Σκοπός της διαβούλευσης είναι η αποσαφήνιση του ρυθμιστικού πλαισίου που διέπει τους θεματοφύλακες των ΟΣΕΚΑ και η ενίσχυση της εποπτείας τους, με άμεσο στόχο τη βελτίωση της προστασίας των επενδυτών, ιδίως μετά την αποκάλυψη της απάτης στην υπόθεση *Madoff*. Οι βασικότερες θεματικές στις οποίες αναφέρεται το κείμενο της διαβούλευσης είναι:

- οι υποχρεώσεις των θεματοφυλάκων των ΟΣΕΚΑ,
- οι αρμοδιότητές τους,
- οι οργανωτικές απαιτήσεις που πρέπει να τηρούν και οι καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων που οφείλουν να αποφεύγουν, και
- τα κριτήρια επιλεξιμότητας για τον ορισμό των θεματοφυλάκων ΟΣΕΚΑ.

(β) Περαιτέρω, στις 28 Οκτωβρίου 2009 η CESR δημοσίευσε τη συμβουλή της αναφορικά με τη λειτουργία του διαβατηρίου των εταιρειών διαχείρισης ΟΣΕΚΑ. Στο πλαίσιο της εφαρμογής του διαβατηρίου των εταιρειών διαχείρισης, η συμβουλή της CESR παρέχει διευκρινίσεις για τις οργανωτικές υποχρεώσεις τις οποίες οφείλουν να τηρούν οι εταιρείες διαχείρισης ΟΣΕΚΑ, καθώς και για τους κανόνες αποφυγής συγκρούσεων συμφερόντων που θα πρέπει να εφαρμόζουν. Σε ό,τι αφορά τη διαχείριση κινδύνων, η CESR επισημαίνει ότι η εταιρεία διαχείρισης θα πρέπει να υιοθετεί κατάλληλες διαδικασίες που θα της επιτρέπουν ανά πάσα στιγμή να παρακολουθεί και να υπολογίζει τον κίνδυνο που φέρει συνολικά σε σχέση με αυτόν που οφείλει να αναλαμβάνει ο ΟΣΕΚΑ στο πλαίσιο της επενδυτικής στρατηγικής του. Τέλος, οι συστάσεις της CESR στο πλαίσιο της εποπτικής συνεργασίας, σε ό,τι αφορά τη διεξαγωγή επιτόπιας έρευνας και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών, έχουν ως βάση το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας, καθώς και τις βέλτιστες πρακτικές που αναγνωρίζονται από την CESR και την IOSCO.

(γ) Στις 28 Οκτωβρίου 2009 η CESR δημοσίευσε επίσης τη συμβουλή της αναφορικά με τη μορφή και το περιεχόμενο του εγγράφου βασικής πληροφόρησης προς τους επενδυτές (Key Information Document, KID). Η συμβουλή της CESR βασίζεται κυρίως στα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη δοκιμαστική εφαρμογή του σε δείγμα επενδυτών από συγκεκριμένες χώρες (Ιρλανδία, Ισπανία, Γερμανία, Σουηδία, Ιταλία, Ουγγαρία και Πολωνία) από το Μάρτιο του 2008 έως το Μάιο του 2009. Το KID θα αποτελεί ένα σύντομο έγγραφο προσυμβατικής πληροφόρησης, το οποίο θα περιλαμβάνει μόνο τα βασικά στοιχεία πληροφοριών που κρίνονται απαραίτητα προκειμένου ο επενδυτής να είναι σε θέση να συγκρίνει και να αποφασίζει για το αν θα προβεί

στην εκάστοτε επένδυση. Σε ό,τι αφορά τη γνωστοποίηση του κινδύνου και της αναμενόμενης απόδοσης που φέρει το αμοιβαίο κεφάλαιο, η CESR συνιστά την υιοθέτηση ενός σύνθετου δείκτη κινδύνου και απόδοσης, ο οποίος θα συνοδεύεται από ένα συμπληρωματικό, επεξηγηματικό κείμενο που θα επισημαίνει τους περιορισμούς στους οποίους υπόκειται ο δείκτης, καθώς και τους κινδύνους που φέρει το αμοιβαίο κεφάλαιο, οι οποίοι δεν συλλαμβάνονται πλήρως από τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τη δημιουργία του δείκτη.

Αναφορικά με τη γνωστοποίηση των χρεώσεων, η συμβουλή της CESR προβλέπει την υιοθέτηση ενός πίνακα που θα απεικονίζει τη δομή των χρεώσεων (σε ποσοστιαίες μονάδες). Τέλος, σύμφωνα με τη CESR, η παροχή πληροφοριών αναφορικά με τις αποδόσεις του κεφαλαίου θα πρέπει να επιτρέπεται μόνο όταν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία τουλάχιστον για ένα ημερολογιακό έτος. Για κεφάλαια σύνθετης μορφής προτείνεται η παροχή πληροφοριών σχετικά με τις αποδόσεις του κεφαλαίου με τη μορφή μελλοντικών σεναρίων, τα οποία θα παρουσιάζουν την πορεία των αποδόσεων υπό την ισχύ διαφορετικών συνθηκών της αγοράς.

(δ) Τέλος, στις 17 Νοεμβρίου 2009 δημοσιεύτηκε η Οδηγία 2009/65/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουλίου 2009 για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ). Οι διατάξεις της Οδηγίας 2009/65/EK ρυθμίζουν, μεταξύ άλλων:

- την άδεια λειτουργίας ενός ΟΣΕΚΑ,
- τις υποχρεώσεις των εταιρειών διαχείρισης,
- τις υποχρεώσεις όσον αφορά τον θεματοφύλακα,
- τις υποχρεώσεις των εταιρειών επενδύσεων,
- τις συγχωνεύσεις ΟΣΕΚΑ,
- τις υποχρεώσεις αναφορικά με την επενδυτική πολιτική των ΟΣΕΚΑ, και
- τις υποχρεώσεις αναφορικά με την ενημέρωση των επενδυτών.

2.6 Επενδυτικά προϊόντα που διατίθενται σε ιδιώτες επενδυτές

(α) Στις 30 Απριλίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε Ανακοίνωση για τις δέσμες επενδυτικών προϊόντων για ιδιώτες επενδυτές (Packaged Retail Investment Products – PRIPs). Στην Ανακοίνωση περιλαμβάνονται προτάσεις που σχετίζονται με την παροχή πληροφόρησης και τις διαδικασίες πώλησης προϊόντων, όπως τα επενδυτικά (αμοιβαία) κεφάλαια, τα επενδυτικά προϊόντα που βασίζονται σε ασφαλιστικά προϊόντα, οι δομημένοι τίτλοι που διατίθενται σε ιδιώτες επενδυτές και οι δομημένες προθεσμιακές καταθέσεις. Η Ανακοίνωση δεν περιείχε λεπτομερείς νομοθετικές προτάσεις, ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύτηκε (με την Ανακοίνωση αυτή) να υποβάλει διεξοδικές νομοθετικές προτάσεις έως το τέλος του 2009.

(β) Στο πλαίσιο αυτό, στις 16 Δεκεμβρίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε κείμενο εργασίας, με το οποίο επικεντρώνεται σε δύο θεματικές:

- την προσυμβατική πληροφόρηση, με σημείο αναφοράς το κείμενο βασικής πληροφόρησης του επενδυτή (KID), το οποίο υιοθετήθηκε στην αναθεωρημένη Οδηγία 2009/65/EK για τους ΟΣΕΚΑ, και
- τους κανόνες που διέπουν τις πρακτικές πωλήσεων, με σημείο αναφοράς τους κανόνες επαγγελματικής δεοντολογίας και της αποφυγής καταστάσεων σύγκρουσης συμφερόντων που εφαρμόζονται υπό το καθεστώς της Οδηγίας 2004/39/EK (MiFID) και αφορούν τις συγκρούσεις συμφερόντων και τις αντιπαροχές, τους ελέγχους συμβατότητας και καταλληλότητας, καθώς και τις υποχρεώσεις γνωστοποίησης.

Το εγχείρημα της νομοθετικής παρέμβασης επί του εν λόγω θέματος κρίνεται ιδιαίτερα δύσκολο, κυρίως, λόγω:

- της δια-τομεακής φύσης του,
- του προβληματισμού ως προς το πεδίο εφαρμογής του, ώστε να διασφαλιστούν η απαραίτητη ευελιξία που θα προωθήσει την καινοτομία, η μείωση ή/και εξάλειψη του κινδύνου ύπαρξης ρυθμιστικού αρμπιτράζ, και η διασφάλιση επαρκούς ασφάλειας δικαίου, και
- της επιδίωξης επίτευξης ενός υψηλότερου βαθμού τυποποίησης που θα διευκολύνει τη συγκρισιμότητα μεταξύ των διαφόρων επενδυτικών προϊόντων, λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη ότι το μεγαλύτερο μέρος των PRIPs είναι μη εναρμονισμένα προϊόντα.

2.7 Εκκαθάριση και διακανονισμός

2.7.1 TARGET2-Securities

Στις 2 Απριλίου 2009 το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (εφεξής ΕΚΤ) δημοσίευσε Δελτίο Τύπου με το οποίο ανακοίνωσε τη δημιουργία του «*T2S Programme Board*». Σκοπός του Board είναι η υλοποίηση του προγράμματος του TARGET2-Securities (εφεξής T2S), εντός των ορίων του προϋπολογισμού και σύμφωνα με τις προσδοκίες της αγοράς, όπως αυτές αποτυπώθηκαν στο *User Requirements Document*. Η σύνθεση του Board θα είναι οκταμελής, με προεδρεύοντα ένα ανώτατο στέλεχος της ΕΚΤ. Πέντε μέλη θα προέρχονται από Κεντρικές Τράπεζες και δύο μέλη θα είναι ανεξάρτητα στελέχη της αγοράς με εξειδίκευση σε θέματα διακανονισμού κινητών αξιών. Οι αρμοδιότητες που έχουν ανατεθεί στο Board είναι οι εξής:

- η διαχείριση του προγράμματος του T2S σε ημερήσια βάση,
- η διαχείριση θεμάτων πελατών και φορέων της αγοράς,
- η επικοινωνία με τις Κεντρικές Τράπεζες και η επικύρωση των παραδοτέων εργασιών τους,
- η τακτική υποβολή αναφορών προς την ΕΚΤ, και
- η υποβολή προτάσεων στην ΕΚΤ για θέματα στρατηγικής σημασίας.

Στις 16 Ιουλίου 2009 υπογράφηκε Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Ευρωσυστήματος και είκοσι επτά (27) ευρωπαϊκών κεντρικών αποθετηρίων αξιών. Με το εν λόγω μνημόνιο αναλαμβάνεται δέσμευση των 27 κεντρικών

αποθετηρίων αξιών προς το T2S και καθορίζονται οι αμοιβαίες υποχρεώσεις και αρμοδιότητες των κεντρικών αποθετηρίων αξιών και των κεντρικών τραπεζών κατά την προετοιμασία για το επόμενο ιδιαίτερα σημαντικό στάδιο υλοποίησης του σχεδίου, δηλαδή το στάδιο ανάπτυξης (development phase), που έχει προγραμματιστεί για το πρώτο τρίμηνο του 2010.

Ειδικότερα, το Μνημόνιο Συνεργασίας υπέγραψαν τα κεντρικά αποθετήρια αξιών σε όλα τα κράτη μέλη της ευρωζώνης, καθώς και σε εννέα κράτη εκτός ευρωζώνης (Δανία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Ρουμανία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισλανδία και Ελβετία).

2.7.2 Συστάσεις CESR - ESCB για την εκκαθάριση και το διακανονισμό

Στις 23 Ιουνίου 2009, η CESR και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ESCB) δημοσίευσαν:

- Συστάσεις για τα συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού, και
- Συστάσεις για τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους.

Από το πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω συστάσεων εξαιρούνται οι θεματοφύλακες αφού, κατόπιν εξουσιοδότησης του EcoFin στην Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS) για περαιτέρω διερεύνηση του θέματος, η τελευταία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι συστάσεις για τα συστήματα εκκαθάρισης και διακανονισμού κινητών αξιών που αφορούν τις τράπεζες θεματοφύλακες καλύπτονται ήδη από τις διατάξεις περί κεφαλαιακής επάρκειας και/ή από άλλες σχετικές κοινοτικές διατάξεις.

2.7.3 Εναρμόνιση των εταιρικών πράξεων (Giovannini Barrier 3)

(α) Πρότυπα για τις διαδικασίες των εταιρικών πράξεων

Στο πλαίσιο των εργασιών για την εναρμόνιση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, των αγορών εκκαθάρισης και διακανονισμού, περιλαμβανομένων των διαδικασιών που σχετίζονται με τις εταιρικές πράξεις (*Εμπόδιο Giovannini 3*), δημοσιεύτηκαν στις 8 Μαΐου 2009 τα τελικά πρότυπα για τις διαδικασίες των εταιρικών πράξεων (*Market Standards for Corporate Actions Processing*), όπως τα επεξεργάστηκαν οι συμμετέχοντες στο *Corporate Actions Joint Working Group (ECASs, ECSDA, European Issuers, ESSF, EACH)*.

(β) Πρότυπα για τις διαδικασίες των Γενικών Συνελεύσεων

Στο ίδιο πλαίσιο, δημοσιεύτηκαν στις 30 Οκτωβρίου 2009 τα τελικά πρότυπα για τις διαδικασίες που σχετίζονται με τις Γενικές Συνελεύσεις (*Market Standards for General Meetings*), όπως τα επεξεργάστηκαν οι συμμετέχοντες στο *Joint Working Group on General Meetings (European Issuers, ECSDA, ECAS's (EBF, ESBG and EACB), ESSF και FESE)*. Τα εν λόγω πρότυπα καλύπτουν τις ακόλουθες θεματικές:

- την ανακοίνωση του εκδότη για τη σύγκληση γενικής συνέλευσης,
- το δικαίωμα συμμετοχής στη γενική συνέλευση με βάση την ημερομηνία καταγραφής (record date), και
- τη γνωστοποίηση συμμετοχής των μετόχων στη γενική συνέλευση.

2.8 Παροχή πληροφόρησης για πιστοδοτικές πράξεις που έχουν ως εξασφάλιση τίτλους που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία

Περί τα τέλη Δεκεμβρίου 2009, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (εφεξής ΕΚΤ) έθεσε σε δημόσια διαβούλευση προτάσεις της αναφορικά με την παροχή πληροφόρησης για πιστοδοτικές πράξεις που έχουν ως εξασφάλιση τίτλους που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία. Όπως επισημαίνεται στο κείμενο διαβούλευσης, οι γνωστοποιήσεις, οι οποίες γίνονται με βάση το ισχύον καθεστώς, πρέπει να ενισχυθούν για τις «αγορές τιτλοποίησης». Ειδικότερα, ένα από τα ζητήματα που αναδείχτηκαν από την πρόσφατη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση είναι ότι οι επενδυτές δεν αξιολόγησαν ορθά τους κινδύνους των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων των τίτλων που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία και στηρίχθηκαν σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό στις αξιολογήσεις τρίτων, οι οποίοι με τη σειρά τους δεν διέθεταν επίσης επαρκώς λεπτομερή πληροφόρηση.

Σύμφωνα με την ΕΚΤ, πιο διαφανής και έγκαιρη πληροφόρηση που θα παρέχεται με τυποποιημένο τρόπο θα βοηθήσει προς την προαναφερθείσα κατεύθυνση τόσο τους οίκους αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας όσο και τους επενδυτές κατά την αξιολόγηση του κινδύνου των τίτλων αυτών, ενώ, παράλληλα, θα αποτελέσει σημαντικό παράγοντα για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στην τιτλοποίηση.

3. Εθνικό επίπεδο

3.1 Νόμος 3756/2009 «Σύστημα Άυλων τίτλων, διατάξεις για την Κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και λοιπές διατάξεις»

Με τον ν. 3756/2009 επήλθαν τροποποιήσεις στο ισχύον δίκαιο της κεφαλαιαγοράς, ιδίως σε ό,τι αφορά:

- το Σύστημα Άυλων Τίτλων,
- τον ν. 3371/2005 σε σχέση με την εισαγωγή μετοχών σε οργανωμένη αγορά,
- τις κυρώσεις που επιβάλλονται στα μέλη του διοικητικού συμβουλίου εισηγμένων εταιριών σε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων του ν. 3016/2002 περί εταιρικής διακυβέρνησης,
- τον Κανονισμό Αναδοχών,
- τη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς,
- το Κεφάλαιο του Συνεγγυητικού, και
- ορισμένες διατάξεις του ν. 3606/2007 για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων.

Ο εν λόγω νόμος περιέχει, επίσης, διατάξεις αναφορικά με τη διανομή μερίσματος για τη χρήση 2008 στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 3723/2008 για τα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας. Με τις εν λόγω διατάξεις (άρθρο 28) ορίζεται ότι:

- η διανομή μερίσματος περιορίζεται αποκλειστικά στη διανομή μετοχών,

- οι μετοχές αυτές δεν πρέπει να προέρχονται από επαναγορά (ενώ δεν περιλαμβάνεται στην εν λόγω ρύθμιση η απόδοση των προνομιούχων μετοχών που έχουν εκδώσει προς το εξωτερικό τα πιστωτικά ιδρύματα), και
- για το χρονικό διάστημα της συμμετοχής των πιστωτικών ιδρυμάτων στα προγράμματα ενίσχυσης της ρευστότητας δεν επιτρέπεται η αγορά ιδίων μετοχών από αυτά.

3.2 Αποδεκτή πρακτική αγοράς: Αγορά ιδίων μετοχών και διακράτησή τους για μελλοντική απόκτηση μετοχών άλλης εταιρείας

Με την Απόφαση 1/503/13.3.2009 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αναγνωρίζεται ως αποδεκτή πρακτική αγοράς η αγορά ιδίων μετοχών από εκδότη και η διακράτησή τους για μελλοντική απόκτηση μετοχών άλλης εταιρείας, εφόσον η δραστηριότητα αυτή πληροί ορισμένες προϋποθέσεις, οι οποίες περιορίζουν τον κίνδυνο οι σχετικές συναλλαγές να συνιστούν κατάχρηση αγοράς. Η απόκτηση ιδίων μετοχών στο πλαίσιο της εν λόγω πρακτικής πρέπει να αποτελεί περιστασιακή και όχι συνεχή δραστηριότητα από τον εκδότη.

3.3 Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας υπαλλήλων και στελεχών πιστωτικών ιδρυμάτων αναφορικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την Απόφαση 4/505/3.4.2009 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, τα πιστωτικά ιδρύματα της παραγράφου 1(α) του άρθρου 2 του ν. 3601/2007, τα οποία έχουν λάβει άδεια και εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος, υποχρεούνται να απασχολούν, κατά την παροχή των υπηρεσιών:

- της λήψης και διαβίβασης εντολών,
- της εκτέλεσης εντολών για λογαριασμό πελατών,
- της παροχής επενδυτικών συμβουλών,
- της διαχείρισης χαρτοφυλακίων πελατών, και
- της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων και της χρηματοοικονομικής ανάλυσης,

μόνον πρόσωπα τα οποία διαθέτουν Πιστοποιητικό Επαγγελματικής Επάρκειας.

Τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να υιοθετούν κατάλληλη πολιτική και διαδικασίες, ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια του απασχολούμενου προσωπικού, καθώς και ο έλεγχος επαγγελματικής καταλληλότητάς τους. Επίσης, σύμφωνα με την ανωτέρω απόφαση, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να τηρούν αρχείο του απασχολούμενου προσωπικού που έχει λάβει πιστοποίηση, το οποίο διατηρείται για τουλάχιστον τρία (3) έτη από το χρόνο που το απασχολούμενο προσωπικό παύσει να παρέχει τις υπηρεσίες του για λογαριασμό του πιστωτικού ιδρύματος.

Το Πιστοποιητικό χορηγείται από την Τράπεζα της Ελλάδος εφόσον ο υποψήφιος έχει συμμετάσχει με επιτυχία στις Εξετάσεις Πιστοποίησης ή στα Σεμινάρια Πιστοποίησης. Η διενέργεια των εξετάσεων εποπτεύεται από διαρκή

τριμελή επιτροπή, την Επιτροπή Εξετάσεων η οποία αποτελείται από ένα μέλος από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, ένα μέλος από την Τράπεζα της Ελλάδος και έναν καθηγητή τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με ειδικευση στη χρηματοοικονομική επιστήμη. Η θητεία των μελών της Επιτροπής είναι διετής. Τέλος, η Απόφαση ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, θέματα που αφορούν τα εχέγγυα προσωπικής αξιοπιστίας, τις τυπικές προϋποθέσεις καταλληλότητας (τυπικά προσόντα), ζητήματα που αφορούν τις Εξετάσεις και τα Σεμινάρια Πιστοποίησης, καθώς και άλλα διαδικαστικά ζητήματα, όπως η ανάκληση του Πιστοποιητικού. Η Απόφαση 5/505/3.4.2009 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς ορίζει την ύλη των εξετάσεων για την πιστοποίηση της επαγγελματικής επάρκειας αναφορικά με την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών.

3.4 Χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας συστήματος κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού

Με την απόφαση του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 61/524/28.9.2009 ορίστηκαν οι προϋποθέσεις χορήγησης και ανάκλησης άδειας λειτουργίας συστήματος κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού («Σύστημα»), καθώς και ζητήματα σχετικά με τη λειτουργία του και την εποπτεία από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Η απόφαση αυτή εκδόθηκε στο πλαίσιο των διατάξεων των άρθρων 72 επ. του ν. 3606/2007, διατάξεις εθνικής προέλευσης με τις οποίες θεσπίστηκε ενιαίο πλαίσιο κανόνων για τα Συστήματα προσαρμοσμένο στη λειτουργία των αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων όπως διαμορφώνεται με τον ίδιο νόμο.

Η απόφαση ορίζει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την παροχή άδειας σε Σύστημα από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, η οποία μπορεί κατά την κρίση της να ζητήσει και πρόσθετες πληροφορίες από το διαχειριστή του Συστήματος. Προβλέπει επίσης αναλυτικά τα θέματα που πρέπει να ρυθμίζει ο Κανονισμός του Συστήματος τον οποίο απαιτεί η παρ. 3 του άρθρου 73 του ν. 3606/2007. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της απόφασης, το Σύστημα πρέπει να διαθέτει μηχανισμούς και διαδικασίες προκειμένου να είναι σε θέση να παρακολουθεί τακτικά τη συμμόρφωση των μελών και των συμμετεχόντων με τους κανόνες του, αλλά και διαδικασίες επανεξέτασης και τροποποίησης των κανόνων λειτουργίας του, κατόπιν διαβούλευσης με τα μέλη και τους συμμετέχοντες φορείς.

3.5 Χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας διαχειριστή συστήματος κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού

Στις 19 Νοεμβρίου 2009 εκδόθηκε η Απόφαση του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 23/530/19.11.2009 αναφορικά με τη «Χορήγηση και ανάκληση άδειας λειτουργίας διαχειριστή συστήματος κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού». Με την Απόφαση αυτή εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία και καθορίζονται ειδικότεροι όροι για τη χορήγηση και την ανάκληση άδειας λειτουργίας διαχειριστή συστήματος κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού. Ειδικότερα ορίζονται, μεταξύ άλλων:

- οι οργανωτικές απαιτήσεις που πρέπει να τηρεί ο διαχειριστής Συστήματος ανάλογα με τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των επιχειρηματικών του δραστηριοτήτων,

- το περιεχόμενο του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας του,
- οι υποχρεώσεις που πρέπει να τηρεί σε ό,τι αφορά τη διαχείριση κινδύνων,
- η υποχρέωση θέσπισης και διατήρησης λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου και οι αρμοδιότητές της,
- τα κριτήρια καταλληλότητας των Υπόχρεων Προσώπων, δηλαδή των μελών του διοικητικού συμβουλίου και των προσώπων που πραγματικά διευθύνουν τη δραστηριότητα του διαχειριστή Συστήματος ή που είναι επιφορτισμένα με τη διοίκηση και διαχείριση του Συστήματος, καθώς και των προσώπων που είναι σε θέση να ασκήσουν ουσιαστική επιρροή στη διοίκηση και στη διαχείριση του Συστήματος,
- τα κριτήρια αξιολόγησης των Μετόχων, δηλαδή των προσώπων που κατέχουν ειδική συμμετοχή, κατά την έννοια της περίπτωσης 20 του άρθρου 2 του ν. 3606/2007, στο μετοχικό κεφάλαιο του διαχειριστή Συστήματος,
- η υποχρέωση δημοσιοποίησης πληροφοριών σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς του διαχειριστή Συστήματος, και
- οι υποχρεώσεις ενημέρωσης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς από το διαχειριστή Συστήματος.

3.6 Διάθεση μεριδίων ή μετοχών οργανισμών συλλογικών επενδύσεων που δεν υπόκεινται στην Οδηγία 85/611/ΕΟΚ στην Ελλάδα

Στις 19 Νοεμβρίου 2009 εκδόθηκε η Απόφαση του Δ.Σ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 21/530/19.11.2009 αναφορικά με τη «Διάθεση μεριδίων ή μετοχών οργανισμών συλλογικών επενδύσεων που δεν υπόκεινται στην Οδηγία 85/611/ΕΟΚ στην Ελλάδα». Η εν λόγω Απόφαση αφορά τους όρους, τις προϋποθέσεις και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση άδειας από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς σε οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων με έδρα σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε., οι οποίοι δεν υπόκεινται στην Οδηγία 85/611/ΕΟΚ ή με έδρα σε τρίτο κράτος εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που επιθυμούν να διαθέσουν μερίδια ή μετοχές τους στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Απόφασης, η διάθεση μεριδίων ή μετοχών οργανισμού συλλογικών επενδύσεων, ο οποίος δεν υπόκειται στις διατάξεις της Οδηγίας 85/611/ΕΟΚ, στην Ελλάδα, επιτρέπεται μόνο σε επαγγελματίες πελάτες κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρου 2 του ν. 3606/2007. Ορίζεται επίσης ότι για τη διάθεση μεριδίων ή μετοχών του οργανισμού συλλογικών επενδύσεων στην Ελλάδα απαιτείται η σύναψη σύμβασης συνεργασίας του ιδίου (ή της εταιρίας διαχείρισής του, εφόσον πρόκειται για οργανισμό συλλογικών επενδύσεων με συμβατική μορφή) με αντιπρόσωπο σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 της Απόφασης.

Η έναρξη διάθεσης και διαφήμισης των μεριδίων ή μετοχών του ΟΣΕΚΑ στην Ελλάδα επιτρέπεται μετά από τη δημοσίευση στο ΦΕΚ της άδειας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Για τη ρύθμιση της δραστηριότητας των ως άνω ΟΣΕΚΑ στην Ελλάδα η απόφαση προβλέπει επιπλέον την εφαρμογή ορισμένων διατάξεων που έχουν εφαρμογή στις ΑΕΔΑΚ του ν. 3283/2004, όπως διατάξεις της απόφασης 1/462/7.2.2008 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Κανονισμός

συμπεριφοράς ΑΕΔΑΚ και ΑΕΕΧ» και της απόφασης 2/462/7.2.2008 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Οργάνωση δικτύου διάθεσης μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων».

Γ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

1. Κοινοτικό επίπεδο

1.1 Διασυνοριακές πληρωμές στην Κοινότητα

Ο Κανονισμός (ΕΚ) 924/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για τις διασυνοριακές πληρωμές στην Κοινότητα και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2560/2001, άρχισε να εφαρμόζεται από την 1^η Νοεμβρίου 2009. Σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω Κανονισμού:

- από την 1η Ιανουαρίου 2010, τα κράτη μέλη καταργούν τις εθνικές υποχρεώσεις παροχής στοιχείων βάσει διακανονισμών που επιβάλλονται στους φορείς παροχής υπηρεσιών πληρωμής για τις στατιστικές του ισοζυγίου πληρωμών που αφορούν πράξεις πληρωμών των πελατών τους μέχρι ποσού ύψους 50.000 ευρώ,
- ελλείψει διμερούς συμφωνίας μεταξύ των φορέων παροχής υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου και του πληρωτή, εφαρμόζεται πολυμερής διαπραγματευτική προμήθεια ύψους 0,088 ευρώ, καταβλητέα από τον φορέα παροχής υπηρεσιών πληρωμών του δικαιούχου προς τον φορέα παροχής υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή, σε κάθε διασυνοριακή πράξη άμεσης χρέωσης που εκτελείται πριν από την 1η Νοεμβρίου 2012, εκτός εάν έχει συμφωνηθεί χαμηλότερη πολυμερής διαπραγματευτική προμήθεια από τους ενδιαφερόμενους φορείς παροχής υπηρεσιών πληρωμών,
- οι επιβαρύνσεις που χρεώνονται από έναν φορέα παροχής υπηρεσιών πληρωμής σε χρήστη υπηρεσιών πληρωμών για τις διασυνοριακές πληρωμές μέχρι το μέγιστο ποσό των 50.000 ευρώ είναι οι ίδιες με τις επιβαρύνσεις που χρεώνονται από τον ίδιο φορέα παροχής υπηρεσιών πληρωμής στους χρήστες υπηρεσιών πληρωμών για τις αντίστοιχες εθνικές πληρωμές της ίδιας αξίας και με το ίδιο νόμισμα (κατά την εκτίμηση του επιπέδου των επιβαρύνσεων για μια διασυνοριακή πληρωμή, ο φορέας παροχής υπηρεσιών πληρωμής προσδιορίζει την αντίστοιχη εθνική πληρωμή),
- εφόσον ο λογαριασμός πληρωμής ενός πληρωτή είναι προσβάσιμος για εθνική πράξη άμεσης χρέωσης σε ευρώ θα πρέπει, έως την 1^η Νοεμβρίου 2010, ο φορέας παροχής υπηρεσιών πληρωμών του εν λόγω πληρωτή να εξασφαλίσει ότι ο λογαριασμός πληρωμών του πληρωτή είναι επίσης προσβάσιμος για πράξεις άμεσης χρέωσης σε ευρώ, οι οποίες δρομολογούνται από δικαιούχο μέσω φορέα παροχής υπηρεσιών πληρωμών εγκατεστημένου σε οιοδήποτε κράτος μέλος.

1.2 Ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος

Η Οδηγία 2009/110/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για την ανάληψη, άσκηση και προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος, δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 10 Οκτωβρίου 2009. Η Οδηγία αυτή είναι μέγιστης εναρμόνισης και θα πρέπει να ενσωματωθεί στο δίκαιο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης το αργότερο έως τις 30 Απριλίου 2011.

Αντικείμενο της Οδηγίας είναι η θέσπιση κανόνων για την άσκηση της δραστηριότητας της έκδοσης ηλεκτρονικού χρήματος. Σε σχέση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/46/EK, η οποία καταργείται από τις 20 Απριλίου 2011, οι βασικότερες τροποποιήσεις που επέρχονται συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος παύουν να θεωρούνται για τους σκοπούς της Οδηγίας 2006/48/EK πιστωτικά ιδρύματα και εντάσσονται στην κατηγορία των χρηματοδοτικών ιδρυμάτων,
- τροποποιούνται οι Οδηγίες 2005/60/EK και 2006/48/EK προκειμένου να ευθυγραμμιστούν ορισμένες διατάξεις τους με τις αλλαγές που επιφέρει η νέα Οδηγία, και
- εφαρμόζονται στα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος συγκεκριμένες διατάξεις της Οδηγίας 2007/64/EK για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά οι οποίες αφορούν τα ιδρύματα πληρωμών.

1.3 Εξακρίβωση της γνησιότητας των κερμάτων ευρώ και διαχείριση των κερμάτων ευρώ τα οποία είναι ακατάλληλα για κυκλοφορία

Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 44/2009 του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1338/2001 σχετικά με τον καθορισμό των αναγκαίων μέτρων για την προστασία του ευρώ από την παραχάραξη και την κιβδηλεία εισήγαγε για πρώτη φορά την υποχρέωση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών φορέων της αγοράς (εταιρείες χρηματοποστολών, έμποροι, καζίνο κ.λπ.) για ανακύκλωση κερμάτων ευρώ με καταληκτική ημερομηνία εφαρμογής το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2011.

Στις 11 Σεπτεμβρίου 2009 υποβλήθηκε πρόταση Κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με την εξακρίβωση της γνησιότητας των κερμάτων ευρώ και τη διαχείριση των κερμάτων ευρώ που είναι ακατάλληλα για κυκλοφορία. Ειδικότερα, σύμφωνα με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις, τα πιστωτικά ιδρύματα και λοιποί φορείς της αγοράς διασφαλίζουν ότι τα κέρματα ευρώ, τα οποία έχουν περιέλθει στην κατοχή τους και τα οποία προτίθενται να θέσουν εκ νέου σε κυκλοφορία, υποβάλλονται σε εξακρίβωση γνησιότητας κυρίως με τη βοήθεια των οριζόμενων στον Κανονισμό μηχανημάτων επεξεργασίας κερμάτων ή με τη βοήθεια εκπαιδευμένου προσωπικού. Μετά το πέρας της διαδικασίας εξακρίβωσης της γνησιότητας, όλα τα κίβδηλα κέρματα ευρώ και τα ακατάλληλα για κυκλοφορία κέρματα ευρώ διαβιβάζονται στις εντεταλμένες εθνικές αρχές. Προτείνονται επίσης διεξοδικές ρυθμίσεις αναφορικά με τον έλεγχο στον οποίο πρέπει να υποβάλλονται τα μηχανήματα επεξεργασίας κερμάτων, οι έλεγχοι που πρέπει να διεξάγονται σχετικά τόσο σε ευρωπαϊκό όσο

και σε εθνικό επίπεδο, καθώς επίσης και η διαχείριση κερμάτων ευρώ που είναι ακατάλληλα για κυκλοφορία.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας του Συστήματος Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο TARGET 2 – GR

Από τις 23 Νοεμβρίου 2009 τέθηκε σε λειτουργία η τρίτη (3.0) έκδοση του συστήματος ταχείας μεταφοράς κεφαλαίων και διακανονισμού σε συνεχή χρόνο TARGET2. Προς το σκοπό αυτό, στις 20 Οκτωβρίου 2009, δημοσιεύτηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος η Πράξη Συμβουλίου Νομισματικής Πολιτικής (ΠΣΝΠ) αριθμ. 72/20.10.2009 σχετικά με την *«Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας του Συστήματος Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο TARGET 2 – GR»*. Με την εν λόγω Πράξη τροποποιείται σε ορισμένα σημεία της η ΠΣΝΠ της Τράπεζας της Ελλάδος αριθμ. 66/8.4.2008 *«Κανονισμός λειτουργίας του Συστήματος Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων και Διακανονισμού σε Συνεχή Χρόνο TARGET2-GR»*, όπως ισχύει, προκειμένου να προσαρμοστεί στην τρίτη έκδοση του συστήματος πληρωμών TARGET2.

2.2 Στατιστική πληροφόρηση της Τράπεζας της Ελλάδος για συναλλαγές μεταξύ κατοίκων Ελλάδος και μη κατοίκων σε ευρώ και σε συνάλλαγμα

Με την ΠΔ/ΤΕ 2621/21.12.2009 *«για την τροποποίηση και κωδικοποίηση διατάξεων σχετικών με τη στατιστική πληροφόρηση της Τράπεζας της Ελλάδος για συναλλαγές μεταξύ κατοίκων Ελλάδας και μη κατοίκων σε ευρώ και σε συνάλλαγμα»* καταργείται, από την 1^η Ιανουαρίου 2010, η υποχρέωση παροχής στοιχείων, σύμφωνα με τις παραγράφους Α1, Α2 και Β1 του Κεφαλαίου Ι της ΠΔ/ΤΕ 2535/2004, όπως ισχύει, που αφορούν πράξεις πληρωμών των συναλλασσόμενων με πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα αξίας μέχρι το ισότιμο των 50.000 ευρώ. Με την ανωτέρω τροποποίηση της ΠΔ/ΤΕ 2535/2004 επήλθε προσαρμογή των υποχρεώσεων των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρυμάτων κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5, παρ. 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 924/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις διασυνοριακές πληρωμές στην Κοινότητα.

2.3 Ελάχιστες προϋποθέσεις αποδοχής παρόχων υπηρεσιών πιστοποίησης που θα εκδίδουν και θα διαχειρίζονται ψηφιακά πιστοποιητικά αποδεκτά από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών για χρήση στις ηλεκτρονικές εφαρμογές

Το πρώην Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών δημοσίευσε, στις αρχές Φεβρουαρίου 2009, την Υπουργική Απόφαση αριθμ. 4002425/0742/0030 σχετικά με τις *«Ελάχιστες Προϋποθέσεις Αποδοχής Παρόχων Υπηρεσιών Πιστοποίησης (ΠΥΠ) που θα εκδίδουν και θα διαχειρίζονται ψηφιακά πιστοποιητικά αποδεκτά από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠ.ΟΙ.Ο.) για χρήση στις ηλεκτρονικές εφαρμογές»*. Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση, τα ψηφιακά πιστοποιητικά, που θα χρησιμοποιούνται στις ηλεκτρονικές εφαρμογές του Υπουργείου:

- είναι αναγνωρισμένα πιστοποιητικά που δημιουργούνται σε Ασφαλή Διάταξη Δημιουργίας Υπογραφής και είναι κατάλληλα για να υποστηρίξουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή,
- έχουν μέγιστη διάρκεια ισχύος δύο (2) έτη από τη χρονική στιγμή της έκδοσής τους,
- θα πρέπει να υποστηρίζουν στα πεδία τους λατινικούς χαρακτήρες, με αντιστοίχισή τους με Ελληνικούς χαρακτήρες,
- εκδίδονται από αποδεκτούς Παρόχους Υπηρεσιών Πιστοποίησης προς φυσικά πρόσωπα και χρησιμοποιούνται για συναλλαγές με τις ηλεκτρονικές εφαρμογές του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, τόσο για τις ιδιωτικές συναλλαγές όσο και για συναλλαγές βάσει της επαγγελματικής ιδιότητας (π.χ. λογιστές, φοροτεχνικοί, εκτελωνιστές, κ.λπ) του φυσικού προσώπου, και
- περιλαμβάνουν τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ) του τελικού χρήστη φυσικού προσώπου σε κρυπτογραφημένη μορφή.

Δ. Προστασία καταναλωτή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

1. Κοινοτικό επίπεδο

1.1 Κοινοτικό κεκτημένο καταναλωτών

Στις 2 Ιουλίου 2009, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε Ανακοίνωση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή «*σχετικά με την επιβολή του κοινοτικού καταναλωτικού κεκτημένου*». Στόχος της Ανακοίνωσης είναι η συνοπτική παρουσίαση του έργου της Επιτροπής στον τομέα αυτό και η διερεύνηση πιθανών μελλοντικών πρωτοβουλιών σε ό,τι αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται για την επιβολή των οικείων κανόνων. Η Επιτροπή προσδιορίζει στην εν λόγω Ανακοίνωση πέντε (5) τομείς προτεραιότητας, τους οποίους και αναλύει:

- ανάπτυξη ισχυρότερων και αποτελεσματικότερων μηχανισμών διασυνοριακής συνεργασίας σε θέματα επιβολής της νομοθεσίας,
- ενίσχυση της διαφάνειας και της προβολής των δραστηριοτήτων εποπτείας της αγοράς και επιβολής της νομοθεσίας,
- βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών και ανάπτυξη κοινής αντίληψης για τους κανόνες,
- καλύτερη παρακολούθηση της αγοράς - ανάπτυξη μιας ενιαίας προσέγγισης που να βασίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία, και
- ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας.

1.2 Καταναλωτική πίστη – Τροποποίηση Οδηγίας 2008/48/ΕΚ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το Σεπτέμβριο του 2009 «*Διορθωτικό στην Οδηγία 2008/48/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2008, για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και την κατάργηση της Οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου*», σύμφωνα με το οποίο η ημερομηνία μεταφοράς της Οδηγίας στις έννομες τάξεις των κρατών μελών παρατάθηκε μέχρι τις 11 Ιουνίου 2010.

1.3 Πρόταση Οδηγίας για τα συμβατικά δικαιώματα των καταναλωτών

Στις 10 Νοεμβρίου 2009 συζητήθηκε στην Επιτροπή Νομικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου η πρόταση Οδηγίας για τα συμβατικά δικαιώματα των καταναλωτών. Η συζήτηση έλαβε χώρα επί τη βάσει δύο μελετών που διεξήχθησαν για λογαριασμό της Επιτροπής Νομικών Υποθέσεων, εκ των οποίων:

- η πρώτη εκπονήθηκε από το European Contract Law University of Amsterdam και είχε ως αντικείμενο τη σύγκριση του σχεδίου Κοινού Πλαισίου Αναφοράς (Common Frame of Reference) με την πρόταση Οδηγίας για τα συμβατικά δικαιώματα των καταναλωτών, και
- η δεύτερη εκπονήθηκε από το European Legal Studies Institute University of Osnabrck και είχε ως αντικείμενο τις επιπτώσεις της πρότασης Οδηγίας για τα συμβατικά δικαιώματα των καταναλωτών στα εθνικά δίκαια των κρατών μελών.

1.4 Οδηγία 2002/65/EK για την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών

Στις 20 Νοεμβρίου 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε Ανακοίνωση σχετικά με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2002/65/EK για την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Το τελικό συμπέρασμα της Επιτροπής συνοψίζεται στο ότι αυτή τη στιγμή δεν είναι σκόπιμη η τροποποίηση της εν λόγω Οδηγίας. Τα στοιχεία που οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο συμπέρασμα αυτό, είναι τα ακόλουθα:

- η αγορά για την παροχή εξ αποστάσεως διασυνοριακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι ακόμα πολύ περιορισμένη,
- από τον έλεγχο συμμόρφωσης των κρατών μελών με την Οδηγία προέκυψε ότι οι δυσκολίες στη μεταφορά της αφορούν ελάχιστες μόνον διατάξεις, και ιδίως εκείνες που σχετίζονται με την προσυμβατική πληροφόρηση του καταναλωτή, το δικαίωμα υπαναχώρησης και την πληρωμή της υπηρεσίας που έχει παρασχεθεί πριν την υπαναχώρηση, και
- τα εμπόδια στην ανάπτυξη διασυνοριακών δραστηριοτήτων παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με εξ αποστάσεως εμπορία εστιάζονται κυρίως στους προμηθευτές. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι σημαντικά εμπόδια δημιουργούν στους προμηθευτές οι διατάξεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ενώ τα σημαντικότερα εμπόδια από πλευράς ζήτησης εντοπίζονται στις διαφορές στη γλώσσα και την νοοτροπία.

1.5 Εφαρμογή της Οδηγίας 2005/29/EK για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές

Στις 3 Δεκεμβρίου 2009 δημοσιεύτηκε Έγγραφο Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προκειμένου να αποσαφηνιστούν ορισμένες διατάξεις της Οδηγίας 2005/29/EK για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, για τις οποίες φαίνεται να δημιουργούνται ερμηνευτικά ζητήματα, αλλά και προκειμένου να προωθηθεί μια κοινή αντίληψη και συνοχή ως προς τις ακολουθούμενες πρακτικές κατά την εφαρμογή της Οδηγίας. Το Έγγραφο συντάχθηκε από τις υπηρεσίες της Γενικής Διεύθυνσης Υγείας και καταναλωτών και δεν είναι νομικά δεσμευτικό για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Τα σημαντικότερα σημεία, τα οποία αποσαφηνίζει το Έγγραφο Εργασίας είναι τα ακόλουθα:

- **Πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας:** η Οδηγία καταλαμβάνει και τις πρακτικές που ακολουθούνται μετά την πώληση του αγαθού ή την παροχή της υπηρεσίας (after sales) και όχι μόνο τις πρακτικές προώθησης των προϊόντων. Στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ως τέτοιες πρακτικές αναφέρονται οι αδιαφανείς χρεώσεις, η θέση εμποδίων κατά την προσπάθεια αλλαγής φορέα παροχής υπηρεσιών, καθώς και η παροχή ανεπαρκούς και ακατανόητης προσυμβατικής πληροφόρησης.
- Ως προς το **υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής** της Οδηγίας, διευκρινίζεται η έννοια του εμπόρου, καθώς επίσης και του καταναλωτή με εκτενείς αναφορές στην έννοια του «μέσου» και του «ευάλωτου» καταναλωτή με σημείο αναφοράς τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- Προσδιορίζεται η σχέση της Οδηγίας 2005/29/EK με άλλες νομικές πράξεις, καθώς και με πρωτοβουλίες αυτορρύθμισης.
- Διευκρινίζεται το περιεχόμενο της έννοιας της **απόφασης συναλλαγής** και γίνεται διάκριση μεταξύ αποφάσεων που λαμβάνονται πριν και μετά την αγορά του αγαθού ή της υπηρεσίας.
- Διευκρινίζεται η έννοια των **παραπλανητικών πράξεων**, διακρίνοντας διάφορες περιπτώσεις, όπως ενδεικτικά, παραπλανητικές πληροφορίες για την τιμή και τη χρήση ενδεικτικών τιμών πώλησης, παραπλανητική διαφήμιση και παραπλανητικοί ισχυρισμοί για περιβαλλοντικές ιδιότητες των προϊόντων.
- Τέλος, αναλύονται ορισμένες εκ των αθέμιτων πρακτικών που περιλαμβάνονται στη «μαύρη λίστα» του Παραρτήματος I της Οδηγίας

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Νόμος 3758/2009 για τις «Εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις»

Σκοπός του νόμου 3758/2009 είναι η θέσπιση:

- αρχών συναλλακτικής συμπεριφοράς των εταιρειών ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις,
- κανόνων λειτουργίας και κρατικής εποπτείας τους, και

- η ρύθμιση των σχέσεων των εν λόγω εταιρειών με τους δανειστές και τους οφειλέτες αυτών.

Για τους σκοπούς του νόμου, ως «εταιρείες ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις» (εφεξής Εταιρείες) νοούνται οι κεφαλαιουχικές εταιρίες που έχουν ως αποκλειστικό καταστατικό σκοπό:

- την εξώδικη ενημέρωση οφειλετών για την ύπαρξη ληξιπρόθεσμων και απαιτητών χρηματικών οφειλών τους έναντι δανειστών, πριν από τη διενέργεια δικαστικών πράξεων και το στάδιο έναρξης της αναγκαστικής εκτέλεσης, που προέρχονται από συμβάσεις πίστωσης και εγγύησης και νόμιμες εμπορικές συναλλαγές, όπως αγορές αγαθών, παροχή υπηρεσιών, χορήγηση δανείων, εγγυήσεων και πιστώσεων, χρήση πιστωτικών καρτών, καθώς και
- τη διαπραγμάτευση του χρόνου, του τρόπου και των λοιπών όρων αποπληρωμής των οφειλών, κατ' εντολή και για λογαριασμό των δανειστών.

Σύμφωνα με τον νόμο, απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο είσπραξη από τις Εταιρείες ληξιπρόθεσμων οφειλών. Επίσης, δεν επιτρέπεται στον δανειστή η ανάθεση εντολής για ενημέρωση οφειλετών σε σχέση με ληξιπρόθεσμες οφειλές που δεν εμπίπτουν στην έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του εν λόγω νόμου, ή έχουν υποβληθεί σε ρύθμιση ή διακανονισμό που τηρείται ή έχει παρέλθει ο χρόνος της παραγράφου. Τέλος, δεν επιτρέπεται η ανάθεση εντολής ενημέρωσης για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις, οι οποίες απορρέουν από καταχρηστικούς γενικούς όρους συναλλαγών που έχουν κριθεί καταχρηστικοί με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις, καθώς και για όρους που αναφέρονται στις Υπουργικές Αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 21 του άρθρου 10 του ν. 2251/1994.

Περαιτέρω, με τον ν. 3758/2009 καθορίζονται:

- οι πρακτικές που απαγορεύεται να ασκούν οι Εταιρείες,
- οι ελάχιστες οργανωτικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι Εταιρείες και τα ίδια κεφάλαια που πρέπει να διαθέτουν,
- οι υποχρεώσεις που έχουν κατά την επικοινωνία τους με τον πελάτη,
- η υποχρέωση εγγραφής τους στο Μητρώο Εταιρειών Ενημέρωσης Οφειλετών για Ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις,
- η προστασία του απορρήτου, και
- οι επιβαλλόμενες κυρώσεις σε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων του νόμου.

Εντός δύο (2) μηνών από την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης που προβλέπεται σε ό,τι αφορά το Μητρώο, όλες οι Εταιρείες που ήδη τελούν σε λειτουργία οφείλουν να καταθέσουν στο Υπουργείο Ανάπτυξης τα προβλεπόμενα στην Απόφαση αυτή δικαιολογητικά για την εγγραφή τους στο Μητρώο και τη λήψη βεβαίωσης εγγραφής τους σε αυτό. Η εν λόγω Υπουργική Απόφαση δημοσιεύτηκε στο υπ' αριθ. 1461/Β/20.7.2007 Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και προβλέπει, μεταξύ άλλων, την υποβολή μιας σειράς εγγράφων που αφορούν τόσο την εταιρεία, όσο και τα πρόσωπα που συμμετέχουν στη διοίκηση αυτής. Περαιτέρω, ορίζεται ότι το Μητρώο θα

αποτελεί δημόσιο βιβλίο, που θα τηρείται ηλεκτρονικά και θα είναι δυνατή η ανέξοδη πρόσβαση κάθε ενδιαφερόμενου προσώπου σε αυτό.

E. Νομικά και φορολογικά θέματα

1. Κοινοτικό επίπεδο

1.1 Αναθεώρηση των Οδηγιών 2002/47/EK και 98/26/EK

Στις 10 Ιουνίου δημοσιεύθηκε η Οδηγία 2009/44/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6^{ης} Μαΐου 2009 «για την τροποποίηση της Οδηγίας 98/26/EK σχετικά με το αμετάκλητο του διακανονισμού στα συστήματα πληρωμών και στα συστήματα διακανονισμού αξιογράφων καθώς και της Οδηγίας 2002/47/EK για τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας, όσον αφορά συνδεδεμένα συστήματα και πιστωτικές απαιτήσεις». Οι τροποποιούμενες Οδηγίες συνιστούν βασικά εργαλεία της κοινοτικής νομοθεσίας για την ελαχιστοποίηση, αφενός μεν, του συστημικού κινδύνου που ενέχουν τα συστήματα πληρωμών και διακανονισμού αξιογράφων για τους συμμετέχοντες σε αυτά και, αφετέρου, για τη διευκόλυνση της διασυνοριακής χρήσης της χρηματοοικονομικής ασφάλειας, μέσω της καθιέρωσης ενιαίου κοινοτικού πλαισίου.

Ειδικότερα, με την Οδηγία 98/26/EK καθιερώθηκε ένα σύστημα βάσει του οποίου διασφαλίζεται το αμετάκλητο και ο συμψηφισμός των εντολών μεταβίβασης, καθώς και η άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από ασφάλειες τόσο έναντι των εγχώριων όσο και έναντι των αλλοδαπών συμμετεχόντων στο πλαίσιο των συστημάτων πληρωμών και των συστημάτων διακανονισμού αξιογράφων. Οι τροποποιήσεις που επήλθαν στην Οδηγία αυτή με την Οδηγία 2009/44/EK αφορούν ιδίως τον ορισμό της έννοιας του διαλειτουργικού συστήματος και τον καθορισμό της ευθύνης των διαχειριστών συστημάτων.

Αντίστοιχα, με την Οδηγία 2002/47/EK καθιερώθηκε ενιαίο κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο για τη διασυνοριακή χρήση χρηματοοικονομικών ασφαλειών και καταργήθηκαν οι περισσότερες από τις τυπικές απαιτήσεις που παραδοσιακά ίσχυαν για τις συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας. Στη συνέχεια, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αποφάσισε να επιτρέψει τη χρησιμοποίηση πιστωτικών απαιτήσεων ως ασφάλειας στις πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος από την 1η Ιανουαρίου 2007. Προκειμένου να μεγιστοποιήσει τον οικονομικό αντίκτυπο της χρησιμοποίησης πιστωτικών απαιτήσεων, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συνέστησε τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας 2002/47/EK για τη συμπερίληψη των πιστωτικών απαιτήσεων ως επιτρεπτής μορφής ασφάλειας στις πιστωτικές πράξεις του Ευρωσυστήματος, κάτι το οποίο έγινε με την Οδηγία 2009/44/EK. Επιπλέον, για να διευκολυνθεί η χρησιμοποίηση πιστωτικών απαιτήσεων, με την Οδηγία 2009/44/EK, μεταξύ άλλων, καταργήθηκαν όλοι οι διοικητικής φύσεως κανόνες που ίσχυαν βάσει της Οδηγίας 2002/47/EK.

1.2 Κρατικές Ενισχύσεις

Στις 19 Αυγούστου 2009, δημοσιεύτηκε Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «περί της αποκατάστασης της βιωσιμότητας και αξιολόγησης των μέτρων αναδιάρθρωσης στον χρηματοπιστωτικό τομέα στο πλαίσιο της παρούσας κρίσης βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων». Στόχος της Ανακοίνωσης είναι η παροχή διευκρινίσεων για τον τρόπο με τον οποίο θα αξιολογεί η Επιτροπή τη συμβατότητα των ενισχύσεων αναδιάρθρωσης που χορηγήθηκαν από κράτη μέλη σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα και εγκρίθηκαν προσωρινά από αυτήν, βάσει του άρθρου 87, παρ. 3, στ. β) της Συνθήκης ΕΚ.

Οι περιεχόμενες στην ως άνω Ανακοίνωση κατευθυντήριες γραμμές λειτουργούν συμπληρωματικά προς τις προηγούμενες κατευθυντήριες γραμμές που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφορικά με την παροχή κρατικών ενισχύσεων, την ανακεφαλαιοποίηση (recapitalization) των πιστωτικών ιδρυμάτων και την αντιμετώπιση των απομειωμένων περιουσιακών στοιχείων (treatment of impaired assets). Σύμφωνα με την Ανακοίνωση:

- το σχέδιο αναδιάρθρωσης πρέπει να περιλαμβάνει εμπειρισταωμένη διάγνωση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει το πιστωτικό ίδρυμα,
- θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διαμόρφωση του σχεδίου αναδιάρθρωσης και ιδίως στην εξασφάλιση ενός επαρκώς ευέλικτου και ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος για τα αναγκαία μέτρα εφαρμογής,
- θα γίνεται αναλογικός καταμερισμός (fair burden sharing) των επιβαρύνσεων μεταξύ των κρατών μελών και των πιστωτικών ιδρυμάτων για τα οποία έχουν ληφθεί μέτρα αναδιάρθρωσης,
- τα μέτρα για τον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού από την τράπεζα που διασώζεται στο ίδιο κράτος μέλος ή σε άλλα κράτη μέλη πρέπει να σχεδιαστούν κατά τρόπο που να περιορίζονται τυχόν μειονεκτήματα που προκαλούνται σε άλλες τράπεζες λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη το γεγονός ότι ο συστημικός χαρακτήρας της τρέχουσας κρίσης κατέστησε αναγκαία μια πολύ εκτεταμένη παρέμβαση στον χρηματοπιστωτικό τομέα, και
- θα πρέπει να διατηρηθεί η δυνατότητα παροχής συμπληρωματικής ενίσχυσης κατά τη διάρκεια της περιόδου αναδιάρθρωσης εάν αυτό δικαιολογείται για λόγους χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Οι ως άνω κατευθυντήριες γραμμές θα ισχύουν κατ' αρχήν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2010. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δύναται να αναθεωρήσει το περιεχόμενο και τη διάρκεια ισχύος των κατευθυντήριων γραμμών ανάλογα με τις εκάστοτε συνθήκες που θα επικρατούν στην αγορά.

1.3 Διαχείριση διασυνοριακών κρίσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα

Στις 20 Οκτωβρίου τέθηκε σε διαβούλευση Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφορικά με την υιοθέτηση ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου, σε κοινοτικό επίπεδο, για τη διαχείριση διασυνοριακών κρίσεων στον τραπεζικό τομέα, στόχος της οποίας είναι η θέσπιση βιώσιμων εναλλακτικών διαδικασιών ελέγχου και περιορισμού των συστημικών επιπτώσεων της κατάρρευσης προβληματικών διασυνοριακών χρηματοπιστωτικών ομίλων.

Σύμφωνα με το κείμενο της Ανακοίνωσης, απαιτείται η θέσπιση ενιαίου ρυθμιστικού πλαισίου, σε κοινοτικό επίπεδο, ώστε να καταστεί εφικτή η αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων και η εξυγίανση και ομαλή εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται διασυνοριακά, καθώς η πρόσφατη κρίση ανέδειξε αδυναμίες στο πεδίο αυτό. Στόχος της Επιτροπής είναι:

- αφενός μεν να διασφαλιστεί ότι όλες οι εθνικές εποπτικές αρχές θα διαθέτουν επαρκή μέσα για να αντιμετωπίζουν έγκαιρα τα προβλήματα των τραπεζών και να παρεμβαίνουν, ώστε να αποκαθίσταται η εύρυθμη λειτουργία του οργανισμού ή του ομίλου ή να παρεμποδίζουν την περαιτέρω επιδείνωση, και
- αφετέρου να αποφεύγονται οι σοβαρές διαταράξεις σε ό,τι αφορά την παροχή ζωτικών τραπεζικών υπηρεσιών ή η διάβρωση του χρηματοπιστωτικού συστήματος στο σύνολό του στις περιπτώσεις κατάρρευσης διασυνοριακών τραπεζών.

Η Ανακοίνωση καλύπτει τη λήψη μέτρων με βάση τα ακόλουθα τρία στάδια, τα οποία δεν συνιστούν, κατ' ανάγκη, διακριτές και διαδοχικές φάσεις μιας κρίσης:

(α) Έγκαιρη παρέμβαση (early intervention), η οποία καλύπτει τις ενέργειες των εποπτικών αρχών με στόχο την αποκατάσταση της σταθερότητας και της χρηματοπιστωτικής ευρωστίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, όταν εμφανίζονται προβλήματα, παράλληλα με την μεταφορά περιουσιακών στοιχείων εντός του ομίλου μεταξύ των φερέγγυων μελών του με στόχο την χρηματοπιστωτική ενίσχυση.

(β) Εξυγίανση (resolution), η οποία καλύπτει μέτρα τα οποία λαμβάνουν οι εθνικές αρχές εξυγίανσης για τη διαχείριση των κρίσεων στα πιστωτικά ιδρύματα, τον περιορισμό των επιπτώσεών τους στην οικονομική σταθερότητα και, εν ανάγκη, τη διευκόλυνση της ομαλής εκκαθάρισής τους εν όλω ή εν μέρει. Τα μέτρα αυτά λαμβάνονται εκτός του πλαισίου της τραπεζικής εποπτείας και μπορούν να ληφθούν από αρχές εκτός των εποπτικών, αν και αυτό σε καμιά περίπτωση δεν αποκλείει τη δυνατότητα παρέμβασης των εποπτικών αρχών.

(γ) Αφερεγγυότητα (insolvency), η οποία καλύπτει την αναδιοργάνωση και την εκκαθάριση πιστωτικού ιδρύματος βάσει του ισχύοντος καθεστώτος αφερεγγυότητας.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Ν. 3816/2010 για τη «Ρύθμιση επιχειρηματικών και επαγγελματικών οφειλών προς τα πιστωτικά ιδρύματα, διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς»

Με τον ν. 3816/2010:

- αφενός μεν ρυθμίζονται οι προϋποθέσεις και το περιεχόμενο ρύθμισης ληξιπρόθεσμων και ενήμερων οφειλών φυσικών ή νομικών προσώπων, τα οποία έχουν συνάψει με πιστωτικά ιδρύματα συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων για επιχειρηματικούς, επαγγελματικούς ή αγροτικούς σκοπούς, και

- αφετέρου καθιερώνονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις σε ό,τι αφορά την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά *ληξιπρόθεσμες οφειλές* των ως άνω προσώπων, ορίζεται ότι τα πρόσωπα αυτά δικαιούνται να ζητήσουν από τα πιστωτικά ιδρύματα και να επιτύχουν την υπαγωγή σε ρύθμιση κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο νόμο:

- των συνολικών οφειλών τους από την κάθε σύμβαση δανείου ή πίστωσης, οι οποίες έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες μετά την 30.6.2007 και μέχρι τη δημοσίευση του νόμου, υπό την προϋπόθεση ότι το σύνολο της ληξιπρόθεσμης οφειλής που υπάγεται σε ρύθμιση δεν υπερβαίνει για κάθε σύμβαση το 1.500.000 ευρώ, και
- των οφειλών τους που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες μετά την 1.1.2005 και μέχρι την 30.6.2007, υπό τον όρο ότι θα αποπληρωθεί μέχρι την 15.5.2010 ποσό ίσο με το 10% της οφειλής που προκύπτει, χωρίς να υπολογίζονται τόκοι υπερημερίας και ανατοκισμού, για τους οποίους τηρείται χωριστός λογαριασμός.

Δικαίωμα να ζητήσουν την υπαγωγή στο νόμο έχουν οι πρωτοφειλέτες, οι εγγυητές και οι καθολικοί διάδοχοί τους, εφόσον διαθέτουν φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα.

Σε ό,τι αφορά τις *ενήμερες οφειλές*, φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία έχουν συνάψει με πιστωτικά ιδρύματα συμβάσεις δανείων ή πιστώσεων για επιχειρηματικούς, επαγγελματικούς ή αγροτικούς σκοπούς, δικαιούνται να ζητήσουν από αυτά και να επιτύχουν για οφειλές που δεν έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες, εφόσον διαθέτουν φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και συντρέχουν οι λοιπές προβλεπόμενες στο άρθρο 2 του νόμου προϋποθέσεις, να εφαρμοστούν ένα από τα ακόλουθα μέτρα:

- περίοδος χάριτος ενός έτους, χωρίς καταβολή τόκων και κεφαλαίου, με αντίστοιχη παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου και κεφαλαιοποίηση των τόκων στη λήξη της περιόδου χάριτος, εφόσον η σύμβαση του δανείου δεν έχει διανύσει μέχρι την 15.4.2010 το ένα τρίτο της προβλεπόμενης συμβατικής διάρκειας,
- αναστολή επί διετία της χρεολυτικής αποπληρωμής του άληκτου κεφαλαίου με αντίστοιχη παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου και καταβολή των τόκων στη διάρκεια της αναστολής σύμφωνα με την περιοδικότητα του εκτοκισμού που προβλέπεται στη σύμβαση, ή
- παράταση της συμβατικής διάρκειας του δανείου κατά τρία έτη.

Οι διατάξεις για την επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- γενική διαγραφή δυσμενών δεδομένων για εξοφληθείσες οφειλές και άρση κάθε περιορισμού χορήγησης νέου βιβλιαρίου επιταγών που έχει επιβληθεί με βάση τη με αριθμό 234/23/11.12.2006 απόφαση της ΕΤΠΘ της Τράπεζας της Ελλάδος για επιταγές που έχουν εξοφληθεί ή θα εξοφληθούν μέσα σε τρεις μήνες από τη δημοσίευση του νόμου αυτού,
- επιβολή περιορισμών στην επεξεργασία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, και

- καθιέρωση υποχρέωσης για το πιστωτικό και εν γένει το χρηματοδοτικό ίδρυμα, που έχει διαβιβάσει σε αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς που λειτουργούν νόμιμα δυσμενή δεδομένα για οφειλές, μέσα σε δύο εργάσιμες ημέρες από την περιέλευση σε αυτό των στοιχείων που αποδεικνύουν την εξόφληση της οφειλής να προβαίνει αδαπάνως για τον οφειλέτη στην ενημέρωση του υπευθύνου επεξεργασίας των ανωτέρω αρχείων.

2.2 Νόμος 3777/2009 «Διασυννοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών και άλλες διατάξεις»

Με τον ν. 3777/2009 ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2005/56/EK «για τις διασυννοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών». Οι διατάξεις του νέου νόμου εφαρμόζονται:

- στις συγχωνεύσεις ημεδαπών κεφαλαιουχικών εταιρειών με κεφαλαιουχικές εταιρείες, οι οποίες έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους και έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάστασή τους εντός της Κοινότητας («διασυννοριακή συγχώνευση»), ή
- στις διασυννοριακές συγχωνεύσεις μεταξύ εταιρειών διαφορετικών κρατών μελών, εφόσον η εταιρεία που προκύπτει από τη συγχώνευση έχει την έδρα της στην ημεδαπή.

Οι κυριότερες ρυθμίσεις που εισάγει ο νόμος 3779/2009 αφορούν τις εξής θεματικές:

- στο πλαίσιο διασφάλισης ικανοποιητικού βαθμού διαφάνειας της διασυννοριακής συγχώνευσης και έγκυρης ενημέρωσης των ενδιαφερομένων, προβλέπεται η κατάρτιση α) κοινού σχεδίου διασυννοριακής συγχώνευσης από τα όργανα διεύθυνσης ή διοίκησης των συγχωνευόμενων εταιρειών, β) έκθεσης για τη συγχώνευση από το όργανο διοίκησης της ημεδαπής συγχωνευόμενης εταιρείας που υποβάλλεται στη γενική συνέλευση των εταίρων της, και, γ) έκθεσης ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων για κάθε μια από τις εταιρείες που συγχωνεύονται, η οποία απευθύνεται προς τους εταίρους,
- έγκριση του κοινού σχεδίου διασυννοριακής συγχώνευσης από τις γενικές συνελεύσεις των συγχωνευόμενων εταιρειών,
- θέσπιση μέτρων προστασίας της μειοψηφίας εταίρων ημεδαπής συγχωνευόμενης εταιρείας, οι οποίοι εναντιώθηκαν στη λήψη της απόφασης για τη διασυννοριακή συγχώνευση,
- θέσπιση μέτρων προστασίας των δικαιωμάτων των πιστωτών ημεδαπής συγχωνευόμενης ανώνυμης εταιρείας ή επε, και
- ειδικά θέματα, όπως η ολοκλήρωση και έναρξη αποτελεσμάτων της διασυννοριακής συγχώνευσης, τα αποτελέσματα της διασυννοριακής συγχώνευσης, η απορρόφηση εταιρείας από άλλη που κατέχει το 100% των τίτλων της, η συμμετοχή των εργαζομένων στα όργανα της διοίκησης, και η ακυρότητα της συγχώνευσης.

Για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον εν λόγω νόμο εφαρμόζονται συμπληρωματικά και αναλογικά οι διατάξεις για τις συγχωνεύσεις των Α.Ε και

Ε.Π.Ε του κ.ν. 2190/1920 και του ν. 3190/1955 αντίστοιχα, καθώς και οι διατάξεις του ν. 3412/2005 και του π.δ. 91/2006 περί Ευρωπαϊκής Εταιρείας και του ρόλου των εργαζομένων σε αυτή.

2.3 Αναστολή πλειστηριασμών

Με τον ν. 3814/2010 «*Κύρωση Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου και άλλες διατάξεις*», προβλέφθηκε, μεταξύ άλλων, παράταση έως την 30^η Ιουνίου 2010 της αναστολής των πλειστηριασμών οι οποίοι επισπεύδονται για την ικανοποίηση απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των 200.000 ευρώ, από πιστωτικά ιδρύματα και εταιρείες παροχής πιστώσεων, καθώς και από τους εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών (άρθρο 2, παρ. 3). Στην προηγούμενη, αντίστοιχου περιεχομένου, Πράξη Νομοθετικού Περιεχομένου (ΦΕΚ Α' 181,16.9.2009) προβλεπόταν αναστολή πλειστηριασμών έως την 31^η Δεκεμβρίου 2009.

2.4 Οικονομική ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης και εισφορά κοινωνικής ευθύνης των μεγάλων επιχειρήσεων και της μεγάλης ακίνητης περιουσίας

Με τον ν. 3808/2009 αναφορικά με την «*Οικονομική ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης, εισφορά κοινωνικής ευθύνης των μεγάλων επιχειρήσεων και της μεγάλης ακίνητης περιουσίας και άλλες διατάξεις των Υπουργείων Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης*» (άρθρο 2):

- θεσμοθετήθηκε η έκτακτη εισφορά κοινωνικής ευθύνης στα μεγάλα κέρδη των επιχειρήσεων ανάλογα με τη φοροδοτική τους ικανότητα,
- ορίστηκε ο τρόπος υπολογισμού της έκτακτης εισφοράς και ο τρόπος βεβαίωσης της εισφοράς αυτής από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., και
- ρυθμίστηκαν θέματα που συνδέονται με τη μη αναστολή της βεβαίωσης και είσπραξής της, λόγω της άσκησης των ενδίκων ή διοικητικών μέσων επίλυσης της διαφοράς.

ΣΤ. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας – Θέματα φυσικής ασφάλειας

1. Διεθνές επίπεδο

1.1 Οι αποφάσεις της Συνόδου του G-20 του Pittsburgh αναφορικά με την αντιμετώπιση των μη συνεργάσιμων δικαιοδοσιών και την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα

Κατά τη διάρκεια της Συνόδου του G-20 στις 24 και 25 Σεπτεμβρίου 2009 στο Pittsburgh των Η.Π.Α., όπως προαναφέρθηκε, αφενός μεν αξιολογήθηκε η πρόοδος των εργασιών για την ενίσχυση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος σε συνέχεια της Συνόδου του Λονδίνου, στις αρχές Απριλίου 2009, και αφετέρου ελήφθησαν αποφάσεις αναφορικά με τις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν σχετικά στο άμεσο μέλλον. Ειδικά σε ότι αφορά την αντιμετώπιση των μη συνεργάσιμων δικαιοδοσιών και την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, το G-20 δεσμεύτηκε να διατηρήσει

τη δυναμική αντιμετώπισης των φορολογικών παραδείσων, καταπολέμησης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, της διαφθοράς, και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και της ανάπτυξης συναφών προληπτικών προτύπων. Στο πλαίσιο αυτό:

(i) Χαιρέτισε τη διεύρυνση του Global Forum on Transparency and Exchange of Information, το οποίο λειτουργεί υπό την αιγίδα του Ο.Ο.Σ.Α., με τη συμμετοχή οικονομικά αναπτυσσόμενων χωρών, καθώς και τη συμφωνία για την υιοθέτηση ενός αποτελεσματικού προγράμματος αξιολόγησης της συμμόρφωσης των μελών του με τα συμφωνηθέντα πρότυπα. Επισημαίνεται ότι το κύριο καθήκον του εν λόγω Forum είναι η βελτίωση της φορολογικής διαφάνειας και της ανταλλαγής πληροφοριών, ώστε τα κράτη να είναι σε θέση να εφαρμόζουν αποτελεσματικά τις διατάξεις της φορολογικής τους νομοθεσίας για να προστατεύουν τη φορολογική τους βάση.

(ii) Δήλωσε έτοιμο για τη λήψη μέτρων κατά των φορολογικών παραδείσων από τον Μάρτιο του 2010.

(iii) Χαιρέτισε την πρόοδο που συντελέστηκε από την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και την κάλεσε να δημοσιοποιήσει κατάλογο των δικαιοδοσιών υψηλού κινδύνου μέχρι το Φεβρουάριο του 2010.

(iv) Ζήτησε από το Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (FSB) να υποβάλει το Νοέμβριο του 2009 έκθεση προόδου για τις μη συνεργάσιμες δικαιοδοσίες ειδικά σε ό,τι αφορά τη διεθνή συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών, και να ενεργοποιήσει μια διαδικασία αξιολόγησης τον Φεβρουάριο του 2010.

2. Κοινοτικό επίπεδο

2.1 Περιοριστικά μέτρα κατά φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών και κρατών

Κατά τη διάρκεια του 2009 δημοσιεύτηκαν πέντε (5) Κανονισμοί του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τους οποίους επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα κατά φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών και κρατών (financial και commercial embargos).

Επίσης, από την 1^η Οκτωβρίου 2009 αντικαταστάθηκαν οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής απ' όπου τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να αντλήσουν τις λίστες των φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών, για τους οποίους δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και όλοι οι οικονομικοί πόροι, που ανήκουν ή βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή τους.

3. Εθνικό επίπεδο

3.1 Πρόληψη της χρησιμοποίησης των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος προσώπων για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

Με την απόφαση 281/5/17.3.2009 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος αντικαθίστανται, περιλαμβανόμενες σε ενιαίο κείμενο, οι διατάξεις των προηγούμενων, αντίστοιχου περιεχομένου, αποφάσεων της Τράπεζας της Ελλάδος, με τις οποίες έχουν καθοριστεί οι ελάχιστοι όροι και προϋποθέσεις για την αξιολόγηση της επάρκειας των στρατηγικών και διαδικασιών που αφορούν την πρόληψη και αποτροπή της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, μέσω των πιστωτικών ιδρυμάτων και των λοιπών εποπτευόμενων από αυτήν προσώπων. Ειδικότερα, με την εν λόγω Απόφαση της Τράπεζας της Ελλάδος:

- εκσυγχρονίζονται και εξειδικεύονται, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της αρχής της αναλογικότητας, οι υποχρεώσεις όλων των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος προσώπων (πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί), σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο νόμο 3691/2008, τις σχετικές πράξεις του παράγωγου κοινοτικού δικαίου και τις Συστάσεις και Ειδικές Συστάσεις της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης (Financial Action Task Force-FATF),
- επιβάλλεται στα πιστωτικά ιδρύματα να έχουν καταγεγραμμένη πολιτική για την καταπολέμηση του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, εγκεκριμένη από το Διοικητικό τους Συμβούλιο, πέραν από την ήδη προβλεπόμενη υποχρέωση εφαρμογής συγκεκριμένων μέτρων και διαδικασιών για το σκοπό αυτό,
- εξειδικεύονται τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του αρμόδιου διευθυντικού στελέχους, που κάθε εποπτευόμενο πρόσωπο οφείλει να ορίζει για τη γνωστοποίηση ύποπτων συναλλαγών στην Επιτροπή του άρθρου 7 του νόμου 3691/2008, η οποία είναι επιφορτισμένη με την αρμοδιότητα της περαιτέρω διερεύνησής τους,
- παρέχονται αναλυτικές οδηγίες στα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος πρόσωπα για την εφαρμογή μεθοδολογίας αντιμετώπισης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ανά κατηγορία κινδύνου πελατών και συναλλαγών, με ιδιαίτερη έμφαση στις εξωχώριες εταιρίες (offshore), τις χώρες που δεν εφαρμόζουν επαρκώς τις συστάσεις της FATF, τις συναλλαγές που διενεργούνται χωρίς τη φυσική παρουσία του πελάτη και τα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα, και
- συνιστάται στα πιστωτικά ιδρύματα, με σκοπό τη μείωση του σχετικού κινδύνου, όπως, σε περίπτωση ανάληψης ποσού μεγαλύτερου των 250.000 ευρώ, αποφεύγεται η χρήση μετρητών, η δε απόδοση των χρημάτων στον πελάτη να γίνεται μέσω έκδοσης τραπεζικής επιταγής ή εντολής πληρωμής σε τραπεζικό λογαριασμό.

3.2 Σύσταση του Φορέα διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

Τον Ιούλιο του 2009 δημοσιεύτηκε η Υπουργική Απόφαση 37342/Β.1907 για τη σύσταση του Φορέα διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 11 του νόμου 3691/2008. Σύμφωνα με το άρθρο 9 της Υπουργικής Απόφασης οι δραστηριότητες και δράσεις του Φορέα είναι, ενδεικτικά:

- η συνεργασία και διαβούλευση των συμμετεχόντων στον εν λόγω Φορέα για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους που προβλέπονται στο ν. 3961/2008,
- η ανταλλαγή της εμπειρίας και γνώσης τους επί των διεθνών εξελίξεων, η μελέτη συγκεκριμένων προβλημάτων και ο εντοπισμός ευάλωτων τομέων ή κλάδων ή καταστάσεων ως προς τους κινδύνους της απόπειρας ή διάπραξης των αδικημάτων του άρθρου 2 του ν. 3961/2008,
- η παροχή διευκρινιστικών οδηγιών προς τα υπόχρεα πρόσωπα, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν, για την αντιμετώπιση ορισμένων τεχνικών θεμάτων, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3691/2008 και των κανονιστικών αποφάσεων των αρμοδίων αρχών,
- η διάχυση των πληροφοριών που περιέχονται σε εκθέσεις τυπολογίας ελληνικών φορέων και διεθνών οργανισμών, η μελέτη και η ανάλυση αυτών και η υποβολή προτάσεων προς τους αρμόδιους φορείς για την αντιμετώπιση των θεμάτων που ανακύπτουν,
- η συγκρότηση ομάδων εργασίας για την εξέταση θεμάτων που αφορούν όλους ή μερικούς από τους συμμετέχοντες, ιδίως ως προς την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων διαδικασιών, μέτρων και πρακτικών για τον εντοπισμό υπόπτων ή ασυνήθιστων συναλλαγών ή δραστηριοτήτων και τη βελτίωση αυτών, με σκοπό την πληρέστερη συμμόρφωση των υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με το νόμο, και
- η διοργάνωση σεμιναρίων, ημερίδων ή συναντήσεων και η έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και εκπαιδευτικού υλικού με σκοπό την ευαισθητοποίηση των υπόχρεων προσώπων του άρθρου 5 του ν. 3961/2008, στους κινδύνους που ενέχουν τα αδικήματα του άρθρου 2 του ίδιου νόμου για την κοινωνία, την αξιοπιστία και τη φήμη τους, καθώς και την ενημέρωσή τους για την ενδεχόμενη πειθαρχική, διοικητική ή ποινική ευθύνη τους από τη μη τήρηση των υποχρεώσεών τους.

Ως μέλη του Φορέα διορίζονται εκπρόσωποι από είκοσι (20) φορείς εκπροσώπησης υπόχρεων, κατά την έννοια του άρθρου 5 του ν. 3691/2008, προσώπων και Πρόεδρος του ο Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών.

3.3 Ενδεικτική τυπολογία ασυνήθιστων ή ύποπτων συναλλαγών κατά την έννοια των παραγράφων 13 και 14 του άρθρου 4 του νόμου 3691/2008

Στις 10 Αυγούστου 2009 δημοσιεύτηκε η απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων αριθμ. 285/6/9.7.2009, στην οποία περιλαμβάνεται ενδεικτική τυπολογία ασυνήθιστων ή ύποπτων συναλλαγών κατά την έννοια των παραγράφων 13 και 14 του άρθρου 4 του νόμου 3691/2008. Η εν λόγω απόφαση αντικαθιστά και καταργεί τον Πίνακα ΙΙΙ της παλαιότερης απόφασης ΕΤΠΘ αριθμ. 231/4/13.10.2008.

3.4 Πλαίσιο επιβολής διοικητικών κυρώσεων στα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύματα

Στις 10 Δεκεμβρίου 2009 δημοσιεύτηκε η Απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος 290/12/11.11.2009 για τον «Καθορισμό του πλαισίου επιβολής διοικητικών κυρώσεων στα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύματα, σύμφωνα με το άρθρο 52 του ν. 3691/2008». Με την εν λόγω Απόφαση καθορίζονται:

- ο βαθμός σπουδαιότητας των επιμέρους υποχρεώσεων των εποπτευόμενων από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρυμάτων, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, του Διευθύνοντος Συμβούλου ή Διοικητή, των διευθυντικών στελεχών και των υπαλλήλων τους, και
- τα κριτήρια προσδιορισμού και επιμέτρησης των διοικητικών κυρώσεων που επιβάλλονται στα ανωτέρω νομικά και φυσικά πρόσωπα στις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις τους, που απορρέουν από το άρθρο 52 του νόμου 3691/2008 για την «*Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και άλλες διατάξεις*», την απόφαση της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος 281/5/17.3.2009 και τον Κανονισμό (ΕΚ) 1781/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «*περί των πληροφοριών για τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών*».

Στο κεφάλαιο Α΄ της Απόφασης περιλαμβάνεται αναλυτικός πίνακας, στον οποίο κατατάσσονται οι απορρέουσες από την ισχύουσα νομοθεσία επιμέρους υποχρεώσεις των υπαγόμενων στην ως άνω νομοθεσία προσώπων διακρινόμενες, για λόγους συστηματικούς, αναλόγως του αμέσως υποχρέου για την τήρησή τους προσώπου και με την επιφύλαξη της δυνατότητας επιβολής διοικητικών κυρώσεων κατά του νομικού προσώπου σε κάθε περίπτωση, στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες:

- απλή,
- σοβαρή, και
- ιδιαιτέρως σοβαρή.

Η κατάταξη γίνεται με βάση το βαθμό σπουδαιότητας της παράβασης των συγκεκριμένων υποχρεώσεων και την επίπτωσή τους στην αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος αντιμετώπισης της νομιμοποίησης εσόδων από

εγκληματικές δραστηριότητες, Υποχρεώσεις που δεν αναφέρονται ειδικώς στην ΕΤΠΘ θεωρούνται ως προς το βαθμό σπουδαιότητάς τους απλές.

Στο κεφάλαιο Β, η ΕΤΠΘ προβλέπει τη λήψη διορθωτικών μέτρων ή επιβολή διοικητικών κυρώσεων για τις παραβάσεις στις οποίες υποπίπτουν τα εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος ιδρύματα, κριτήρια προσδιορισμού και επιμέτρησης των διοικητικών κυρώσεων σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, αλλά και τη δημοσιοποίηση των επιβαλλόμενων κυρώσεων. Προβλέπεται επίσης η δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων, διαζευκτικά ή σωρευτικά, στο νομικό πρόσωπο, και σε φυσικά πρόσωπα, όπως μέλη του Δ.Σ., διευθύνοντα σύμβουλο, διευθυντικά στελέχη και άλλους υπαλλήλους του νομικού προσώπου, όχι μόνο αν τα φυσικά αυτά πρόσωπα είναι υπαίτια για την παράβαση, αλλά και στην περίπτωση που έχουν ασκήσει ανεπαρκή έλεγχο ή εποπτεία, λαμβανομένων υπόψη, πέραν των υπολοίπων κριτηρίων που προβλέπει η απόφαση, της θέση ευθύνης και των εν γένει αρμοδιοτήτων τους.

3.5 Καθορισμός των όρων ασφαλείας καταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων

Με την υπ. αριθμ. 3015/30/6 Υπουργική Απόφαση, από την έναρξη ισχύος της οποίας καταργήθηκε η αντίστοιχου περιεχομένου Υπουργική Απόφαση 3015/30/3-δ/4.4.1997, καθορίζονται οι όροι ασφαλείας των καταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν στην Ελλάδα κατά την έννοια του άρθρου 2 του νόμου 3601/2007. Σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση, τα πιστωτικά ιδρύματα οφείλουν να εφαρμόζουν υποχρεωτικά δέκα όρους ασφαλείας, να διαθέτουν συνολική πολιτική ασφαλείας των καταστημάτων τους και να εγκαθιστούν, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εξωτερικά ρολά ή άθραυστους υαλοπίνακες στα καταστήματά τους.

Τα πιστωτικά ιδρύματα έπρεπε να ολοκληρώσουν τη διαδικασία εφαρμογής των υποχρεωτικών όρων ασφαλείας σε όλα τα τραπεζικά τους καταστήματα έως τα τέλη Δεκεμβρίου 2009. Για συγκεκριμένα μέτρα ασφαλείας και καταστήματα που λειτουργούν σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές της χώρας η ολοκλήρωση της διαδικασίας παρατάθηκε έως τον Σεπτέμβριο του 2010.

Ενότητα Δεύτερη: Οι δραστηριότητες της ΕΕΤ

Α. Λειτουργία και εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων

1. Διεθνές και κοινοτικό επίπεδο

Η ΕΕΤ παρακολούθησε συστηματικά τις ρυθμιστικές εξελίξεις που επήλθαν σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στην πρώτη ενότητα του παρόντος τόσο σε διεθνές όσο και σε κοινοτικό επίπεδο, ενημερώνοντας τα μέλη της και συμμετέχοντας στις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν μέσω ιδίως της εκπροσώπησής της στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία. Βασική μέριμνα της ΕΕΤ αποτέλεσε η αξιολόγηση των επιπτώσεων τόσο των εξελίξεων που έλαβαν χώρα όσο και των εξελίξεων που δρομολογούνται σε ό,τι αφορά τη λειτουργία των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Σχέδιο νόμου «Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ), ενσωμάτωση των Οδηγιών 2005/14/ΕΚ για την υποχρεωτική ασφάλιση οχημάτων και 2005/68/ΕΚ σχετικά με τις αντασφάλισεις και λοιπές διατάξεις»

Κατά τη διάρκεια του 2008 και μέχρι τις αρχές του 2009, τέθηκε σε διαβούλευση σχέδιο νόμου, σκοπός του οποίου ήταν η αναθεώρηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την εγγύηση των καταθέσεων, ώστε να καλύπτονται όχι μόνο οι καταθέσεις αλλά και οι τυχόν απαιτήσεις από επενδυτικές υπηρεσίες που παρέχουν τα πιστωτικά ιδρύματα.

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά στη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε με την Τράπεζα της Ελλάδος και το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και αρκετές από τις θέσεις τις οποίες υποστήριξε έγιναν δεκτές, όπως, ενδεικτικά:

- η υπαγωγή, με γνώμονα την ασφάλεια δικαίου και την αποφυγή προβλημάτων που ενδέχεται να ανακύψουν από τη δυσκολία χαρακτηρισμού ορισμένων προϊόντων ως καταθετικών ή επενδυτικών, σε έναν ενιαίο φορέα εγγύησης τόσο των καταθέσεων όσο και των επενδύσεων, όπως και έγινε με τη δημιουργία του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων, και
- ο χαρακτηρισμός του Πρόσθετου Κεφαλαίου Κάλυψης Καταθέσεων και του ενεργητικού του Σκέλους Κάλυψης Επενδύσεων ως περιουσίας που ανήκει στα πιστωτικά ιδρύματα, αλλά τελεί υπό τη διαχείριση του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων.

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών

1. Κοινοτικό επίπεδο

(α) Η EET ενημέρωσε διεξοδικά τα μέλη της αναφορικά με όλες τις εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του έτους 2009 στο πλαίσιο των εργασιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της CESR αναφορικά με την αναθεώρηση της Οδηγίας 2004/39/EK (MiFID), τις εξελίξεις σε σχέση με την Οδηγία 2003/6/EK για την κατάχρηση αγοράς και την πρόταση Οδηγίας για το ενημερωτικό δελτίο, αλλά και για τις λοιπές εξελίξεις που δρομολογούνται σε κοινοτικό επίπεδο στον τομέα των κεφαλαιαγορών, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στην πρώτη ενότητα του παρόντος, και συμμετείχε στις σχετικές διαβουλεύσεις μέσω ιδίως της εκπροσώπησής της στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία.

(β) Περαιτέρω, η EET συμμετείχε στη διαβούλευση της Ομάδας Εργασίας για τις Εταιρικές Πράξεις του Target2 Securities σε ό,τι αφορά το *Transaction Management* (market claims, transformations, και buyer protection rules), καθώς επίσης και στη διαβούλευση της Ομάδας Εργασίας για την Αποτελεσματικότητα των Διαδικασιών (PESG) του T2S σε ό,τι αφορά τις κάτωθι θεματικές:

- Period for data archiving,
- Future-dated and back-dated instructions,
- T2S non-mandatory matching fields,
- Automatic Partial Settlement,
- Auto-collateralization,
- Multilateral Settlement without a CCP,
- Single Framework for Fails Management,
- Modification of *Settlement Instructions*, και
- CSDs *additional validation rules*.

Στην ίδια θεματική, η EET συμμετείχε επίσης στις εργασίες που διεξήχθησαν σε εθνικό επίπεδο στο πλαίσιο της Εθνικής Ομάδας Χρηστών του Target2 Securities υπό την αιγίδα της Τράπεζας της Ελλάδος.

(γ) Σε ό,τι αφορά την εναρμόνιση των εταιρικών πράξεων στο πλαίσιο των εργασιών που λαμβάνουν χώρα για την άρση των εμποδίων *Giovannini* και την ολοκλήρωση των αγορών εκκαθάρισης και διακανονισμού (*Giovannini Barrier 3*), η EET συμμετείχε επίσης στη διαβούλευση σε κοινοτικό επίπεδο:

- του *Corporate Actions Joint Working Group* για την οριστικοποίηση των προτύπων που διέπουν τις διαδικασίες των εταιρικών πράξεων (*Market Standards for Corporate Actions Processing*), και
- του *Joint Working Group on General Meetings* για την οριστικοποίηση των προτύπων που διέπουν τις διαδικασίες που σχετίζονται με τις Γενικές Συνελεύσεις (*Market Standards for General Meetings*).

(δ) Τέλος, η EET συμμετείχε στη δημόσια διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αναφορικά με την παροχή πληροφόρησης για πιστοδοτικές

πράξεις που έχουν ως εξασφάλιση τίτλους που εξασφαλίζονται από περιουσιακά στοιχεία.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Κώδικας βέλτιστης πρακτικής για τη σύναψη και διαχείριση κοινοπρακτικών δανείων

Τα μέλη της ΕΕΤ επεξεργάστηκαν και υιοθέτησαν στο πλαίσιο της αυτορρύθμισης εθελοντικό Κώδικα βέλτιστης πρακτικής για τη σύναψη και διαχείριση κοινοπρακτικών δανείων (εφεξής Κώδικας). Οι μη δεσμευτικές διατάξεις του Κώδικα απεικονίζουν τη συνήθη πρακτική και θέτουν γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τη σύναψη και διαχείριση κοινοπρακτικών δανείων με την επιφύλαξη των ειδικών νομοθετικών διατάξεων που ρυθμίζουν επιμέρους μορφές κοινοπρακτικών δανείων (όπως, ενδεικτικά, ο ν. 3156/2003 για τα ομολογιακά δάνεια).

Σκοπός του Κώδικα είναι η διαμόρφωση βέλτιστης πρακτικής σε ό,τι αφορά τη διοργάνωση, σύναψη, εκταμίευση, έκδοση/κάλυψη και διαχείριση κοινοπρακτικών δανείων, περιλαμβανομένων των ομολογιακών δανείων, με γνώμονα την ενίσχυση της διαφάνειας και τη ρύθμιση του ρόλου των συμμετεχόντων σε αυτά πιστωτικών ιδρυμάτων.

Ο Κώδικας περιλαμβάνει ρυθμίσεις, μεταξύ άλλων, για:

- την ανάθεση της διοργάνωσης κοινοπρακτικού δανείου,
- το περιεχόμενο του πληροφοριακού δελτίου βάσει του οποίου ο Διοργανωτής προχωρά στο πλαίσιο της εντολής ανάθεσης στην πρόσκληση των πιστωτικών ιδρυμάτων,
- το περιεχόμενο των συμβατικών εγγράφων του κοινοπρακτικού δανείου,
- τα βασικά καθήκοντα και υποχρεώσεις του Διαχειριστή,
- το ποσοστό των ψήφων των συμμετεχόντων στο κοινοπρακτικό δάνειο και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων, και
- τις σχέσεις συνεργασίας που αναπτύσσονται μεταξύ των συμμετεχόντων στο κοινοπρακτικό δάνειο πιστωτικών ιδρυμάτων.

2.2 Αγορά εξω-χρηματιστηριακών συναλλαγών

Στο πλαίσιο των βελτιώσεων της λειτουργικότητας του Σ.Α.Τ., η Ε.Χ.Α.Ε. προέβη σε μια σειρά αλλαγών/βελτιώσεων που αφορούν τις διαδικασίες εξω-χρηματιστηριακών μεταβιβάσεων (OTC) σύμφωνα και με σχετικές προτάσεις της ΕΕΤ. Σκοπός των βελτιώσεων είναι η εφαρμογή μιας αποτελεσματικότερης διαδικασίας για την ταυτοποίηση των συναλλαγών, η οποία θα συμβάλλει στη δυνατότητα εντοπισμού πιθανού λάθους με τη βοήθεια του συστήματος. Οι ανωτέρω αλλαγές/βελτιώσεις ισχύουν από τη Δευτέρα, 25 Ιανουαρίου 2010.

2.3 Αναδιάρθρωση των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην Αγορά Αξιών Χ.Α.

Στις 10 Ιουλίου 2009 η Ε.Χ.Α.Ε. δημοσίευσε ενημερωτικό κείμενο σχετικά με τις σχεδιαζόμενες αλλαγές στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην Αγορά Αξιών του Χ.Α. Μεταξύ άλλων, προτείνονται:

- ο σχεδιασμός των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης με διακριτό και κατά το δυνατό αυτοτελή τρόπο,
- η μετεξέλιξη του συστήματος παρακολούθησης πιστωτικών ορίων στο ΟΑΣΗΣ με στόχο την παροχή μεγαλύτερης ευελιξίας και συμβατότητας με το μοντέλο διαχείρισης κινδύνου στο σύστημα εκκαθάρισης,
- η βελτίωση της διαδικασίας εκκαθάρισης και διακανονισμού με στόχο την καλύτερη «αναγνωρισιμότητα» της αγοράς και αύξηση της επενδυτικής δραστηριότητας, και
- η προσπάθεια αποδοτικότερης κάλυψης/διαχείρισης του κινδύνου αντισυμβαλλομένου με σκοπό τη μείωση κόστους για τα Μέλη.

Στις 7 Αυγούστου 2009 η Ε.Χ.Α.Ε. δημοσίευσε δεύτερη επικαιροποιημένη έκδοση του ως άνω ενημερωτικού κειμένου για τις σχεδιαζόμενες αλλαγές στο μετα-συναλλακτικό περιβάλλον της Αγοράς Αξιών Χ.Α, στην οποία ενσωματώθηκαν τα αποτελέσματα της διαβούλευσης. Οι κυριότερες αλλαγές και προσθήκες αφορούσαν:

- τον προσδιορισμό Κύριας Μεριδας/Διακριτής (Segregate) στο Κεφάλαιο Χώρου Εκκαθάρισης,
- τον προσδιορισμό πιστωτικών ορίων μερίδων μελών,
- την εισαγωγή της έννοιας Υπολογαριασμού σε Λογαριασμούς Εκκαθάρισης,
- την προσομοίωση ιστορικών δεδομένων για τον υπολογισμό μερίδας μέλους και την παρακολούθηση σε καθημερινή βάση των μεταβολών του Γενικού Δείκτη και των τιμών μετοχών,
- το νέο αλγόριθμο υπολογισμού πιστωτικών ορίων στο ΟΑΣΗΣ,
- την ενδοημερήσια αναπροσαρμογή παραμέτρων ειδικού κινδύνου λόγω υπέρβασης μέσου μηνιαίου όγκου ανά αξία,
- τις διαδικασίες σε περίπτωση ημερημερίας Εκκαθαριστικού Μέλους/Διακριτών λογαριασμών εκκαθάρισης (segregate),
- τους τύπους διακανονισμού στην αγορά Χ.Α. και την περιγραφή του αλγορίθμου,
- τα χρονικά όρια εκτέλεσης λειτουργιών για εκκαθάριση και διακανονισμό, και
- τις ελάχιστες απαιτήσεις σε μετοχικό κεφάλαιο για την απόκτηση ιδιότητας μέλους, καθώς και το ύψος της μερίδας των νέων Εκκαθαριστικών Μελών στο Κεφάλαιο Χώρου Εκκαθάρισης.

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά στη διαβούλευση της ΕΧΑΕ αναφορικά με τις προτεινόμενες αλλαγές για το διαχωρισμό των υπηρεσιών εκκαθάρισης,

διακανονισμού και καταχώρισης θέτοντας πολλαπλά ζητήματα που έχρηζαν περαιτέρω επεξεργασίας, τα οποία στην πλειοψηφία τους έγιναν αποδεκτά. Η έναρξη λειτουργίας του νέου πλαισίου για την αναδιάρθρωση των υπηρεσιών εκκαθάρισης, διακανονισμού και καταχώρισης στην αγορά αξιών του Χ.Α μετατέθηκε για το Σεπτέμβριο 2010 αντί του τέλους Φεβρουαρίου, όπως προέβλεπε το αρχικό χρονοδιάγραμμα.

Γ. Πληρωμές

1. Κοινοτικό επίπεδο

1.1 Ενιαίος Χώρος Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)

Το 2009 υπήρξε, παρά τη χρηματοπιστωτική κρίση που έπληξε το παγκόσμιο και ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα, έτος έντονης δραστηριότητας για την περαιτέρω ενδυνάμωση του στόχου δημιουργίας μιας ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς πληρωμών. Οι βασικότερες εξελίξεις, τις οποίες παρακολούθησε ενεργά η ΕΕΤ, αφορούσαν τα ακόλουθα:

- Την έναρξη λειτουργίας από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών των δύο συστημάτων, για καταναλωτές και επιχειρήσεις, άμεσων χρεώσεων SEPA από την 1^η Νοεμβρίου 2009. Περισσότερα από 2600 πιστωτικά ιδρύματα, εγκατεστημένα σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν, τη Νορβηγία, την Ελβετία και το Μονακό, παρέχουν στην πελατεία της τη δυνατότητα αυτόματης εξόφλησης υποχρεώσεων της με τη χρήση άμεσων χρεώσεων SEPA.
- Την εντατικοποίηση των προσπαθειών, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών, για τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς καρτών πληρωμών (πιστωτικών και χρεωστικών) στη βάση κοινών προτύπων διαλειτουργικότητας, ασφάλειας και ομοιόμορφης χρήσης των συγκεκριμένων μέσων πληρωμής.
- Τη δημοσίευση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Μάρτιο και τον Δεκέμβριο 2009, των ετήσιων εκθέσεων αξιολόγησης, για τα έτη 2008 και 2009, της προόδου υιοθέτησης του έργου SEPA, σύμφωνα με σχετική εξουσιοδότηση του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Τη δημοσίευση της ετήσιας έκθεσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας με τις προσδοκίες του Ευρωσυστήματος για την έγκαιρη υιοθέτηση του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών.
- Τη διεύρυνση της σύνθεσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών, το οποίο συγκροτήθηκε το 2002 από τον ευρωπαϊκό τραπεζικό κλάδο υιοθετώντας την αρχή της αυτορρύθμισης, με σκοπό τη συμμετοχή σε αυτό και λοιπών φορέων της αγοράς πληρωμών, όπως τα ιδρύματα πληρωμών και φορείς εκπροσώπησης χρηστών υπηρεσιών πληρωμών (π.χ. ενώσεις καταναλωτών, ενώσεις επιχειρήσεων, εταιρείες παροχής τεχνολογικών λύσεων, κ.λπ).

1.2 Ημερομηνία μετάπτωσης όλων των υφιστάμενων πράξεων πληρωμής μεταφοράς πίστωσης και άμεσης χρέωσης σε SEPA μεταφορές πίστωσης και άμεσες χρεώσεις

Τον Ιούνιο του 2009 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε κείμενο διαβούλευσης στόχος του οποίου ήταν η συλλογή απόψεων και θέσεων από όλους της εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς πληρωμών στην Κοινότητα σχετικά με τη σκοπιμότητα και τον τρόπο προσδιορισμού μιας καταληκτικής ημερομηνίας μετάπτωσης όλων των υφιστάμενων πράξεων πληρωμής μεταφοράς πίστωσης και άμεσης χρέωσης σε SEPA μεταφορές πίστωσης και άμεσες χρεώσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε της 29 Σεπτεμβρίου 2009, συγκεντρωτικό κείμενο με της θέσεις και απόψεις που εξέφρασαν οι διάφοροι εμπλεκόμενοι φορείς στην αγορά πληρωμών. Βασικό συμπέρασμα από τη διαδικασία διαβούλευσης, στην οποία συμμετείχε η ΕΕΤ μέσω της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, είναι πως σχεδόν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς στην αγορά πληρωμών θεωρούν σκόπιμο τον καθορισμό μιας καταληκτικής ημερομηνίας μετάπτωσης όλων των υφιστάμενων συναλλαγών πληρωμής μεταφοράς πίστωσης και άμεσης χρέωσης σε SEPA μεταφορές πίστωσης και άμεσες χρεώσεις από τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως καταλληλότερη νομική πράξη παράγωγου κοινοτικού δικαίου για την επίτευξη αυτού του στόχου αξιολογήθηκε η έκδοση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου λόγω της άμεσης, χωρίς καμία άλλη παρέμβαση εκ μέρους των εθνικών αρχών των κρατών μελών, εφαρμογής του.

1.3 Εξελίξεις στο νέο σύστημα πληρωμών TARGET2

- *Νέα μηνύματα SWIFT MT202 COV και MT205 COV – Εκδήλωση ενδιαφέροντος για συμμετοχή σε διατραπεζικές δοκιμές*

Ενόψει της έναρξης εφαρμογής των μηνυμάτων SWIFT MT202 COV και MT205 COV, από την 21^η Νοεμβρίου 2009, οκτώ (8) τράπεζες μέλη της ΕΕΤ εκδήλωσαν ενδιαφέρον συμμετοχής στις διατραπεζικές δοκιμές που πραγματοποιήθηκαν, τον Οκτώβριο του 2009, υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

- *Τρίτη και τέταρτη έκδοση του συστήματος πληρωμών TARGET2*

Στις 23 Νοεμβρίου 2009 άρχισε να εφαρμόζεται η Τρίτη (3.0) έκδοση του συστήματος TARGET2. Ταυτόχρονα, δεδομένης της απόφασης του Ευρωσυστήματος να επικαιροποιεί τις παραμέτρους και τα χαρακτηριστικά του συστήματος TARGET2 σε ετήσια βάση και ειδικότερα κάθε Νοέμβριο, κατά τη διάρκεια του 3^{ου} τριμήνου του 2009 εγκαινιάστηκε ο δεύτερος κύκλος διαβούλευσης της τέταρτης (4.0) έκδοσης του συστήματος TARGET2, το οποίο θα τεθεί σε λειτουργία τη Δευτέρα, 22 Νοεμβρίου 2010. Η διαδικασία διαβούλευσης με τους χρήστες του συστήματος TARGET2 (κυρίως πιστωτικά ιδρύματα σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) θα ολοκληρωθεί το πρώτο εξάμηνο του 2010.

- *Εναλλακτικός τρόπος διασύνδεσης των πιστωτικών ιδρυμάτων με το σύστημα πληρωμών TARGET2*

Από τις αρχές του 2011 θα παρέχεται η δυνατότητα σύνδεσης των πιστωτικών ιδρυμάτων με το σύστημα πληρωμών TARGET2 μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής διασύνδεσης που έχει αναπτύξει η SWIFT και είναι γνωστή με την επωνυμία Alliance Lite. Η ανωτέρω προσφερόμενη, από το 2011, υπηρεσία της SWIFT παρουσιάστηκε ως προτεινόμενη επιχειρηματική λύση στις προτάσεις του κειμένου διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με τη σκοπιμότητα διασύνδεσης των πιστωτικών ιδρυμάτων με το TARGET2 μέσω εφαρμογών διαδικτύου.

Τόσο το TARGET Working Group (TWG), το οποίο λειτουργεί υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, όσο και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα επιφυλάχθηκαν να διερευνήσουν περαιτέρω τις λεπτομέρειες της πρότασης της SWIFT, ειδικά ως της το σκέλος της τιμολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών σε σχέση με την εφαρμογή που ενδεχομένως να αναπτύξει το ευρωσύστημα για το ίδιο θέμα.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1. Συστήματα και μέσα πληρωμών πλην των μετρητών

2.1.1 Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2007/64/EK για τις υπηρεσίες πληρωμών στο ελληνικό δίκαιο

Το 2007 εκδόθηκε η Οδηγία 2007/64/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13^{ης} Νοεμβρίου 2007, «για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των Οδηγιών 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK και 2006/48/EK και την κατάργηση της Οδηγίας 97/5/EK». Η εν λόγω Οδηγία:

- θέτει τους όρους υπό τους οποίους επιτρέπεται στην Κοινότητα η παροχή υπηρεσιών πληρωμών από φορείς παροχής υπηρεσιών πληρωμών,
- καθορίζει τους όρους πρόσβασης των φορέων παροχής υπηρεσιών πληρωμών στα συστήματα πληρωμών,
- καθορίζει τους όρους λειτουργίας και εποπτείας των ιδρυμάτων πληρωμών, τα οποία εντάσσονται στην έννοια των φορέων παροχής υπηρεσιών πληρωμών,
- καθιερώνει συγκεκριμένες υποχρεώσεις διαφάνειας των συμβατικών όρων και πληροφόρησης των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών κατά την παροχή υπηρεσιών πληρωμών, και
- ρυθμίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των φορέων παροχής υπηρεσιών πληρωμών και των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών σχετικά με την παροχή και τη χρήση υπηρεσιών πληρωμών.

Με την Υπουργική Απόφαση αριθμ. 9989/Β504/29.2.2008 συστάθηκε Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή με σκοπό την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2007/64/EK στο ελληνικό δίκαιο. Η νομοπαρασκευαστική επιτροπή, με συμμετοχή εκπροσώπων των πρώην Υπουργείων Οικονομίας/Οικονομικών και Ανάπτυξης, της Τράπεζας της Ελλάδος και της ΕΕΤ ολοκλήρωσε τις εργασίες

της στις 2 Σεπτεμβρίου 2009. Λόγω της προκήρυξης των εθνικών εκλογών στις αρχές Σεπτεμβρίου 2009, το σχέδιο νόμου «Υπηρεσίες πληρωμών και φορείς παροχής υπηρεσιών πληρωμών», απεστάλη στους συναρμόδιους Υπουργούς το Νοέμβριο του 2009.

2.1.2 Ειδική αργία διατραπεζικών συναλλαγών

Το διευρωπαϊκό αυτοματοποιημένο σύστημα ταχείας μεταφοράς κεφαλαίων σε συνεχή χρόνο (σύστημα TARGET2) παρέμεινε κλειστό την 10^η και 13^η Απριλίου 2009, δηλαδή τη Μεγάλη Παρασκευή και τη δεύτερη ημέρα του Πάσχα των Καθολικών /Διαμαρτυρομένων αντίστοιχα. Οι ημέρες αυτές δεν συνέπιπταν με αργίες εντός της Ελληνικής επικράτειας και, συνεπώς, κατά τις εν λόγω ημερομηνίες τα καταστήματα των εγκατεστημένων στη χώρα μας τραπεζών παρέμειναν ανοιχτά.

Η ΕΕΤ, με βάση το άρθρο 11 του ν. 3336/2005 για τον ορισμό ειδικής αργίας των διατραπεζικών συναλλαγών και το σημείο 1 του Προσαρτήματος V (Πρόγραμμα Λειτουργίας) του Παραρτήματος II της Κατευθυντήριας γραμμής ΕΚΤ/2007/2 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 26^{ης} Απριλίου 2007, σχετικά με το Διευρωπαϊκό Αυτοματοποιημένο Σύστημα Ταχείας Μεταφοράς Κεφαλαίων σε Συνεχή Χρόνο ("TARGET2"), ενημέρωσε έγκαιρα, από τα μέσα Μαρτίου, την Τράπεζα της Ελλάδος, την ΔΙΑΣ Α.Ε., τις τράπεζες-μέλη της και το συναλλακτικό κοινό, μέσω δελτίου τύπου. Για το ίδιο θέμα, κατόπιν παρέμβασης της ΕΕΤ, η αρμόδια διεύθυνση του πρώην Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών εξέδωσε εσωτερική εγκύκλιο προς τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες, προκειμένου οι τελευταίες να αποδέχονται επιταγές που θα προσκομίζονταν, στις 10 και 13 Απριλίου 2009, με ημερομηνία έκδοσης την 14^η Απριλίου, λόγω της ειδικής τραπεζικής αργίας.

2.1.3 Πρόοδος υιοθέτησης του EMV chip από τις ελληνικές τράπεζες

Έως την 31η Δεκεμβρίου 2009, οι ελληνικές τράπεζες, βάσει στοιχείων που γνωστοποίησαν στην ΕΕΤ, παρουσίασαν βελτίωση των ποσοστών υιοθέτησης του προτύπου EMV chip, τόσο στις κάρτες πληρωμών όσο και στα τερματικά αποδοχής τους (ATM και POS). Ωστόσο, οι επιδόσεις των ελληνικών τραπεζών εξακολουθούν να υστερούν έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου, όπως καταδεικνύεται από τον Πίνακα 1 κατωτέρω.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

EU country	Date	% of Debit Cards converted to EMV	% of Credit Cards converted to EMV	% of POS converted to EMV	% of ATMs converted to EMV
GR	31.12.2009	31,5%		67%	97%
		20%	49%		
GR	31.12.2008	22%		59%	82%
		13,2%	35,1%		
EU-27	30.09.2009	70%		78%	94%
EU-16	30.09.2009	67%		74%	92%

2.1.4 Διατραπεζική εκπαίδευση 76.000 επιχειρήσεων στη χρήση καρτών και τερματικών POS με EMV chip και PIN

Στις 10 Νοεμβρίου 2008 ξεκίνησε το διατραπεζικό έργο εκπαίδευσης 20.000 επιχειρήσεων σε ολόκληρη την Ελλάδα, καταναμημένο σε δυο φάσεις (Α φάση: αστικά κέντρα και ηπειρωτική Ελλάδα, Β φάση: τουριστικές περιοχές). Το διατραπεζικό έργο, το κόστος του οποίου καλύφθηκε εξ ολοκλήρου από τις τράπεζες-μέλη της ΕΕΤ που αποδέχονται κάρτες πληρωμών για λογαριασμό συμβεβλημένων με αυτές επιχειρήσεων, ολοκληρώθηκε από την ανάδοχο εταιρεία στις αρχές Σεπτεμβρίου 2009 και αφορούσε:

- την αποστολή ενημερωτικών εντύπων σε 55.302 επιχειρήσεις με ετήσιο τζίρο κάτω των 20.000 ευρώ,
- την επιτόπια εκπαίδευση και παράδοση ενημερωτικών εντύπων σε 19.955 επιχειρήσεις με ετήσιο τζίρο άνω των 20.000 ευρώ, και
- την επιτόπια εκπαίδευση 89 αλυσίδων/πολυκαταστημάτων (σε κεντρικό επίπεδο ή στα κατά τόπους καταστήματα) ανάλογα με την επιθυμία και τις ανάγκες κάθε αλυσίδας πολυκαταστήματος.

Η αξιολόγηση του έργου κρίθηκε εξαιρετικά επιτυχής τόσο από τις επιχειρήσεις όσο και από τις τράπεζες μέλη της ΕΕΤ, λαμβάνοντας υπόψη και παλαιότερες, μικρότερης ωστόσο έκτασης, προσπάθειες. Αναλυτικότερα, τα συνολικά αποτελέσματα του εκπαιδευτικού έργου αναλύονται ως ακολούθως:

Εκπαιδεύσεις επιχειρήσεων και ταχυδρομικές αποστολές ΦΑΣΗ Α' και ΦΑΣΗ Β'

• Σύνολο	19.955	
• Επιχείρηση Εξωτερικού	1	
• Διπλοεγγραφές	53	
• Νέο Σύνολο	19.901	100%
• Έγινε Εκπαίδευση	16.726	84,1%
• Δεν υπάρχει POS	110	0,6%
• Δεν βρέθηκε η επιχείρηση	907	4,6%
• Αδύνατη επικοινωνία	366	1,8%
• Έκλεισε	758	3,8%
• Αρνητική επιχείρηση	1.031	5,2%
• Ταχυδρομική αποστολή	3	
• Αλλαγή στοιχείων	1.226	6,2%
• Επιστροφές από ταχυδρομικές αποστολές	55.302 / 2.744	5%

Συνολικές εκπαιδεύσεις επιχειρήσεων ΦΑΣΗ Α' και ΦΑΣΗ Β' (Από λίστα αλυσίδων)

Αποτελέσματα καταχωρημένων επιχειρήσεων ανά Reason Code

• Σύνολο	1.392	100%
• Έγινε Εκπαίδευση	1.310	94,1%
• Δεν υπάρχει POS	9	0,6%
• Δεν βρέθηκε η επιχείρηση	12	0,9%
• Αδύνατη επικοινωνία	11	0,8%
• Έκλεισε	25	1,8%
• Αρνητική επιχείρηση	25	1,8%
• Αλλαγή στοιχείων	10	0,7%

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε, κατά την αξιολόγηση του έργου, στις απαντήσεις των εκπαιδευόμενων επιχειρήσεων στο ερωτηματολόγιο συλλογής ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων όπως, ενδεικτικά, η ενημέρωση όσον αφορά την αποδοχή καρτών, η ευκολία χρήσης και η δυνατότητα αντιμετώπισης προβλημάτων σε συναλλαγές με chip κάρτες, η ευκολία χρήσης EMV τερματικών POS, και ο βαθμός ασφάλειας κατά την χρήση τους.

2.1.5 Διατραπεζικό έργο πιστοποίησης της συμμόρφωσης επιλεγμένων επιχειρήσεων που αποδέχονται συναλλαγές με κάρτες με το διεθνές πρότυπο ασφαλείας “*Payment Card Industry Data Security Standard, PCI DSS*”

Στις αρχές Μαΐου 2009 υπεγράφη η σχετική σύμβαση συνεργασίας μεταξύ της ΕΕΤ και αναδόχου εταιρείας με στόχο την επιδίωξη της πιστοποίησης της συμμόρφωσης επιλεγμένων, σε διατραπεζικό επίπεδο, επιχειρήσεων με το διεθνές πρότυπο ασφαλείας “*Payment Card Industry Data Security Standard*”, version 1.2 (εφεξής PCI DSS v1.2), καθώς και με την κάθε φορά εν ισχύ έκδοσή του. Η διάρκεια της σύμβασης ορίστηκε τριετής και οι επιλεγμένες από τις τράπεζες επιχειρήσεις είναι 131 και έχουν καταταχιστεί σε 4 επίπεδα, σύμφωνα με το πρότυπο ασφαλείας PCI DSS v1.2.

Το αντικείμενο έργου της σύμβασης, στο οποίο συμμετέχουν 20 τράπεζες μέλη της EET οι οποίες εκδίδουν κάρτες πληρωμών ή και αποδέχονται συναλλαγές καρτών, περιλαμβάνει τα ακόλουθα υπό-έργα:

- εκπόνηση ενημερωτικού υλικού,
- παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις,
- μετάφραση ερωτηματολογίων αυτό-αξιολόγησης και παροχή υποστήριξης στις επιχειρήσεις για τη συμπλήρωση των ερωτηματολογίων,
- δημιουργία και διαχείριση πληροφοριακής ιστοσελίδας,
- εντοπισμός, καταγραφή προβλημάτων (GAP ANALYSIS) και παροχή συμβουλών για την εξάλειψη των αδυναμιών στις επιχειρήσεις,
- τριμηνιαίος έλεγχος δικτύου στις επιχειρήσεις,
- ετήσιος επιτόπιος έλεγχος για επιχειρήσεις συγκεκριμένων, βάσει προτύπου, επιπέδων,
- ετήσια σύνταξη της εισήγησης - αίτησης και προετοιμασίας του σχετικού φακέλου κάθε επιχείρησης, και
- έκδοση από την ανάδοχο του έργου εταιρία πιστοποιητικού συμμόρφωσης της επιχείρησης με τις απαιτήσεις του προτύπου.

Αμέσως μετά την υπογραφή της σύμβασης συγκροτήθηκε διατραπεζική ομάδα έργου της EET με σκοπό τη διαρκή στήριξη του έργου και την παρακολούθηση ορθής υλοποίησης της σύμβασης. Τον Ιούλιο του 2009 η Γενική Γραμματεία της EET απέστειλε στους αρμόδιους εκπροσώπους των διατραπεζικά επιλεγμένων επιχειρήσεων επιστολή ενημέρωσης για το έργο πιστοποίησής τους με το διεθνές πρότυπο ασφαλείας PCI DSS, καθώς και σχετικό ενημερωτικό υλικό. Περαιτέρω, στις 15 Σεπτεμβρίου 2009 πραγματοποιήθηκε ενημερωτική για το συγκεκριμένο θέμα ημερίδα στην οποία προσκλήθηκαν όλοι οι εκπρόσωποι των επιχειρήσεων. Ειδικές εκδηλώσεις ενημέρωσης επί των τεχνικών θεμάτων της πιστοποίησης των επιχειρήσεων πραγματοποιήθηκαν στο τέλος Σεπτεμβρίου.

2.1.6 Άμεσες χρεώσεις SEPA

Η έναρξη εφαρμογής των συστημάτων άμεσων χρεώσεων SEPA προς καταναλωτές (Core SDD scheme) και επιχειρήσεις (B2B SDD scheme) ξεκίνησε πανευρωπαϊκά στις 2 Νοεμβρίου 2009. Η Γενική Γραμματεία της EET καθ' όλη τη διάρκεια του 2009:

- παρακολουθούσε και παρενέβαινε συστηματικά, ως εκπρόσωπος των ελληνικών τραπεζών στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών, στις πρωτοβουλίες διαμόρφωσης των συστημάτων άμεσων χρεώσεων SEPA,
- συνέβαλε στην ανάπτυξη και προσαρμογή με τις απαιτήσεις του SEPA του εγχώριου διατραπεζικού συστήματος άμεσων χρεώσεων διαχειριστής του οποίου είναι η ΔΙΑΣ Α.Ε.,
- συντόνισε, εντός του Σεπτεμβρίου 2009, τη διαδικασία προσχώρησης των εγκατεστημένων στη χώρα μας πιστωτικών ιδρυμάτων στα δύο πανευρωπαϊκά συστήματα άμεσων χρεώσεων SEPA, και

- συνέβαλε, παρά την μη ενσωμάτωση της Οδηγίας 2007/64/EK για τις υπηρεσίες πληρωμών στην ελληνική έννομη τάξη, στην μετάπτωση υφιστάμενων εντολών πληρωμής άμεσης χρέωσης σε εντολές πληρωμής άμεσων χρεώσεων που πληρούν όλα τα χαρακτηριστικά μιας SEPA άμεσης χρέωσης, μεταξύ των οποίων – κατόπιν και της σύμφωνης γνώμης των δικαιούχων οργανισμών – της επιστροφής χρημάτων στους οφειλέτες για χρονικό διάστημα έως και οκτώ (8) εβδομάδων μετά την ημερομηνία χρέωσης του λογαριασμού τους.

Συνολικά, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2009, 2605 ευρωπαϊκές τράπεζες (μεταξύ των οποίων εννέα ελληνικές και πέντε υποκαταστήματα αλλοδαπών τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα), από 32 χώρες, είχαν προσχωρήσει στο Core SDD και 2363 (μεταξύ των οποίων επτά ελληνικές και τέσσερα υποκαταστήματα αλλοδαπών τραπεζών που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα) στο B2B SDD.

2.1.7 Μεταφορές πίστωσης SEPA

Είκοσι έναν μήνες μετά την έναρξης εφαρμογής του πανευρωπαϊκού συστήματος μεταφορών πιστώσεων SEPA (SCT) και την προχώρηση σε αυτό 4456 πιστωτικών ιδρυμάτων από 32 ευρωπαϊκές χώρες, οι SEPA μεταφορές πίστωσης αντιστοιχούσαν, τον Οκτώβριο του 2009, στο 4,8% (έναντι 1,7% τον Οκτώβριο του 2008) επί του συνόλου των μεταφορών πιστώσεων που πραγματοποιούνται σε διατραπεζικό επίπεδο, στις οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται οι μεταφορές πιστώσεων μεταξύ της πελατείας του ίδιου πιστωτικού ιδρύματος ή του ομίλου. Η χρήση των SEPA μεταφορών πιστώσεων εξακολουθεί να παρατηρείται κυρίως σε διασυννοριακό επίπεδο. Επιχειρήσεις, δημόσιες υπηρεσίες και καταναλωτές δεν αξιοποιούν προς το παρόν τις SEPA μεταφορές πιστώσεων για σκοπούς διενέργειας πληρωμών σε εγχώριο επίπεδο.

Τέλος, εντός του 2009 ολοκληρώθηκε η διαδικασία προσχώρησης της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) στο SEPA Credit Transfer Scheme του EPC, καθώς και στο εγχώριο διατραπεζικό σύστημα μεταφορών πίστωσης που λειτουργεί υπό την αιγίδα της ΔΙΑΣ Α.Ε., για μεταφορές πίστωσης που πραγματοποιεί η Τράπεζα της Ελλάδος για λογαριασμό της πελατείας της.

2.1.8 Διερεύνηση της πιθανότητας υποχρεωτικής χρήσης του PIN στις συναλλαγές με πιστωτικές κάρτες

Κατά τη διάρκεια του 2009, ξεκίνησε η καταγραφή, ιεράρχηση και εισήγηση των τεχνικών θεμάτων που θα πρέπει να υλοποιηθούν σε διατραπεζικό επίπεδο και οι προτεραιότητες που θα πρέπει να τεθούν, τόσο για θέματα που αφορούν τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, όσο και τους κατόχους καρτών, ώστε να υλοποιηθεί, εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, η υποχρεωτική χρήση του PIN, αντί της υπογραφής, στις συναλλαγές με πιστωτικές κάρτες. Η σχετική επεξεργασία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2010, λαμβάνοντας υπόψη και τις ρυθμίσεις του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού.

2.2 Μετρητά

2.2.1 Βελτίωση της διαχείρισης και διακίνησης μετρητών

Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ ασχολήθηκε με την ανάλυση και καταγραφή των προβλημάτων της ελληνικής αγοράς ως προς τη διακίνηση και διαχείριση των μετρητών και τη διατύπωση εναλλακτικών λύσεων διατραπεζικού χαρακτήρα για τη βελτίωση της διαχείρισης και διακίνησης μετρητών. Στο πλαίσιο των εργασιών αυτών, κατά το χρονικό διάστημα Νοέμβριος 2008 - Φεβρουάριος 2009, αποφασίστηκαν και υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες ενέργειες:

- γραπτή ενημέρωση της Διεύθυνσης Ταμείων της Τράπεζας της Ελλάδος με παρατηρήσεις και προτάσεις των τραπεζών-μελών της ΕΕΤ, οι οποίες είχαν ως στόχο τη βελτίωση και διευκόλυνση των συναλλαγών χρηματικού των πιστωτικών ιδρυμάτων με την Τράπεζα της Ελλάδος,
- αναλυτική καταγραφή, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΕΤΕ), της διαδικασίας επίλυσης των προβλημάτων που παρουσιάζονται στη συνεργασία των υποκαταστημάτων τραπεζών με το Ταμειακό Απόθεμα Τράπεζας Ελλάδος (ΤΑΤΕ) που στεγάζεται σε καταστήματα της ΕΤΕ,
- διερεύνηση, με τη συνεργασία της Τράπεζας της Ελλάδος, της πιθανότητας εφαρμογής του σχήματος διαχείρισης και διακίνησης μετρητών Notes Held to Order (NHTO). Ωστόσο, λόγω του υψηλού δείκτη συνολικού αριθμού υποκαταστημάτων της Τράπεζας της Ελλάδος σε σχέση με τον πληθυσμό της χώρας μας η καταρχήν και επί του παρόντος θέση της Τράπεζας της Ελλάδος ήταν αρνητική.

2.2.2 Παρακολούθηση της εφαρμογής του Πλαισίου Ανακύκλωσης Τραπεζογραμματίων Ευρώ της ΕΚΤ

Τα θέματα που άπτονται του Πλαισίου ανακύκλωσης τραπεζογραμματίων και απασχόλησαν κατά τη διάρκεια του 2009 ήταν κυρίως τεχνικού χαρακτήρα και αφορούσαν τον τρόπο συλλογής στατιστικών στοιχείων και το είδος αυτών, τις υπάρχουσες μηχανές επεξεργασίας των τραπεζών και των εταιρειών που πιθανόν χρησιμοποιούν τέτοιες μηχανές επεξεργασίας για τη διαχείριση του χρηματικού τους, καθώς και πρακτικά κριτήρια καθορισμού των γεωγραφικά απομακρυσμένων καταστημάτων των τραπεζών, τα οποία θα εξαιρούνται από τον έλεγχο των τραπεζογραμματίων με μηχανικά μέσα.

Επίσης, η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ προχώρησε στην καταγραφή ενός πλάνου προσαρμογής, το οποίο υιοθετήθηκε από την Τράπεζα της Ελλάδος και αποσκοπεί στη στήριξη των πιστωτικών ιδρυμάτων για την ανεύρεση του βέλτιστου κατά περίπτωση τρόπου προσαρμογής. Λαμβάνοντας υπόψη τη διαμόρφωση του διατραπεζικού πλάνου προσαρμογής, η Τράπεζα της Ελλάδος ζήτησε από τα πιστωτικά ιδρύματα την υποβολή επιχειρηματικών σχεδίων για την προσαρμογή τους στο Πλαίσιο. Τα πιστωτικά ιδρύματα υπέβαλαν στο πλαίσιο αυτό προς την Τράπεζα της Ελλάδος τα προκαταρκτικά (τον Ιούλιο του 2009 και τα τελικά (το Νοέμβριο του 2009) επιχειρηματικά σχέδια προσαρμογής τους.

2.2.3 Ανάπτυξη κοινού δικτύου ATM εκτός τραπεζικών καταστημάτων (offsite)

Σε συνέχεια σχετικής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΙΑΣ Α.Ε. συγκροτήθηκε διατραπεζική ομάδα εμπειρογνομόνων σε θέματα ATM με τη συμμετοχή της ΕΕΤ, με αντικείμενο την υποστήριξη της ΔΙΑΣ για τη διερεύνηση και ανάλυση των θεμάτων που περιλαμβάνονται στο κείμενο εργασίας «Πλαίσιο ανάπτυξης κοινού δικτύου offsite ATM». Η εισήγηση της ομάδας έργου αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2010, λαμβάνοντας υπόψη και τις ρυθμίσεις του εθνικού δικαίου ανταγωνισμού.

2.3 Ηλεκτρονική τραπεζική

2.3.1 Ηλεκτρονική τιμολόγηση

Σε υλοποίηση αποφάσεων των τραπεζών μελών της ΕΕΤ, η Γενική Γραμματεία ξεκίνησε, το Σεπτέμβριο του 2009, την επεξεργασία προτάσεων για την ανάπτυξη και χρήση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης στη χώρα μας. Στο πλαίσιο των σχετικών εργασιών προτάθηκε ομόφωνα η ανάθεση μελέτης από την ΕΕΤ σε εξειδικευμένη εταιρεία της αγοράς, με αντικείμενο έργου τη μελέτη και εισήγηση ως προς το εάν μπορεί να αναπτυχθεί διατραπεζικό επιχειρηματικό σχήμα ηλεκτρονικής τιμολόγησης, το οποίο αφενός μεν θα είναι κατάλληλο για την ελληνική οικονομία και αφετέρου θα προσφέρει επιχειρηματικές ευκαιρίες στα πιστωτικά ιδρύματα. Σε υλοποίηση της ανωτέρω απόφασης, εντός του 2010 αναμένεται να ολοκληρωθεί η διαδικασία ανάθεσης της μελέτης σκοπιμότητας σε εξειδικευμένη προς το σκοπό αυτό εταιρεία και η ολοκλήρωσή της προς αξιοποίηση από το τραπεζικό σύστημα της χώρας μας.

2.3.2 Λοιπά θέματα ηλεκτρονικής τραπεζικής

Κατά τη διάρκεια του 2009 η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ, επεξεργάστηκε τα ακόλουθα βασικά θέματα ηλεκτρονικής τραπεζικής:

- τις επιπτώσεις των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΚ) 924/2009 για τις διασυνοριακές πληρωμές στην Κοινότητα, ο οποίος άρχισε να εφαρμόζεται από την 1^η Νοεμβρίου 2009,
- τις πρωτοβουλίες που αναπτύσσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών για τη διενέργεια συναλλαγών πληρωμής μέσω εναλλακτικών δικτύων εξυπηρέτησης των πελατών των πιστωτικών ιδρυμάτων (online και mobile payments), καθώς και τη δυνατότητα ηλεκτρονικής εξουσιοδότησης (e-mandate) στο πλαίσιο των συστημάτων SEPA άμεσων χρεώσεων (προς καταναλωτές και επιχειρήσεις),
- το Σχέδιο Δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ηλεκτρονικές υπογραφές και την ηλεκτρονική ταυτοποίηση για τη διευκόλυνση της παροχής διασυνοριακών δημόσιων υπηρεσιών εντός της ενιαίας Ευρωπαϊκής αγοράς, και
- τις επιπτώσεις από μια σειρά διεθνών και κοινοτικών πρωτοβουλιών όπως, ενδεικτικά, τα συμπεράσματα της δεύτερης παγκόσμιας συνόδου κορυφής των παρόχων τηλεπικοινωνιακών δικτύων GSMA, τις πρωτοβουλίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών και τα

αποτελέσματα ερευνών εξειδικευμένων εταιρειών παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών.

2.3.3 Στατιστικά στοιχεία χρήσης εναλλακτικών δικτύων εξυπηρέτησης της πελατείας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Η ΕΕΤ συνέχισε κατά τη διάρκεια του 2009 την τριμηνιαία συγκέντρωση, επεξεργασία και αποστολή στατιστικών στοιχείων χρήσης των εναλλακτικών δικτύων εξυπηρέτησης της πελατείας των πιστωτικών ιδρυμάτων (Internet Banking, PC banking, Mobile Banking και Phone Banking). Τα εν λόγω στατιστικά στοιχεία, ποσοτικού και ποιοτικού χαρακτήρα χρήσης των εναλλακτικών δικτύων, δεν είναι ανακοινώσιμα σε τρίτους, σύμφωνα με σχετική απόφαση των τραπεζών μελών της ΕΕΤ και αξιοποιούνται από το κάθε πιστωτικό ίδρυμα στο πλαίσιο διαμόρφωσης των επιχειρηματικών του αποφάσεων.

2.3.4 Ενημέρωση του συναλλακτικού κοινού σε θέματα ασφάλειας κατά τη διενέργεια συναλλαγών μέσω διαδικτύου

Με αφορμή το γεγονός ότι πελάτες τραπεζών εξακολουθούν να δέχονται παραπλανητικά μηνύματα μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (phishing), η ΕΕΤ εξέδωσε, τον Ιανουάριο του 2009, Δελτίο Τύπου με «*Συστάσεις προς τους χρήστες για ασφαλείς συναλλαγές μέσω διαδικτύου*», το οποίο επαναδημοσιεύτηκε και το Φεβρουάριο του ίδιου έτους. Επίσης, λόγω νέου κρούσματος phishing όπου κάτοχοι πιστωτικών καρτών δέχτηκαν πλαστά μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με τον ψευδή ισχυρισμό ότι η ΕΕΤ και τράπεζες-μέλη της, δήθεν έχουν κάνει σχετική συμφωνία και προσφέρουν στους κατόχους των καρτών δωρεάν έξοδα για κάθε συναλλαγή σε ΑΤΜ ή σε ηλεκτρονικό κατάστημα και επιπλέον 20 ευρώ δώρο, η ΕΕΤ εξέδωσε εκ νέου το Μάρτιο ενημερωτικό Δελτίο Τύπου.

2.4 Πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών

2.4.1 Πρωτοβουλίες για τη μείωση της απάτης στις συναλλαγές με κάρτες

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2009, η αρμόδια διεύθυνση της Τράπεζας της Ελλάδος πραγματοποίησε επιτόπια έρευνα σε εγκατεστημένα στη χώρα μας πιστωτικά ιδρύματα προκειμένου:

- να αξιολογήσει τα μέτρα πρόληψης και καταστολής φαινομένων απάτης με κάρτες που έχουν αναπτύξει, και
- να προτείνει τη λήψη τυχόν συμπληρωματικών μέτρων.

Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ, κατόπιν σχετικής συνεννόησης με την Τράπεζα της Ελλάδος, συντόνισε από κοινού συναντήσεις τραπεζών και Τράπεζας της Ελλάδος προκειμένου να υπάρξουν διευκρινίσεις και βελτιώσεις στις πρωτοβουλίες που θα κληθούν να αναλάβουν, βάσει συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, οι τράπεζες με γνώμονα την περαιτέρω ενίσχυση των μέτρων πρόληψης και καταστολής της απάτης στις συναλλαγές με κάρτες. Επίσης, κατά τη διάρκεια του 2009 πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις της Γενικής Γραμματείας της ΕΕΤ με τους επικεφαλής των εταιρειών που

προμηθεύουν, στα εγκατεστημένα στη χώρα μας πιστωτικά ιδρύματα, ATM και μηχανισμούς anti-skimming με αντικειμενικό σκοπό τη βελτίωση της μεταξύ τους συνεργασίας και της αποτελεσματικότερης αντιμετώπισης φαινομένων απάτης στις ATM. Τα καταγεγραμμένα αποτελέσματα των εν λόγω συναντήσεων μπορούν να αξιοποιηθούν από τις τράπεζες σαν σημείο αναφοράς στις μελλοντικές συζητήσεις, συμφωνίες ή και συμβάσεις που θα συνάψουν με τις εν λόγω εταιρίες/προμηθευτές.

2.4.2 Διατραπεζικό εγχειρίδιο ενημέρωσης των υπαλλήλων των τραπεζών σχετικά με τις τυπολογίες απάτης μέσω παγίδευσης των ATM

Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ επεξεργάστηκε και ολοκλήρωσε διατραπεζικό εγχειρίδιο με τίτλο «*Απάτες σε βάρος των τραπεζών με τη μέθοδο παγίδευσης των ATM*» με στόχο να χρησιμοποιηθεί για την ενημέρωση των υπαλλήλων των τραπεζών και να συμβάλλει στην ορθή αντιμετώπιση περιστατικών απάτης μέσω ATM.

2.4.3 Συνεργασία ΕΕΤ-Ελληνικής Αστυνομίας

Στο πλαίσιο της διαρκούς συνεργασίας της ΕΕΤ και της Ελληνικής Αστυνομίας για θέματα πρόληψης και αντιμετώπισης της απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών έχει αναπτυχθεί ένας ιδιαίτερα χρήσιμος διάυλος επικοινωνίας, ο οποίος αξιοποιήθηκε 38 φορές κατά τη διάρκεια του 2009. Ειδικότερα, όταν συλλαμβάνονται εγκληματικές ομάδες που αντιγράφουν κάρτες, η Αστυνομία κοινοποιεί άμεσα στην ΕΕΤ κατάσταση με τα νούμερα των καρτών που κατάσχονται και η ΕΕΤ, με τη σειρά της, ενημερώνει τα μέλη της με σκοπό την ανάληψη άμεσων δράσεων προστασίας της πελατείας τους.

2.4.4 Συνεργασία ΕΕΤ- ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Σε συνέχεια σχετικής συνεργασίας της Γενικής Γραμματείας της ΕΕΤ με την εταιρία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. και την εταιρία VISA Europe, διευκρινίστηκε ότι τα πιστωτικά ιδρύματα που αξιοποιούν το Σύστημα Καταγγελθεισών Συμβάσεων Επιχειρήσεων της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ δεν θα χρεώνονται από την VISA Europe για την αντίστοιχου περιεχομένου βάση δεδομένων V-MAS της VISA. Ειδικότερα, διευκρινίστηκε ότι σε περίπτωση που κάποιο πιστωτικό ίδρυμα της χώρας μας έχει χρεωθεί από την VISA για τη χρήση του συστήματος V-MAS, θα πρέπει να απευθυνθεί στον Οργανισμό προκειμένου να αντλιογιστούν οι σχετικές χρεώσεις.

2.4.5 Διατραπεζικό έντυπο δήλωσης κοινών σημείων υποκλοπής στοιχείων καρτών

Μέσω των συστημάτων παρακολούθησης συναλλαγών, αλλά και των συστημάτων εγκρίσεων συναλλαγών που χρησιμοποιούνται από τα εγκατεστημένα στη χώρα μας πιστωτικά ιδρύματα εντοπίζονται κοινά σημεία (Common Point of Purchase - CPP) στα οποία πιθανολογείται, σε μεγάλο βαθμό, ότι γίνεται η υποκλοπή στοιχείων των καρτών. Κατά τη διάρκεια του 2009 παρατηρήθηκε αύξηση των αποκαλούμενων «testing sites» στα οποία ελέγχονται, από άγνωστους δράστες, οι πλαστοί αριθμοί καρτών, οι οποίοι έχουν

υποκλαπεί με διάφορους τρόπους για να παραχθούν στη συνέχεια κάρτες «κλώνοι» με σωστά στοιχεία. Οι κάρτες δημιουργούνται προκειμένου να γίνουν εν συνεχεία δόλιες συναλλαγές.

Με αφορμή όλα τα ανωτέρω η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ δημιούργησε μια κοινή φόρμα διαπίστωσης κοινού σημείου (CPP), αλλά και «testing sites». Η δήλωση εντοπισμού θα συμπληρώνεται και αποστέλλεται μεταξύ εξουσιοδοτημένων από κάθε τράπεζα εκπροσώπων για άμεση ενημέρωση και λήψη όλων των απαιτούμενων προληπτικών μέτρων ασφάλειας.

2.4.6 Ενημέρωση των τραπεζών σχετικά με τις εξελίξεις για την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος και συλλογή στατιστικών στοιχείων

Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ ενημερώνει συστηματικά τα μέλη της με το σύνολο του υλικού που έρχεται σε γνώση της από διεθνείς, κοινοτικούς και εθνικούς φορείς και έχει σχέση με την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος στα μέσα και τα συστήματα πληρωμών. Επίσης, σε συνεργασία με τις τράπεζες μέλη της, συνέλεξε, επεξεργάστηκε και απέστειλε:

- αναλυτικές πληροφορίες για το κάθε περιστατικό αντιγραφής καρτών (skimming) που συνέβη στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια του 2009 (μια διαδικασία που ξεκίνησε ήδη από το 2003),
- συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία για τα περιστατικά skimming που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα το 2009,
- συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία από περιστατικά skimming που κοινοποιούνται στην ΕΕΤ και αφορούν ευρωπαϊκές χώρες, και
- χρηματικές απώλειες που είχαν οι τράπεζες από αντιγραφές καρτών στο εξωτερικό και στην Ελλάδα.

2.4.7 Ενημέρωση του συναλλακτικού κοινού αναφορικά με νέα μορφή απάτης μέσω ATM τραπεζών

Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ ενημέρωσε, τον Ιούνιο του 2009, το συναλλακτικό κοινό με δελτίο τύπου για τις νέες μορφές απάτης που παρατηρούνται κατά τη χρήση των καρτών στα ATM των τραπεζών.

2.5. Κατανομή εγγράφων των Δημόσιων αρχών που παραλαμβάνει και προωθεί η ΕΕΤ

Σχετικά με τη διαδικασία κοινοποίησης εγγράφων από Δημόσιες Αρχές προς τις τράπεζες που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια, η ΕΕΤ παραλαμβάνει και προωθεί έγγραφα από τρία Υπουργεία (Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη), καθώς και από ανεξάρτητες αρχές, όπως την Επιτροπή Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και της Χρηματοδότησης της Τρομοκρατίας (γνωστή και ως Επιτροπή του άρθρου 7 ν. 3691/2008) και τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης.

Κατά τη διάρκεια του 2009, η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ διαβίβασε προς τις τράπεζες-μέλη, μη μέλη και συνδεδεμένα μέλη της, καθώς και την εταιρία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε., συνολικά 2079 έγγραφα, εκ των οποίων 1670 προήλθαν από το Υπουργείο Οικονομικών, 129 από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, 81 από το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, 10 από τον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης και 189 από την Επιτροπή του άρθρου 7 ν. 3691/2008. Στο σύνολό τους τα ανωτέρω 2079 έγγραφα διαβιβάστηκαν, κατά πάγια πρακτική, αυθημερόν στις τράπεζες με αποτέλεσμα τη διευκόλυνση τόσο των Δημόσιων Αρχών όσο και των τραπεζών.

Επίσης, κατά τη διάρκεια του 2009 αξιοποιήθηκαν πλήρως:

- το υφιστάμενο σύστημα της ΔΙΑΣ Α.Ε. για την απώλεια τραπεζικών επιταγών (“DIAS STOP PAYMENTS CHEQUES”), καταργώντας τη διαβίβαση εγγράφων, σχετικά με τις απώλειες τραπεζικών επιταγών από την ΕΕΤ, και
- το Σύστημα Ταυτοτήτων-Διαβατηρίων που έχει αναπτύξει η εταιρία ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε. με ταυτόχρονη απεμπλοκή της ΕΕΤ από τη διαδικασία κοινοποίησης εγγράφων σχετικά με τις απώλειες ταυτοτήτων και διαβατηρίων.

Περαιτέρω, η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ ενημέρωσε τα τρία ως άνω Υπουργεία σχετικά με τη διαδικασία κοινοποίησης στις τράπεζες, ζητώντας παράλληλα την οριστική απεμπλοκή της από το σύνολο της διαδικασίας παραλαβής και προώθησής τους. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 14 του ν. 3763/2009, η αρμόδια για την έκδοση καταλογιστικών πράξεων φορολογική αρχή, υποχρεούται να ενημερώνει άμεσα την Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου η τελευταία να ενημερώνει στη συνέχεια τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα.

Δ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

1. Κοινοτικό επίπεδο

Η ΕΕΤ παρακολούθησε συστηματικά τις ρυθμιστικές εξελίξεις που επήλθαν σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στην πρώτη ενότητα του παρόντος σε κοινοτικό επίπεδο, ενημερώνοντας τα μέλη της και συμμετέχοντας στις διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν μέσω ιδίως της εκπροσώπησης της στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία. Βασική μέριμνα της ΕΕΤ αποτέλεσε η αξιολόγηση των επιπτώσεων τόσο των εξελίξεων που έλαβαν χώρα όσο και των εξελίξεων που δρομολογούνται σε ό,τι αφορά τη λειτουργία των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Σχέδιο νόμου «Νομικό καθεστώς λειτουργίας εταιριών ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις»

Η ΕΕΤ υπέβαλε διεξοδικές παρατηρήσεις τόσο ουσιαστικού όσο και νομοτεχνικού περιεχομένου κατά τη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε αναφορικά με το σχέδιο νόμου «Νομικό καθεστώς λειτουργίας εταιριών ενημέρωσης οφειλετών για ληξιπρόθεσμες απαιτήσεις», επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, την ανάγκη:

- πρόβλεψης περί μη αποκλεισμού της παρέμβασης της εταιρίας ενημέρωσης οφειλετών κατά το στάδιο διενέργειας δικαστικών πράξεων και έναρξης αναγκαστικής εκτέλεσης, καθώς δεν αποκλείεται με την παρέμβαση της εταιρίας να καταστεί δυνατή η εξεύρεση λύσεως, ώστε υπό την έγκριση του δανειστή να αποτραπεί η συνέχιση των δικαστικών πράξεων και της αναγκαστικής εκτέλεσης προς όφελος του οφειλέτη,
- πρόβλεψης για τη δυνατότητα της εταιρίας, ανάλογα με το περιεχόμενο της σύμβασής της με το δανειστή, να διαπραγματεύεται το χρόνο, τον τρόπο και τους λοιπούς όρους αποπληρωμής των ληξιπρόθεσμων και απαιτητών δανείων ή λοιπών πιστώσεων,
- διαγραφής διάταξης, σύμφωνα με την οποία η απαγόρευση της είσπραξης οφειλών από τις εταιρίες ενημέρωσης καταλαμβάνει και την εκχώρηση απαιτήσεων υπό μορφή πρακτορείας απαιτήσεων, προκειμένου να αποφευχθεί σύγχυση ως προς το ισχύον καθεστώς για τις εταιρίες πρακτορείας απαιτήσεων, οι οποίες είναι αποκλειστικού σκοπού, διέπονται από ειδικό νομοθετικό πλαίσιο και εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος, και
- διευκρίνισης ως προς το τι θα ισχύει σε περίπτωση άρνησης του οφειλέτη να καταγραφεί η συνομιλία του με την εταιρεία ενημέρωσης.

2.2 Σχέδιο νόμου: «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων»

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά σε όλα τα στάδια διαβούλευσης του σχεδίου νόμου για τη ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων με την υποβολή διεξοδικών παρατηρήσεων, αρκετές από τις οποίες έγιναν δεκτές. Οι παρατηρήσεις της ΕΕΤ επικεντρώθηκαν σε ό,τι αφορά την ουσία των προτεινόμενων ρυθμίσεων στα ακόλουθα:

- διασφάλιση της αποφυγής τυχόν καταχρηστικής άσκησης των δικαιωμάτων που παρέχονται σύμφωνα με το σχέδιο νόμου εκ μέρους καταναλωτών,
- διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος, που αποτελεί την αναγκαία προϋπόθεση για την ομαλοποίηση και τόνωση της αγοράς. Εφόσον δηλαδή προκληθούν προβλήματα στην ίδια την αγορά, όπως για παράδειγμα αναμένεται να συμβεί με τις τιτλοποιήσεις υφιστάμενες και μελλοντικές εάν δεν εξαιρεθούν τα στεγαστικά δάνεια, μια βασική πηγή αναχρηματοδότησης των τραπεζών θα απομειωθεί,
- ανάγκη υποβολής του σχεδίου νόμου στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για γνωμοδότηση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 105 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Απόφασης 98/415/ΕΚ του Συμβουλίου που τις εξειδικεύει,
- ανάγκη εξαίρεσης από το πεδίο εφαρμογής του σχεδίου νόμου των ενυπόθηκων δανείων, ιδίως, στο μέτρο που η υπαγωγή τους δημιουργεί προβλήματα σε ό,τι αφορά τόσο την ομαλή εξέλιξη των υφιστάμενων τιτλοποιήσεων στεγαστικών δανείων όσο και τη δυνατότητα πραγματοποίησης τιτλοποιήσεων στο μέλλον,

- κατάργηση της αόριστης έννοιας της «επαπειλούμενης» αδυναμίας, η οποία λόγω ακριβώς της δυσχέρειας προσδιορισμού της με αντικειμενικά κριτήρια παρέχει ισχυρά κίνητρα στον καταναλωτή για την καταχρηστική υπαγωγή του στις ρυθμίσεις του νόμου και την απαλλαγή από τα χρέη του,
- τροποποίηση των διατάξεων αναφορικά με τους φορείς που θα έχουν αρμοδιότητα για τη χορήγηση βεβαίωσης αποτυχίας προσπάθειας εξωδικαστικού συμβιβασμού, ώστε να είναι συγκεκριμένοι οι εν λόγω φορείς και να καθορίζονται τα εχέγγυα που θα διασφαλίζουν ότι τα πρόσωπα αυτά θα διαθέτουν αφενός μεν την απαιτούμενη τεχνογνωσία και αφετέρου την αμεροληψία που απαιτείται για το ρόλο που καλούνται να επιτελέσουν μέσω της εν λόγω διάταξης,
- καθορισμό ως ελάχιστου ποσοστού των ρυθμιζόμενων οφειλών του 20% της συνολικής οφειλής και όχι του 10% που προβλέπεται στο σχέδιο νόμου,
- υποχρεωτική έκδοση των υποδειγμάτων που θα χρησιμοποιούνται σε ό,τι αφορά το στάδιο του εξωδικαστικού συμβιβασμού,
- εξαίρεση από την απαλλαγή για χρέη που ανέλαβε ο οφειλέτης το τελευταίο εξάμηνο πριν από την υποβολή της αίτησης ρύθμισης, και
- καθιέρωση διάταξης, σύμφωνα με την οποία, προς αποφυγή καταχρήσεων, απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου μπορεί να γίνει μόνο μία φορά.

2.3 Σχέδιο Κοινής Υπουργικής Απόφασης για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης

Η ΕΕΤ συμμετείχε στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή για την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ στο ελληνικό δίκαιο αναφορικά με τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης και υπέβαλε διεξοδικές παρατηρήσεις επί του σχεδίου της Κοινής Υπουργικής Απόφασης που τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση, αρκετές από τις οποίες έγιναν δεκτές. Ειδικότερα, η ΕΕΤ εστίασε στα ακόλουθα ζητήματα:

- την ανάγκη συγκεκριμενοποίησης της διάταξης του άρθρου 8, σύμφωνα με την οποία εάν ο πιστωτικός φορέας παραβιάσει τις υποχρεώσεις του για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του καταναλωτή, ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να ζητήσει αποκατάσταση της ζημίας του,
- την τροποποίηση της διάταξης αναφορικά με τις συνδεδεμένες συμβάσεις πίστωσης, ώστε να αποτυπώνεται ρητά ότι για να μπορεί ο καταναλωτής να στραφεί κατά του πιστωτικού φορέα, θα πρέπει πρώτα να έχει στραφεί δικαστικά κατά του προμηθευτή και να μην έχει ικανοποιηθεί,
- τη συγκεκριμενοποίηση της διάταξης αναφορικά με τις προϋποθέσεις που πρέπει να συντρέχουν ώστε να μην χωρεί αξίωση αποζημίωσης του πιστωτικού φορέα σε περίπτωση πρόωρης εξόφλησης της πίστωσης εκ μέρους του καταναλωτή,

- την τροποποίηση των διατάξεων αναφορικά τόσο με τις προβλεπόμενες ένομες συνέπειες ιδιωτικού δικαίου όσο και τις διοικητικές κυρώσεις, και
- την παράταση της έναρξης ισχύος των νέων διατάξεων για την 1^η Σεπτεμβρίου 2010 με γνώμονα την ομαλή και έγκαιρη προσαρμογή των πιστωτικών ιδρυμάτων στις νέες υποχρεώσεις που καθιερώνονται με την Κοινή Υπουργική Απόφαση.

2.4 Κοινές αρχές για τη μεταφορά τραπεζικών λογαριασμών

Οι κοινές αρχές για τη μεταφορά τραπεζικών λογαριασμών, η εφαρμογή των οποίων ξεκίνησε την 1^η Νοεμβρίου 2009, υιοθετήθηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο της αυτορρύθμισης του τραπεζικού κλάδου και αποσκοπούν στη διευκόλυνση των καταναλωτών που επιθυμούν να μεταφέρουν τον τραπεζικό τους λογαριασμό από ένα πιστωτικό ίδρυμα σε ένα άλλο. Η δυνατότητα μεταφοράς τραπεζικού λογαριασμού αφορά τρεχούμενους λογαριασμούς και επαναλαμβανόμενες άμεσες χρεώσεις, πάγιες εντολές για μεταφορά πιστώσεων και επαναλαμβανόμενες μεταφορές εισερχόμενων μεταφορών πιστώσεων που συνδέονται με τους λογαριασμούς αυτούς. Τόσο το «νέο» όσο και το «παλαιό» πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να διευκολύνουν τους καταναλωτές σε όλες τις απαραίτητες διευθετήσεις που αποτελούν μέρος της διαδικασίας.

Η ΕΕΤ συντόνισε επιτυχώς την προσχώρηση των πιστωτικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στις κοινές αρχές, βρίσκεται σε διάλογο με τις ενώσεις καταναλωτών σε ό,τι αφορά ζητήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή τους και παρακολουθεί την εφαρμογή τους.

Ε. Νομικά – Φορολογικά θέματα

1. Εθνικό επίπεδο

1.1 Σχέδιο νόμου: «Ρύθμιση οφειλών επιχειρήσεων και επαγγελματιών προς τα πιστωτικά ιδρύματα και προστασία των οικονομικών δεδομένων των καταναλωτών»

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά στη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε αναφορικά με το σχέδιο νόμου για τη ρύθμιση οφειλών επιχειρήσεων και επαγγελματιών προς τα πιστωτικά ιδρύματα και την προστασία των οικονομικών δεδομένων των καταναλωτών. Οι παρατηρήσεις που υπέβαλε σχετικά επικεντρώθηκαν στα ακόλουθα:

- **Ανάγκη εκπόνησης μελέτης επιπτώσεων** στο μέτρο που οι επιπτώσεις του σχεδίου νόμου σε ό,τι αφορά τη μείωση της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων, τις επιπτώσεις στα τιτλοποιημένα επιχειρηματικά δάνεια (καθώς δεν θα καταβάλλονται για μεγάλο χρονικό διάστημα παρά μόνον τόκοι), και την αύξηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων, αναμενόταν να είναι σημαντικές τόσο λόγω του ύψους των χρεών που αφορούσε το σχέδιο νόμου όσο και λόγω του ιδιαίτερα μεγάλου εύρους των οφειλών που ενέπιπταν στις προτεινόμενες ρυθμίσεις (συμπερίληψη ακόμη και ενήμερων οφειλών).

- **Λήψη μέριμνας** σε ό,τι αφορά την αποφυγή ενθάρρυνσης της μη αποπληρωμής των οφειλών των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών εφόσον δεν υπάρχει πράγματι ανάγκη, τη διασφάλιση του εξαιρετικού χαρακτήρα των διατάξεων του σχεδίου νόμου και τη διασφάλιση της χρήσης τους από επιχειρήσεις που είναι εν γένει βιώσιμες, αλλά αντιμετωπίζουν δυσχέρειες λόγω της κρίσης. Στο πλαίσιο αυτό, επισημάνθηκε, μεταξύ άλλων, ότι δεν είναι κατανοητή η συμπερίληψη στο σχέδιο νόμου ενήμερων οφειλών από επιχειρήσεις, καθότι είναι κανονικά εξυπηρετούμενες οφειλές. Η ρύθμισή τους δεν είναι συνεπώς συμβατή με τον εξαιρετικό χαρακτήρα των προτεινόμενων διατάξεων και για τον λόγο αυτό προτάθηκε η απάλειψη των ενήμερων οφειλών από το πεδίο εφαρμογής του σχεδίου νόμου.
- **Υποχρέωση υποβολής του υπό εκπόνηση νομοσχεδίου στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για γνωμοδότηση**, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 105 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Απόφασης 98/415/EΚ του Συμβουλίου που τις εξειδικεύει, καθώς τόσο αυτοτελώς όσο και σωρευτικά με το σχέδιο νόμου για τη ρύθμιση των χρεών υπερχρεωμένων καταναλωτών θα έχει ουσιώδη επίδραση στην προληπτική εποπτεία των ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων, η παρακολούθηση της οποίας εμπίπτει στα καθήκοντα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 105 της Συνθήκης.
- **Αποφυγή προσχηματικής προσφυγής στις διατάξεις του σχεδίου νόμου**, που θα μπορούσε να διασφαλιστεί με την καθιέρωση πρόβλεψης ότι δεν απαγορεύονται τα ασφαλιστικά μέτρα για τη διασφάλιση των απαιτήσεων καθ' όλων των ενεχομένων, καθώς επίσης και τη ρητή πρόβλεψη ότι απαγορεύεται στους ενεχόμενους, από την κατάθεση του σχεδίου νόμου προς ψήφιση έως και το πέρας της ρύθμισης στην οποία ζητούν να υπαχθούν (ύποπτη περίοδος), η εκποίηση ή η απαλλοτρίωση, εν όλω ή εν μέρει, περιουσιακών τους στοιχείων ή η με οποιονδήποτε τρόπο επιβάρυνσή τους με προσημειώσεις ή υποθήκες υπέρ τρίτων.

1.2 Επιτροπή Ανταγωνισμού

1.2.1 Υπόθεση Stop Cartel

Η αστική εταιρεία με την επωνυμία «*Ένωση θυμάτων καρτέλ και μονοπωλίων*» με διακριτικό τίτλο «*STOP CARTEL (ΣΤΟΠ ΚΑΡΤΕΛ)*» υπέβαλε αίτηση στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, για αυτεπάγγελτη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατά της ΕΕΤ και των μελών της για παραβάσεις των διατάξεων των άρθρων 1, 2 και 2^α του ν. 703/1977 και 81 και 82 της ΣυνθΕΚ. Η ΕΕΤ παραστάθηκε κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στην Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού υποβάλλοντας ενστάσεις τόσο κατά τη συζήτηση, όσο και στο σχετικό υπόμνημα. Η αίτηση της «*STOP CARTEL*» συζητήθηκε την 6^η Φεβρουαρίου 2009, κατόπιν αναβολής της αρχικής συζήτησης την 22α Ιανουαρίου 2009 και απορρίφθηκε από την Ολομέλεια της Επιτροπής Ανταγωνισμού ως μη νόμιμη ελλείψει ενεργητικής νομιμοποίησης.

1.2.2 Υπόθεση DIASDEBIT, DIASATM και DIASTRANSFER

Στο πλαίσιο της απόφασης 408/V/2008 της Ολομελείας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με την οποία τέθηκε τέλος στην αυτεπάγγελτη έρευνα αναφορικά με τις διατραπεζικές προμήθειες DIASDEBIT, DIASTRANSFER και DIASATM και στην περαιτέρω διερεύνηση της υπ' αριθμ. 4680/8.8.2007 εισήγησης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, απεστάλη σχετική ενημερωτική επιστολή στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, για την τροποποίηση του καταστατικού της ΕΕΤ σύμφωνα με τις αναληφθείσες δεσμεύσεις.

1.3 ΟΤΟΕ

1.3.1 Η Διαιτητική Απόφαση 39/2008

Η ΟΤΟΕ απέστειλε, την 11-1-2008, σε πενήντα έξι (56) τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα, πρόσκληση για διαπραγματεύσεις για την κατάρτιση κλαδικής συλλογικής σύμβασης εργασίας έτους 2008. Επειδή δεν ανταποκρίθηκαν στην ως άνω πρόσκλησή οι τράπεζες που εκπροσωπούν το 70% των εργαζομένων, την 20-5-2008, η ΟΤΟΕ προσκάλεσε την ΕΕΤ, ως εργοδοτική οργάνωση, σε διαπραγματεύσεις για την κατάρτιση κλαδικής σύμβασης εργασίας. Η πρόσκληση απευθυνόταν και στον ΣΕΒ και στην Ένωση Συνεταιριστικών Τραπεζών. Η ΕΕΤ αρνήθηκε και επισήμανε την αναρμοδιότητά της και το μη νόμιμο της συμμετοχής της σε μια τέτοια διαδικασία.

Στη συνέχεια, η ΟΤΟΕ υπέβαλε αίτηση στον Οργανισμό Μεσολάβησης και Διαιτησίας (ΟΜΕΔ) για υπαγωγή της δήθεν συλλογικής διαφοράς στη διαδικασία της μεσολάβησης. Στη συνέχεια κινήθηκε η διαδικασία ανάδειξης διαιτητή. Η ΕΕΤ και οι τράπεζες κατέθεσαν την 3-9-2008 αίτηση ασφαλιστικών μέτρων με αίτημα την αναστολή της διαδικασίας λήψης διαιτητικής απόφασης μέχρι την εκδίκαση της αγωγής της ΕΕΤ και των τραπεζών, για την αναγνώριση της ακυρότητας της διαδικασίας. Στην αίτηση ασφαλιστικών μέτρων περιλήφθηκε και αίτημα για λήψη προσωρινής διαταγής για την αναστολή της διαδικασίας μέχρι την συζήτηση των ασφαλιστικών μέτρων στο ακροατήριο. Το αίτημα για προσωρινή διαταγή απερρίφθη και η συζήτηση των ασφαλιστικών μέτρων προσδιορίστηκε για την 29-9-2008, η οποία κατέστη άνευ αντικειμένου και ματαιώθηκε, αφού την 12-9-2008 εκδόθηκε η Διαιτητική Απόφαση 39/2008.

1.3.2 Αγωγές της ΕΕΤ και τραπεζών μελών της κατά της ΟΤΟΕ

Την 9-10-2008 η ΕΕΤ και οι τράπεζες υπέβαλαν αγωγές κατά της ΟΤΟΕ, του ΟΜΕΔ και του προέδρου του, καθώς και κατά του μεσολαβητή και του διαιτητή, με αίτημα την αναγνώριση της ακυρότητας της διαιτητικής απόφασης και της όλης διαδικασίας. Οι αγωγές κατατέθηκαν με αίτημα προσδιορισμού συζήτησης κατά προτίμηση, λόγω της σπουδαιότητάς τους. Το αίτημα έγινε δεκτό, καθώς προσδιορίστηκαν να συζητηθούν την 25-11-2008. Την 25-11-2008 αναβλήθηκε η συζήτηση των αγωγών λόγω παρέλευσης του ωραρίου για την 6-3-2009. Την 6-3-2009 η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ) κατέθεσε κύρια παρέμβαση υπέρ της ΟΤΟΕ, η συζήτηση της οποίας προσδιορίστηκε για την 12-2-2010. Κατόπιν αυτού υποβλήθηκε αίτημα για αναβολή της συζήτησης της υπόθεσης, ώστε να συζητηθεί με την κύρια

παρέμβαση της ΓΣΕΕ. Το αίτημα έγινε δεκτό και οι αγωγές επρόκειτο να συζητηθούν την 12-2-2010, όποτε και ματαιώθηκαν.

1.3.3 Διαιτητική Απόφαση 37/2009

Την 4-6-2009 η ΟΤΟΕ απέστειλε πρόσκληση προς την ΕΕΤ, τον ΣΕΒ και την ΕΣΤΕ για την έναρξη διαπραγματεύσεων για την κατάρτιση κλαδικής συλλογικής σύμβασης εργασίας για το έτος 2009. Η ΕΕΤ απάντησε αρνητικά επισημαίνοντας την αναρμοδιότητά της και την εκκρεμοδικία που έχει δημιουργηθεί. Την 22-6-2009, η ΟΤΟΕ υπέβαλε αίτηση στον Οργανισμό Μεσολάβησης και Διαιτησίας (ΟΜΕΔ) για υπαγωγή της δήθεν συλλογικής διαφοράς στην διαδικασία της μεσολάβησης.

Η ΕΕΤ και οι τράπεζες κατέθεσαν αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων, με αίτημα την αναστολή της διαδικασίας μέχρι την επίλυση του νομικού ζητήματος με την έκδοση απόφασης από το αρμόδιο δικαστήριο επί των αγωγών που υπέβαλαν η ΕΕΤ και οι τράπεζες. Οι αιτήσεις αυτές συζητήθηκαν την 20-08-2009. Στη συνέχεια κινήθηκε η διαδικασία της διαιτησίας και εξεδόθη η υπ' αριθ. 37/2009 Διαιτητική Απόφαση. Οι αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων απερρίφθησαν από την υπ' αριθ. 9798/2009 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία δημοσιεύθηκε την 3-12-2009. Δεν ασκήθηκαν αγωγές για την αναγνώριση της ακυρότητας της ως άνω Διαιτητικής Απόφασης.

1.3.4 Παρέμβαση του Υπουργού Εργασίας

Την 18-11-2009 εκδηλώθηκε παρέμβαση του Υπουργού Εργασίας με σχετική πρόσκλησή του για την πραγματοποίηση σύσκεψης, η οποία προσδιορίστηκε αρχικά για την 4-12-2009 και τελικά πραγματοποιήθηκε την 17-12-2009, μεταξύ εκπροσώπων των Τραπεζών, της ΟΤΟΕ και του Υπουργού Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης κ. Ανδρέα Λοβέρδου για την αναζήτηση λύσης για την αποκατάσταση του διαλόγου. Οι εκπρόσωποι των Τραπεζών ανέφεραν ότι είναι πρόθυμοι να ανταποκριθούν στην έναρξη διαπραγματεύσεων με την εξουσιοδότηση εκπροσώπων που καλύπτουν το 70% του κλάδου σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 3 του ν.1876/1990, καθώς η ΕΕΤ δεν αποτελεί εργοδοτική οργάνωση και δήλωσαν ότι θα αποστείλουν τις προτάσεις τους μέχρι 29-12-2009. Πράγματι την 29-12-2009 ο πρόεδρος της ΕΕΤ κ. Βασίλειος Ράπανος υπό την ιδιότητα του Προέδρου της Εθνικής Τράπεζας απέστειλε σχετική επιστολή στον Υπουργό Εργασίας στην οποία περιλαμβάνεται πρόταση τροποποίησης της παραγράφου 4 του άρθρου 3 του ν. 1876/1990, ώστε να ικανοποιείται το αίτημα της ΟΤΟΕ για θεσμική διασφάλιση του διαλόγου. Το Φεβρουάριο του 2010 συντάχθηκε πρακτικό συμφωνίας και σχέδιο πρότασης νόμου, το οποίο υπογράφηκε από την ΟΤΟΕ και τις τράπεζες και υποβλήθηκε στο Υπουργείο Εργασίας.

1.4 Ζητήματα εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 50 του ν. 3772/2009, με την οποία αντικαταστάθηκε η παρ. 1 του άρθρου 495 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

Με το άρθρο 50 του ν. 3772/2009 αντικαταστάθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 495 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, που αφορά την άσκηση ένδικων μέσων. Η διάταξη αυτή θεσμοθετούσε τη δυνατότητα άσκησης ένδικου μέσου

με κατάθεση του δικογράφου, όχι μόνο στη γραμματεία του δικαστηρίου που έχει εκδώσει την προσβαλλομένη απόφαση, αλλά και στο γραμματέα του ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου κατοικεί ή διαμένει προσωρινά ο δικαιούμενος. Με τη διάταξη αυτή καθίστατο πρακτικά αδύνατη η εκτέλεση οριστικής δικαστικής απόφασης, εφόσον προαπαιτούμενο αυτής είναι η ύπαρξη πιστοποιητικού τελεσιδικίας. Για να μπορούσε να εκδοθεί, όμως, πλέον τέτοιο πιστοποιητικό, ο επισπεύδων διάδικος έπρεπε να απευθυνθεί σε όλα τα ειρηνοδικεία της χώρας για να διαπιστώσει εάν έχει ασκηθεί ένδικο μέσο. Κατόπιν των ανωτέρω, η ΕΕΤ απέστειλε σχετική πρόταση στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Η ως άνω διάταξη αντικαταστάθηκε από τα άρθρα 22 και 23 του ν. 3811/2009.

1.5 Λοιπά νομικά θέματα

Κατά τη διάρκεια του 2009, η ΕΕΤ παρακολούθησε και επεξεργάστηκε και τα ακόλουθα νομικά θέματα:

- αίτηση ακυρώσεως στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά της απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης Ζ1-798/2008 με θέμα *«Απαγόρευση αναγραφής Γενικών Όρων Συναλλαγών που έχουν κριθεί καταχρηστικοί με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις»*,
- σχέδιο νόμου *«Αναθεώρηση Διατάξεων ν. 703/1977 περί Ανταγωνισμού»*,
- σχέδιο νόμου *«Διασυννοριακές Συγχωνεύσεις Κεφαλαιουχικών Εταιρειών»*,
- ζητήματα διαδικασιών παροχής εγγυήσεων από το Ταμείο Εγγυοδοσίας Μικρών και Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων,
- ζητήματα είσπραξης εργοδοτικών εισφορών ΙΚΑ και συνεισπραττόμενων εισφορών του ΟΑΕΔ,
- παρουσίαση των προϋποθέσεων και όρων επεξεργασίας των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς των αρχείων της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ και της διάθεσής τους στις τράπεζες,
- αιτήματα παροχής στοιχείων καταθετικών λογαριασμών και τραπεζικό απόρρητο,
- σφράγιση μεταχρονολογημένων και ενεχυριασμένων επιταγών, και
- σχέδιο νόμου αναφορικά με την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2007/36/ΕΚ σχετικά με την άσκηση ορισμένων δικαιωμάτων από μετόχους εισηγμένων εταιρειών.

1.6 Επιτροπή για θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου

Η επιτροπή για θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου της ΕΕΤ συνέχισε την επεξεργασία θεμάτων που εξετάζει η Επιτροπή Τραπεζικής Τεχνικής και Πρακτικής του ΔΕΕ. Ασχολήθηκε ιδίως με το σχέδιο των αναθεωρημένων ομοίμορφων κανόνων για τις εγγυητικές επιστολές σε πρώτη ζήτηση (URDG).

1.7 Φορολογικά Θέματα

Κατά τη διάρκεια του 2009 συνεχίστηκε με εντατικούς ρυθμούς η συνεργασία του Υπουργείου Οικονομικών με την ΕΕΤ για τα εξής κυρίως θέματα:

- απόδοση φόρου επί των τόκων ομολόγων ελληνικού δημοσίου (ημεδαπά ομόλογα),
- κανόνες τεκμηρίωσης τιμών ενδοομιλιακών συναλλαγών σύμφωνα με το ν. 3728/2008 (έγινε επίσης επεξεργασία της ερμηνευτικής εγκυκλίου που εκδόθηκε για το ίδιο θέμα σύμφωνα με το άρθρο 26 ν. 3728/2008 και την Απόφαση Α2-8092/31.12.2008 του Υπουργού Ανάπτυξης),
- τροποποίηση της 6^{ης} Οδηγίας για το ΦΠΑ,
- σχέδιο νόμου για την ενίσχυση της διαφάνειας του Κρατικού Προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις,
- σχέδιο νόμου αναφορικά με το σύστημα αϋλων τίτλων, κεφαλαιαγορά, φορολογικά θέματα και άλλες διατάξεις,
- επεξεργασία του ν. 3697/2008 για την ενίσχυση της διαφάνειας και ιδίως του άρθρου 18 περί φορολόγησης των μερισμάτων και λοιπών εισοδημάτων, και
- προσχέδιο νόμου «*Ενίσχυση Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εισφορά Κοινωνικής Ευθύνης των μεγάλων επιχειρήσεων και της μεγάλης ακίνητης περιουσίας*».

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα κυριότερα θέματα που απασχόλησαν την ΕΕΤ ήταν ιδίως τα ακόλουθα:

- ΦΠΑ στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες,
- Οδηγία για τη φορολόγηση των αποταμιεύσεων,
- δημιουργία κοινής ενοποιημένης φορολογικής βάσης (Common Consolidated Tax Base), και
- φορολόγηση των υπηρεσιών επί τίτλων (Securities Services).

1.8 Λοιπές Δίκες ΕΕΤ - Πρόσθετη παρέμβαση υπέρ της Millennium Bank

Η Millennium Bank υπέβαλε την 19-12-2006, προς το Υποθηκοφυλακείο Καλλιθέας, αίτηση για την εγγραφή προσημείωσης υποθήκης. Η Υποθηκοφύλακας Καλλιθέας αρνήθηκε την εγγραφή της εν λόγω προσημείωσης υποθήκης με καταβολή δικαιώματος παγίου ποσού ευρώ εκατό (€100), παρότι επρόκειτο για εξασφάλιση ομολογιακού δανείου και απέρριψε αυθημερόν κατ' άρθρο 13 του β.δ. 533/1963 την ως άνω αίτηση. Η Millennium Bank άσκησε την κατ' άρθρο 791 ΚΠολΔ αίτηση, με την οποία ζητούσε την εγγραφή της ως άνω προσημείωσης υποθήκης. Επί της αίτησης αυτής εκδόθηκε η απόφαση 3688/2007 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, η οποία έκανε δεκτή την ως άνω αίτηση και διέταξε την Υποθηκοφύλακα Καλλιθέας να προβεί στην εγγραφή στα οικεία βιβλία υποθηκών. Κατά της απόφασης αυτής και κατά της ως άνω τράπεζας η Υποθηκοφύλακας Καλλιθέας, άσκησε τριτανακοπή, ενώ ασκήθηκε και η πρόσθετη παρέμβαση του Δημοσίου υπέρ της

Υποθηκοφύλακος. Κατόπιν αυτού και αφενός για να αποκρουσθεί η παρέμβαση του Δημοσίου και αφετέρου για την υποβοήθηση της απόκρουσης της τριτανακοπής της Υποθηκοφύλακος Καλλιθέας, η ΕΕΤ παρενέβη υπέρ της Millennium Bank κατά τη συζήτηση της υπόθεσης την 27-1-2009.

Επί της υπόθεσης εκδόθηκε η υπ' αριθ. 4600/2009 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών με την οποία απορρίφθηκε η Τριτανακοπή και οι παρεμβάσεις Δημοσίου και ΕΕΤ.

ΣΤ. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και φυσική ασφάλεια

1. Διεθνές και κοινοτικό επίπεδο

Κατά τη διάρκεια του 2009 έλαβαν χώρα αρκετές διεθνείς και κοινοτικές εξελίξεις για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η ΕΕΤ παρακολούθησε στενά τις εν λόγω εξελίξεις ενημερώνοντας τα μέλη της και συμμετέχοντας στις σχετικές διαβουλεύσεις ιδίως μέσω της συμμετοχής της στην Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία. Τα βασικότερα διεθνή και ευρωπαϊκά θέματα που απασχόλησαν το ελληνικό τραπεζικό σύστημα ήταν τα ακόλουθα:

- Η έναρξη της διαδικασίας διαβούλευσης από την Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) σχετικά με την καταπολέμηση της χρηματοδότησης όπλων μαζικής καταστροφής (*proliferation financing*), η οποία, μετά την ολοκλήρωσή της, αναμένεται να αποτυπωθεί σε Σύσταση της FATF, καθώς και για την πιθανή αναθεώρηση της Σύστασης υπ. αριθμ. 9 της FATF η οποία αφορά τις προϋποθέσεις εφαρμογής της δέουσας επιμέλειας από τρίτα μέρη.
- Η δημοσίευση του τελικού κειμένου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία με τίτλο *“Due diligence and transparency regarding cover payment messages related to cross-border wire transfers, May 2009”*. Το εν λόγω κείμενο τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση η οποία και ολοκληρώθηκε στις 16 Σεπτεμβρίου 2008. Σε συνέχεια των συστάσεων που περιλαμβάνονταν στο κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας, η εταιρεία SWIFT ανέπτυξε και έθεσε σε εφαρμογή από το Νοέμβριο του 2009 νέους τύπους μηνυμάτων διασυνοριακής μεταφοράς κεφαλαίων προκειμένου να εξασφαλιστεί η ταυτοποίηση του πληρωτή μιας διασυνοριακής μεταφοράς κεφαλαίων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ειδική Σύσταση αριθμ. VII της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF).
- Η δημοσίευση της τελικής έκθεσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο *“Study on Best practices in vertical relations between the Financial Intelligence Unit and (1) law enforcement services and (2) Money Laundering and Terrorist Financing Reporting entities with a view to indicating effective models for feedback on follow-up to and effectiveness of suspicious transaction reports”*. Στην έκθεση περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και στοιχεία που αφορούν την Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες της χώρας μας (γνωστή και ως επιτροπή του άρθρου 7 του νόμου 3691/2008), καθώς και βέλτιστες πρακτικές που

ακολουθούνται από τις αντίστοιχες επιτροπές στα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η έκθεση στηρίχθηκε σε απαντήσεις επί συγκεκριμένων ερωτηματολογίων τα οποία απηύθυνε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε πιστωτικά ιδρύματα, σε εθνικές επιτροπές καταπολέμησης του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και σε λοιπές αρμόδιες αρχές, ήδη από τον Απρίλιο του 2008.

- Η δημοσίευση έρευνας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη συμμόρφωση των χρηματοπιστωτικών ομίλων με τις σχετικές προβλέψεις της Οδηγίας 2005/60/EK (*“Survey on compliance at group level with Directive 2005/60/EC (AML Directive) by credit/financial institutions”*). Στόχος της έρευνας ήταν ο εντοπισμός και η καταγραφή προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα στο πλαίσιο των υποχρεώσεών τους να συμμορφωθούν, σε επίπεδο ομίλου, με τις προβλέψεις της Οδηγίας 2005/60/EK. Στην έρευνα της Επιτροπής είχαν συμμετάσχει αρκετές τράπεζες μέλη της ΕΕΤ απαντώντας στις 14 ερωτήσεις του σχετικού ερωτηματολογίου.
- Η δημοσίευση του εγχειριδίου των επιτροπών του Επιπέδου 3 (CEBS, CESR και CEIOPS) με τίτλο *“Compendium Paper on the supervisory implementation practices across EU Member States of the Third Money Laundering Directive”*. Στο εν λόγω κείμενο γίνεται μια συνολική παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο οι αρμόδιες εποπτικές αρχές του κάθε κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν πρακτικά υιοθετήσει ορισμένες από τις βασικότερες διατάξεις της Οδηγίας 2005/60/EK σε ότι αφορά:
 - (α) τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας σε επίπεδο χρηματοπιστωτικού ομίλου,
 - (β) την άσκηση δέουσας επιμέλειας από τρίτα μέρη,
 - (γ) την εφαρμογή ισότιμου καθεστώτος από τρίτες χώρες (εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης),
 - (δ) τη διαχείριση κινδύνων σε επίπεδο χρηματοπιστωτικών ομίλων,
 - (ε) την εποπτεία θυγατρικών και υποκαταστημάτων αλλοδαπών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, και
 - (στ) τις απαιτήσεις ταυτοποίησης της πελατείας και τις διαδικασίες/έγγραφα πιστοποίησης των απαιτούμενων στοιχείων ταυτοποίησης.Όπως προκύπτει από το κείμενο των επιτροπών του Επιπέδου 3 η αντιμετώπιση των αρμόδιων εποπτικών αρχών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι πάντοτε και για όλα τα θέματα ίδια κάτι που προφανώς οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο δεν είναι ενιαίο, έστω και εάν την τελευταία δεκαετία έχει ομογενοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό.
- Η συμπλήρωση της ετήσιας έκθεσης της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας (ΕΤΟ) σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο των ευρωπαϊκών χωρών για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (*“EBF Anti Money Laundering Report, 2009”*). Στην έκθεση της ΕΤΟ υπάρχουν αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις εθνικές νομοθεσίες 26 ευρωπαϊκών

χωρών, εκ των οποίων 23 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη θεματική που αφορά την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η εν λόγω έκθεση επικαιροποιείται σε διετή βάση από την ΕΤΟ.

- Η 17^η ετήσια έκθεση της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας με τίτλο “*Bank robberies and other raid types*”, η οποία δημοσιεύτηκε τον Ιούλιο του 2009 και περιέχει με στατιστικά στοιχεία των ληστειών σε τραπεζικά καταστήματα, ΑΤΜ και χρηματοποστολές από 34 χώρες και για το χρονικό διάστημα από 1^η Ιανουαρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2008. Το περιεχόμενο της έκθεσης είναι εμπιστευτικού χαρακτήρα, λόγω των ευαίσθητων στοιχείων που περιλαμβάνει.

2. Εθνικό επίπεδο

2.1 Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

2.1.1 Δημόσια διαβούλευση ενόψει της απόφασης της ΕΤΠΘ της Τράπεζας της Ελλάδος αριθμ. 281/5/17.3.2009

Το Νοέμβριο του 2008 τέθηκε σε διαβούλευση το σχέδιο απόφασης της ΕΤΠΘ της Τράπεζας της Ελλάδος για την «*Πρόληψη της χρησιμοποίησης των εποπτευομένων από την Τράπεζα της Ελλάδος πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοπιστωτικών οργανισμών για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας*», σε συνέχεια της ψήφισης του νόμου 3691/2008. Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ διαμόρφωσε και απέστειλε, τον Ιανουάριο του 2009, στη Διεύθυνση Εποπτείας του Πιστωτικού Συστήματος (εφεξής, ΔΕΠΣ) της Τράπεζας της Ελλάδος:

- τα γενικά σχόλια και παρατηρήσεις των τραπεζών-μελών της ΕΕΤ στο σχέδιο απόφασης της ΕΤΠΘ της Τράπεζας της Ελλάδος,
- την πρότασή της για την τροποποίηση του Κεφαλαίου 2 του σχεδίου απόφασης της ΕΤΠΘ σχετικά με τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του αρμόδιου διευθυντικού στελέχους, και
- ειδικά σχόλια, παρατηρήσεις και ζητήματα προς διευκρίνιση επί του σχεδίου απόφασης της ΕΤΠΘ.

2.1.2 Διατραπεζικά θέματα προς διευκρίνιση από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με την πρακτική εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της Απόφασης ΕΤΠΘ αριθμ. 281/5/17.3.2009

Σε συνέχεια της δημοσίευσης της Απόφασης ΕΤΠΘ αριθμ. 281/5/17.3.2009 και λαμβάνοντας υπόψη τη μέχρι εκείνη τη στιγμή εμπειρία των τραπεζών-μελών της ΕΕΤ από την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ απέστειλε, τον Ιούνιο και Δεκέμβριο του 2009, στην Τράπεζα της Ελλάδος κείμενο με τα διατραπεζικά θέματα επί των οποίων κρίθηκε αναγκαίο να παρασχεθούν διευκρινίσεις προς τα εποπτευόμενα ιδρύματα με αντικειμενικό στόχο την πρακτική και αποτελεσματική εφαρμογή ορισμένων από τις διατάξεις της εν λόγω Απόφασης.

2.1.3 Σύσταση του Φορέα διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας - Ορισμός εκπροσώπων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3961/2008 και την Υπουργική Απόφαση αριθμ. 37342/Β.1907/23.7.2009 συγκροτήθηκε ειδικός Φορέας με την επωνυμία «Φορέας διαβούλευσης ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας». Ο Φορέας συγκροτείται από Πρόεδρο, ο οποίος έχει οριστεί στο νόμο 3691/2008 και είναι ο εκάστοτε Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, και είκοσι (20) μέλη από τους φορείς εκπροσώπησης των υπόχρεων, κατά την έννοια του άρθρου 5 του ν. 3691/2008 προσώπων.

Τα μέλη του Φορέα και οι αναπληρωτές τους διορίζονται μετά από πρόταση των συμμετεχόντων φορέων της παρ. 3 της Υπουργικής Απόφασης προς τον Πρόεδρο του Φορέα και εγκρίνονται από τον Υπουργό Οικονομικών. Η θητεία των ανωτέρω μελών είναι τριετής και δύναται να ανανεώνεται. Τα μέλη του Φορέα θα πρέπει να διαθέτουν επιστημονική κατάρτιση, επαγγελματική ικανότητα και εμπειρία στην αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Κατόπιν των ανωτέρω, ο Γενικός Γραμματέας της ΕΕΤ απέστειλε, στις 30 Ιουλίου 2009, επιστολή προς τους οριζόμενους στην Υπουργική Απόφαση φορείς εκπροσώπησης προκειμένου να του γνωρίσουν τους προτεινόμενους για συμμετοχή στο Φορέα εκπροσώπους τους (τακτικό και αναπληρωματικό μέλος). Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας πρότασης μελών αναμένεται ο διορισμός των μελών του Φορέα με νεότερη Υπουργική Απόφαση η οποία, ωστόσο, δεν είχε δημοσιευθεί έως την 31^η Δεκεμβρίου 2009.

2.1.4 Νέο υπόδειγμα αναφοράς ασυνήθων ή ύποπτων συναλλαγών των πιστωτικών ιδρυμάτων

Τον Αύγουστο του 2009 απεστάλη στα πιστωτικά ιδρύματα από την Επιτροπή καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες του άρθρου 7 του νόμου 3691/2008 το νέο υπόδειγμα αναφοράς ασυνήθων ή ύποπτων συναλλαγών. Το εν λόγω υπόδειγμα αποτέλεσε, τον Μάιο του 2009, αντικείμενο διαβούλευσης με τις τράπεζες μέλη της ΕΕΤ.

2.2 Φυσική ασφάλεια τραπεζικών καταστημάτων και ΑΤΜ

2.2.1 Όροι ασφαλείας των καταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων και κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησής τους

Με γνώμονα τη διερεύνηση της ανάγκης λήψης από τις τράπεζες πρόσθετων μέτρων ασφαλείας για την αποτροπή των ληστειών και άλλων παραβιάσεων, αποφασίστηκε η σύσταση επιτροπής για τη μελέτη του θέματος και την υποβολή προτάσεων στο αρμόδιο Υπουργείο. Με την υπ. αριθμ. 3015/30/170/10.2.2009 απόφαση του αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών συγκροτήθηκε επιτροπή με αντικείμενο την επανεξέταση των όρων ασφαλείας των καταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων του άρθρου 2 του νόμου 3601/2007, καθώς και των

κυρώσεων σε περίπτωση μη τήρησής τους από τα πιστωτικά ιδρύματα. Στην εν λόγω επιτροπή συμμετείχαν εκπρόσωποι της Ελληνικής Αστυνομίας, της ΟΤΟΕ και της ΕΕΤ. Οι εκπρόσωποι της Ελληνικής Αστυνομίας παρουσίασαν στην επιτροπή δεκατρείς (13) προτάσεις τους σχετικά με τα μέτρα φυσικής και τεχνικής προστασίας των καταστημάτων και ΑΤΜ πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο έκδοσης νέας Υπουργικής Απόφασης.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας διαβούλευσης για το ανωτέρω θέμα, η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ υπέβαλε διεξοδικές παρατηρήσεις αρκετές από τις οποίες έγιναν δεκτές, λαμβάνοντας υπόψη τα ακόλουθα δεδομένα:

- την πρόθεση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Εσωτερικών για την λήψη υποχρεωτικών μέτρων προστασίας των καταστημάτων και ΑΤΜ των τραπεζών σχεδόν άμεσα,
- την παρούσα οικονομική συγκυρία,
- την επιτακτική ανάγκη αφενός μεν της διασφάλισης της σωματικής ακεραιότητας πελατών και προσωπικού και αφετέρου της μη παγίδευσης των ληστών εντός του τραπεζικού καταστήματος,
- την ανάγκη ανάλυσης κόστους-ωφέλειας (gap analysis) για κάθε προτεινόμενο μέτρο φυσικής ασφάλειας των καταστημάτων και ΑΤΜ, και
- τις αντίστοιχες εμπειρίες από το εξωτερικό, το κόστος επένδυσης και τον χρόνο προσαρμογής από τα πιστωτικά ιδρύματα, χωρίς να αλλοιώνεται ή να δημιουργείται μια μονοπωλιακή ή έστω ολιγοπωλιακή αγορά από την πλευρά της προσφοράς των παρεχόμενων λύσεων που υποχρεώνονται να υιοθετήσουν τα πιστωτικά ιδρύματα.

Στις 23 Μαρτίου 2009 ο Αναπληρωτής Υπουργός Εσωτερικών υπέγραψε τη νέα Υπουργική Απόφαση, η οποία δημοσιεύτηκε την ίδια ημέρα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2.2.2 Καθορισμός εκπροσώπων τραπεζών σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση αριθμ. 3015/30/6/2009 σχετικά με τον καθορισμό όρων ασφαλείας των καταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων

Σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 3015/30/6/2009: «Οι διοικήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων υποχρεούνται, εντός 60 ημερών από την έναρξη ισχύος της παρούσας απόφασης, να προτείνουν στις οικείες αστυνομικές Διευθύνσεις ή Διευθύνσεις Ασφαλείας όπου λειτουργούν καταστήματά τους, τα μέλη της επιτροπής που ορίζονται στο άρθρο 4. Την ίδια υποχρέωση έχει και η συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4». Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ, κατόπιν και σχετικού αιτήματος από τη Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας, ανέλαβε να συγκεντρώσει, επεξεργαστεί και αποστείλει στην ΕΛ.ΑΣ. ενιαίο αρχείο excel με τα στοιχεία επικοινωνίας των εκπροσώπων (και των αναπληρωτών αυτών) των τραπεζών μελών της για κάθε ένα από τα συνολικά 3664 τραπεζικά καταστήματα που αυτές λειτουργούν στους 51 νομούς της χώρας μας.

2.2.3 Χρονοδιάγραμμα εγκατάστασης και λειτουργίας των όρων ασφαλείας που προβλέπονται στην Υπουργική Απόφαση αριθμ. 3015/30/6/23.3.2009

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 3015/30/6/23.3.2009 σχετικά με τον καθορισμό των όρων ασφαλείας καταστημάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων, τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα πιστωτικά ιδρύματα καλούνται να εφαρμόσουν σειρά μέτρων σχετιζόμενων με τη φυσική ασφάλεια των καταστημάτων τους. Οι προβλεπόμενοι στην Υπουργική Απόφαση όροι ασφαλείας κατά κανόνα συμπίπτουν με τις πρωτοβουλίες που είχαν ήδη, πριν από τη δημοσίευση της Υπουργικής Απόφασης, αναλάβει οι περισσότερες από τις 24 τράπεζες-μέλη της ΕΕΤ.

Στις 22 Ιουνίου 2009 και δεδομένης της μέχρι τότε εμπειρίας των τραπεζών-μελών της ΕΕΤ από την υλοποίηση των εν λόγω όρων ασφαλείας, τέθηκαν υπόψη του αρμόδιου Υπουργείου από τη Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ τα ακόλουθα σε ό,τι αφορά τη δυνατότητα επίτευξης του προβλεπόμενου στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης χρονοδιαγράμματος εγκατάστασης και λειτουργίας των όρων ασφαλείας:

- περισσότερα από 3.650 καταστήματα τραπεζών-μελών της ΕΕΤ σε ολόκληρη την Ελλάδα θα πρέπει, έως τις 23 Δεκεμβρίου 2009, να προσαρμοστούν σε ορισμένους ή και σε όλους τους όρους ασφαλείας του άρθρου 2 της Υπουργικής Απόφασης,
- οι εξειδικευμένοι και αναγνωρισμένοι από τον ΕΛ.Ο.Τ. προμηθευτές είναι ολιγάριθμοι και έχουν κληθεί να εξυπηρετήσουν μαζικά τα πιστωτικά ιδρύματα, γεγονός που επιφέρει καθυστερήσεις στην ανταπόκρισή τους και αυξήσεις στην τιμολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών τους,
- απαιτείται ικανό χρονικό διάστημα για την κατάρτιση εμπειριστατωμένων μελετών ανάθεσης έργων από τα πιστωτικά ιδρύματα και τήρησης των απαιτούμενων κανόνων διαφάνειας κατά τη διαδικασία του διαγωνισμού επιλογής των εξειδικευμένων προμηθευτών, και
- απαιτούνται ικανός χρόνος και αξιόπιστες διαδικασίες για την εγκατάσταση, την παρακολούθηση της προόδου του έργου και τελικά την παραλαβή των παραδοτέων, τα οποία θα πρέπει να ικανοποιούν τις τεχνικές απαιτήσεις που έχει θέσει το κάθε πιστωτικό ίδρυμα στον εκάστοτε προμηθευτή του.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω πρακτικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες-μέλη της ΕΕΤ, ζητήθηκε από το αρμόδιο Υπουργείο να διερευνήσει το ενδεχόμενο επέκτασης του χρονοδιαγράμματος προσαρμογής των πιστωτικών ιδρυμάτων με τους προβλεπόμενους στην Υπουργική Απόφαση όρους ασφαλείας. Στο πλαίσιο αυτό, επισημάνθηκε με έμφαση η σημασία που αποδίδουν οι τράπεζες-μέλη της ΕΕΤ στην «ουσιαστική» και όχι «τυπική» προσαρμογή τους στις διατάξεις της Υπουργικής Απόφασης ικανοποιώντας τις ακόλουθες τρεις βασικές αρχές:

- εύκολη και ασφαλής πρόσβαση του συναλλακτικού κοινού της τράπεζας,
- διασφάλιση της σωματικής ακεραιότητας πελατών και προσωπικού, και
- μη παγίδευση των ληστών εντός του τραπεζικού καταστήματος.

2.2.4 Πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ) στα τραπεζικά καταστήματα

Στις 19 Ιουνίου 2009 γνωστοποιήθηκε στη Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ αίτημα του αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών, υπεύθυνου για θέματα δημόσιας τάξης, προς τις διοικήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες, ώστε, παράλληλα με την υλοποίηση των όρων ασφαλείας της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 3015/30/6 της 23^{ης} Μαρτίου 2009 σχετικά με τον καθορισμό των όρων ασφαλείας καταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων να μεριμνήσουν για την εξασφάλιση της ομαλής πρόσβασης των ατόμων με ειδικές ανάγκες στα καταστήματά τους, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ρυθμίσεις που προβλέπονται προς το σκοπό αυτό στην υπ. αριθμ. 52847/16.11.2001 απόφαση του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ ενημέρωσε άμεσα τις διοικήσεις των τραπεζών μελών της.

2.2.5 Στατιστικά στοιχεία ληστειών και λοιπών παραβιάσεων

Η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ συγκέντρωσε και επεξεργάστηκε στατιστικά στοιχεία που της γνωστοποίησαν οι τράπεζες μέλη της σε σχέση με τις ληστείες και άλλου τύπου παραβιάσεις των τραπεζών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2009. Τα εν λόγω στοιχεία τυγχάνουν:

- εμπιστευτικής διαχείρισης από την αρμόδια διεύθυνση της ΕΕΤ,
- επεξεργασίας με σκοπό την παραγωγή συγκεντρωτικών στατιστικών για το τραπεζικό σύστημα της χώρας στη συγκεκριμένη θεματική, και
- αξιοποίησης, τόσο για τη συμπλήρωση της σχετικής ετήσιας έκθεσης της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας όσο και για την ενημέρωση των τραπεζών μελών της.

2.2.6 Βανδαλισμοί πιστωτικών ιδρυμάτων

Με αφορμή τα τραγικά γεγονότα του Δεκεμβρίου 2008 η Γενική Γραμματεία της ΕΕΤ συνέλεξε από τις τράπεζες μέλη της τα καταγεγραμμένα περιστατικά βανδαλισμού τραπεζικών καταστημάτων και ΑΤΜ. Τα εν λόγω στατιστικά στοιχεία αξιοποιήθηκαν στο πλαίσιο των συνομιλιών της ΕΕΤ με εκπροσώπους υπουργείων, της Τράπεζας της Ελλάδος και των μέσων μαζικής ενημέρωσης και σε καμία περίπτωση δεν εξειδικεύτηκαν ανά τράπεζα-μέλος. Τα καταστατικά όργανα της ΕΕΤ, καθώς και οι υπεύθυνοι φυσικής ασφάλειας των τραπεζών ενημερώθηκαν για τα συγκεντρωτικά στοιχεία, καθώς και τις βέλτιστες πρακτικές πρόληψης φαινόμενων βανδαλισμού τραπεζικών καταστημάτων.

2.2.7 Λοιπά θέματα φυσικής ασφάλειας

Κατά τη διάρκεια του 2009, η ΕΕΤ επεξεργάστηκε επίσης τα ακόλουθα θέματα φυσικής ασφάλειας:

- δημιουργία “*alert contact list*” για την άμεση ενημέρωση των εκπροσώπων των τραπεζών για περιστατικά ληστειών και λοιπών παραβιάσεων των τραπεζικών καταστημάτων και ΑΤΜ,

- βελτίωση της συνεργασίας των πιστωτικών ιδρυμάτων με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ελληνικής αστυνομίας,
- συστηματική παρακολούθηση της πρακτικής εφαρμογής των όρων ασφαλείας της νέας Υπουργικής Απόφασης σχετικά με τον καθορισμό των όρων ασφαλείας καταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων.

Z. Αναπτυξιακή δραστηριότητα

1. Συνεργασία ΕΕΤ - Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

1.1 Συμμετοχή τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜμΕ στο πλαίσιο των ΠΕΠ του ΕΣΠΑ

Η ΕΕΤ σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας εξέτασε καθόλη τη διάρκεια του 2009 και επέλυσε ικανό αριθμό ερωτημάτων που αφορούν το πλαίσιο εφαρμογής των δράσεων κρατικών ενισχύσεων μικρομεσαίων επιχειρήσεων της Α΄ δράσης του ΕΣΠΑ. Οι εν λόγω δράσεις – συνολικού αρχικού προϋπολογισμού 1,1 δις € - αφορούσαν τις θεματικές ενότητες: Μεταποίηση, Τουρισμός, Εμπόριο, Παροχή υπηρεσιών.

1.2 Συμμετοχή τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜμΕ στο πλαίσιο των ΠΕΠ του Γ΄ ΚΠΣ

Με τη συνεργασία ΕΕΤ και τραπεζών και σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας περατώθηκε κατά τη διάρκεια του 2009 με επιτυχία η διαδικασία των ελέγχων ολοκλήρωσης των επενδυτικών έργων και καταβολής των ενισχύσεων στους δικαιούχους-επενδυτές των κάτωθι προγραμμάτων:

- Ολοκληρωμένες Δράσεις Αστικής Ανάπτυξης, και
- 3ος Κύκλος ενίσχυσης Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στους τομείς Μεταποίησης και Τουρισμού.

Παράλληλα συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια του 2009 οι διαδικασίες πιστοποίησης των έργων που αφορούν το πρόγραμμα: «Εμπόριο-Υπηρεσίες», και ήδη έχουν προχωρήσει οι καταβολές των ενισχύσεων σε όσα έργα έχουν ολοκληρωθεί.

Η συμβολή της ΕΕΤ και των τραπεζών οδήγησε στην ταχύτερη απορρόφηση της προϋπολογισθείσας Δημόσιας Δαπάνης και τη μείωση των απωλειών κοινοτικών κονδυλίων.

1.3 Συμμετοχή των τραπεζών στη διαδικασία διάθεσης των ειδικών σημάτων τελών κυκλοφορίας ΙΧ αυτοκινήτων και μοτοσικλετών έτους 2009

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας αναφορικά με τη συμμετοχή των τραπεζών στη διαδικασία διάθεσης των ειδικών σημάτων κυκλοφορίας ΙΧ αυτοκινήτων και μοτοσικλετών έτους 2010. Στη διαδικασία αυτή συμμετείχαν είκοσι (20) τράπεζες.

1.4 Εθνικό Συμβούλιο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΣΜΕ)

Η ΕΕΤ συμμετείχε στις εργασίες του Εθνικού Συμβουλίου Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΣΜΕ) με σκοπό να συνδράμει την προσπάθεια του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας για τη στήριξη των εν λόγω επιχειρήσεων και την επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν στη συνεργασία τους με τα πιστωτικά ιδρύματα.

2. Προώθηση σχέσεων της ΕΕΤ με παραγωγικές τάξεις

Η ΕΕΤ με γνώμονα την προώθηση του διαλόγου που έχει καθιερώσει με φορείς των παραγωγικών τάξεων, συμμετείχε σε ικανό αριθμό συναντήσεων των φορέων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕΤ έδωσε τις απαραίτητες διευκρινίσεις και απαντήσεις σε ερωτήματα και προβλήματα που απασχολούν τα μέλη των φορέων στις σχέσεις τους με το τραπεζικό σύστημα και ειδικότερα σε θέματα που αφορούν: τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, τις επιδοτήσεις μέσω κοινοτικών προγραμμάτων, τα τραπεζικά επιτόκια, την ηλεκτρονική τραπεζική, τη διαφάνεια συναλλαγών και τις χρεώσεις και προμήθειες τραπεζών.

3. Συνεργασία ΕΕΤ – ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με το Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και το Ταμείο Εγγυοδοσίας με σκοπό την άμεση έναρξη της νέας δράσης του Ταμείου «*Εγγύηση και επιδότηση επιτοκίου δανείων κεφαλαίου κίνησης μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων*». Στο πλαίσιο αυτό, αντιμετωπίστηκε ικανός αριθμός θεμάτων (θεσμικού και κανονιστικού χαρακτήρα αλλά και διαδικαστικών) που αφορούσαν την εφαρμογή τόσο της Α΄ όσο και της Β΄ φάσης του προγράμματος, της οποίας το ανώτατο ύψος των δανείων ήταν αισθητά μικρότερο και χωρίς επιδότηση επιτοκίου.

4. Συνεργασία ΕΕΤ με το Υπουργείο Οικονομικών

4.1 Προσωρινό Πλαίσιο Στήριξης

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με τη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής και την αρμόδια Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με σκοπό την άμεση εφαρμογή των μέτρων στήριξης επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης (χρηματοδότηση με την παροχή εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου). Στο πλαίσιο αυτό, συγκροτήθηκε και λειτούργησε στην ΕΕΤ *ad hoc* Επιτροπή, η οποία εξέτασε και αντιμετώπισε αποτελεσματικά, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου, ικανό αριθμό θεμάτων με σκοπό την επίτευξη των προβλεπόμενων διαδικασιών.

4.2 Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια για αγορά κατοικίας και επαγγελματικής στέγης (ΥΑ 54544/2009)

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών στην προσπάθεια του τελευταίου να ενισχύσει, δεδομένης της χρηματοπιστωτικής και οικονομικής κρίσης, την οικοδομική δραστηριότητα με

την παροχή εγγυήσεων του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια στεγαστικής πίστης που χορηγήθηκαν από τα πιστωτικά ιδρύματα. Στο πλαίσιο αυτό, συγκροτήθηκε και λειτούργησε στην ΕΕΤ *ad hoc* Επιτροπή, η οποία εξέτασε τα θέματα που ανέκυψαν και πρόσφερε την αναγκαία τεχνογνωσία που αφορούσε, μεταξύ άλλων, τον καθορισμό της διαδικασίας (ενδεικτικά, καταγραφή των απαιτούμενων δικαιολογητικών, τρόπος υπολογισμού της εγγύησης, διαδικασία πλειστηριασμού).

4.3 Παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου σε δάνεια που χορηγήθηκαν σε συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων σε διάφορους Νομούς της χώρας

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με τη Διεύθυνση Πιστωτικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και την 25^η Διεύθυνση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με σκοπό την εφαρμογή πιστωτικών διευκολύνσεων με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου σε βιοτεχνικές, βιομηχανικές, μεταλλευτικές, ξενοδοχειακές, κτηνοτροφικές και άλλες κατηγορίες επιχειρήσεων σε διάφορους Νομούς της χώρας.

4.4 Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης

Η ΕΕΤ προσέφερε την απαιτούμενη τεχνογνωσία στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών και συνέδραμε την προσπάθειά του, προκειμένου, σε εφαρμογή του νόμου, να καταβληθεί, μέσω τραπεζών, το επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης στους δικαιούχους.

5. Συνεργασία ΕΕΤ – Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης – Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Στο πλαίσιο ενίσχυσης των κλάδων υδατοκαλλιέργειας και ιχθυοκαλλιέργειας, η ΕΕΤ συνεργάστηκε με τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με σκοπό την παροχή εγγύησης σε δάνεια κεφαλαίων κίνησης σε επιχειρήσεις των ως άνω κλάδων.

Η. Επικοινωνιακή δραστηριότητα

Η επικοινωνιακή δραστηριότητα της ΕΕΤ κατά το έτος 2009 συνοψίζεται στις ακόλουθες ενέργειες:

1. Συνεντεύξεις – Παρουσιάσεις – Ενημερώσεις

Συνολικά για θέματα επικαιρότητας (διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση και επιπτώσεις της στην Ελλάδα, μέτρα ενίσχυσης ρευστότητας της οικονομίας, εγγύηση καταθέσεων, επιτόκια, χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καταναλωτική πίστη, πλειστηριασμοί, προστασία καταναλωτή, χρηματοπιστωτική εκπαίδευση, ανενεργοί λογαριασμοί, φυσική ασφάλεια τραπεζών και ασφάλεια συναλλαγών, εγγυήσεις, αναχρηματοδοτήσεις και ρυθμίσεις οφειλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ηλεκτρονικές συναλλαγές) έγιναν:

- Παρουσίες στη Βουλή,

- Τηλεοπτικές εμφανίσεις,
- Ραδιοφωνικές συνεντεύξεις και παρεμβάσεις στο σύνολο σχεδόν των ρ/φ σταθμών Αττικής και Θεσσαλονίκης, και
- Δημοσιεύτηκαν άρθρα στον ημερήσιο και περιοδικό Ελληνικό τύπο.

2. Εκδόσεις

Κατά τη διάρκεια του έτους 2009 εκδόθηκε το 2^ο τεύχος της σειράς “*Lectures in International Banking and Finance*” με τις ομιλίες των κ.κ. David de Rothschild, Γιάννη Κωστόπουλου και Ιωάννη Μάνου (Οκτώβριος 2009).

3. Οργάνωση συνεδρίων/ημερίδων/εκδηλώσεων από την ΕΕΤ κατά το έτος 2009

Ιανουάριος 2009

- Αθήνα 26/01, Δείπνο των μελών Διοικητικού Συμβουλίου και Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΕΤ με εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

Φεβρουάριος 2009

- Αθήνα 04/02, Κοπή πίττας ΕΕΤ
- Αθήνα 11/02, Ευρεία σύσκεψη με θέμα «Η αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης απαιτεί επενδύσεις. Ποιά επίπτωση έχει στις επενδύσεις η επιβολή φορολογίας στην υπεραξία των μετοχών» (Συνδιοργάνωση ΕΕΤ και Συνδέσμου Ανωνύμων Εταιρειών και ΕΠΕ)

Απρίλιος 2009

- Αθήνα 06/04, Εκδήλωση της Capital Link για το θεσμό των ετήσιων Βραβείων Επενδυτικών Σχέσεων (με την υποστήριξη της ΕΕΤ)

Μάιος 2009

- Αθήνα 11-12/05, Φιλοξενία της 35^{ης} Συνεδρίασης της Επιτροπής Επικοινωνίας της European Banking Federation στην Ελλάδα

Ιούνιος 2009

- Αθήνα 12/06, Εκδήλωση του περιοδικού Bankers’ Review – Risk Management & Compliance Conference “Lessons from the crisis: A new framework for measuring, modeling and managing risk” (τιμητική υποστήριξη ΕΕΤ)
- Αθήνα 22/06, Ετήσια Γενική Συνέλευση ΕΕΤ
- Αθήνα 22/06, Παρουσίαση του Νέου Ρυθμιστικού Πλαισίου για την Καταναλωτική Πίστη
- Αθήνα 24/06, Εκδήλωση της Ethos Media – Banking Money Conference 2009 με θέμα «Αποκαθιστώντας την εμπιστοσύνη στο τραπεζικό σύστημα» (υπό την αιγίδα της ΕΕΤ)

- Σαντορίνη 25-27/06, Annual International Summer Conference “The New International Political Economy: From Hegemonic to Cooperative Regimes?” (συνδιοργάνωση EET και Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων Παντείου Πανεπιστημίου)
- Σαντορίνη 28-30/06, Annual International Conference “Towards a Brand New International Financial Architecture” (συνδιοργάνωση EET και Ελληνικής Πανεπιστημιακής Ένωσης Ευρωπαϊκών Σπουδών)

Ιούλιος 2009

- Αθήνα 01/07, Συμπεράσματα του Annual International Conference “Towards a Brand New International Financial Architecture”

Σεπτέμβριος 2009

- Αθήνα 10/09, Εκδήλωση για την ενσωμάτωση στο Ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2007/64/EK για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά
- Αθήνα 15/09, Ημερίδα με θέμα «Εφαρμογή του Διεθνούς Προτύπου Ασφαλείας των Καρτών (Payment Card Industry Data Security Standard – PCI DSS) από τις επιχειρήσεις

Νοέμβριος 2009

- Αθήνα 30/11, 9^ο Ετήσιο Τραπεζικό Συνέδριο της Boussias Communications με θέμα “Rethinking the business of banking to deliver greater customer value” (τιμητική υποστήριξη EET)

4. Λοιπές επικοινωνιακές ενέργειες

- Παρουσιάσεις/Ομιλίες Γενικού Γραμματέα και συμμετοχή εκπροσώπων EET σε εκδηλώσεις τρίτων φορέων όπως παραγωγικών τάξεων, φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και Επιμελητηρίων,
- Χορηγίες επιλεγμένων εκδηλώσεων και επιστημονικών συνεδρίων,
- Υποστήριξη εκδηλώσεων για βράβευση φοιτητών και απονομές υποτροφιών,
- Παρουσία στην εκδήλωση και οικονομική συμβολή για τη βράβευση φοιτητών οι οποίοι έλαβαν μέρος στον 15^ο Πανελλήνιο Φοιτητικό Διαγωνισμό του Ομίλου Economía με θέμα «*Νέοι και επιχειρηματικότητα: προκλήσεις, εμπόδια και προοπτικές*»,
- Χορηγία υποτροφιών σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τμήματος Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς,
- Συνεργασία με το Σωματείο ΣΕΝ για την προώθηση της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης (financial literacy) σε μαθητές σχολείων με στόχευση τη λειτουργία και εξέλιξη του τραπεζικού συστήματος. *Το Σωματείο ΣΕΝ υλοποιεί προγράμματα του διεθνούς οργανισμού Junior Achievement Worldwide με στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε οικονομικά και επιχειρηματικά θέματα. Η EET, ως μέλος του ΣΕΝ από το 2007, προωθεί - σε συνεργασία με τη Citibank - το πρόγραμμα Τράπεζες σε Δράση (Banks in Action), το οποίο απευθύνεται σε μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και έχει στόχο να εξοικειώσει τους μαθητές με τη λειτουργία της τραπεζικής επιχείρησης. Για τη σχολική χρονιά 2008-2009 το πρόγραμμα*

εφαρμόστηκε πιλοτικά στη Σχολή Ι. Μ. Παναγιωτόπουλου στην Αθήνα και στο Κολλέγιο Ανατόλια στη Θεσσαλονίκη, σε τμήματα International Baccalaureat, με μεγάλη επιτυχία. Την ευθύνη της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανέλαβαν εθελοντές-στελέχη πιστωτικών ιδρυμάτων. Ομάδες μαθητών από το Κολλέγιο Ανατόλια έλαβαν μέρος στον ευρωπαϊκό διαγωνισμό του προγράμματος, λειτουργώντας εικονικές τράπεζες. Μία από τις ομάδες αυτές προκρίθηκε στον τελικό - ο οποίος πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο 2009, στις Βρυξέλλες - και έλαβε την τρίτη θέση. Η ΕΕΤ τροφοδότησε τα σχολεία και τους εκπαιδευτές με το υποστηρικτικό υλικό του προγράμματος και κάλυψε το κόστος της συμμετοχής των ελληνικών σχολείων στον πανευρωπαϊκό διαγωνισμό.

5. Διεθνείς Δραστηριότητες

Με την προεδρία της ΕΕΤ πραγματοποιήθηκε στις 16 Οκτωβρίου 2009, στο Σεράγεβο, η 10η συνάντηση των μελών του Διαβαλκανικού Φόρουμ Τραπεζικών Ενώσεων (IFBA). Στο Φόρουμ παρευρέθηκαν ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας, καθώς επίσης και οι εκπρόσωποι των Εθνικών Ενώσεων Τραπεζών Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, Ελλάδας, Κύπρου, Μαυροβουνίου, Σερβίας και Τουρκίας.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης έγιναν παρουσιάσεις σε διάφορες θεματικές, όπως αναφορικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, καθώς και το μέλλον της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Το Φόρουμ ολοκληρώθηκε με ομόφωνη απόφαση των μελών, οι ημερήσιες διατάξεις μελλοντικών συναντήσεων να περιλαμβάνουν και σημαντικά θέματα κοινού ενδιαφέροντος, όπως η εκπαίδευση σε χρηματοπιστωτικά θέματα όλων των απασχολούμενων στον τραπεζικό τομέα στις χώρες-μέλη του IFBA (ειδικότερα για την εφαρμογή του νέου κανονιστικού πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία και τα Συστήματα Εγγύησης Καταθέσεων).

Ενότητα Τρίτη – Εκπροσώπηση της ΕΕΤ

Α. Στην Ελλάδα

Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (Διοικητικό Συμβούλιο)
Εθνικό Συμβούλιο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων
Εθνικό Συμβούλιο Εξαγωγών
Μεσολαβητής Τραπεζικών-Επενδυτικών Υπηρεσιών (Διοικητικό Συμβούλιο)
Διατραπεζικά Συστήματα Α.Ε. (Διοικητικό Συμβούλιο)
Επιτροπή ΕΣΠΑ
Επιτροπή Παρακολούθησης του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης
Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού προγράμματος Ανταγωνιστικότητα
Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή του άρθρου 7, παρ. α του Ν.3299/2004 (Υπουργείο Οικονομικών)
Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή του άρθρου 7, παρ. β του Ν.3299/2004 (Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας)
Τριτοβάθμιο Διατραπεζικό Συμβούλιο (Πειθαρχικό) (Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας)
Επιτροπή παρακολούθησης των επιτοκίων (Δράση 2.10.2 ΤΕΜΠΙΜΕ (Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας)
Μόνιμη Επιτροπή για τη διευκόλυνση και την απλούστευση των διαδικασιών του διεθνούς εμπορίου
Ομάδα Εργασίας για την ανάπτυξη της Ελλάδας ως διεθνούς χρηματοπιστωτικού κέντρου στην ευρύτερη περιοχή της Ν.Α. Ευρώπης και Ανατολικής Μεσογείου
Τοπική Διοικητική Επιτροπή του ΙΚΑ για θέματα εντασσομένων ταμείων στο Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζών (ΕΤΑΜ)
Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2007/64/ΕΚ για τις πληρωμές στην εσωτερική αγοράς
Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή για την ενσωμάτωση στο ελληνικό δίκαιο της Οδηγίας 2008/48/ΕΚ για τις συμβάσεις καταναλωτικής πίστης

B. Στο εξωτερικό

Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (European Banking Federation)
Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενυπόθηκης Πίστης (European Mortgage Federation)
Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τραπεζικού Τομέα (European Banking Industry Committee)
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (European Payments Council)

Ενότητα Τέταρτη: Εκπαιδευτικές υπηρεσίες

Το 2009 συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός του Συστήματος Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του ΕΤΙ, προκειμένου να ανταποκριθεί στις εκπαιδευτικές ανάγκες του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού τομέα, δηλαδή στην εμπορική τραπεζική, την επενδυτική τραπεζική και τις τραπεζοασφάλειες. Όπως φαίνεται στη συνέχεια, η περασμένη χρονιά εστιάστηκε κυρίως στην πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ασφαλιστικής διαμεσολάβησης από το προσωπικό των πιστωτικών ιδρυμάτων. Το ΕΤΙ στήριξε την προετοιμασία των υποψηφίων για τις σχετικές εξετάσεις, προσφέροντας ανοικτή και ενδοεπιχειρησιακή εκπαίδευση, επικαιροποιώντας τα εγχειρίδιά του και παρέχοντας πληροφόρηση - κυρίως μέσω της διαρκώς επικαιροποιούμενης ιστοσελίδας του. Επιπλέον, παρακολούθησε την τελική φάση έκδοσης των τροποποιημένων κοινών αποφάσεων της Τραπέζης της Ελλάδος και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς περί πιστοποίησης για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, ενώ παράλληλα εκπροσώπησε τον κλάδο στην Επιτροπή του Υπουργείου Ανάπτυξης που εποπτεύει τη διαδικασία πιστοποίησης για τις υπηρεσίες ασφαλιστικής διαμεσολάβησης.

Α. Εκπαιδευτικές υπηρεσίες

1. Εξειδικευμένα σεμινάρια

Όσον αφορά τα εξειδικευμένα σεμινάρια, 11 νέα αντικείμενα προστέθηκαν στο πρόγραμμα του ΕΤΙ. Ενδεικτικά αναφέρονται: «*Η Βασιλεία II για στελέχη καταστημάτων*», «*Ειδικά θέματα χρηματοδοτήσεων, δανείων και εγγυητικών επιστολών*», «*Αποτελεσματική διαχείριση προσωρινών καθυστερήσεων*», «*Πρόβλεψη της επιχειρηματικής πτώχευσης και νομική αντιμετώπιση*», «*Καταναλωτική πίστη*», «*Διάγνωση αυθεντικότητας εγγράφων*», «*Αναγνώριση παραχαραγμένων χαρτονομισμάτων*», «*Ποιοτικές πωλήσεις ασφαλιστικών προϊόντων σε μια αγορά που αλλάζει*».

Συγκριτικά στοιχεία

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	
	2009	2008
Ανοικτά (διατραπεζικά) προγράμματα	1.256	1.251
Ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα	1.396	1.623
Εκπαίδευση εξ αποστάσεως	254	461
ΣΥΝΟΛΟ	2.906	3.335

Ειδική μνεία θα πρέπει να γίνει στα Σεμινάρια Πιστοποίησης για την ειδικότητα της «λήψης και διαβίβασης εντολών σε κινητές αξίες», τα οποία προσφέρει το ΕΤΙ, σύμφωνα με την Κοινή Απόφαση 3130/2006 της Τραπέζης της Ελλάδος και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Με εκπαιδευτικό πρόγραμμα και εκπαιδευτές πιστοποιημένους από τις εν λόγω εποπτικές αρχές, το ΕΤΙ

πραγματοποίησε 28 ανοικτές και ενδοεπιχειρησιακές διοργανώσεις, με 494 συμμετέχοντες.

Ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα προσφέρθηκαν κατά κύριο λόγο σε πιστωτικά ιδρύματα. Όπως φαίνεται και στον ενδεικτικό πίνακα που ακολουθεί, πολλά από τα προγράμματα αφορούσαν την προετοιμασία υποψηφίων για τις εξετάσεις πιστοποίησης για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Σημαντικό ποιοτικό στοιχείο αποτελούν οι επαναληπτικές διοργανώσεις εκπαιδευτικών προγραμμάτων που σχεδίασε το ΕΤΙ το 2007, όπως η «Τραπεζική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση» στην Τράπεζα Πειραιώς, το πρόγραμμα “Banking essentials” στη Citibank και το πρόγραμμα “European Foundation Certificate in Banking” στην Alpha Bank, οι οποίες τεκμηριώνουν την αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης, αλλά και τη σταδιακή καθιέρωση του ΕΤΙ ως εταίρου των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης & Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού των τραπεζών.

Παράλληλα, ο ανασχεδιασμός του προγράμματος «Τραπεζική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση» της Τράπεζας Πειραιώς, που το 2009 άρχισε να προσφέρεται και με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, καθώς και τα νέα προγράμματα που σχεδιάστηκαν την ίδια χρονιά για να καλύψουν στοχευμένα τις ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων - όπως το “Banking management essentials” για τη Citibank και τα «ΔΠΧΠ για στελέχη του τομέα πιστωτικής ανάλυσης» για την Εμπορική Bank – είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα της συνεχούς διεύρυνσης των εκπαιδευτικών υπηρεσιών του ΕΤΙ, τόσο γεωγραφικά (στην ελληνική περιφέρεια) όσο και θεματικά.

2. Ενδοεπιχειρησιακά προγράμματα

<ul style="list-style-type: none">• <i>Τραπεζική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση</i>• <i>Σεμινάρια Πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i>• <i>Ειδικά θέματα χορηγήσεων</i>• <i>ISBP for the examination of documents under documentary credits</i> <p>ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ</p>
<ul style="list-style-type: none">• <i>European Foundation Certificate in Banking</i>• <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης επενδυτικών συμβούλων</i>• <i>Σεμινάρια Πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i>• <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης διαμεσολαβητών στην ασφάλιση</i>• <i>Ομοιόμορφοι κανόνες καλύψεων μεταξύ τραπεζών</i> <p>ALPHA BANK</p>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>Banking management essentials</i> • <i>Banking essentials</i> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης επενδυτικών συμβούλων</i> <p>CITIBANK</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>ΔΠΧΠ για στελέχη του τομέα πιστωτικής ανάλυσης</i> <p>EMPORIKI BANK</p>
<p><i>Σεμινάρια Πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i></p> <p>ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ανάλυση ισολογισμών-αξιολόγηση ποσοτικών στοιχείων επιχείρησης-αριθμοδείκτες</i> • <i>Βασικές νομικές γνώσεις και θέματα για μη νομικούς</i> • <i>Οικονομικά για μη οικονομολόγους</i> • <i>Αναγνώριση πλαστών χαρτονομισμάτων</i> <p>MARFIN ΕΓΝΑΤΙΑ ΤΡΑΠΕΖΑ</p>
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i> • <i>Διαχείριση καθυστερήσεων - εμπλοκών</i> <p>ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΤΤΙΚΗΣ</p>
<p><i>Επιταγή: θεωρητική και πρακτική προσέγγιση</i></p> <p>TAXYΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ</p>
<p><i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης επενδυτικών συμβούλων</i></p> <p>GENIKI BANK</p>
<p><i>Προετοιμασία για εξετάσεις πιστοποίησης α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες)</i></p> <p>PROBANK</p>
<p><i>Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρημ/κού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες & τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας</i></p> <p>FORTIS BANK</p>
<p><i>Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρημ/κού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες & τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας</i></p> <p>ΕΝΩΣΗ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ</p>

3. Προγράμματα πιστοποίησης γνώσεων

3.1 Η κανονιστική συμμόρφωση στις τράπεζες

Τη χρονιά αυτή το ETI συνέχισε να προσφέρει το συγκεκριμένο πρόγραμμα – τόσο διατραπεζικά όσο και ενδοεπιχειρησιακά. Οι νέοι κάτοχοι του σχετικού τίτλου, το 2009, ανήλθαν σε 21, ανεβάζοντας το συνολικό αριθμό των κατόχων σε 112.

3.2 European Foundation Certificate in Banking

Στις δύο διοργανώσεις εξετάσεων που πραγματοποιήθηκαν το 2009 για την απόκτηση του ως άνω ευρωπαϊκού πιστοποιητικού (EFCB) συμμετείχαν οι εκπαιδευθέντες σε 6 ενδοεπιχειρησιακές διοργανώσεις του αντίστοιχου εκπαιδευτικού προγράμματος, καθώς και αρκετοί ιδιώτες. Ο τίτλος απονεμήθηκε σε 127 επιτυχόντες.

4. Σεμινάρια για τον εσωτερικό έλεγχο

Από το 2009 και μετά από συμφωνία με το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, τα σεμινάρια του ETI:

- Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος,
- Διεθνή πρότυπα για την επαγγελματική εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου,
- Έλεγχος, πρόληψη και καταπολέμηση της απάτης,
- Η έκθεση του εσωτερικού ελέγχου, και
- Η διενέργεια εσωτερικού ελέγχου βάσει των κινδύνων,

προσφέρουν Continuing Professional Education (CPE) credits, τα οποία είναι απαραίτητα για να διατηρούν ενεργούς τους τίτλους τους οι κάτοχοι πιστοποιητικών εσωτερικού ελέγχου.

5. Εκδοτική δραστηριότητα

Κατά τη διάρκεια του 2009, το ETI εμπλούτισε τη σειρά των εκπαιδευτικών εγχειριδίων του με αναθεωρήσεις εκδόσεων για τις επενδυτικές υπηρεσίες:

(α) Στοιχεία ελληνικού δικαίου της κεφαλαιαγοράς

Β' πλήρως αναθεωρημένη έκδοση του εγχειριδίου «Το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο της κεφαλαιαγοράς»)

(β) Βασικές γνώσεις επενδυτικής τραπεζικής

Γ' έκδοση αναθεωρημένη

B. Εξεταστικό κέντρο

1. Πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας

1.1 Επενδυτικές υπηρεσίες

Σύμφωνα με την Κοινή Απόφαση 3130/2006 του ΔΣ της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και του Διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδος για την πιστοποίηση της επαγγελματικής επάρκειας των απασχολουμένων στα πιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, η οποία ορίζει το ΕΤΙ ως φορέα διοργάνωσης εξετάσεων πιστοποίησης για όλα τα πιστοποιητικά, αλλά και Σεμιναρίων Πιστοποίησης για την ειδικότητα α1 (λήψη και διαβίβαση εντολών σε κινητές αξίες), το ΕΤΙ συνεργάστηκε με την αρμόδια Επιτροπή Εξετάσεων για την πραγματοποίηση:

- 3 διοργανώσεις εξετάσεων για όλα τα πιστοποιητικά, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, τον Ιανουάριο, τον Μάιο και το Νοέμβριο 2009, όπου έλαβαν μέρος 4.100 υποψήφιοι, και
- 3 διοργανώσεις εξετάσεων για τους συμμετέχοντες σε Σεμινάρια Πιστοποίησης του ΕΤΙ, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα, με τη συμμετοχή 455 υποψηφίων.

1.2 Ασφαλιστική διαμεσολάβηση

Σε συνεργασία με την Τεχνική Επιτροπή Εκπαίδευσης και Εξετάσεων Διαμεσολαβητών στην Ασφάλιση, το 2009 πραγματοποιήθηκαν 4 διοργανώσεις εξετάσεων πιστοποίησης για υπαλλήλους πιστωτικών ιδρυμάτων, στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Στις εξετάσεις συμμετείχαν συνολικά 3.220 υποψήφιοι, από τους οποίους πιστοποιήθηκαν οι 2.457. Ως ένα από τα διαπιστευμένα εξεταστικά κέντρα, το ΕΤΙ διοργάνωσε εξετάσεις για 1.444 υποψηφίους.

2. Αξιολόγηση γνώσεων για πρόσληψη προσωπικού

Αναγνωρίζοντας την τεχνογνωσία του ΕΤΙ στην εκπαίδευση για το χρηματοπιστωτικό τομέα, την πιστοποίηση και τη διοργάνωση εξετάσεων, και σε συνέχεια δύο επιτυχημένων εξετάσεων αξιολόγησης το 2008, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο Ελλάδος ανέθεσε για άλλη μια φορά στο ΕΤΙ τη διοργάνωση γραπτής εξέτασης για την αξιολόγηση υποψηφίων προς πρόσληψη.

Στην εξέταση του 2009 συμμετείχαν 740 υποψήφιοι για κάλυψη θέσεων κύριου προσωπικού του κλάδου ΔΕ διοικητικού-οικονομικού, αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Με τη χρήση ειδικής τεχνολογίας για την ηλεκτρονική βαθμολόγηση των γραπτών, τα αποτελέσματα βγήκαν σε διάστημα λίγων ωρών μετά το τέλος της γραπτής εξέτασης και αναρτήθηκαν αμέσως στην ιστοσελίδα του ΕΤΙ, η οποία κατέγραψε χιλιάδες επισκέψεις από ενδιαφερομένους.

Γ. Θεσμικές υπηρεσίες

1. Εθνικό επίπεδο

Από το 2008 το ETI είχε συνεργαστεί με τα πιστωτικά ιδρύματα και την Τράπεζα της Ελλάδος για την τροποποίηση της Κοινής Απόφασης της Τραπέζης της Ελλάδος και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς 3130/2006 αναφορικά με την πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών, προκειμένου να επιλυθούν ζητήματα που είχαν ανακύψει κατά την εφαρμογή της. Ως αποτέλεσμα, το 2009 εκδόθηκαν οι νέες Κοινές Αποφάσεις 4/505 και 5/505/3.4.2009 ΦΕΚ Β' 1168/16.6.2009.

Επίσης, από το 2008 το ETI εκπροσωπεί τον τραπεζικό κλάδο στην Τεχνική Επιτροπή Εκπαίδευσης & Εξετάσεων Διαμεσολαβητών στην Ασφάλιση, κύριο αντικείμενο της οποίας είναι ο καθορισμός της εκπαιδευτικής ύλης για κάθε κατηγορία διαμεσολαβητών, η καταγραφή και αξιολόγηση εγχειριδίων για τις ανάγκες των εκπαιδευομένων και ιδίως η διενέργεια εξετάσεων για την πιστοποίηση κατοχής του γνωστικού αντικειμένου, καθώς και η χορήγηση βεβαίωσης επιτυχίας στις εν λόγω εξετάσεις.

Το 2009 και με στόχο τον εκσυγχρονισμό των εξετάσεων πιστοποίησης, το ETI υπέβαλε στην εν λόγω Επιτροπή αναλυτικές προτάσεις για τη μετατροπή του συστήματος σε εξετάσεις ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής (multiple choice) αντί των ανοικτών ερωτήσεων που είναι το ισχύον σύστημα. Εντός του 2010 αναμένεται να ληφθούν σχετικές αποφάσεις.

2. Διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο

2.1 European Banking & Financial Services Training Association (EBTN)

- *Διοικητικό Συμβούλιο:* σε συνεδρίαση που πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο 2009, τα μέλη του ΔΣ επεξεργάστηκαν προτάσεις για τις στρατηγικές κατευθύνσεις του EBTN για την επόμενη τριετία. Τα πρώτα αποτελέσματα, τα οποία θα εξειδικευθούν περαιτέρω, έδειξαν ότι το EBTN θα πρέπει να επικεντρωθεί κυρίως στη χαρτογράφηση της ζήτησης στο χρηματοπιστωτικό τομέα για νέα πανευρωπαϊκά πιστοποιητικά επαγγελματικής εκπαίδευσης, στη δημιουργία πιστοποιητικών εναρμονισμένων με τις εξελίξεις στην αγορά και τις πολιτικές της ΕΕ, στη στήριξη των πιστοποιητικών αυτών με συστηματικό μάρκετινγκ, στην ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας του EBTN, αλλά και στην ανάπτυξη ενός οργανωτικού σχήματος που θα υποστηρίζει τις αναγκαίες δραστηριότητες.
- *Ομάδα Εργασίας για την ανάπτυξη πανευρωπαϊκού πιστοποιητικού για τη λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης:* οικοδομώντας στα αποτελέσματα του κοινοτικού προγράμματος CERTIFIED, η ομάδα που είχε αναλάβει τη δημιουργία του εν λόγω πιστοποιητικού βασισμένου σε κριτήρια ικανοτήτων (competences) ολοκλήρωσε το έργο της και υπέβαλε την πρότασή της στο ΔΣ του EBTN. Εντός του 2010 αναμένεται να ληφθεί η απόφαση για το αν θα υλοποιηθεί η πρόταση, ανάλογα με το ενδιαφέρον των μελών για προώθηση του νέου πιστοποιητικού στις αγορές των χωρών τους.

2.2 Διακρατικές συνεργασίες

- **Κύπρος**

Η συνεργασία του ΕΤΙ με το Σύνδεσμο Τραπεζών Κύπρου συνεχίστηκε το 2009, με τη διοργάνωση εξειδικευμένου σεμιναρίου στη Λευκωσία, για τα μέλη του Συνδέσμου. Η εκπαίδευση που πραγματοποιήθηκε αφορούσε τη διαχείριση κινδύνου επιτοκίων.

- **Γεωργία**

Σε υλοποίηση σχετικής συμφωνίας μεταξύ της Ένωσης Τραπεζών Γεωργίας (ABG) και της ΕΕΤ, το Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο προσφέρει, από το 2007, τεχνογνωσία και εκπαιδευτικό υλικό στο Κέντρο Τραπεζικής Εκπαίδευσης της Γεωργίας (GBTC). Μετά την επιτυχία που σημείωσε η υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος βασικών τραπεζικών γνώσεων του ΕΤΙ, υποστηριζόμενου από το τρίτομο εγχειρίδιο «Foundation Banking Studies», το GBTC ζήτησε και έλαβε το 2008 άδεια μετάφρασης του αγγλικού εγχειριδίου στην τοπική γλώσσα. Η μεταφρασμένη έκδοση κυκλοφόρησε στο τέλος του 2009.

- **Δίκτυο meTRA (Mediterranean Training Alliance)**

Το ΕΤΙ συμμετέχει σε πρωτοβουλία τραπεζικών ιδρυμάτων των μεσογειακών ευρωπαϊκών χωρών (Γαλλία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ιταλία και Ελλάδα) για το σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε χώρες της Νότιας Μεσογείου. Τα προγράμματα προβλέπεται να υλοποιηθούν με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Το 2009 οι επαφές μεταξύ των εταίρων κατέληξαν στην υπογραφή μνημονίου συνεργασίας, το οποίο προβλέπει την από κοινού ανάληψη εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε χώρες της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής. Σε επαφές με αρμόδιες κρατικές αρχές και εκπαιδευτικούς οργανισμούς του χρηματοπιστωτικού τομέα στην Αλγερία, την Τυνησία και την Αίγυπτο διαμορφώθηκαν πλαίσια συνεργασίας, τα οποία αναμένεται να οριστικοποιηθούν εντός του 2010.